Safonau Golygyddol y BBC

ADRAN 1: SAFONAU GOLYGYDDOL Y BBC……………………………......TUDALEN XX

ADRAN 2: SUT I DDEFNYDDIO'R CANLLAWIAU……………………......TUDALEN XX

ADRAN 3: CYWIRDEB…………………………………………………….........TUDALEN XX

ADRAN 4: DIDUEDDRWYDD……………………………………………...TUDALEN XX

ADRAN 5: NIWED A THRAMGWYDD…………………………………...TUDALEN XX

ADRAN 6: TEGWCH Â CHYFRANWYR A CHYDSYNIAD……………....TUDALEN XX

ADRAN 7: PREIFATRWYDD………………………………………………TUDALEN XX

ADRAN 8: GOHEBU AR DROSEDDU AC YMDDYGIAD GWRTHGYMDEITHASOL……TUDALEN XX

ADRAN 9: PLANT A PHOBL IFANC FEL CYFRANWYR…….................TUDALEN XX

ADRAN 10: GWLEIDYDDIAETH, POLISI CYHOEDDUS A PHLEIDLEISIO………………..TUDALEN XX

ADRAN 11: RHYFEL, TERFYSGAETH AC ARGYFYNGAU…………………TUDALEN XX

ADRAN 12: CYNNWYS CREFYDDOL……………………………………….....TUDALEN XX

ADRAN 13: AILDDEFNYDDIO, AILFERSIYNU AC ARGAELEDD PARHAOL...TUDALEN XX

ADRAN 14: BOD YN ANNIBYNNOL AR FUDDIANNAU ALLANOL…………...TUDALEN XX

ADRAN 15: GWRTHDARO RHWNG BUDDIANNAU……………………………………..TUDALEN XX

ADRAN 16: PERTHNASOEDD ALLANOL AC ARIANNU ……………........TUDALEN XX

ADRAN 17: CYSTADLAETHAU, PLEIDLEISIAU A RHYNGWEITHIO……………TUDALEN XX

ADRAN 18: Y GYFRAITH………………………………………………………........TUDALEN XX

ADRAN 1: SAFONAU GOLYGYDDOL Y BBC

1.1 Cyflwyniad
1.2 Ein Gwerthoedd Golygyddol
1.3 Budd y Cyhoedd
1.4 Ofcom
1.5 Atebolrwydd
1.6 Cwynion
1.7 Hygyrchedd

1.1 CYFLWYNIAD

Mae Siarter Frenhinol y BBC[1] yn nodi Cenhadaeth y BBC, sef gweithredu er budd y cyhoedd, gan wasanaethu ei holl gynulleidfaoedd drwy ddarparu allbwn a gwasanaethau diduedd a neilltuol o ansawdd uchel sy'n hysbysu, yn addysgu ac yn diddanu. Mae hefyd yn cadarnhau ein hannibyniaeth ar lywodraeth, yn gwarantu ein rhyddid golygyddol a chelfyddydol ac yn diogelu ffi'r drwydded, y trefniant ariannu unigryw sy'n galluogi'r BBC i ddilyn cenhadaeth neilltuol.

Mae'r Siarter yn nodi Dibenion Cyhoeddus y BBC:

1. Darparu newyddion a gwybodaeth ddiduedd i helpu pobl i ddeall ac ymwneud â'r byd o'u cwmpas.

2. Cefnogi dysgu i bobl o bob oed.

3. Dangos yr allbwn a'r gwasanaethau mwyaf creadigol a neilltuol sydd o'r ansawdd gorau.

4. Adlewyrchu, portreadu a gwasanaethu cymunedau amrywiol holl wledydd a rhanbarthau'r Deyrnas Unedig ac, wrth wneud hynny, hybu'r economi greadigol ledled y Deyrnas Unedig.

5. Dangos y Deyrnas Unedig, ei diwylliant a'i gwerthoedd i'r byd.

Mae'r Siarter Frenhinol a'r Cytundeb Fframwaith sydd gyda hi[2] yn cadarnhau bod dyletswydd ar Fwrdd y BBC i bennu'r safonau ar gyfer allbwn a gwasanaethau golygyddol a chreadigol y BBC. Rhaid i'r BBC gyhoeddi canllawiau sydd â'r amcan o sicrhau safonau golygyddol priodol i'n Gwasanaethau Cyhoeddus yn y DU a diogelu uniondeb golygyddol ac ansawdd da Gwasanaeth y Byd a chynnal safonau uchel o uniondeb golygyddol ac ansawdd ar gyfer BBC Monitoring. Bydd yn adolygu'r canllawiau hyn yn rheolaidd ac yn sicrhau cydymffurfiaeth â nhw.

Bodlonir y gofynion hyn drwy lunio a chydymffurfio â'r Canllawiau Golygyddol hyn; mae llunio cynnwys sy'n unol â'r safonau sydd ynddynt yn rhwymedigaeth ar bob un ohonom, o dan arweiniad y Cyfarwyddwr Cyffredinol, prif olygydd y BBC. Drwy hynny, bydd yr holl allbwn a wneir yn unol â'r Canllawiau Golygyddol hyn hefyd yn bodloni gofynion ein rheoleiddiwr, Ofcom[3].

1.2 EIN GWERTHOEDD GOLYGYDDOL

Mae ein cynulleidfaoedd yn **ymddiried** ynom ac maent yn disgwyl i ni lynu wrth y safonau golygyddol uchaf.

Mae gennym hawl i **ryddid mynegiant**, sydd wedi'i chynnwys yn y Siarter a'i hamddiffyn o dan y Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol a Deddf Hawliau Dynol 1998. Mae'r rhyddid hwn wrth wraidd **annibyniaeth** y BBC. Mae hawl gan ein cynulleidfaoedd i gael deunydd creadigol, gwybodaeth a

---

[1] Darlledu: Siarter Frenhinol ar gyfer Parhad y Gorfforaeth Ddarlledu Brydeinig 2016.

[2] Darlledu: Cytundeb rhwng Ysgrifennydd Gwladol Ei Mawrhydi dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon a'r Gorfforaeth Ddarlledu Brydeinig Rhagfyr 2016

[3] Cod Darlledu Ofcom.

syniadau heb ymyrraeth. Ond mae ein cynulleidfaoedd hefyd yn disgwyl i ni gydbwyso ein hawl i ryddid mynegiant â'n cyfrifoldebau tuag at ein cynulleidfaoedd a'n cyfranwyr, o dan gyfyngiadau cyfreithiol.

Rydym yn gweithredu **er budd y cyhoedd** – gan ohebu ar storïau newyddion sydd o bwys i'n cynulleidfaoedd a dal y rhai sydd mewn grym yn atebol. Yn ein newyddiaduraeth yn benodol, ein nod yw sefydlu'r **gwir** a defnyddio'r safonau gohebu uchaf i ymdrin â materion mewn modd **teg** a **chywir**. Mae ein harbenigedd yn darparu barn broffesiynol a dadansoddi clir. Rydym yn **ddiduedd**, yn ceisio adlewyrchu barn a phrofiadau ein cynulleidfaoedd – fel bod ein hallbwn cyfan yn cynnwys barn eang ac amrywiol ac fel na fydd unrhyw safbwyntiau arwyddocaol yn cael eu tangynrychioli neu eu hepgor. Rydym yn annibynnol ar fuddiannau a threfniadau allanol a allai danseilio ein **huniondeb golygyddol**. Nid yw ein safonau golygyddol yn galw am niwtraliaeth lwyr yng nghyswllt bob mater nac am ymbellhau oddi wrth egwyddorion democrataidd sylfaenol.

Mae rhyddid i lefaru yn galluogi cyfnewid gwybodaeth a syniadau heb ymyrraeth gan y wladwriaeth. Mae'n helpu i gyfoethogi trafodaeth gyhoeddus – yn ein cymell i fod yn chwilfrydig, i ymddiddori ac i fod yn feirniadol. Er enghraifft, mae'n caniatáu i ddramodwyr, dychanwyr a digrifwyr roi sylwebaeth am y byd o'n cwmpas. Fodd bynnag, nid yw rhyddid mynegiant yn hawl ddiamod – mae'n mynd law yn llaw â dyletswyddau a chyfrifoldebau ac mae hefyd yn dod o dan gyfyngiadau a therfynau cyfreithiol.

Wrth arfer rhyddid mynegiant, rhaid i ni gynnig **amddiffyniad priodol i grwpiau sy'n agored i niwed** ac **osgoi achosi tramgwydd diangen**. Rhaid i ni hefyd barchu **preifatrwydd** pobl – gwneud gwybodaeth breifat yn gyhoeddus dim ond lle mae budd y cyhoedd yn bwysicach na phreifatrwydd yr unigolyn.

Mae gennym gyfrifoldeb neilltuol tuag at blant a phobl ifanc a rhaid i ni gadw eu hawl i godi llais a chael eu clywed. Lle maent yn cyfrannu i'n hallbwn neu'n ymddangos ynddo, rhaid i ni gymryd gofal dyladwy i sicrhau bod eu hurddas a'u lles corfforol ac emosiynol yn cael eu diogelu.

(Gweler Adran 9 Plant a Phobl Ifanc fel Cyfranwyr: 9.1)

Fel aelodau o'n cynulleidfaoedd, mae ganddynt hawl i gael gwybodaeth a dysgu am syniadau; fodd bynnag, rhaid i ni sicrhau bod cynnwys a all fod yn anaddas iddynt yn cael ei amserlennu'n briodol.

1.3 BUDD Y CYHOEDD

Mae Cenhadaeth y BBC[4] yn nodi bod rhaid i ni 'weithredu **er budd y cyhoedd**'. Mae er budd y cyhoedd i gyflawni ein cenhadaeth i gynhyrchu allbwn sy'n hysbysu, yn addysgu ac yn diddanu. Nid oes diffiniad penodol o fudd y cyhoedd, ond mae'n cynnwys rhyddid mynegiant; rhoi gwybodaeth sy'n helpu pobl i ddeall materion sydd o bwys i'r cyhoedd yn well neu i wneud penderfyniadau gwell yn eu cylch; atal pobl rhag cael eu camarwain gan ddatganiadau neu weithredoedd unigolion neu sefydliadau. Mae datgelu neu ddarganfod troseddau neu ymddygiad gwrthgymdeithasol hefyd yn gwasanaethu budd y cyhoedd yn ogystal ag amlygu llygredd, anghyfiawnder, anghymhwyster sylweddol neu esgeuluster.

---

[4] Erthygl 5 Cenhadaeth y BBC, Darlledu: Siarter Frenhinol ar gyfer Parhad y Gorfforaeth Ddarlledu Brydeinig 2016.

1.4 OFCOM

O dan y Siarter, rhaid i Ofcom reoleiddio safonau cynnwys perthnasol ar Wasanaethau Cyhoeddus y BBC yn y DU i sicrhau ei fod yn cwrdd â'r gofynion yn Safonau a Chodau Tegwch Ofcom[5]. Felly mae'n ystyried cwynion yn erbyn rhywfaint o gynnwys sy'n cael ei ddarlledu ar y BBC.

(Gweler Adran 1 Safonau Golygyddol y BBC: 1.6)

Rhaid iddo hefyd reoleiddio Gwasanaethau Rhaglenni Ar Alw Cyhoeddus y BBC yn y DU ('BBC ODPS') yn unol â'r gofynion hyn, i'r graddau y mae Ofcom yn penderfynu eu bod yn berthnasol. Mae'r gofynion hyn wedi'u nodi yng Nghod Darlledu Ofcom.

Bydd Ofcom hefyd yn ystyried cwynion yn erbyn deunydd ar-lein y BBC os yw'r achwynydd yn anfodlon ar ymateb y BBC. Bydd Ofcom yn datgan ei farn ynghylch a yw'r cynnwys perthnasol yn bodloni'r Canllawiau Golygyddol hyn, a gall fynnu bod y BBC yn ailystyried y mater. Fodd bynnag, nid oes gan Ofcom bwerau gorfodi mwy na hyn a'r BBC fydd yn gwneud y penderfyniad terfynol[6].

Nid yw Ofcom yn rheoleiddio safonau ar gyfer Gwasanaeth y Byd y BBC. Nid yw gwasanaethau darlledu masnachol y BBC, a ddarperir gan gwmnïau'r BBC, yn Wasanaethau Cyhoeddus yn y DU ond bydd safonau eu cynnwys yn cael eu rheoleiddio gan Ofcom lle maent yn cael eu dosbarthu o dan drwyddedau Ofcom.

Lle mae Ofcom yn canfod achos o dorri ei God Darlledu, gall fynnu bod y BBC yn darlledu datganiad o'i ganfyddiadau. Os bydd Ofcom o'r farn bod ei god wedi'i dorri 'yn ddifrifol, yn fwriadol, yn fynych neu'n ddifeddwl', gall osod sancsiynau sy'n amrywio o ofyniad i ddarlledu cywiriad neu ddatganiad o ganfyddiad i ddirwy o ddim mwy na £250,000.

Mae holl wasanaethau'r BBC yn cael eu rheoleiddio gan y Canllawiau Golygyddol hyn.

1.5 ATEBOLRWYDD

Mae'r Siarter yn mynegi ein dyletswydd i fod yn dryloyw ac yn atebol. Rhaid i ni gyhoeddi Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon a fydd yn cynnwys gwybodaeth ynghylch y modd y mae safonau golygyddol uchel wedi'u gosod, eu hadolygu a'u bodloni. Rhaid iddo gynnwys gwybodaeth hefyd am y modd yr ydym wedi gwasanaethu gwledydd a rhanbarthau'r DU ac a wnaed newidiadau sylweddol i unrhyw un o'n Gwasanaethau Cyhoeddus. Rhaid i ni hefyd adrodd ar y ffordd rydym wedi ymdrin â chwynion a beth rydym wedi'i ddysgu o ganlyniad iddynt.

1.6 CWYNION

Rydym yn barod i gydnabod camgymeriadau pan fyddant wedi'u gwneud ac rydym am ddysgu gwersi o ganlyniad iddynt. Mae'n ofynnol i ni bennu a chyhoeddi gweithdrefnau ar gyfer trafod a datrys cwynion.

---

[5] Erthygl 46 Prif Swyddogaethau Ofcom, Darlledu: Siarter Frenhinol ar gyfer Parhad y Gorfforaeth Ddarlledu Brydeinig 2016.

[6] Nid yw hyn yn berthnasol i rai categorïau o gynnwys y BBC, yn cynnwys deunydd ar lwyfannau trydydd parti, cyfryngau cymdeithasol a gwybodaeth gorfforaethol y BBC.

Mae Trefn Gwyno’r BBC [7] yn nodi o fewn pa gyfnodau y bydd cwynion yn cael eu hateb fel arfer a rhaid iddi ystyried rhwymedigaethau ein Gwasanaethau Cyhoeddus a hefyd ein gweithrediadau masnachol.

Y BBC [8] sy’n ymdrin â chwynion am y mwyafrif o gynnwys y BBC yn y lle cyntaf, fel y mae’r Weithdrefn Gwyno’n nodi[9]. Trafodir y cwynion gan y tîm Gwasanaethau Cynulleidfaoedd yn gyntaf ond, os bydd achwynwyr yn anfodlon ar yr ymateb i’w cwyn, gallant ofyn i Uned Gŵynion Gweithrediaeth y BBC ymchwilio iddi.

Mae Uned Gŵynion y Weithrediaeth yn delio â chwynion difrifol am achosion posibl o dorri safonau golygyddol y BBC mewn cysylltiad â rhaglenni neu eitemau cynnwys penodol. Bydd yn delio â chwynion am unrhyw un o wasanaethau neu gynhyrchion y BBC lle mae cyfrifoldeb golygyddol gan y BBC. Mae hyn yn cynnwys gwasanaethau rhyngwladol, cyhoeddus a masnachol a chylchgronau brand y BBC.

Mae penderfyniadau gan Uned Gŵynion y Weithrediaeth yn cael eu hadolygu gan y Cyfarwyddwr Cyffredinol, fel prif olygydd y BBC.

Pan fydd Uned Gŵynion y Weithrediaeth yn canfod achos difrifol o dorri safonau golygyddol sydd yn y Canllawiau hyn, bydd ei chanfyddiad yn cael ei gyhoeddi fel arfer ar wefan gwynion y BBC. Hefyd gall roi cyfarwyddyd i'r BBC ddarlledu ymddiheuriad neu gywiriad.

Os bydd achwynwyr yn anfodlon ar ganfyddiad Uned Gŵynion y Weithrediaeth, a bod y gŵyn yn ymwneud â chynnwys y BBC sy’n cael ei reoleiddio gan Ofcom, gall yr achwynydd gyfeirio’r mater i sylw Ofcom, wedi i’r BBC orffen ystyried y gŵyn. Bydd Ofcom yn dyfarnu ynghylch a yw Cod Darlledu Ofcom wedi’i dorri.

Os yw’r gŵyn yn ymwneud â deunydd ar-lein, bydd Ofcom yn ei hystyried ac yn datgan barn ynghylch a yw’r deunydd yn torri'r Canllawiau Golygyddol hyn a gall ofyn i’r BBC ailystyried y mater; fodd bynnag, nid oes pwerau gorfodi pellach gan Ofcom.

Nid yw cwynion am gynnwys Gwasanaeth y Byd a’n cynnwys ar y cyfryngau cymdeithasol yn rhan o gylch gorchwyl Ofcom. Caiff y rhain eu hystyried fel rhan o broses gwyno'r BBC, yn unol â'r Drefn Gwyno.

1.7 HYGYRCHEDD

Mae’r BBC wedi ymrwymo i fod yn gynhwysol a hygyrch i’n holl gynulleidfaoedd. Mae’n ofynnol o dan y gyfraith ein bod yn gwneud ‘addasiadau rhesymol’ i’n cynnwys i sicrhau bod pobl ag anableddau yn gallu defnyddio ein hallbwn.

Mae’r BBC yn darparu gwasanaethau is-deitlo, disgrifio clywedol ac iaith arwyddion, ond bydd yr hyn sy’n cael ei ystyried yn ‘rhesymol’ yn datblygu law yn llaw â thechnoleg[10].

---

[7] Fframwaith a Gweithdrefnau Cwyno'r BBC Hydref 2017.

[8] Gall unigolion gyflwyno cwynion parti cyntaf sy’n ymwneud â thegwch a phreifatrwydd yn uniongyrchol i Ofcom.

[9] Fframwaith a Gweithdrefnau Cwyno'r BBC Hydref 2017.

[10] Polisïau’r BBC: Is-deitlau ar y Teledu a disgrifio Clywedol ar y Teledu. Mae'r rhain ar gael ar Gateway at ddefnydd staff y BBC neu drwy olygyddion comisiynu yng nghyswllt cynhyrchwyr annibynnol.

Mae Ofcom hefyd yn pennu gofynion gorfodol ar gyfer pob darlledwr[11].

Bydd penderfyniadau a wneir drwy gydol y broses gynhyrchu yn cael effaith o ran a fydd allbwn yn hygyrch i bobl sydd â nam ar y golwg (yn cynnwys dallineb i liwiau), nam ar y clyw neu nam iaith (adnabod llais). Rhaid i gynhyrchwyr ystyried y gofyniad bod ein cynnwys, i'r graddau y mae hynny'n rhesymol ymarferol, i fod yn hygyrch i'r cynulleidfaoedd hynny.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Cynulleidfaoedd sydd â Nam ar y Golwg; a Chynulleidfaoedd sydd â Nam ar y Clyw)

ADRAN 2: SUT I DDEFNYDDIO'R CANLLAWIAU

2.1 Cyflwyniad

2.2 Rolau a Chyfrifoldebau

2.3 Cyfiawnhad Golygyddol

2.4 Ffynonellau Cyngor Eraill

2.1 CYFLWYNIAD

Mae'r Canllawiau Golygyddol hyn yn berthnasol i'r holl gynnwys sy'n cael ei ddarlledu neu ei gyhoeddi gan y BBC pwy bynnag sy'n ei greu neu ei wneud, ym mha le bynnag yn y byd ac ym mha ffordd bynnag y mae'n cael ei wneud neu ei dderbyn. Maent yn pennu'r safonau a ddisgwylir gan bawb sy'n gwneud neu'n cyflwyno ein cynnwys neu'n hallbwn (termau a ddefnyddir fel rhai cyfystyr drwy'r Canllawiau). Mae'r Canllawiau wedi'u gwreiddio yn y profiad ymarferol o ddegawdau o newyddiadura a chynhyrchu allbwn. Maent wedi'u bwriadu i helpu unrhyw un sy'n cynhyrchu ein cynnwys i ddelio â materion golygyddol anodd. Maent yn rhan bwysig o'r hyn sy'n gwneud y BBC yn neilltuol ac yn ddibynadwy, ac mae'r safonau sydd ynddynt yn berthnasol i'r holl gynnwys sy'n dwyn brand y BBC.

Mae'r Canllawiau yn amlinellu ein rhwymedigaethau rheoleiddiol a moesegol, sydd yn aml yn mynd ymhellach na'r gyfraith. Bydd achlysuron pan fernir bod cynnwys yn ddiogel i'w ddarlledu ar sail gyfreithiol, ond ei fod er hynny yn peri risg i enw da'r BBC neu ei allu i gydymffurfio â rheoliadau. Mewn amgylchiadau o'r fath, bydd y BBC yn ceisio ymddwyn yn foesegol. Er bod cyfreithwyr a'r Canllawiau Golygyddol yn darparu cyngor, mae'r cyfrifoldeb golygyddol a'r penderfyniad terfynol ynghylch darlledu neu gyhoeddi yn aros gyda rheolwyr golygyddol y BBC ac yn y pen draw gyda'r Cyfarwyddwr Cyffredinol, sef y prif olygydd.

Rhaid cael cyfiawnhad golygyddol dros unrhyw gynnig i gamu oddi wrth y Canllawiau Golygyddol. Rhaid ei drafod a chytuno arno ymlaen llaw â'r cyfarwyddwr is-adrannol neu, yn achos cwmnïau

[11] Cod Ofcom ar gyfer Gwasanaethau Mynediad at Deledu.

cynhyrchu annibynnol, â'r golygydd comisiynu. Rhaid ymgynghori hefyd â'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

2.2 ROLAU A CHYFRIFOLDEBAU

Cynhyrchwyr Cynnwys a'u Rheolwyr

2.2.1 Mae gwybod y Canllawiau yn sgil proffesiynol hanfodol ac mae'n ofyniad yng nghontract pawb sy'n gwneud cynnwys y BBC eu bod yn dod yn gyfarwydd â nhw ac yn cydymffurfio â nhw.

2.2.2 Wrth gymhwyso'r Canllawiau, disgwylir i gynhyrchwyr cynnwys unigol wneud y rhan fwyaf o'r penderfyniadau angenrheidiol ar eu pen eu hunain, ond mae rhai materion yn galw am ystyriaeth ofalus ar lefel uwch. Ni ddylai neb oedi cyn gofyn am gyngor, ac mae'r Canllawiau felly yn cynghori, ac weithiau'n mynnu, bod materion yn cael eu cyfeirio at sylw golygyddion uwch, y tîm Polisi Golygyddol neu arbenigwyr fel cyfreithwyr neu arbenigwyr ar ddiogelwch. Mae enw da y BBC yn dibynnu ar benderfyniadau doeth, ac mae'r system atgyfeirio yn fecanwaith sy'n sicrhau bod penderfyniadau golygyddol cymhleth yn cael eu hystyried yn briodol. Mae rhai o'r atgyfeiriadau hyn yn orfodol.

2.2.3 Rhaid i olygyddion a rheolwyr fod yn barod i drafod meysydd sy'n peri pryder a bod yn barod i gynnig cyfarwyddyd. Rhaid iddynt gynorthwyo cynhyrchwyr a staff eraill i reoli eu cynnwys o safbwynt golygyddol, a hynny'n cynnwys goruchwyliaeth effeithiol o ran talentau ar yr awyr.

Atgyfeiriadau

2.2.4 Mae atgyfeiriadau yn rhan hanfodol o broses olygyddol y BBC ac yn cyfrannu at ei chryfder. Mae'n bwysig na fydd neb sydd â rhan mewn gwneud neu gyflwyno ein hallbwn yn oedi cyn atgyfeirio materion golygyddol sy'n achosi cyfyng-gyngor.

Po bwysicaf neu ddadleuol yw'r mater dan sylw, uchaf y dylid ei atgyfeirio. Eich cyfrifoldeb chi yw gwybod i bwy y dylech ei atgyfeirio.

2.2.5 Mae'r Canllawiau Golygyddol yn pennu nifer o Atgyfeiriadau Gorfodol. Gall y rhain fod i olygyddion uwch yn isadran yr allbwn, i'r tîm Polisi Golygyddol neu, weithiau, i rannau eraill o'r BBC.

Mae Atgyfeiriadau Gorfodol yn rhan o system rheoli golygyddol y BBC. Maent yn rhan hanfodol o'r broses i sicrhau cydymffurfiaeth a rhaid cadw atynt.

Mae crynodeb o'r Atgyfeiriadau Gorfodol ar ddechrau pob adran o'r Canllawiau. Fodd bynnag, er mwyn eu deall yn llawn, rhaid eu darllen yng nghyd-destun y canllawiau perthnasol sydd wedi'u croesgyfeirio.

2.2.6 Yn y gwledydd ac yn rhanbarthau Lloegr, dylai'r cyfarwyddwr neu'r rheolwr perthnasol gael ei hysbysu am unrhyw fater sy'n destun Atgyfeiriad Gorfodol i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

2.2.7 Mewn rhai mannau, mae'r Canllawiau Golygyddol yn awgrymu neu'n galw am atgyfeirio materion i sylw adnodd mewnol yn y BBC nad yw cynhyrchwyr annibynnol yn gallu cysylltu ag ef. Mewn achosion

o’r fath, dylai cynhyrchwyr annibynnol dynnu sylw golygydd comisiynu'r BBC neu swyddog cyfatebol at y mater.

2.2.8 Dylai unrhyw achos sylweddol o dorri’r safonau golygyddol yn y Canllawiau, fel digwyddiadau annisgwyl mewn darllediad byw, gael eu hatgyfeirio’n ddi-oed i ffigwr golygyddol uwch priodol.

Polisi Golygyddol

2.2.9 Mae’r tîm Polisi Golygyddol, o dan arweiniad y Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol, yn darparu cyngor ar sut i weithio o fewn y Canllawiau ar bob cam yn y broses gynhyrchu ar gyfer pob math o gynnwys. Os yw’n bosibl bod cynnwys yn ddadleuol, gorau po gyntaf iddo gael ei atgyfeirio. Mae cyngor ar gael bob awr o’r dydd a’r nos.

Yn ogystal â’r atgyfeiriadau sydd wedi’u nodi ym mhob adran, dylid ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol fel arfer i weld sut i ddehongli neu gymhwyso’r Canllawiau Golygyddol.

Cydymffurfiaeth Olygyddol

2.2.10 Mae’r cyfrifoldeb am gynnwys golygyddol – ac am sicrhau ei fod yn cydymffurfio â’r Canllawiau Golygyddol – yn perthyn i dimau allbwn. Mae ein rhwymedigaethau i gydymffurfio yn galw am adolygu’r holl gynnwys nad yw’n fyw cyn ei ddarlledu neu ei gyhoeddi, ac am gofnodi a chadw canlyniadau’r adolygiad hwnnw. Mae Cyfarwyddyd ar wahân ar gael ar gyfer allbwn byw. Mae’r rhan fwyaf o allbwn newyddion yn cael ei drin fel allbwn byw. Mae pob rhaglen fyw sy'n cynnwys pytiau sydd wedi cael eu recordio ymlaen llaw yn cael ei thrin fel rhaglen fyw. Mae’r Canllawiau Golygyddol, atgyfeiriadau a chyngor gan y tîm Polisi Golygyddol yn gallu cyfrannu at y penderfyniadau sy’n hanfodol i sicrhau bod allbwn y BBC yn cydymffurfio â gofynion golygyddol. Mae hefyd yn bosibl y bydd angen gofyn am gyngor cyfreithiol.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Allbwn Byw)

Mae cyngor ar y broses gydymffurfio ar gael gan benaethiaid Safonau Golygyddol a/neu reolwyr cydymffurfiaeth ym mhob isadran allbwn.

2.3 CYFIAWNHAD GOLYGYDDOL

2.3.1 Mae’r cysyniad o gyfiawnhad golygyddol yn codi’n aml ym mhob rhan o’r Canllawiau Golygyddol ac mae’n hanfodol ar gyfer cymhwyso ein gwerthoedd a’n safonau.

Mae’n benderfyniad a wneir ar ôl ystyried yr amgylchiadau penodol ym mhob achos ynghylch a yw dibenion golygyddol ein hallbwn neu ein gweithredoedd yn bwysicach nag unrhyw effaith negyddol bosibl ar ein cynulleidfaoedd ac ar bobl sydd yn ein hallbwn (neu, lle bo’n berthnasol, ar y rheini sydd agosaf atynt). Mae’n cynnwys, ymysg pethau eraill: cydbwyso preifatrwydd unigolion â’r budd i’r cyhoedd o ddatgelu gwybodaeth amdanynt; y defnydd o allbwn a all beri tramgwydd mewn cyd-destunau priodol yn erbyn y rhwymedigaeth i osgoi tramgwyddo heb gyfiawnhad; hawl y BBC i ryddid mynegiant; a hawl y gynulleidfa i gael gwybodaeth.

Y Canllawiau Golygyddol

2.3.2 Mae Cyfarwyddyd ychwanegol sy’n ategu’r Canllawiau Golygyddol hyn ar gael ar wefan Canllawiau Golygyddol y BBC. Mae’r Cyfarwyddyd yn cynnwys gwybodaeth ychwanegol am ffyrdd i gymhwyso a dehongli’r Canllawiau. Bydd Cyfarwyddyd newydd yn cael ei lunio pan fo angen.

2.4 FFYNONELLAU CYNGOR ERAILL

2.4.1 Wrth gynhyrchu allbwn y BBC, gall materion godi sy’n gorgyffwrdd ag ystyriaethau golygyddol, neu sydd ar wahân iddynt. Mae cynghorwyr mewnol arbenigol yn y BBC i roi cyngor ar faterion cyfreithiol, diogelu data, diogelwch, ynganu, ffilmio mewn gwledydd tramor ac iechyd ac amddiffyn plant, y dylid ymgynghori â nhw fel y bo’n briodol. Mae gan BBC News swyddfeydd o gwmpas y byd yn ogystal â thîm ymchwil wleidyddol a phennaeth ystadegau.

Dylai contractau â chwmnïau cynhyrchu annibynnol ddiffinio pwy sy'n gyfrifol am beth yn gyfreithiol a dylai cwmnïau cynhyrchu annibynnol geisio cyngor cyfreithiol annibynnol fel y bo’n briodol. Ond, gall cwmnïau cynhyrchu annibynnol atgyfeirio cwestiynau cyfreithiol o natur olygyddol drwy eu golygydd comisiynu ac mae’n bosibl y bydd yntau’n eu trafod â’r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.

Mae gan y BBC dîm cyfreithiol ar wahân yn yr Alban sy’n gallu darparu cyngor ar faterion sy’n ymwneud â chyfraith yr Alban.

2.4.2 **Rhaid atgyfeirio unrhyw benderfyniad i barhau â chynnwys sy’n groes i gyngor cyfreithiol y BBC i sylw’r cyfarwyddwr is-adrannol a’r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.**

2.4.3 Dylai unrhyw gynhyrchwyr cynnwys sy’n bwriadu cynhyrchu rhaglenni am Ogledd Iwerddon neu brosiectau sylweddol sy’n ymwneud â Gweriniaeth Iwerddon roi gwybod i Gyfarwyddwr Gogledd Iwerddon am eu cynigion yn gynnar. Dylai cynhyrchwyr cynnwys y tu allan i Gymru a’r Alban hysbysu cyfarwyddwr y wlad berthnasol o’u bwriad i gynhyrchu deunydd rhaglenni sydd wedi’i leoli yn y wlad berthnasol neu sy’n ymdrin yn helaeth â materion neu themâu cenedlaethol.

ADRAN 3: CYWIRDEB

3.1 Cyflwyniad
3.2 Atgyfeiriadau Gorfodol

3.3 Canllawiau

- Casglu Deunydd
- Cywirdeb mewn Cynnwys Byw
- Gohebu ar Ystadegau a Risg
- Cynnwys wedi’i Gynhyrchu gan Ddefnyddwyr
- Deunydd o’r Rhyngrwyd a'r Cyfryngau Cymdeithasol
- Deunydd a gafwyd gan Drydydd Partïon
- Gwneud Nodiadau at ddibenion Newyddiaduraeth a Rhaglenni Ffeithiol
- Osgoi Camarwain Cynulleidfaoedd

- Rhaglenni y mae Amgylchiadau sy'n Newid yn Effeithio arnynt
- Cywiro Camgymeriadau

3.1 CYFLWYNIAD

Mae'r BBC wedi ymrwymo i sicrhau cywirdeb dyladwy yn ei holl allbwn. Mae'r ymrwymiad hwn yn hanfodol i'n henw da ac i sicrhau ymddiriedaeth cynulleidfaoedd. Ystyr y term 'dyladwy' yw bod rhaid i'r cywirdeb fod yn ddigonol ac yn briodol i'r allbwn, gan ystyried pwnc a natur y cynnwys, disgwyliad tebygol y gynulleidfa ac unrhyw hysbysrwydd a all ddylanwadu ar y disgwyliad hwnnw[12].

Ni fydd y cywirdeb dyladwy sy'n ofynnol mewn drama, adloniant neu gomedi, er enghraifft, fel arfer yr un fath â hynny a geir yn y rhan fwyaf o gynnwys ffeithiol. Gall y gofynion amrywio o fewn genre hyd yn oed, felly gall y cywirdeb dyladwy sy'n ofynnol mewn cynnwys ffeithiol fod yn wahanol yn ôl a yw, er enghraifft, yn adloniant ffeithiol, yn rhaglen ddogfen hanesyddol, yn faterion cyfoes neu'n newyddion[13].

Mae hyn yn golygu bod rhaid i holl allbwn y BBC, fel y bo'n briodol i'w bwnc a'i natur, fod wedi'i seilio ar ffynonellau da a thystiolaeth gadarn sydd wedi'i hategu. Dylem fod yn onest ac yn agored ynghylch beth nad ydym yn ei wybod a dylem osgoi dyfalu di-sail. Fel arfer dylid priodoli honiadau, cyhuddiadau, ffeithiau perthnasol a mathau eraill o gynnwys na ellir eu cadarnhau i'w ffynonellau.

Rhaid i'r BBC beidio â chamarwain ei gynulleidfaoedd yn fwriadol ac yn sylweddol. Ni ddylem ystumio ffeithiau hysbys, cyflwyno deunydd a ddyfeisiwyd fel pe bai'n ffaith na thanseilio ymddiriedaeth ein cynulleidfaoedd yn ein cynnwys fel arall.

Fel arfer dylem gydnabod gwallau ffeithiol difrifol a'u cywiro'n fuan, yn glir ac yn briodol.

3.2 ATGYFEIRIADAU GORFODOL

(Mae Atgyfeiriadau Gorfodol yn rhan o system rheoli golygyddol y BBC. Maent yn rhan hanfodol o'r broses i sicrhau cydymffurfiaeth a rhaid cadw atynt.)

Atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol

3.2.1 Os bydd unrhyw gynnig i ddibynnu ar un ffynhonnell ddienw sy'n gwneud honiad difrifol neu i ganiatáu i gyfrannwr pwysig sy'n gwneud honiad difrifol aros yn ddienw, rhaid ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol a'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.

(Gweler 3.3.18)

Atgyfeiriadau Eraill

3.2.2 Os byddwn yn meddwl ein bod wedi darlledu rhywbeth anghywir sy'n ddifenwol, rhaid ymgynghori â'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.

---

[12] Yr adran o God Darlledu Ofcom sy'n ymwneud â hyn yw 5: Didueddrwydd Dyladwy a Chywirdeb Dyladwy a Rhoi Amlygrwydd Gormodol i Farnau a Safbwyntiau.

[13] Mae'r Cytundeb Fframwaith sydd gyda Siarter y BBC yn ei gwneud yn ofynnol i ni fodloni gofynion y Cod Darlledu o ran cywirdeb; fodd bynnag, drwy gymhwyso'r gofyniad am 'gywirdeb dyladwy' at ein holl allbwn, rydym yn rhagori ar y gofyniad hwnnw.

(Gweler 3.3.28)

3.3 CANLLAWIAU

Casglu Deunydd

3.3.1 Nid mater o gael ffeithiau'n gywir yn unig yw cywirdeb. Mae'n bosibl y bydd angen ystyried barnau perthnasol yn ogystal â ffeithiau. Pan fo angen, dylid pwyso a mesur yr holl wybodaeth a ffeithiau perthnasol i gael at y gwir.

Lle bo'n briodol i'r allbwn a phryd bynnag y bo modd, dylem:

- gasglu gwybodaeth o ffynonellau uniongyrchol
- gwirio ffeithiau ac ystadegau, gan nodi cafeatau a chyfyngiadau o bwys
- dilysu tystiolaeth ddogfennol a deunydd digidol
- cael tystiolaeth i ategu honiadau a chyhuddiadau a wneir gan gyfranwyr
- pwyso a mesur a dehongli honiadau, a'u rhoi yn eu cyd-destun, gan gynnwys honiadau ystadegol.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Gohebu ar Ystadegau; ac Ymchwiliadau)

3.3.2 Mewn cynnwys newyddion a materion cyfoes, mae sicrhau cywirdeb dyladwy yn bwysicach na chyflymder.

3.3.3 Dylem geisio bod yn dyst i ddigwyddiadau a chasglu gwybodaeth o lygad y ffynnon. Lle nad yw hyn yn bosibl, dylem siarad â ffynonellau uniongyrchol ac, os yw'n ymarferol, ategu eu tystiolaeth.

3.3.4 Dylem fod yn amharod i ddibynnu ar un ffynhonnell. Os byddwn yn dibynnu ar un ffynhonnell, dylai fod yn ffynhonnell gredadwy, ac mae ffynhonnell wedi'i henwi sy'n siarad ar goedd yn well bob amser.

(Gweler Adran 3 Cywirdeb: 3.3.18)

3.3.5 Lle bynnag y bo'n ymarferol, dylem recordio ein cyfweliadau ymchwil â ffynonellau sy'n gwneud honiadau difrifol. Mewn amgylchiadau lle byddai recordio'n gallu llyffetheirio'r ffynhonnell, dylid gwneud nodiadau llawn ar y pryd os oes modd neu, os na ellir gwneud hynny, mor fuan â phosibl wedyn.

(Gweler Adran 3 Cywirdeb: 3.3.15)

3.3.6 Mae'n rhaid i ni wirio a dilysu gwybodaeth, ffeithiau a dogfennau lle bo angen i sicrhau cywirdeb dyladwy. Os nad ydym wedi gallu dilysu deunydd, dylem ddweud hynny a phriodoli'r wybodaeth i'w ffynhonnell.

Cywirdeb mewn Cynnwys Byw

3.3.7 Mae sicrhau cywirdeb dyladwy mewn cynnwys byw yn gallu bod yn her, gan mai'n bosibl na fydd fawr o gyfle i wirio honiadau ffeithiol. Pan fo hynny'n ymarferol, ac yn arbennig os yw'n fater dadleuol, dylai llunwyr cynnwys gymryd camau i sicrhau cywirdeb dyladwy.

Os oes modd, dylid adnabod risgiau ymlaen llaw a chymryd camau i liniaru arnynt. Mae'n bosibl y bydd hyn yn cynnwys paratoi'n briodol drwy sicrhau bod digon o her yn y cynnwys ac y rhoddir cyd-destun digonol iddo; neu drwy wneud yn siŵr bod cyfranwyr eraill yn gallu darparu her ychwanegol. Os bydd unrhyw anghywirdeb sylweddol yn codi, dylid ei gywiro'n gyflym.

(Gweler Adran 4 Didueddrwydd: 4.3.4-4.3.8)

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Allbwn Byw)

Gohebu ar Ystadegau a Risg

3.3.8 Dylem fod yr un mor amharod i dderbyn ystadegau ar yr olwg gyntaf ag yr ydym wrth ystyried ffeithiau neu ddyfyniadau. Os yw ein hallbwn yn cynnwys ystadegau, dylem esbonio'r rhifau'n glir, eu rhoi yn eu cyd-destun, eu pwyso, eu dehongli a, pan fo hynny'n briodol, eu herio, eu cyflwyno'n glir a'u priodoli i'w ffynhonnell. Rhaid i'r ystadegau fod yn gywir a chael eu gwirio pan fo angen, a rhaid egluro cafeatau a chyfyngiadau pwysig. Dylem ddefnyddio amrywiaeth o dystiolaeth i roi honiadau ystadegol yn eu cyd-destun a helpu cynulleidfaoedd i farnu am eu harwyddocâd a'u pwysigrwydd. Lle gwneir honiadau anghywir neu gamarweiniol, dylid eu herio.

3.3.9 Mae gohebu ar risg yn gallu dylanwadu ar ganfyddiad y cyhoedd o'r risg honno, yn enwedig yng nghyswllt storïau am iechyd neu droseddu. Dylem osgoi peri pryder diangen i'n cynulleidfaoedd a rhoi ein hadroddiadau yn eu cyd-destun er mwyn egluro pa mor debygol yw'r risg. Mae hyn yn arbennig o wir yng nghyswllt gohebu ar storïau iechyd a allai beri i unigolion newid eu hymddygiad mewn ffyrdd a allai fod yn niweidiol. Dylem ystyried yr effaith emosiynol bosibl y gall lluniau a thystiolaeth bersonol ei chael, yn enwedig ar ganfyddiadau o risg.

Mae cyngor ar gael gan Bennaeth Ystadegau BBC News.

(Gweler Adran 10 Gwleidyddiaeth, Polisi Cyhoeddus a Phleidleisio: 10.3.21-10.3.40)

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Gohebu ar Ystadegau)

Cynnwys wedi'i Gynhyrchu gan Ddefnyddwyr

3.3.10 Mae cynnwys a gynhyrchir gan ddefnyddwyr yn cynnig heriau neilltuol. Ni ddylem gymryd yn ganiataol fod y deunydd yn gywir a, gan ddibynnu ar sut rydym yn bwriadu ei ddefnyddio, dylem gymryd camau rhesymol i geisio ei wirio. Rhaid i ni fod yn ofalus ynghylch sut rydym yn defnyddio unrhyw ddeunydd a allai fod wedi'i ddarparu gan aelod o grŵp lobïo neu gan rywun arall sydd â buddiant breintiedig yn y stori, yn hytrach na rhywun diduedd a oedd yn bresennol. Dylem sicrhau bod cynnwys sydd wedi'i gynhyrchu gan ddefnyddwyr yn cael ei ddynodi'n glir fel cynnwys o'r fath.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Cyfraniadau a Gynhyrchir gan Ddefnyddwyr)

Deunydd o’r Rhyngrwyd a'r Cyfryngau Cymdeithasol

3.3.11 Hyd yn oed os yw ffynonellau gwybodaeth ar y we yn ymddangos yn ddibynadwy, mae’n bosibl na fyddant yn gywir bob amser. Mae’n bosibl y bydd angen gwirio pwy sy’n rhedeg y wefan neu gael cadarnhad gan unigolyn neu sefydliad fod y deunydd sy’n berthnasol iddynt yn ddilys.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Ymchwil ar y Rhyngrwyd)

3.3.12 Mae angen cymryd gofal i wahaniaethu rhwng ffaith a sïon, yn enwedig ar gyfryngau cymdeithasol – ond nid yno’n unig o bell ffordd – lle mae’n bosibl bod gwybodaeth anghywir wedi’i chynnwys yn fwriadol a lle mae sïon a chamsyniadau’n gallu lledaenu o gwmpas y byd mewn munudau, tra bydd yn fwy anodd cael sylw i gywiriadau.

Mae’n bosibl y bydd angen craffu’n fwy manwl os yw deunydd o wefan ar y cyfryngau cymdeithasol neu ffynhonnell arall ar y Rhyngrwyd yn cael ei ddefnyddio i gadarnhau ffaith. Dylid priodoli deunydd nad ydym wedi’i gasglu ein hunain i’w ffynhonnell.

Deunydd a gafwyd gan Drydydd Partïon

3.3.13 Mae angen arfer gofal priodol wrth drin deunydd sydd wedi’i ddarparu gan drydydd parti, gan gynnwys darparwyr newyddion, drwy ystyried dibynadwyedd y ffynhonnell.

Fel arfer ni ddylem ond dibynnu ar adroddiad gan asiantaeth os oes modd i un o ohebwyr y BBC ei gadarnhau neu os bydd wedi’i briodoli i asiantaeth newyddion ddibynadwy.

Ni ddylem ddefnyddio deunydd arall a ddarparwyd gan drydydd parti oni bai ei fod yn gredadwy ac yn ddibynadwy. Mae hyn yn cynnwys adroddiadau am y tywydd, gwybodaeth am farchnadoedd ariannol a siartiau cerddoriaeth.

Dylai unrhyw gydnabyddiaeth neu briodoli sy’n ymwneud â defnyddio deunydd gan drydydd parti sy’n cael ei chynnwys fod yn unol â chanllawiau priodol y BBC ar gydnabyddiaeth.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Cydnabod a Labelu Perthnasoedd Allanol)

3.3.14 Ni ddylem ddarlledu deunydd gan drydydd parti a all fod â budd personol neu broffesiynol ym mhwnc y deunydd oni bai fod cyfiawnhad golygyddol dros wneud hynny. Dylid nodi ffynhonnell y deunydd hwn. Mae hyn yn cynnwys deunydd gan y gwasanaethau brys, elusennau a grwpiau amgylcheddol.

Dylem fod yn amharod i ddefnyddio deunydd fideo a chlywedol neu ddeunydd tebyg a gafwyd gan drydydd partïon. Fel arfer ni fyddwn yn defnyddio rhannau o ddeunydd o’r fath os ydym yn gallu ei gasglu ein hunain. Rhaid ystyried arwyddocâd golygyddol y deunydd, yn hytrach na’i effaith yn unig, cyn ei ddefnyddio. Os oes cyfiawnhad golygyddol dros ei ddefnyddio, yna rhaid i ni egluro’r amgylchiadau a labelu ffynhonnell y deunydd yn glir yn ein hallbwn.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Datganiadau Newyddion Fideo a Chlywedol)

Gwneud Nodiadau at ddibenion Newyddiaduraeth a Rhaglenni Ffeithiol

3.3.15 Rhaid i ni wneud nodiadau cywir a dibynadwy, ar y pryd os oes modd, o bob ymchwil o bwys a gwybodaeth berthnasol arall. Rhaid i ni gadw cofnodion o ymchwil, yn cynnwys gohebiaeth ysgrifenedig

ac electronig, nodiadau a dogfennau cefndir. Dylid eu cadw mewn ffordd sy’n caniatáu eu hailwirio, yn enwedig ar y cam sgriptio, ac os oes angen gan aelod arall o’r tîm.

Pan fyddwn yn darlledu honiadau difrifol sydd wedi’u gwneud gan ffynhonnell ddienw, rhaid cadw nodiadau amserol, llawn o gyfweliadau, sgyrsiau a gwybodaeth sy’n sail i’r stori.

(Gweler Adran 3 Cywirdeb: 3.3.5, Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.26-6.3.31 ac Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.22)

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Ymchwiliadau)

Osgoi Camarwain Cynulleidfaoedd

3.3.16 Rhaid i ni beidio â chamarwain ein cynulleidfaoedd yn fwriadol ac yn sylweddol drwy ein cynnwys. Mae’n bosibl y bydd angen i ni egluro natur rhai mathau o gynnwys drwy labelu (er enghraifft, ar lafar, mewn testun neu drwy arwyddion gweledol neu glywedol) i osgoi eu camarwain.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Cofnodi Byd Natur)

Ffynonellau

3.3.17 Fel arfer dylem enwi ffynonellau gwybodaeth a chyfranwyr arwyddocaol ar yr awyr ac ar-lein a darparu gwybodaeth am bwy ydynt, fel y bydd ein cynulleidfaoedd yn gallu barnu am eu statws.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Ymchwiliadau)

3.3.18 Wrth ddyfynnu ffynhonnell ddienw, yn enwedig ffynhonnell sy’n gwneud honiadau difrifol, rhaid i ni gymryd pob cam priodol i warchod ei hunaniaeth. Er hynny, dylem roi hynny o wybodaeth a allwn i’r gynulleidfa am y ffynhonnell ac mewn ffordd nad yw’n ei chamarwain yn sylweddol am ei statws.

(Gweler Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.26-6.3.31)

Pryd bynnag y byddwn yn gwneud addewid o anhysbysrwydd, mae’n rhaid i'r newyddiadurwr a’r ffynhonnell ddeall bod yr addewid hwn yn cwmpasu pawb yn y BBC sy'n ymwybodol o bwy yw’r ffynhonnell.

Pan geisir hynny, mae gan y golygydd perthnasol, gan gynnwys y Cyfarwyddwr Cyffredinol, yn rhinwedd ei swydd fel Prif Olygydd, yr hawl i gael gwybod pwy yw’r ffynhonnell ac, yn yr un modd, mae’n rhaid iddo gadw’r wybodaeth hon yn gyfrinachol. Yn achos stori sy’n ymwneud â honiadau difrifol, dylem wrthsefyll pob ymgais gan ffynhonnell ddienw i atal datgelu ei hunaniaeth i olygydd uwch yn y BBC neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i’r golygydd comisiynu perthnasol. Os bydd hyn yn digwydd, rhaid ei gwneud yn glir na ellir darlledu’r wybodaeth a gafwyd yn gyfrinachol.

Os bydd unrhyw gynnig i ddibynnu ar un ffynhonnell ddienw sy’n gwneud honiad difrifol neu i ganiatáu i gyfrannwr pwysig sy’n gwneud honiad difrifol aros yn ddienw, rhaid ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol a’r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni, a byddant hwythau’n ystyried:

- a yw'r stori er budd sylweddol i'r cyhoedd neu beidio[14]
- a yw'n sicr bod y ffynhonnell yn gredadwy a dibynadwy a'i bod mewn sefyllfa i fod â digon o wybodaeth am y digwyddiadau dan sylw
- a oedd honiad difrifol wedi'i wneud neu ei gadarnhau'n gyfrinachol
- a geisiwyd ymateb i honiadau difrifol

(Gweler Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.38-6.3.41)

Byddant hefyd yn ystyried

- unrhyw faterion cyfreithiol
- unrhyw bryderon am ddiogelwch, er enghraifft i chwythwyr chwiban

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Ymchwiliadau)

- unrhyw faterion sensitif a phersonol.

3.3.19 Dylem sgriptio adroddiadau am honiadau gan ffynonellau anhysbys yn ofalus er mwyn egluro:

- natur yr honiad
- bod yr honiad yn cael ei wneud gan ffynhonnell anhysbys ac nid gan y BBC.

Pan nad yw'r honiadau wedi'u cadarnhau gan ffynhonnell annibynnol, dylem ystyried a yw'n briodol hysbysu'r gynulleidfa o hynny.

3.3.20 Fel arfer ni ddylem ddefnyddio cyfweliadau byw heb eu sgriptio i adrodd ar honiadau. Y golygydd a fydd yn penderfynu a ydynt yn ffordd briodol i dorri'r newyddion. Pan fydd cydweithwyr yn y BBC yn adrodd ar y stori wedyn, rhaid iddynt sicrhau eu bod yn deall ym mha dermau y dylai'r honiadau gael eu hadrodd a'u bod yn gwneud hynny'n gywir.

Dolenni Ar-lein i Wefannau Trydydd Partïon

3.3.21 Fel arfer dylai dolenni o wefannau'r BBC i wefannau sy'n cael eu rhedeg gan eraill fod yn rhai sy'n cysylltu â gwefannau credadwy. Pan fo cyfiawnhad golygyddol dros wneud hynny, gallwn gynnwys dolen i wefannau allanol sy'n dangos barn person neu sefydliad sy'n arwyddocaol i stori newyddion gyfredol ac, mewn achosion o'r fath, mae'n bosibl na fyddwn yn gallu gwarantu eu credadwyedd.

(Gweler Adran 4 Didueddrwydd: 4.3.9 ac Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.3.20)

[14] Gweler Adran 1 Safonau Golygyddol y BBC: 1.3 Budd y cyhoedd

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Dolenni a Ffrydiau)

Technegau Cynhyrchu

3.3.22 Prin iawn yw'r rhaglenni a recordiwyd nad ydynt yn cynnwys rhywfaint o ymyrraeth gan y tîm cynhyrchu, ond ceir technegau cynhyrchu sy'n dderbyniol a rhai sy'n annerbyniol. Rhaid ystyried bwriad ac effaith unrhyw ymyriad. Fel arfer mae'n dderbyniol defnyddio technegau sy'n ychwanegu at gynnwys mewn ffordd syml, er enghraifft drwy ei wneud yn fwy eglur a llyfn neu'n fwy atyniadol. Gall hyn gynnwys sgiliau crefftus fel rhyngdorri lluniau, lluniau sefydlu i ddangos y rhai a gyfwelir a gofyn i gyfranwyr ail-wneud gweithredoedd dibwys neu gyflawni gweithgaredd bob dydd. Annerbyniol fel arfer yw defnyddio technegau cynhyrchu sy'n camarwain y gynulleidfa'n sylweddol am y gwir naratif neu'r gwir ddigwyddiadau.

Yn achos newyddion, cynnwys ffeithiol a rhai mathau o gynnwys adloniant ffeithiol, oni bai fod hynny'n cael ei ddangos yn glir i'r gynulleidfa neu wrth ail-greu, ni ddylem fel arfer:

- lwyfannu neu ail-lwyfannu gweithredoedd neu ddigwyddiadau sy'n bwysig yn natblygiad y digwyddiad neu'r naratif
- rhyngdorri lluniau a dilyniannau os bydd cyfosod y deunydd fel hyn yn rhoi argraff gamarweiniol o ddigwyddiadau.

Rhaid peidio byth â defnyddio sylwebaeth a dulliau golygu i roi argraff sylweddol gamarweiniol i'r gynulleidfa o ddigwyddiadau neu o gyfraniad.

3.3.23 Dylem sicrhau na fydd unrhyw dechnegau sy'n creu neu'n trin deunydd yn ddigidol yn ystumio ystyr digwyddiadau, yn newid effaith deunydd dilys neu'n camarwain ein cynulleidfaoedd yn sylweddol fel arall. Dylem hefyd fod yn ymwybodol bod ffyrdd o drin lluniau, fideos a dogfennau'n ddigidol wedi'u defnyddio i dwyllo darlledwyr.

Ail-greu

3.3.24 Mewn rhaglenni ffeithiol, mae'n bwysig nad yw dulliau ail-greu yn gorddramateiddio mewn ffordd gamarweiniol neu gyffrogarol. Ystyr ail-greu yw ail-lwyfannu digwyddiadau mewn ffordd gwbl eglur. Dylid ei seilio fel arfer ar dystiolaeth sylweddol y gellir ei chadarnhau. Dylai hefyd fod yn bosibl gweld mai ail-greu sy'n digwydd, er enghraifft drwy ddefnyddio labeli geiriol neu weledol neu arwyddion gweledol neu glywedol, fel symud araf neu raddio. Dylai fod yn amlwg i'r gynulleidfa ble mae'r ail-greu yn dechrau ac yn gorffen.

Ni ddylid ail-greu digwyddiadau cyfoes fel arfer mewn rhaglenni newyddion oherwydd y perygl o ddrysu'r gynulleidfa. Ond gellir adrodd ar ail-greu sydd wedi'i lwyfannu gan eraill.

(Gweler Adran 8 Gohebu ar Droseddu ac Ymddygiad Gwrthgymdeithasol: 8.3.11)

Dramâu Seiliedig ar Ffeithiau

3.3.25 Pan fydd drama yn portreadu pobl neu ddigwyddiadau go iawn, mae'n anochel y bydd y ffyrdd creadigol o ddangos rhai elfennau dramatig fel cymeriadu, deialog ac awyrgylch yn ffuglennol. Er hynny,

dylid seilio'r portreadu ar gorff o dystiolaeth sylweddol o ffynhonnell ddibynadwy pryd bynnag y bo modd a dylem sicrhau nad yw'n ystumio'r ffeithiau hysbys yn ormodol, yn cynnwys cronoleg.

Ceir y sensitifrwydd mwyaf yn aml pan fydd drama yn un sydd â'r prif amcan o bortreadu pobl fyw, pobl y mae eu perthnasau agosaf yn fyw neu ddigwyddiadau diweddar. Dylid cymryd gofal i sicrhau cywirdeb dyladwy.

Mae'n bwysig egluro sail ffeithiol y ddrama (neu'r defnydd o ryddid dramatig) drwy hysbysrwydd clir.

(Gweler Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.51-6.3.52 ac Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.8)

Deunydd Archifol

3.3.26 Ni ddylid defnyddio deunydd archifol mewn ffordd sy'n camarwain y gynulleidfa yn sylweddol am sefyllfa, digwyddiadau neu'r hyn a bortreadir. Mae'n bosibl y bydd angen ei labelu.

(Gweler Adran 13 Ailddefnyddio, Ailfersiynu ac Argaeledd Parhaol: 13.3.1-13.3.5 and 13.3.9)

Rhaglenni y mae Amgylchiadau sy'n Newid yn Effeithio arnynt

3.3.27 Rhaid i ni edrych ar raglenni a recordiwyd cryn amser cyn eu darlledu i sicrhau nad yw digwyddiadau wedi'u dyddio, er enghraifft drwy farwolaeth hysbys un o'r cyfranwyr, cyhuddo troseddwr, neu newidiadau bywyd arwyddocaol. Mewn rhai achosion, bydd angen gwneud cyhoeddiad ar yr awyr ac mewn eraill bydd angen newid neu ddileu deunydd penodol.

(Gweler Adran 13 Ailddefnyddio, Ailfersiynu ac Argaeledd Parhaol: 13.3.10)

Cywiro Camgymeriadau

3.3.28 Fel arfer dylem gydnabod gwallau ffeithiol difrifol a chywiro camgymeriadau o'r fath yn gyflym, yn glir ac yn briodol. Gall diffyg cywirdeb arwain at gŵyn o annhegwch. Un ffordd effeithiol o gywiro gwall ffeithiol difrifol yw dweud beth oedd yn anghywir yn ogystal â'i gywiro.

Os ydym yn credu ein bod wedi darlledu rhywbeth anghywir sy'n ddifenwol, dylid ymgynghori â'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.

Camgymeriadau mewn cynnwys ar-alw a chynnwys ar-lein

Pan fydd camgymeriadau yn ein cynnwys ar-alw, sydd ar gael ar-lein ar ôl ei ddarlledu, yn annhebygol o fod yn achos difrifol o dorri safonau golygyddol, dylid cyhoeddi cywiriad ar y llwyfan hwnnw, fel y gellir ei weld cyn chwarae'r allbwn. Fel arfer ni fydd angen i gynnwys ar-alw o'r fath gael ei newid neu ei dynnu'n ôl wedyn.

Pan fydd camgymeriadau yn ein cynnwys ar-alw'n debygol o gael eu hystyried yn achos difrifol o dorri safonau golygyddol, rhaid cywiro'r cynnwys a chydnabod y camgymeriad, neu, mewn amgylchiadau eithriadol, tynnu'r cynnwys. Mae angen i ni fod yn dryloyw ynghylch unrhyw newidiadau a wneir, oni bai fod rhesymau golygyddol neu gyfreithiol dros beidio â bod.

Yng nghyswllt cynnwys testun ar-lein, fel arfer dylid cywiro unrhyw gamgymeriad sy'n newid yr ystyr golygyddol a dylem fod yn dryloyw ynghylch beth oedd o'i le.

(Gweler Adran 13 Ailddefnyddio, Ailfersiynu ac Argaeledd Parhaol: 13.3.22-13.3.28)

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Tynnu Cynnwys BBC Online)

ADRAN 4: DIDUEDDRWYDD

4.1 Cyflwyniad
4.2 Atgyfeiriadau Gorfodol
4.3 Canllawiau

- Amrywiaeth Barn
- Pwys Dyladwy
- Didueddrwydd yng Nghynnwys y BBC
- Cysylltiadau Cyfranwyr
- Pan mae'r BBC neu Gynnwys y BBC yn Destun Stori Newyddion
- Safbwyntiau Dadleuol a Thramgwydd Posibl
- Consensws, Ymgyrchoedd a Chraffu
- Etholiadau a Refferenda
- Didueddrwydd mewn Cyfresi a Thros Amser
- Didueddrwydd a Chynulleidfaoedd
- Drama, Adloniant a Diwylliant
- Cynnwys sy'n Farn Bersonol

4.1 CYFLWYNIAD

Mae'r BBC wedi ymrwymo i sicrhau didueddrwydd dyladwy yn ei holl allbwn. Mae'r ymrwymiad hwn yn hanfodol i'n henw da, i'n gwerthoedd ac i sicrhau ymddiriedaeth cynulleidfaoedd. Ystyr y term 'dyladwy' yw bod rhaid i'r didueddrwydd fod yn ddigonol ac yn briodol i'r allbwn, gan ystyried pwnc a natur y cynnwys, disgwyliad tebygol y gynulleidfa ac unrhyw hysbysrwydd a all ddylanwadu ar y disgwyliad hwnnw[15].

Fel arfer mae didueddrwydd yn golygu mwy na dim ond sicrhau 'cydbwysedd' rhwng safbwyntiau croes. Rhaid i ni fod yn gynhwysol, gan ystyried y persbectif eang a sicrhau bod y ffaith bod amrywiaeth barn yn bodoli yn cael ei hadlewyrchu'n briodol. Nid yw'n galw am niwtraliaeth lwyr ym mhob mater neu am ymbellhau oddi wrth egwyddorion democrataidd sylfaenol, megis yr hawl i bleidleisio, rhyddid mynegiant a rheolaeth y gyfraith. Rydym wedi ymrwymo i adlewyrchu amrywiaeth fawr o bynciau a

---

[15] Yr adran o God Darlledu Ofcom sy'n ymwneud â hyn yw 5: Didueddrwydd Dyladwy a Chywirdeb Dyladwy a Rhoi Amlygrwydd Gormodol i Farnau a Safbwyntiau. Fodd bynnag, nid yw Rheol 5.13 ar Roi Amlygrwydd Gormodol i Farnau a Safbwyntiau yn berthnasol i'r BBC.
Mae'r Cytundeb Fframwaith sydd gyda Siarter y BBC yn ei gwneud yn ofynnol i ni gydymffurfio â'r gofynion am ddidueddrwydd yn y Cod Darlledu. Fodd bynnag, drwy gymhwyso egwyddor 'didueddrwydd dyladwy' at yr holl allbwn, rydym yn rhagori ar y gofyniad hwnnw.

phersbectifau yn ein holl allbwn a thros gyfnod priodol fel na fydd unrhyw safbwynt pwysig yn cael ei adael allan neu ei dangynrychioli'n fwriadol.

Wrth gymhwyso egwyddor didueddrwydd dyladwy at newyddion, byddwn yn rhoi'r pwys dyladwy i ddigwyddiadau, barn a'r prif safbwyntiau mewn dadleuon. Gallwn gynhyrchu cynnwys am unrhyw bwnc, ar unrhyw bwynt o fewn ystod y drafodaeth, ar yr amod bod rhesymau golygyddol da dros wneud hynny.

Rhaid i ni bob amser graffu ar ddadleuon, herio consensws a dal y rhai sydd mewn grym yn atebol mewn ffordd gyson gan arfer didueddrwydd dyladwy.

Lle mae ein cynnwys yn tynnu sylw at faterion y mae eraill yn ymgyrchu arnynt, rhaid i ni fod yn ofalus i beidio â chefnogi'r ymgyrchoedd hynny, neu ganiatáu i ni gael ein defnyddio i ymgyrchu dros newid polisi cyhoeddus. Ond ni ddylai hyn ein hatal rhag tynnu sylw at faterion a chynnig dewisiadau i'n cynulleidfaoedd ynghylch sut i'w hwynebu.

Mae gweithgareddau allanol a sylwadau cyhoeddus staff, cyflwynwyr ac eraill sy'n cyfrannu i'n hallbwn ar y cyfryngau cymdeithasol er enghraifft, hefyd yn gallu effeithio ar ganfyddiadau o ddidueddrwydd y BBC. Felly, dylid darllen yr adran hon ochr yn ochr ag Adran 15: Gwrthdaro rhwng Buddiannau.

Dylem ystyried y gwahanol ddiwylliannau a strwythurau gwleidyddol yng ngwahanol rannau'r DU, a gwahanol safbwyntiau diwylliannol mewn cymunedau eraill. Dylem geisio sicrhau bod pwys a sylw dyladwy yn cael eu rhoi i brif safbwyntiau gwahanol mewn gwledydd, rhanbarthau a chymunedau mewn allbwn i'r DU gyfan.

Mae cynulleidfaoedd yn disgwyl i artistiaid, awduron a diddanwyr gael rhyddid i edrych ar bynciau o safbwynt penodol ac i greu cynnwys sy'n adlewyrchu eu llais neilltuol eu hunain. Rhaid iddi fod yn glir i gynulleidfaoedd ble mae barn bersonol yn cael ei mynegi.

4.2 ATGYFEIRIADAU GORFODOL

(Mae Atgyfeiriadau Gorfodol yn rhan o system rheoli golygyddol y BBC. Maent yn rhan hanfodol o'r broses i sicrhau cydymffurfiaeth a rhaid cadw atynt.)

Atgyfeiriadau i'r tîm Polisi Golygyddol

4.2.1 Yn achos rhaglenni na fyddent fel arfer yn cynnwys materion gwleidyddol, barn wleidyddol neu wleidyddion (er enghraifft, chwaraeon, sioeau cwis/panel, adloniant ffeithiol) mae'n rhaid i gynhyrchwyr cynnwys ymgynghori ymlaen llaw â'r Prif Gynghorydd Gwleidyddiaeth cyn gwahodd gwleidydd i gymryd rhan yn eu hallbwn, neu cyn derbyn cais i gymryd rhan. Gwneir yr atgyfeiriad hwn pa un a yw'r cyfraniad i'r allbwn yn 'wleidyddol' ohono'i hun neu beidio. Pan fydd cynnig i gynnwys pobl eraill sydd, efallai, wedi mabwysiadu safbwynt gwleidyddol amlwg, mewn rhaglenni o'r fath, gellir cael cyngor gan y tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler Adran 4 Didueddrwydd: 4.3.24 ac Adran 10 Gwleidyddiaeth, Polisi Cyhoeddus a Phleidleisio: 10.3.2)

4.3 CANLLAWIAU

Amrywiaeth Barn

4.3.1 Ym mhob rhan o’n hallbwn, rhaid i ni fod yn gynhwysol, gan adlewyrchu ehangder ac amrywiaeth barn.

Mae’n bosibl y bydd ehangder ac amrywiaeth barn yn galw nid yn unig am roi sylw i ystod wleidyddol a diwylliannol eang ond hefyd, ar brydiau, am adlewyrchu’r amrywiadau rhwng y trefol a’r gwledig, pobl hŷn a phobl iau, rhai mwy cefnog a llai cefnog, yr arloeswyr a’r status quo, etc. Gall olygu rhoi sylw i safbwyntiau mewn gwahanol gymunedau, grwpiau buddiant ac ardaloedd daearyddol.

Pwys Dyladwy

4.3.2 Nid yw didueddrwydd yn galw o reidrwydd am gynnwys yr amrywiaeth o bersbectifau neu farnau yn gyfartal yn ein hallbwn cyfan neu o fewn un rhaglen, tudalen we neu eitem. Yn hytrach, dylem geisio sicrhau ‘pwys dyladwy’. Er enghraifft, ni ddylid o reidrwydd roi pwys neu amlygrwydd tebyg i farnau lleiafrifol ag a roddir i farnau sydd â mwy o gefnogaeth neu i’r consensws sy’n gyffredin ar y pryd.

4.3.3 Ar adegau, mae’n bosibl y gallai hepgor barn neu ddeunydd arall beryglu didueddrwydd. Nid oes unrhyw farn ar unrhyw bwnc na ddylid ei chynnwys fel mater o egwyddor, ond dylem wneud penderfyniadau rhesymegol, ar sail barn olygyddol gyson, ynghylch a ddylid cynnwys neu hepgor safbwyntiau.

(Gweler Adran 4 Didueddrwydd: 4.3.14)

Didueddrwydd yng Nghynnwys y BBC

Pynciau Dadleuol

4.3.4 Rhaid i ni gymhwyso egwyddor didueddrwydd dyladwy at yr holl bynciau a drafodwn. Fodd bynnag, mae gofynion penodol ar gyfer ‘pynciau dadleuol’ pryd bynnag y maent yn codi ym mhob allbwn, yn cynnwys drama, adloniant a chwaraeon.

Gall ‘pwnc dadleuol’ fod yn fater sy’n ddadleuol o ran polisi cyhoeddus neu mewn cyd-destun gwleidyddol neu ddiwydiannol. Gall hefyd fod yn ddadleuol yng nghyd-destun crefydd, gwyddoniaeth, cyllid, diwylliant, moeseg neu unrhyw fater arall.

4.3.5 Wrth benderfynu a yw pynciau’n ddadleuol, dylem ystyried:

- lefel yr ymryson a dadlau cyhoeddus a gwleidyddol
- pa mor amserol yw’r pwnc
- sensitifrwydd o ran credoau a diwylliant y cynulleidfaoedd perthnasol
- a yw’r pwnc yn destun dadlau mawr neu’n fater pwysig mewn gwlad, rhanbarth neu gymuned benodol neu mewn maes ar wahân sy’n debygol o gynnwys rhan sylweddol o’r gynulleidfa o leiaf
- barn resymol ynghylch a yw’r pwnc yn un pwysig

- y gwahaniaeth rhwng materion seiliedig ar ffaith a'r rheini sy'n fater o farn.

Mae cyngor ar gael gan y tîm Polisi Golygyddol ynghylch a yw pwnc yn 'ddadleuol'.

4.3.6 Wrth ddelio â 'phynciau dadleuol', rhaid i ni sicrhau bod pwys a sylw dyladwy yn cael eu rhoi i amrywiaeth fawr o farnau a phersbectifau arwyddocaol, yn enwedig os yw'r dadlau amdanynt yn frwd. Dylid gwahaniaethu'n glir rhwng barn a ffaith.

(Gweler Adran 4 Didueddrwydd: 4.3.2-4.3.3)

4.3.7 Rhaid i ni gymryd gofal neilltuol i sicrhau didueddrwydd dyladwy pan fo lle i gredu bod 'pwnc dadleuol' yn fater o bwys[16]. Fel arfer mae 'materion o bwys' yn faterion sy'n ddadleuol o ran polisi cyhoeddus neu mewn cyd-destun gwleidyddol neu ddiwydiannol sydd o bwysigrwydd cenedlaethol neu ryngwladol, neu o bwysigrwydd tebyg o fewn ardal lai. Wrth ddelio â 'materion o bwys', neu pan fo'r materion dan sylw yn ddadleuol iawn a/neu pan ddisgwylir adeg dyngedfennol yn y mater dadleuol, bydd angen sicrhau fel arfer fod amrywiaeth fawr briodol o safbwyntiau pwysig yn cael ei hadlewyrchu mewn 'cyfres o raglenni' sydd â chysylltiad clir rhyngddynt, un rhaglen neu eitem ar y we, neu weithiau hyd yn oed un eitem mewn rhaglen.

(Gweler Adran 4 Didueddrwydd: 4.3.22-4.3.24)

4.3.8 Fel arfer mae didueddrwydd dyladwy yn caniatáu i raglenni ac allbwn arall edrych neu adrodd ar agwedd benodol o fater penodol neu roi cyfle i fynegi un safbwynt. Dylid rhoi hysbysrwydd clir i hyn wrth ddelio â 'phynciau dadleuol'. Dylid cydnabod bod amrywiaeth o safbwyntiau o wahanol bwys yn bodoli, ac ni ddylid cam-bortreadu'r safbwyntiau hynny na'r pwys a roddir iddynt.

(Gweler Adran 4 Didueddrwydd: 4.3.28-4.3.30)

Dylid ystyried o fewn pa gyfnod y dylid adlewyrchu persbectifau eraill ac a oes angen eu cynnwys neu beidio mewn allbwn sy'n gysylltiedig neu wedi'i ddwyn i sylw'r gynulleidfa.

(Gweler Adran 4 Didueddrwydd: 4.3.22-4.3.24)

Os yw allbwn o'r fath yn cynnwys honiadau difrifol, mae'n bosibl y bydd angen ymateb iddynt, un ai'n rhan o'r un allbwn neu mewn allbwn arall sy'n gysylltiedig ac wedi'i ddwyn i sylw'r gynulleidfa.

(Gweler Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.38-6.3.41)

4.3.9 Lle mae gwefannau ar-lein y BBC sy'n rhoi sylw i 'bynciau dadleuol' yn cynnig dolenni i wefannau allanol, dylem geisio sicrhau bod y wybodaeth ar y gwefannau allanol hynny, o'u cymryd gyda'i gilydd, yn cynrychioli ystod resymol o safbwyntiau am y pwnc.

(Gweler Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.3.20)

(Cyfarwyddyd ar-lein: Dolenni a Ffrydiau)

[16] Cod Darlledu Ofcom, Adran 5

Newyddion, Materion Cyfoes ac Allbwn Ffeithiol

4.3.10 Rhaid trin newyddion ym mha ffurf bynnag gyda didueddrwydd dyladwy, gan roi pwys dyladwy i ddigwyddiadau, barn a'r prif safbwyntiau mewn dadleuon. Mae'n bwysig bod ymagwedd a thôn storïau newyddion yn adlewyrchu ein gwerthoedd golygyddol bob amser, yn cynnwys ein hymrwymiad i ddidueddrwydd.

4.3.11 Y cyflwynwyr a'r gohebwyr yw wyneb cyhoeddus a llais y BBC – gallant gael effaith sylweddol ar ganfyddiadau ynghylch a yw didueddrwydd dyladwy wedi'i sicrhau. Ni ddylai ein cynulleidfaoedd allu dweud o allbwn y BBC beth yw barn bersonol ein newyddiadurwyr neu ein cyflwynwyr newyddion a materion cyhoeddus am faterion cysylltiedig â pholisi cyhoeddus, materion sy'n ddadleuol o ran polisi cyhoeddus neu mewn cyd-destun gwleidyddol neu ddiwydiannol, neu am 'bynciau dadleuol' mewn unrhyw faes arall. Gallant ddarparu barn broffesiynol, wedi'i seilio ar dystiolaeth, ond ni chânt fynegi barn bersonol am faterion o'r fath yn gyhoeddus, gan gynnwys mewn unrhyw allbwn sydd â brand y BBC neu mewn blogiau personol neu ar y cyfryngau cymdeithasol.

(Gweler Adran 15 Gwrthdaro rhwng Buddiannau: 15.3.13-15.3.17)

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Cyfryngau Cymdeithasol)

Cysylltiadau Cyfranwyr

4.3.12 Ni ddylem gymryd yn awtomatig fod cyfranwyr o sefydliadau eraill (fel academyddion, newyddiadurwyr, ymchwilwyr a chynrychiolwyr elusennau a melinau trafod) yn ddiduedd. Dylid darparu gwybodaeth briodol am eu cysylltiadau, eu cyllid a'u safbwyntiau penodol i'r gynulleidfa, pan fo hynny'n berthnasol i'r cyd-destun.

Pan mae'r BBC neu Gynnwys y BBC yn Destun Stori Newyddion

4.3.13 Wrth ddelio â materion sy'n ymwneud â'r BBC, rhaid i'n gohebu aros yn ddyladwy o ddiduedd, yn ogystal â bod yn gywir a theg. Mae angen i ni sicrhau na fydd amheuaeth yn codi ynghylch didueddrwydd y BBC ac nad yw cyflwynwyr a gohebwyr yn agored i wrthdaro posibl rhwng buddiannau. Wrth ohebu am y BBC, bydd yn anghywir fel arfer i ni gyfeirio at y BBC drwy ei alw'n 'ni' neu alw ein cynnwys yn 'ein cynnwys ni'. Bydd yn bwysig hefyd fod gwahaniad golygyddol clir rhwng y rheini sy'n gohebu ar y stori a'r rheini sy'n gyfrifol am gyflwyno achos y BBC.

Safbwyntiau Dadleuol a Thramgwydd Posibl

4.3.14 Os bydd cyfranwyr yn mynegi barn ddadleuol, un ai mewn cyfweliad neu mewn ffordd arall, rhaid eu herio a rhoi cyfle teg iddynt ar yr un pryd i egluro eu hymateb i gwestiynau. Dylid rhoi lle priodol i safbwyntiau lleiafrifol yn ein hallbwn.

O ganlyniad i hyn, byddwn weithiau yn cynnwys pobl yn ein hallbwn sydd â barn a all beri tramgwydd difrifol i nifer mawr yn ein cynulleidfaoedd. Ar achlysuron o'r fath, dylid atgyfeirio'r mater i sylw ffigwr golygyddol uwch, a ddylai ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol.

Rhaid mantoli'r posibilrwydd o beri tramgwydd yn erbyn budd y cyhoedd[17] ac unrhyw risg i ddidueddrwydd y BBC. Wrth ymdrin â hyn, dylid cydnabod y posibilrwydd o beri tramgwydd, gan ei drafod gyda chadernid priodol, ond dylid hefyd fod yn deg a gwrthrychol.

Mae mynegi tramgwydd neu ddicter personol yn gyhoeddus gan staff a chyflwynwyr, neu dôn neu ymagwedd eitem neu raglen gyfan, yn gallu tanseilio didueddrwydd y BBC.

(Gweler Adran 5 Niwed a Thramgwydd: 5.3.32 a 5.3.38 ac Adran 8 Gohebu ar Droseddu ac Ymddygiad Gwrthgymdeithasol: 8.3.3)

Consensws, Ymgyrchoedd a Chraffu

Consensws

4.3.15 Mae rhai materion a all ymddangos yn annadleuol, lle gellir credu bod consensws cyffredinol neu hyd yn oed barn unfrydol amdanynt. Er hynny, gallant achosi risg sylweddol i ddidueddrwydd y BBC. Mewn achosion o'r fath, dylem barhau i ohebu ar sail y consensws a rhoi pwys dyladwy iddo. Er hynny, hyd yn oed os nad oes angen neu os nad yw'n briodol chwilio am safbwyntiau gwrthwynebol, ni ddylem ddefnyddio iaith a thôn wrth ohebu sy'n ymddangos fel pe baent yn derbyn bod y consensws neu'r farn gyffredin yn ffaith neu'n amlwg ohono'i hun.

(Gweler Adran 4 Didueddrwydd: 4.3.28-4.3.30)

Rhaid i ni herio ein rhagdybiaethau a'n profiadau ein hunain a hefyd y rheini a all fod yn gyffredin mewn rhannau o'n cynulleidfa. Dylid osgoi pethau sy'n ategu cyffredinoliadau sydd heb dystiolaeth berthnasol yn allbwn y BBC, yn enwedig wrth drafod amgylchiadau penodol. Gall hyn ddigwydd ym meysydd gwleidyddiaeth, hil, elusennau, gwyddoniaeth, technoleg, meddygaeth neu feysydd eraill. Gall y rhain beri rhai o'r heriau mwyaf anodd i'r gallu i haeru nad yw'r BBC yn arddel barn ei hun. Rhaid gofalu bod meysydd lle mae'n ymddangos bod consensws yn cael eu trin yn drylwyr fel y bo'n briodol. Os oes angen, dylid ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol.

4.3.16 Mae'n bosibl weithiau y bydd rhaglen unigol neu fath arall o gynnwys, nad yw'n rhan o gyfres neu allbwn di-dor neu hirbarhaol, yn cynnwys mynegiant o farn am 'bwnc dadleuol' ac yn parhau i fodloni'r gofynion am ddidueddrwydd dyladwy ar gyfer y rhaglen unigol neu'r cynnwys hwnnw.

Mae rhai materion sy'n ymwneud â moeseg a pholisi cyhoeddus yn gallu bod yn addas ar gyfer astudiaethau achos cefnogol neu'n fwy tebygol o gael eu trin o safbwynt unigol.

Weithiau bydd angen ystyried a allai ymdriniaeth o'r fath – sydd, ynddi'i hun, yn bodloni'r gofynion o ran didueddrwydd dyladwy – greu effaith gronnol os yw'n digwydd dro ar ôl tro, yn enwedig ar draws yr un gwasanaeth. Hefyd, ar adegau, bydd angen i reolwyr allbwn perthnasol ystyried effaith gronnol o'r fath ar draws gwasanaethau gwahanol.

Ymgyrchoedd a Mentrau

[17] Gweler Adran 1 Safonau Golygyddol y BBC: 1.3 Budd y Cyhoedd.

4.3.17 Mae'n rhaid i'r BBC aros yn annibynnol ar fentrau'r llywodraeth, ymgyrchwyr, elusennau a'u hagendâu ac wedi'i ddatgysylltu oddi wrthynt, ni waeth pa mor deilwng y mae'r achos yn ymddangos na pha mor annadleuol neu dderbyniedig yr ymddengys eu neges.

4.3.18 Mae angen meddwl yn ofalus i sicrhau bod y canfyddiad o ddidueddrwydd y BBC yn cael ei gynnal pan mae cynnwys yn cael ei drefnu i fod yn amserol ac yn cyd-daro ag ymgyrch neu fenter gan drydydd parti. Byddai'n ddoeth cysylltu â'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.3.20)

Gweithredu Cymdeithasol

4.3.19 Mae gweithredu cymdeithasol yn gallu bod yn rhan bwysig o wasanaeth cyhoeddus y BBC. Ond mae'n bwysig gofalu bod y BBC yn pennu ei agenda gweithredu cymdeithasol ei hun ac yn penderfynu ar ei flaenoriaethau ei hun:

- mae'n rhaid inni sicrhau nad yw ein hallbwn yn mabwysiadu agenda elusennau neu grwpiau ymgyrchu penodol yn unig a'n bod yn trin grwpiau mewn ffordd wrthrychol, heb ffafrio un yn fwy nag un arall
- os digwydd i'n hymgyrchoedd neu ein rhaglenni gweithredu cymdeithasol gyd-daro ag ymgyrch ar ran y llywodraeth neu fenter lobïo, mae'n bwysig ein bod yn cadw safbwynt hyd braich
- ni ddylai'r BBC lobïo ar faterion cysylltiedig â pholisi cyhoeddus wrth godi ymwybyddiaeth ynghylch materion cymdeithasol o bwys
- wrth ohebu am ymgyrchoedd gweithredu cymdeithasol y BBC ar y newyddion, rhaid dangos didueddrwydd dyladwy.

Ni ddylai mentrau gweithredu cymdeithasol gynnwys unrhyw elfen o godi arian ar yr awyr ac eithrio yng nghyswllt apeliadau elusennol y BBC.

(Gweler Adran 16 Cyllido a Pherthnasoedd Allanol: 16.3.7-16.3.11)

Craffu

4.3.20 Dylem sicrhau ein bod yn craffu'n briodol ar y rheini sydd mewn llywodraeth, neu sydd â phŵer neu gyfrifoldeb mewn rhyw ffordd arall, ond dylem wneud hynny hefyd, fel sy'n briodol, yng nghyswllt y rheini sy'n eu gwrthwynebu neu sydd am ddylanwadu arnynt, er enghraifft, ymgyrchwyr, lobïwyr, gwrthbleidiau ac eraill; gallai hyn gynnwys craffu ar sylwadau a dadleuon y mae'r gynulleidfa yn eu mynegi ar ein hallbwn.

Etholiadau a Refferenda

4.3.21 Mae ystyriaethau arbennig yn codi yn ystod cyfnodau ymgyrchu cyn etholiadau a refferenda (a hefyd, mewn rhai achosion, cyn y cyfnod ymgyrchu). Bydd angen mwy o sensitifrwydd mewn perthynas â didueddrwydd dyladwy yn holl genres ein hallbwn. Bydd y Prif Gynghorydd Gwleidyddiaeth yn darparu cyngor penodol ac, ar gyfer y DU, bydd yn cyhoeddi Canllawiau ar wahân ar gyfer pob cyfnod ymgyrchu.

(Gweler Adran 10 Gwleidyddiaeth, Polisi Cyhoeddus a Phleidleisio: 10.3.13-10.3.19)

Didueddrwydd mewn Cyfresi a Thros Amser

4.3.22 Wrth sicrhau didueddrwydd, gellir ystyried bod 'cyfres o raglenni' yn uned[18].

Mae'r term 'cyfres o raglenni' yn berthnasol i'r canlynol:

- nifer o ddarnau o gynnwys sy'n ymdrin â'r un materion neu faterion tebyg ac sydd â chysylltiad golygyddol, o fewn cyfnod priodol.
  Gall hyn gynnwys llinyn rhaglenni sydd â theitl cyffredin; gwahanol fathau o raglenni cysylltiedig (fel drama a dadl yn ei dilyn); tymor rhaglenni sydd wedi'i enwi'n glir neu eitemau am yr un pynciau neu bynciau tebyg; neu set o dudalennau gwe neu negeseuon cyfryngau cymdeithasol wedi'u cydgysylltu. Mae angen i wefannau, eitemau neu gynnwys o'r fath sicrhau didueddrwydd dyladwy drwy'r gyfres gyfan, a dylent gynnwys hysbysrwydd neu ddolenni priodol.

  Mae'n bwysig bod y bwriad i sicrhau didueddrwydd dyladwy fel hyn yn cael ei gynllunio ymlaen llaw a'i egluro yn ein hallbwn.

- rhaglenni sy'n ymdrin â materion gwahanol iawn o un rhifyn i'r llall, ond sydd hefyd wedi'u cysylltu'n glir fel llinyn parhaus gyda theitl cyffredin a chylch gwaith penodol.

  Mewn llinynnau rhaglenni, dylid sicrhau didueddrwydd dyladwy fel arfer o fewn rhaglenni unigol, neu ar draws nifer penodol o raglenni sydd â chysylltiad golygyddol clir. Fodd bynnag, dros gyfres gyfan neu dros amser bydd angen hefyd i'r llinynnau hyn ddangos didueddrwydd dyladwy, er enghraifft drwy gymhwyso barn olygyddol yn gyson.

4.3.23 Mewn allbwn di-dor neu hirbarhaol (fel rhaglenni cylchgrawn dyddiol cyffredinol, y News Channel, gwefan BBC News, sianeli cymdeithasol) gellir sicrhau didueddrwydd dyladwy dros amser drwy gymhwyso barn olygyddol yn gyson mewn meysydd pwnc perthnasol. Er enghraifft, os bydd gwleidydd, neu gyfrannwr arall sydd â barn bleidiol, yn ymddangos, ni fydd yn rhaid cynnwys rhywun sydd â barn groes yn syth ar ôl hynny, er ei bod yn bosibl y bydd angen cynnig cyfle i ymateb weithiau.

Er hynny, dylai golygyddion allbwn di-dor neu hirbarhaol sicrhau bod yr allbwn hwnnw:

- yn adlewyrchu amrywiaeth fawr o unigolion a safbwyntiau, yn cynnwys, lle bo hynny'n briodol yn olygyddol, pob un o'r prif safbwyntiau mewn dadl

- yn rhoi pwys dyladwy i farnau gwahanol ac yn eu trin yn deg, yn cynnwys o ran maint y sylw, y dull o'u trafod a'r amser o'r diwrnod

- bod cyfnod priodol yn cael ei bennu ar gyfer asesu a yw didueddrwydd dyladwy wedi'i sicrhau. Rhaid wrth ofal neilltuol yn y cyfnod cyn etholiadau.

---

[18] Cod Darlledu Ofcom, Adran 5

4.3.24 Mewn rhai mathau o allbwn sy'n ymdrin â meysydd sy'n annadleuol fel arfer (fel hoff lyfrau neu gerddoriaeth, cefnogi timau chwaraeon neu fywgraffiadau personol) gellir ceisio cynnwys cyfranwyr neu gyflwynwyr weithiau sy'n adnabyddus fel arall am eu hunochredd, er enghraifft, gwleidyddion, ymgyrchwyr neu eraill sy'n cael eu cysylltu â safbwynt penodol. Dros amser, dylid ystyried amrywiaeth briodol o gyfranwyr o'r fath. Bydd pethau eraill i'w hystyried cyn y cyfnod sy'n arwain at etholiadau a refferenda.

(Gweler Adran 4 Didueddrwydd: 4.3.2-4.3.8 and 4.3.21)

Yn achos rhaglenni na fyddai fel arfer yn cynnwys materion gwleidyddol, barn wleidyddol neu wleidyddion (er enghraifft, chwaraeon, sioeau cwis/panel, adloniant ffeithiol) mae'n rhaid i gynhyrchwyr cynnwys ymgynghori â'r Prif Gynghorydd Gwleidyddiaeth ymlaen llaw cyn gwahodd gwleidydd i gymryd rhan yn eu rhaglen, neu cyn derbyn cais i gymryd rhan. Gwneir yr atgyfeiriad hwn pa un a yw'r cyfraniad i'r allbwn yn 'wleidyddol' ohono'i hun neu beidio. Pan fydd cynnig i gynnwys pobl eraill sydd, efallai, wedi mabwysiadu safbwynt gwleidyddol amlwg, mewn rhaglenni o'r fath, gellir cael cyngor gan y tîm Polisi Golygyddol.

Ym mhob achos lle ceisir sicrhau didueddrwydd dyladwy mewn perthynas â gwleidyddiaeth neu bolisi cyhoeddus dros gyfres neu dros amser, rhaid rhoi ystyriaeth arbennig i'r cyfnodau cyn etholiadau a refferenda. Bydd cyngor ar gael gan y Prif Gynghorydd Gwleidyddiaeth.

(Gweler Adran 10 Gwleidyddiaeth, Polisi Cyhoeddus a Phleidleisio: 10.3.2 a 10.3.13-10.3.19)

Didueddrwydd a Chynulleidfaoedd

4.3.25 Mae gwrando ar gynulleidfaoedd ac ymgysylltu â nhw yn ganolog i allbwn y BBC. Ond ni ddylid priodoli arwyddocâd ehangach i ymatebion nag y maent yn ei haeddu a dylem ofalu nad ydym yn cam-gyfleu pwys cymharol y safbwyntiau a fynegir. Dylem hefyd fod yn barod i graffu'n briodol ar farn cynulleidfaoedd a sicrhau nad yw'n ymddangos bod aelodau o'r gynulleidfa sy'n arddel barn leiafrifol yn cael eu diystyru yn y ddadl.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Cyfraniadau a Gynhyrchir gan Ddefnyddwyr)

Drama, Adloniant a Diwylliant

4.3.26 Mae'r gynulleidfa yn disgwyl y bydd lle i fynegiant unigol yng nghyswllt artistiaid, awduron a diddanwyr mewn rhaglenni drama, adloniant ac allbwn diwylliannol. Mae'r BBC wedi ymrwymo i gynnig hyn. Lle mae hyn yn ymwneud â materion polisi cyhoeddus, materion sy'n ddadleuol yn wleidyddol neu'n ddiwydiannol, neu 'bynciau dadleuol' eraill, dylai gwasanaethau ystyried adlewyrchu ystod eang o'r persbectifau sydd ar gael dros amser. Dylid ystyried beth yw'r cyfnod priodol ar gyfer adlewyrchu'r persbectifau eraill hynny ac a oes angen eu cynnwys neu beidio mewn allbwn sy'n gysylltiedig a/neu wedi'i dynnu i sylw'r gynulleidfa gan gofio natur y mater dadleuol a'r pwnc dan sylw. Dylem hefyd ystyried a yw unrhyw wrthdaro rhwng buddiannau yn debygol o godi.

(Gweler Adran 15 Gwrthdaro rhwng Buddiannau)

4.3.27 Pan fo safbwynt am 'bynciau dadleuol ' yn ganolog i bwrpas drama, mae'n rhaid gwneud hyn yn glir i'n cynulleidfa. Efallai y bydd yn briodol cynnig safbwyntiau eraill mewn rhaglenni eraill cysylltiedig a/neu sydd wedi cael eu tynnu i sylw'r gynulleidfa.   Mae cyngor ar gael gan y tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler Adran 4 Didueddrwydd: 4.3.4-4.3.8, Adran 3 Cywirdeb: 3.3.25 ac Adran 6 Tegwch i Gyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.38-6.3.40)

Cynnwys sy'n Farn Bersonol

4.3.28 Yn draddodiadol, mae'r BBC yn galluogi amrywiaeth eang o unigolion, grwpiau a sefydliadau i gynnig barn neu safbwynt personol, mynegi cred, neu i gyflwyno dadl ynghylch mater dadleuol yn ei raglenni. Mae hyn yn gallu amrywio o ymgyrchydd yn mynegi safbwyntiau unochrog iawn, i farn arbenigwr neu weithiwr proffesiynol, gan gynnwys academydd neu wyddonydd, i safbwyntiau sy'n cael eu mynegi drwy gyfraniadau gan ein cynulleidfaoedd. Mae'r rhain i gyd yn gallu ychwanegu at y ddadl gyhoeddus a dealltwriaeth y cyhoedd, yn arbennig pan maent yn caniatáu i'n cynulleidfa glywed safbwyntiau ffres a gwreiddiol am faterion cyfarwydd.

Rhaid tynnu sylw cynulleidfaoedd ymlaen llaw at gynnwys o'r fath sy'n rhoi lle i farn bersonol.

4.3.29 Yn ogystal, pan fydd rhaglenni a gwefannau (er enghraifft, blogiau) barn bersonol yn trin a thrafod 'pynciau dadleuol', yn enwedig pan mae'r rhain yn ymwneud â materion polisi cyhoeddus neu â materion dadleuol ym maes gwleidyddiaeth neu ddiwydiant:

- dylem barhau i barchu cywirdeb ffeithiol
- dylem gynrychioli safbwyntiau croes i'w gilydd mewn modd teg pan mae'r rhain yn cael eu cynnwys
- dylem roi cyfle i ymateb pan fo hynny'n briodol, er enghraifft mewn rhaglen drafod sydd wedi'i threfnu ymlaen llaw

(Gweler Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.38-6.3.40)

- sicrhau bod amrediad digon eang o farnau a safbwyntiau'n cael eu cynnwys mewn allbwn sy'n debyg o ran math a phwys a hynny o fewn cyfnod priodol o amser.

4.3.30 Gall staff y BBC a chyflwynwyr neu ohebwyr rheolaidd y BBC sy'n gysylltiedig â rhaglenni newyddion neu raglenni sy'n ymwneud â pholisi cyhoeddus gynnig barn broffesiynol sy'n seiliedig ar dystiolaeth bendant. Serch hynny, fel arfer, ni fydd yn briodol iddynt gyflwyno neu ysgrifennu cynnwys sy'n farn bersonol am bolisi cyhoeddus, materion gwleidyddol neu ddiwydiannol ddadleuol, neu 'bynciau dadleuol' mewn unrhyw faes.

(Gweler Adran 4 Didueddrwydd: 4.3.10-4.3.11)

ADRAN 5: NIWED A THRAMGWYDD

5.1 Cyflwyniad
- Safonau a Dderbynnir yn Gyffredinol
- Cyd-destun

5.2 Atgyfeiriadau Gorfodol
5.3 Canllawiau
- Disgwyliadau Cynulleidfaoedd
- Gwybodaeth am Gynnwys
- Labelu Cynnwys Ar-alw a Digidol
- Amserlennu ar gyfer Teledu a Radio
- Allbwn Byw
- Iaith
- Trais
- Bygwth a Bychanu
- Noethni
- Rhyw
- Triniaeth Ddifrïol neu Fychanol
- Portreadu
- Alcohol, Ysmygu, Defnyddio Sigaréts Electronig, Camddefnyddio Toddyddion a Chyffuriau Anghyfreithlon
- Hunanladdiad, Ymgais gan Rywun i'w Ladd ei Hun neu ei Niweidio ei Hun ac Anhwylderau Bwyta
- Ymddygiad Dynwaredol
- Digwyddiadau Trist
- Crefydd
- Hypnotiaeth, Dadreibio, yr Ocwlt a'r Paranormal
- Delweddau Fflachio, Strobio a Delweddau Byr Iawn eu Parhad
- Rhaglenni a Gaffaelir

5.1 CYFLWYNIAD

Mae'r BBC yn anelu at adlewyrchu'r byd fel y mae, yn cynnwys holl agweddau'r profiad dynol a gwirioneddau byd natur. Wrth wneud hynny, rydym yn cydbwyso ein hawl i ddarlledu cynnwys arloesol a heriol, sy'n briodol i bob un o'n gwasanaethau, a'n cyfrifoldeb i amddiffyn rhai sy'n agored i niwed, yn enwedig pobl ifanc, ac osgoi tramgwyddo heb gyfiawnhad[19].

Mae hawl y BBC i ryddid mynegiant wedi'i hamddiffyn o dan y Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol a Deddf Hawliau Dynol 1998. Mae rhyddid mynegiant yn cynnwys hawl y gynulleidfa i gael deunydd creadigol, gwybodaeth, syniadau a chynnwys a all fod yn ddadleuol neu'n dramgwyddus heb ymyrraeth

[19] Yr adrannau o God Darlledu Ofcom sy'n ymwneud â hyn yw 1: Diogelu'r Rhai Dan 18 Oed a 2: Niwed a Thramgwydd.

ond o dan gyfyngiadau sydd wedi'u pennu mewn cyfraith ac sy'n angenrheidiol mewn cymdeithas ddemocrataidd .

Mae cymryd risgiau creadigol yn rhan hanfodol o genhadaeth y BBC. Fodd bynnag, yn ein holl allbwn, po fwyaf y risg o achosi niwed neu dramgwydd, mwyaf fydd y meddwl, y gofal a'r cynllunio sydd eu hangen i gynhyrchu cynnwys creadigol.

Rhaid i ni sicrhau bod ein cynulleidfaoedd yn cael gwybodaeth glir er mwyn gallu barnu a yw cynnwys yn addas iddyn nhw neu eu plant.

Rhaid inni fod yn sensitif i, a chadw mewn cysylltiad â, safonau a dderbynnir yn gyffredinol[20] yn ogystal â disgwyliadau ein cynulleidfaoedd o safbwynt ein cynnwys, yn enwedig yng nghyswllt amddiffyn plant.

Pan mae deunydd heriol yn ein cynnwys sydd mewn perygl o dramgwyddo rhai yn ein cynulleidfa, rhaid i ni allu dangos diben golygyddol clir gan ystyried safonau a dderbynnir yn gyffredinol, a sicrhau bod y cyd-destun yn ei gyfiawnhau. Mae deunydd heriol o'r fath yn cynnwys iaith gref, trais, rhyw, trais rhywiol, bychanu, achosi gofid, amharu ar urddas dynol, a thriniaeth neu iaith wahaniaethol.

Safonau a Dderbynnir yn Gyffredinol

Bydd y ddealltwriaeth o'r hyn yw 'safonau a dderbynnir yn gyffredinol' yn datblygu dros amser ac yn cael ei seilio ar ymchwil berthnasol. Mae cymhwyso 'safonau a dderbynnir yn gyffredinol' yn fater o farn, gan ystyried y cynnwys, y cyd-destun y mae'n ymddangos ynddo a'r cyfiawnhad golygyddol.

Mae'r asesiad o ba un a yw deunydd yn bodloni 'safonau a dderbynnir yn gyffredinol' yn ehangach nag ystyried a yw'n cwrdd â disgwyliadau'r gynulleidfa arfaethedig. Mae 'safonau a dderbynnir yn gyffredinol' hefyd yn adlewyrchu barn pobl nad ydynt yn y gynulleidfa arfaethedig, ond sydd â disgwyliad o ran yr hyn sy'n dderbyniol ar sail y cyd-destun, fel y sianel, yr amser darlledu, y llwyfan a hysbysrwydd.

Rhaid i ni sicrhau ein bod yn hysbysebu ac yn amserlennu deunydd a all fod yn anaddas i blant yn briodol – ar y teledu, drwy gydymffurfio â'r trothwy 9pm ac, ar y radio, drwy roi sylw i'r amseroedd pryd y mae plant yn debygol iawn o fod yn gwrando.

Ar yr un pryd, rhaid i ni gydbwyso ein cyfrifoldeb i amddiffyn plant a phobl ifanc rhag cynnwys anaddas â'u hawliau i ryddid mynegiant a rhyddid i gael gwybodaeth. Rhaid i ni beidio â chyhoeddi deunydd a all amharu'n ddifrifol ar ddatblygiad corfforol, meddyliol neu foesol pobl ifanc[21].

Rhaid cael cyfiawnhad golygyddol dros ddefnyddio iaith gref a darparu hysbysrwydd amdani, os yw'n briodol, i sicrhau ei bod yn cwrdd â disgwyliadau cynulleidfaoedd, lle bynnag y mae'n ymddangos. Mae'r cyd-destun yn ystyriaeth hanfodol wrth benderfynu a oes cyfiawnhad golygyddol dros ddefnyddio iaith gref.

Cyd-destun

Wrth asesu'r cyd-destun, dylem gofio'r canlynol:

---

[20] Mae ystyried safonau a dderbynnir yn gyffredinol yn deillio o Ddeddf Cyfathrebiadau 2003 ac yn berthnasol i gynnwys ar y teledu, ar y radio ac i wasanaethau rhaglenni ar-alw.
[21] Erthygl 27, Cyfarwyddeb Gwasanaethau Cyfryngau Clyweledol (AVMSD)

- diben golygyddol a chynnwys yr allbwn
- y gwasanaeth y mae’r cynnwys ar gael arno
- amser ei ddarlledu
- disgwyliadau’r gynulleidfa o ran y cynnwys, gan ystyried unrhyw hysbysrwydd amdano
- rhaglenni neu gynnwys arall sydd ar gael ynghylch y rhaglen neu'r cynnwys dan sylw
- maint a chyfansoddiad tebygol y gynulleidfa ddichonol a disgwyliadau tebygol y gynulleidfa
- y niwed neu'r tramgwydd sy’n debygol o gael eu hachosi drwy gynnwys y deunydd penodol yn yr allbwn yn gyffredinol, neu mewn allbwn o natur benodol, fel rhaglenni crefyddol
- y graddau y gellir dod â natur y deunydd i sylw’r gynulleidfa ddichonol, er enghraifft, drwy hysbysrwydd neu wybodaeth am gynnwys
- effaith y deunydd ar gynulleidfaoedd a all ddod ar ei draws yn annisgwyl.

Wrth wneud penderfyniadau, ni fydd yr un pwys yn cael ei roi o reidrwydd i bob un o’r ffactorau hyn.

Yn achos deunydd sydd ar gael ar-alw, mae’r cyd-destun hefyd yn cynnwys natur y mynediad at y cynnwys – hy a oes mesurau priodol ar waith i ddiogelu plant rhag gwylio a/neu wrando ar y cynnwys ac a roddwyd hysbysrwydd a gwybodaeth am y cynnwys.

Mae hefyd yn bwysig bod y rheini sy’n cynllunio cynnwys ar-lein yn ystyried a oes perygl na fydd y cynnwys yn bodloni safonau a dderbynnir yn gyffredinol a’u bod yn penderfynu, yn gynnar yn y broses, a yw’r cynnwys yn debygol o apelio i gyfran sylweddol o blant neu bobl ifanc ac yn dewis deunydd priodol. Mae canllawiau manwl isod ar ddelio â materion niwed a thramgwydd yng nghynnwys ar-lein y BBC.

At ddibenion y Canllawiau Golygyddol ac oni nodir fel arall, mae plentyn yn rhywun dan 16 mlwydd oed. Pobl ifanc yw’r rheini sy’n 16 ac yn 17 oed[22]. Dylid nodi nad diffiniadau cyfreithiol yw’r rhain.

5.2 ATGYFEIRIADAU GORFODOL

(Mae Atgyfeiriadau Gorfodol yn rhan o system rheoli golygyddol y BBC. Maent yn rhan hanfodol o’r broses i sicrhau cydymffurfiaeth a rhaid cadw atynt.)

5.2.1 Rhaid i raglenni a ddarlledir ar y teledu yn y DU rhwng 5.30am a 9pm fod yn addas i gynulleidfa gyffredinol sy’n cynnwys plant. Po gynharaf yn y noson y caiff rhaglen ei gosod, mwyaf addas y dylai fod i blant ei gwylio heb berson hŷn. Gall rhaglenni a ddarlledir mewn slotiau hwyrach cyn y trothwy fod yn anaddas i’r plant ieuengaf neu i blant eu gwylio heb berson hŷn.

[22] Mae’r safon hon yn uwch na’r gofyniad yng Nghod Darlledu Ofcom ar gyfer amddiffyn rhai dan ddeunaw oed. Mae hwnnw’n dweud bod ‘plant yn bobl dan bymtheg mlwydd oed’.

Dim ond mewn amgylchiadau eithriadol y gellir ymadael â'r arfer hon, a bryd hynny dylid rhoi gwybodaeth glir am y cynnwys. Rhaid atgyfeirio unrhyw eithriadau arfaethedig i sylw rheolwr/golygydd y sianel.

(Gweler 5.3.7)

5.2.2 Rhaid i unrhyw gynnig i ddefnyddio'r iaith gryfaf (cunt, motherfucker a fuck neu eiriau eraill sy'n tarddu o'r rhain) gael ei atgyfeirio i sylw rheolwr/golygydd y sianel berthnasol a chael ei gymeradwyo ganddo, ar ôl iddo ystyried y cyfiawnhad golygyddol. Gellir ymgynghori hefyd â'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 5.3.23)

5.2.3 Bydd angen cyfiawnhad golygyddol cryf ar yr adegau prin yr ydym yn darlledu lluniau manwl o ymladd teirw, ymladd ceiliogod a gweithgareddau tebyg eraill, hyd yn oed os ydynt wedi'u recordio mewn gwledydd lle maent yn gyfreithlon. Rhaid atgyfeirio unrhyw gynnig i wneud hynny i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu.

(Gweler 5.3.31)

5.2.4 Bydd angen rhoi ystyriaeth ofalus i unrhyw gynnig i ddarlledu lluniau o grogi, i bortreadu hunanladdiad, ymgais gan rywun i'w ladd ei hun neu i niweidio ei hun oherwydd sensitifrwydd y pwnc a'r posibilrwydd o ddynwared peryglus a rhaid ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu. Dylid ei atgyfeirio hefyd i'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 5.3.46)

5.2.5 Rhaid atgyfeirio unrhyw gynnig i gynnwys arddangosiad o hypnosis i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu.

(Gweler 5.3.58)

5.2.6 Rhaid i unrhyw gynnig i gynnwys delweddau fflachio neu ddilyniannau strobio mewn rhaglenni a recordir sy'n methu profion technegol yr Adolygiad Darlledu gael ei gymeradwyo gan y rheolwr allbwn perthnasol.

(Gweler 5.3.61)

5.2.7 Rhaid i ni beidio â defnyddio unrhyw dechnegau sy'n manteisio ar y posibilrwydd o gyfleu neges i wylwyr neu wrandawyr, neu o ddylanwadu ar eu meddyliau fel arall, heb iddynt fod yn ymwybodol, neu'n llwyr ymwybodol, o'r hyn sydd wedi digwydd hy yn isganfyddol. Byddai technegau o'r fath yn gallu cynnwys delweddau sy'n para am gyfnodau byr iawn.

Os bydd gan rywun le i gredu y gallai techneg o'r fath fod wedi'i defnyddio yn ei gynnwys, rhaid iddo atgyfeirio'r mater i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, a fydd, efallai, yn dymuno ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 5.3.62)

5.3 CANLLAWIAU

Disgwyliadau'r Gynulleidfa

5.3.1 Dylem farnu ynghylch addasrwydd cynnwys i'n cynulleidfaoedd, yn cynnwys plant, mewn perthynas â disgwyliadau'r gynulleidfa debygol, gan ystyried yr amser a'r diwrnod y mae ar gael, natur y gwasanaeth neu'r llwyfan a natur y cynnwys ac unrhyw hysbysrwydd amdano.

Mae'r cwestiynau canlynol yn gallu helpu wrth benderfynu a fydd cynnwys yn cwrdd â disgwyliadau'r gynulleidfa:

- beth yw cyfansoddiad tebygol y gynulleidfa, yn cynnwys nifer ac ystod oedran tebygol y plant yn y gynulleidfa gan ystyried oriau ysgol, penwythnosau a gwyliau? (Dylem gofio bod gwyliau ysgol yn wahanol mewn gwahanol rannau o'r DU.)
- a yw'r dalent (y cyflwynydd, y perfformiwr, yr awdur ayyb), y slot, y teitl, y genre neu'r gwasanaeth yn dod â disgwyliadau yn ei sgil a all fod yn groes i'r cynnwys?
- a roddwyd hysbysrwydd clir am unrhyw gynnwys anodd neu heriol?
- a oes unrhyw sensitifrwydd arbennig mewn perthynas â'r slot, er enghraifft, gwyliau crefyddol neu benblwyddi digwyddiadau pwysig?
- pwy yw'r gynulleidfa 'tynnu drwodd' debygol (hynny yw, beth yw natur y cynnwys blaenorol a pha fath o gynulleidfa y mae'n debygol o'i denu?)
- ydi'r effaith ar gynulleidfaoedd yn debygol o fod yn fwy oherwydd y llwyfan y mae'r cynnwys yn cael ei gyflwyno arno neu'r ffordd y mae'n cael ei gyflwyno, er enghraifft, cynnwys rhith-wirionedd a/neu gynnwys realiti estynedig?

Gwybodaeth am Gynnwys

5.3.2 Rhaid i ni ddarparu hysbysrwydd clir am gynnwys heriol gan ddefnyddio, ar eu pen eu hunain neu ar y cyd, amserlennu priodol a gwybodaeth am gynnwys sy'n glir, yn gyson ac yn ffeithiol.

Mathau posibl o wybodaeth gyffredinol am gynnwys heriol neu annisgwyl yw cyhoeddiadau ar yr awyr ac ar-lein, labeli cynnwys, canllawiau electronig i raglenni, rhaghysbysebion, hysbysiadau, datganiadau i'r wasg a mathau eraill o gyhoeddusrwydd.

Gwneir hyn er mwyn sicrhau y bydd gan ein cynulleidfaoedd ddisgwyliad priodol ynghylch ein cynnwys a chyfle i wneud penderfyniadau ar sail gwybodaeth am beth fyddant yn ei wylio ac yn gwrando arno.

5.3.3 Ar y teledu, pan fo hynny'n berthnasol, dylem roi gwybodaeth glir am gynnwys rhaglenni sy'n cael eu dangos cyn y trothwy, rhaglenni sy'n dechrau cyn y trothwy ac yn dal i redeg y tu hwnt iddo, a rhaglenni ar ôl y trothwy.

(Gweler Adran 5 Niwed a Thramgwydd: 5.3.6-5.3.11)

Dylid labelu cynnwys ar-alw neu gynnwys sy'n cael ei ddarparu ar lwyfannau trydydd parti a fyddai'n cael eu dangos ar ôl y trothwy ar y teledu pan fo hynny'n briodol.

(Gweler Adran 5 Niwed a Thramgwydd: 5.3.15)

Ar y radio, dylem ddarparu gwybodaeth am gynnwys pan fo'n debygol iawn y bydd plant yn ein cynulleidfa neu pan fo posibilrwydd y bydd cynnwys yn mynd y tu hwnt i ddisgwyliadau arferol y gynulleidfa.

(Gweler Adran 5 Niwed a Thramgwydd: 5.3.12-5.3.14)

Labelu Cynnwys Ar-alw a Digidol

5.3.4 Wrth drefnu i gynnwys clywedol neu weledol fod ar gael ar-alw ar lwyfannau'r BBC, ac mewn mannau eraill fel y bo'n briodol, rhaid i ni ddarparu gwybodaeth i alluogi defnyddwyr i ddeall ei gyd-destun a gwneud penderfyniadau ar sail gwybodaeth am ei addasrwydd, iddyn nhw eu hunain ac i blant, cyn iddynt fynd ato.

Yng nghyswllt cynnwys ar-alw a fyddai'n cael ei ddangos ar ôl y trothwy ar y teledu ac a fyddai angen rhybudd yn ei gylch, mae angen ei ddiogelu drwy fesurau priodol a dylai gynnwys rhybuddion a/neu ganllawiau priodol. Dylid ymgorffori'r wybodaeth hon am gynnwys yn y fideo er mwyn sicrhau nad yw'r rhybudd yn cael ei golli neu ei ddileu os bydd y fideo yn cael ei rannu.

5.3.5 Mae'n bosibl y bydd angen i gynnwys cryfach a mwy heriol gael ei labelu o dan y system 'G for Guidance'. Mae hon yn darparu:

- eicon 'G for Guidance' y BBC sy'n dangos bod arweiniad ar y cynnwys ar gael i'r defnyddiwr
- system o labeli cynnwys i ddisgrifio cynnwys cryf neu heriol
- system diogelu â PIN/cyfrinair i alluogi rhieni i gyfyngu mynediad at ddeunydd mwy heriol sy'n dwyn label cynnwys.

Amserlennu ar gyfer Teledu a Radio

Amserlennu Teledu a'r Trothwy

5.3.6 Wrth wneud penderfyniadau am amserlennu teledu, mae angen cydbwyso'r angen i amddiffyn pobl ifanc, a phlant yn enwedig, â hawliau'r holl wylwyr, yn cynnwys y rheini sydd heb blant, i gael deunydd o bob math drwy gydol y diwrnod. Rhaid eu gwneud hefyd gan ystyried gofynion y trothwy.

Mae darlledwyr yn defnyddio'r trothwy 9pm ar gyfer teledu i wahaniaethu rhwng rhaglenni sydd wedi'u bwriadu ar gyfer cynulleidfa gyffredinol yn bennaf a'r rhaglenni hynny sydd wedi'u bwriadu ar gyfer cynulleidfa o oedolion. Fodd bynnag, mae rhieni a gofalwyr yn rhannu'r cyfrifoldeb am asesu a yw cynnwys rhaglenni'n addas i'w plant.

Mae'r trothwy 9pm yn nodi dechrau'r newid i ddeunydd sydd wedi'i fwriadu'n fwy ar gyfer oedolion ond, yn gyffredinol, ni ddylai'r newid fod yn sydyn. Mae'n bwysig hefyd fod gwneuthurwyr ac amserlenwyr rhaglenni yn ystyried natur y sianel a disgwyliadau gwylwyr. Fel arfer dylai'r deunydd cryfaf gael ei ddangos yn hwyrach ymlaen yn yr amserlen. Os na ellir osgoi newid sydyn mewn tôn, dylid rhoi hysbysrwydd clir amdano, er enghraifft drwy roi gwybodaeth glir am olygfeydd o natur rywiol, trais neu'r defnydd o iaith gref.

Ar gyfer cynnwys ar ôl y trothwy ar deledu, dylem rybuddio cynulleidfaoedd am y defnydd o iaith gref neu gynnwys a allai beri tramgwydd fel y bydd yr allbwn yn cwrdd â disgwyliadau'r gynulleidfa. Ar gyfer cynnwys cyn y trothwy, gall fod yn briodol rhybuddio cynulleidfaoedd am gynnwys a all beri gofid iddynt. Gall hyn gynnwys, er enghraifft, adroddiadau newyddion neu olygfeydd mewn rhaglenni am fyd natur.

5.3.7 **Rhaid i raglenni a ddarlledir ar deledu rhwng 5.30am a 9pm fod yn addas i gynulleidfa gyffredinol sy'n cynnwys plant. Po gynharaf yn y noson y caiff rhaglen ei gosod, mwyaf addas y dylai fod i blant ei gwylio heb berson hŷn. Gall rhaglenni a ddarlledir mewn slotiau hwyrach cyn y trothwy fod yn anaddas i'r plant ieuengaf neu i blant eu gwylio heb berson hŷn**.

Dim ond mewn amgylchiadau eithriadol y gellir ymadael â'r arfer hon, a bryd hynny dylid rhoi gwybodaeth glir am y cynnwys. Rhaid atgyfeirio unrhyw eithriadau arfaethedig i sylw rheolwr/golygydd y sianel.

5.3.8 Fel arfer, os yw rhaglen yn pontio'r trothwy, hynny yw yn dechrau cyn 9pm ac yn gorffen rywbryd ar ôl 9pm, yna dylai ei holl gynnwys gydymffurfio â'r gofynion o ran y trothwy.

5.3.9 Dylid comisiynu rhaglenni fel arfer i'w darlledu ar sianel benodol ac mewn slotiau cyn neu ar ôl y trothwy, er mwyn gallu gwneud y penderfyniadau angenrheidiol ynghylch addasrwydd y cynnwys yn ystod y broses gynhyrchu. Os bydd newid o ran y sianel neu slotiau darlledu, yn enwedig cynnig i ddarlledu rhaglen cyn yn hytrach nag ar ôl y trothwy, yna mae'n bosibl y bydd angen ail-olygu'r rhaglen yn sylweddol i sicrhau ei bod yn cydymffurfio â'r Canllawiau Golygyddol hyn.

Mae'n bwysig bod rheolwyr, comisiynwyr a thimau cynhyrchu yn ymwybodol bod disgwyliadau sefydledig yn aml gan gynulleidfaoedd ynghylch sianeli a slotiau darlledu, boed y rheini cyn neu ar ôl y trothwy. Felly bydd yn ddoeth penderfynu ar slotiau rhaglenni mor gynnar â phosibl yn y broses gynhyrchu.

Yng nghyswllt cyfres newydd ar deledu (neu pan fydd cyfresi presennol yn newid sianel) a lle mae perygl na fydd y cynnwys yn bodloni safonau a dderbynnir yn gyffredinol, fel arfer dylid cynnal trafodaeth yn gynnar yn y broses gynhyrchu gyda'r gweithredwr comisiynu a'r tîm cynhyrchu, yn cynnwys cyflwynwyr a pherfformwyr, i sefydlu terfynau o ran tôn a chynnwys sy'n briodol i'r llwyfan, y cyd-destun a'r slot. Dylid cynnal trafodaeth debyg bob tro am gyfresi sy'n dychwelyd lle mae disgwyliadau sefydledig o ran iaith a chynnwys cryf cyn iddynt ailddechrau.

5.3.10 Lle mae'r gynulleidfa'n rhyngweithio â'r rhaglen, rhaid i'r cynnwys rhyngweithiol gydymffurfio â gofynion y trothwy a bod yn briodol i gynulleidfa unrhyw raglen gysylltiedig. Mae'n bwysig bod cynnwys rhyngweithiol a ddarlledir ar y teledu ac sy'n gysylltiedig â rhaglenni cyn y trothwy yn cydymffurfio â gofynion cyn y trothwy bob amser.

Newyddion ar y Teledu

5.3.11 Oherwydd natur newyddion, nid yw bob amser yn bosibl osgoi dangos deunydd cyn y trothwy a all beri gofid i rai o'n cynulleidfaoedd. Nid yw ein sianeli newyddion rhyngwladol yn gweithredu polisi trothwy fel arfer am fod y newyddion yn cael ei ddangos yn fyw mewn gwahanol gylchfâu amser o gwmpas y byd. Pryd bynnag y bo'n briodol, dylem ddarparu gwybodaeth glir ac amserol am gynnwys i rybuddio am ddelweddau anodd, yn enwedig y rheini a all beri gofid i blant.

Mae'n bosibl y bydd darnau o ffilm ar gael yn rhwydd o safleoedd cyfryngau cymdeithasol neu rywle arall ar-lein, ond mae cynulleidfaoedd yn disgwyl i ni ddefnyddio ein crebwyll golygyddol wrth ddefnyddio'r cynnwys hwn. Er bod darnau o ffilm ar gael i'r cyhoedd, mae'n bosibl y bydd yn ymddangos yn ddi-alw-amdano i gynulleidfaoedd os bydd y BBC yn ei ailddefnyddio a gallai beri tramgwydd os bydd yn cael ei ddefnyddio heb gyfiawnhad golygyddol digonol.

Mae angen i ni ystyried effaith gronnol defnyddio deunydd graffig yn barhaus neu dro ar ôl tro ar ein sianeli newyddion di-dor ar y gynulleidfa.

Nid yw'n briodol defnyddio'r delweddau mwyaf ingol neu'r iaith gryfaf yn y 'penawdau' ar ddechrau bwletin neu fel 'papur wal' neu ddelweddau sy'n 'hofran' mewn allbwn newyddion neu fel y cryno-lun mewn cynnwys digidol.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Allbwn Byw)

Amserlennu Radio

5.3.12 Nid oes trothwy amser ar radio. Dylem seilio ein penderfyniadau ynghylch amserlennu ar ddisgwyliadau'r gynulleidfa o bob gwasanaeth radio ac ar ein gwybodaeth am ba bryd y mae plant yn debygol iawn o fod yn y gynulleidfa, er enghraifft, wrth fynd a dod i'r ysgol yn y bore a'r prynhawn neu yn ystod gwyliau ysgol. Dylid rhoi hysbysrwydd clir am ddeunydd annisgwyl neu heriol i osgoi peri tramgwydd heb gyfiawnhad.

Yng nghyswllt cyfres newydd, lle mae perygl na fydd y cynnwys yn bodloni safonau a dderbynnir yn gyffredinol, fel arfer dylid cynnal trafodaeth yn gynnar yn y broses gynhyrchu i sefydlu terfynau o ran tôn a chynnwys sy'n briodol i'r llwyfan, y cyd-destun a'r slot. Yng nghyswllt cyfresi sy'n dychwelyd lle mae disgwyliadau sefydledig o ran iaith a chynnwys cryf, dylid cynnal trafodaeth debyg cyn iddynt ailddechrau.

5.3.13 Yng nghyswllt cerddoriaeth a fyddai fel arall yn cynnwys deunydd anaddas, yn cynnwys iaith gref neu ddeunydd treisgar, dylem fel arfer chwarae fersiynau sydd wedi'u golygu ar gyfer cynulleidfaoedd prif ffrwd yn ystod y dydd. Ar adegau eraill ac mewn rhaglenni cerddoriaeth arbenigol, mae'n bosibl y bydd cyfiawnhad golygyddol dros chwarae'r fersiwn wreiddiol ond dylai fod yn gyson â disgwyliadau'r gynulleidfa am y rhaglen ac, os oes angen, dylem gymryd camau i sicrhau hyn (er enghraifft, darparu hysbysrwydd a gwybodaeth am gynnwys).

(Gweler Adran 5 Niwed a Thramgwydd: 5.3.20-5.3.26)

5.3.14 Dylem ystyried defnyddio cyhoeddiadau ar yr awyr i hysbysu gwrandawyr am raglenni sy'n cynnwys deunydd anodd neu ddadleuol a fyddai'n annisgwyl fel arall ar ein gwasanaethau llafar. Mae'r gwasanaethau hyn wedi'u bwriadu'n bennaf ar gyfer gwrandawyr sy'n oedolion sy'n disgwyl i sylw gael ei roi i bob math o faterion a digwyddiadau ym mhob rhan o'r amserlen.

Ar-alw a Digidol

5.3.15 Nid oes dim yn yr arlwy ar-lein sy'n cyfateb yn uniongyrchol i'r trothwy.

Yn achos defnyddwyr sy'n 16 oed ac yn hŷn, sydd wedi mewngofnodi i gyfrif BBC, gellir dangos cynnwys oed-briodol iddynt, naill ai drwy offer personoli/argymell neu ar Dudalen Hafan y BBC. Fodd bynnag,

mae’n bwysig bod natur y cynnwys rydym yn trefnu iddo fod ar gael i gynulleidfaoedd sydd wedi mewngofnodi yn cael ei seilio ar ddisgwyliadau cynulleidfaoedd o'r gwasanaeth ar-lein.

Yn achos defnyddwyr sydd heb fewngofnodi, dylai natur y cynnwys rydym yn ei argymell fod yn seiliedig bob amser ar ddisgwyliadau’r gynulleidfa o ran y gwasanaeth ar-lein penodol ac ar ein gwybodaeth ynghylch a yw’n debygol o apelio i gyfran sylweddol o blant. Mae hyn yr un mor berthnasol i gynnwys rydym yn ei greu ein hunain, cynnwys a gynhyrchir gan ddefnyddwyr a deunydd a geir o wefannau trydydd parti.

Ar gyfer ein cynulleidfaoedd i gyd, mae’n bwysig bod cynnwys annisgwyl a heriol, yn enwedig cynnwys a all fod yn anaddas i blant, yn cael ei labelu i osgoi peri tramgwydd heb gyfiawnhad. Dylai labeli cynnwys fod yn glir a ffeithiol, ond nid ar ffurf amhriodol o amlwg. Dylem fod yn ymwybodol o’r effaith ar ddefnyddwyr os ydynt yn dod at y cynnwys heriol drwy ddilyn dolenni ar wefannau trydydd parti sy’n mynd heibio i Dudalen Hafan y BBC neu dudalennau eraill sy’n cynnig cyd-destun.

Er bod darnau o ffilm ar gael i'r cyhoedd, mae’n bosibl y bydd yn ymddangos yn ddi-alw-amdano i gynulleidfaoedd os bydd y BBC yn ei ailddefnyddio. Gallai achosi tramgwydd neu fod y tu allan i'w disgwyliadau os caiff ei ddefnyddio heb gyfiawnhad golygyddol digonol.

5.3.16 Mae'r llwyfan y mae cynnwys yn ymddangos arno yn gallu dylanwadu ar ddisgwyliadau’r gynulleidfa. Os yw cynnwys ar-lein wedi’i gysylltu ag unrhyw raglen deledu neu radio, rhaid iddo fod yn briodol i’r rhaglen a’i chynulleidfa debygol, pa un a yw’r cynnwys wedi’i greu gan y BBC neu gan ddefnyddwyr.

5.3.17 Cyn gosod dolen o un o wefannau’r BBC i wefan trydydd parti, rhaid i ni wirio cynnwys gwefan y trydydd parti. Ni ddylem osod dolen i wefan allanol os yw’n amhriodol i ni wneud hynny. Gall fod yn briodol cynnwys ymwadiad, a gwybodaeth ychwanegol, os yw’r ddolen yn mynd i ddeunydd a all fod yn dramgwyddus.

Ar dudalennau gwe’r BBC a fwriadwyd ar gyfer plant, dim ond dolenni i dudalennau trydydd parti sydd â chynnwys addas i gynulleidfa gyffredinol y dylid eu cynnwys.

Ni ddylem osod dolen ar wefan BBC sy’n gysylltiedig â rhaglen radio neu deledu a fwriadwyd ar gyfer plant i wefan arall sy’n gysylltiedig â rhaglen sy’n cynnwys deunydd anaddas i blant.

(Gweler Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.3.20 ac Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.33)

Amserlennu Rhaghysbysebion am Raglenni

5.3.18 Rhaid bod yn ofalus wrth amserlennu rhaghysbysebion am raglenni radio neu deledu sy’n anaddas i gynulleidfa gyffredinol sy’n cynnwys plant.

Mae’n bwysig bod rhaghysbysebion am raglenni a amserlennir fel eu bod nesaf at raglenni a anelir at blant neu ar adegau pan fo plant yn debygol iawn o fod yn gwylio neu’n gwrando, neu mewn cynnwys ar-lein sy’n debygol o apelio i gyfran sylweddol o blant, yn addas i blant.

Mae gan y BBC ei system dosbarthu ei hun ar gyfer amserlennu rhaghysbysebion am raglenni teledu yn briodol i sicrhau bod rhaghysbysebion am raglenni yn addas i wahanol gynulleidfaoedd. Mae angen i raghysbysebion am raglenni gyfleu naws y rhaglenni y maent yn ymwneud â nhw yn gywir, i helpu

gwylwyr i benderfynu a ydynt am eu gwylio neu beidio. Yn achos teledu llinol, mae'n bwysig bod rhaghysbysebion cyn y trothwy am raglenni a ddangosir ar ôl y trothwy yn addas i gynulleidfa gyffredinol ond mae angen iddynt hefyd roi hysbysrwydd priodol am natur y deunydd. Wrth gyhoeddi rhaghysbysebion a deunyddiau hyrwyddo ar-lein a drwy'r cyfryngau cymdeithasol, dylid hefyd ystyried y prif feini prawf ar gyfer amserlennu rhaghysbysebion a defnyddio labeli Cyfarwyddyd pan fo angen.

Allbwn Byw

5.3.19 Mae angen i ni asesu'r risgiau wrth gynhyrchu a darlledu allbwn byw a chymryd unrhyw gamau priodol sydd eu hangen i'w lliniaru. Dyma rai o'r pethau i'w hystyried: sut y gellid monitro allbwn byw; a ydy deunydd a allai achosi tramgwydd wedi'i amserlennu'n briodol; ac a oes digon o gymorth golygyddol uwch ar gael yn ystod y darllediad.

Os bydd problemau'n codi yn ystod allbwn byw, dylid delio â nhw'n brydlon ac yn sensitif. Os, trwy ryw amryfusedd, mae'r iaith gryfaf yn cael ei darlledu cyn y trothwy (neu, yn achos radio, pan mae plant yn debygol o fod yn gwrando), dylem ymddiheuro ar yr awyr y cyfle cyntaf posibl.

(Gweler Adran 3 Cywirdeb: 3.3.7)

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Allbwn Byw)

Iaith

5.3.20 Mae effaith iaith gref yn dibynnu ar y dewis o eiriau, y siaradwr a'r cyd-destun. Mae gwahanol eiriau'n achosi gwahanol raddau o dramgwydd mewn gwahanol gymunedau a hefyd mewn gwahanol rannau o'r byd. Dros amser, bydd agweddau'r cyhoedd yn newid ac asesir hyn drwy ymchwil.

Rhaid cael cyfiawnhad golygyddol dros ddefnyddio iaith gref a darparu hysbysrwydd amdani os yw'n briodol i sicrhau ei bod yn cwrdd â disgwyliadau cynulleidfaoedd, lle bynnag y mae'n ymddangos.

(Gweler Adran 5 Niwed a Thramgwydd: 5.1)

Mae iaith gref yn fwyaf tebygol o achosi tramgwydd pan gaiff ei defnyddio heb achos a heb ddiben golygyddol, a phan mae'n cynnwys:

- rhegfeydd rhywiol
- geiriau o sarhad hiliol neu ethnig
- geiriau o sarhad rhywiol neu rywiaethol neu sarhad sy'n ymwneud â rhywioldeb neu hunaniaeth rhywedd
- geiriau difrïol am salwch neu anabledd
- defnydd di-hid neu ddifrïol o enwau sanctaidd neu eiriau crefyddol, yn enwedig ar y cyd â math arall o iaith gref.

5.3.21 Mae'n bwysig bod rheolwyr allbwn a chynhyrchwyr rhaglenni neu gynnwys yn sicrhau bod iaith gref, yn enwedig yr iaith gryfaf (cunt, motherfucker a fuck a geiriau eraill sy'n tarddu o'r rhain) yn cael ei hystyried yn ofalus a'i bod yn destun atgyfeiriad priodol, i sicrhau bod cyfiawnhad golygyddol drosti, cyn ei chynnwys yn ein hallbwn.

Mae'r cyd-destun a'r dôn yn ystyriaethau allweddol wrth benderfynu a fydd iaith gref yn dderbyniol neu'n cael ei hystyried yn dramgwyddus heb gyfiawnhad. Dylem ystyried y canlynol:

- pa iaith a ddefnyddiwyd, gan bwy, pam y'i dywedwyd, at bwy roedd wedi'i chyfeirio a sut roeddynt wedi ymateb
- sut y cafodd ei dweud. A oedd y dôn yn ddig neu'n ymosodol, neu'n ddymunol neu'n ddoniol. Gall yr un termau gael eu hystyried yn fwy neu'n llai tramgwyddus yn ôl y dôn wrth eu cyfleu a'r cymeriad neu'r bersonoliaeth sy'n defnyddio'r termau
- ble mae'r cynnwys i'w gael yn yr amserlenni teledu a radio, ar-lein neu ar gyfryngau cymdeithasol
- mae ansawdd deunydd heriol, sy'n cynnwys iaith gref, yn ffactor pwysig wrth benderfynu a yw'n dderbyniol neu'n annerbyniol i gynulleidfaoedd. Gall iaith gref fod yn dderbyniol os yw'n ddilys neu'n cael ei defnyddio at ddiben clir neu i greu effaith benodol mewn rhaglen, ond mae'n bosibl na fydd cynulleidfaoedd yn hoffi defnydd diofal o iaith gref heb nemor ddim pwrpas golygyddol.

5.3.22 Rhaid i ni beidio â chynnwys yr iaith gryfaf cyn y trothwy, neu ar y radio pan mae plant yn debygol iawn o fod yn ein cynulleidfa, neu mewn cynnwys ar-lein neu yn y cyfryngau cymdeithasol sy'n debygol o apelio i gyfran sylweddol o blant.

5.3.23 Rhaid i ni fod yn ofalus wrth benderfynu ynghylch y defnydd o'r iaith gryfaf cyn y trothwy a sicrhau bod hysbysrwydd clir amdani.. **Rhaid i unrhyw gynnig i ddefnyddio'r iaith gryfaf (cunt, motherfucker a fuck neu eiriau eraill sy'n tarddu o'r rhain) gael ei atgyfeirio i'r golygydd/rheolwr sianel perthnasol a'i gymeradwyo ganddo, a dylai yntau ystyried y cyfiawnhad golygyddol drosto. Gellir ymgynghori hefyd â'r tîm Polisi Golygyddol**.

5.3.24 Rhaid i ni beidio â chynnwys iaith gref cyn y trothwy, neu ar y radio pan mae plant yn debygol iawn o fod yn ein cynulleidfa, neu mewn cynnwys ar-lein neu yn y cyfryngau cymdeithasol sy'n debygol o apelio i gyfran sylweddol o blant, oni bai fod y cyd-destun yn cyfiawnhau hynny. Hyd yn oed wedyn, rhaid osgoi ei defnyddio'n aml.

5.3.25 Rhaid i ni beidio â chynnwys iaith gref sy'n peri tramgwydd mewn:

- rhaglenni neu wefannau i blant cyn oedran ysgol (rhai pedair blwydd oed ac iau)
- rhaglenni neu wefannau ar gyfer plant iau.

Bipian Iaith Gref

5.3.26 Yn gyffredinol, lle mae iaith gref yn rhan annatod o'r cynnwys, a bod cwestiynau perthnasol fel y slot darlledu a'r sianel wedi'u datrys, ni ddylid ei chelu. Mae hyn hefyd yn berthnasol i allbwn gydag is-deitlau, naill ai er mwyn eglurder neu at ddibenion cyfieithu.

Lle mae cyfiawnhad golygyddol ond nad yw'r slot, y sianel neu'r cyd-destun yn briodol i iaith gref, mae'n bosibl y bydd angen bipian neu olygu'r iaith, hyd yn oed ar ôl y trothwy ar y teledu (er enghraifft, i osgoi newid sydyn mewn tôn rhwng deunydd cyn ac ar ôl y trothwy).

Os yw iaith yn cael ei bipian ar gyfer cynnwys cyn y trothwy ar y teledu, rhaid ei chelu'n llwyr, gan ofalu hefyd nad yw'r geiriau sydd wedi'u bipian yn amlwg wedyn yn symudiadau'r geg, neu mewn is-deitlau sydd ond wedi'u hailolygu'n rhannol.

Hyd yn oed lle mae iaith gref wedi'i bipian, os caiff ei defnyddio dro ar ôl tro, yna mae'r effaith gronnol yn debygol o gynyddu'r tramgwydd a deimlir gan gynulleidfaoedd.

Trais

5.3.27 Gellir peri ofn neu ofid i'n cynulleidfaoedd, a phlant yn enwedig, drwy bortreadu trais gwirioneddol a thrais ffuglennol. Dylem fod yn ofalus yn ein penderfyniadau lle'r ydym yn bwriadu cynnwys trais yn ein hallbwn.

Dylid hefyd ystyried y cyfiawnhad golygyddol dros unrhyw bortread o drais, a dylid rhoi hysbysrwydd clir fel arfer am gynnwys treisgar. Pan fydd trais gwirioneddol, neu'r canlyniadau iddo, yn cael ei ddangos ar deledu neu'n destun gohebu ar y radio ac ar-lein, mae angen i ni gadw cydbwysedd rhwng y galw am gywirdeb a'r perygl o achosi gofid heb gyfiawnhad. Prin iawn yw'r amgylchiadau sy'n cyfiawnhau darlledu eiliad marwolaeth.

(Gweler Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.41-7.3.44 ac Adran 11 Rhyfel, Terfysgaeth ac Argyfyngau)

Yn ein penderfyniadau golygyddol mae angen ystyried nifer o ffactorau sydd, ar y cyd, yn gallu cynyddu effaith trais, mewn cynnwys ffeithiol a ffuglennol:

- trais sy'n debyg i fywyd ac sydd hefyd yn gallu adlewyrchu profiad personol, er enghraifft trais domestig, ymladd mewn tafarndai, hwliganiaeth pêl-droed, cythraul gyrru, a mygio
- trais mewn mannau sy'n cael eu hystyried yn ddiogel fel arfer, fel cartref y teulu ac ysbytai
- ffyrdd anarferol neu sadistaidd o achosi poen, anaf neu farwolaeth
- digwyddiadau lle mae menywod, plant a rhai agored i niwed yn dioddef
- trais heb ddangos yr effaith ar y dioddefwr neu'r canlyniadau i'r drwgweithredwr
- trais rhywiol
- ymosodedd geiriol a thôn ymosodol, yn enwedig os yw'n cynnwys defnyddio'r iaith gryfaf a thermau gwahaniaethol neu rywiol dramgwyddus
- hunanladdiad, ymgais gan rywun i'w ladd ei hun neu i niweidio ei hun
- lle dangosir ymateb pobl eraill i'r trais, yn enwedig plant
- technegau ôl-gynhyrchu fel cerddoriaeth lawn awyrgylch, effeithiau gweledol, symud araf, lluniau agos clir ac effeithiau sain
- awyrgylch bygythiol estynedig neu naws dywyll, ddi-ildio neu greu awyrgylch ingol ar ddiwedd rhaglen ar ffurf sefyllfa min dibyn

- allbwn sy’n rhoi profiad mwy dwys neu drwythol oherwydd ei fod ar gael ar ffurf cynnwys Rhith-wirionedd neu Realiti Estynedig.

5.3.28 Dylem fod yn ofalus i sicrhau bod rhaglenni unigol, neu raglenni gyda’i gilydd ar draws yr amserlen, yn osgoi cynnwys deunydd sy’n esgusodi neu’n glamoreiddio trais, ymddygiad gwrthgymdeithasol peryglus neu ddifrifol, neu ddeunydd sy’n debygol o gymell pobl eraill i ddynwared ymddygiad o’r fath, oni bai fod cyfiawnhad golygyddol cryf dros wneud hynny.

Trais ac Amddiffyn Plant

5.3.29 Os bydd trais, y canlyniadau iddo a disgrifiadau ohono, yn cael ei ddarlledu mewn rhaglenni cyn y trothwy, neu ar y radio pan fydd plant yn debygol iawn o fod yn ein cynulleidfa, neu mewn cynnwys ar-lein sy’n debygol o apelio i gyfran sylweddol o blant, rhaid sicrhau ei fod yn briodol i’r gynulleidfa debygol a bod cyfiawnhad golygyddol drosto.

5.3.30 Rhaid i ni sicrhau na fydd trais geiriol neu gorfforol y mae’n hawdd i blant ei ddynwared mewn ffordd niweidiol neu beryglus yn cael ei ddarlledu mewn rhaglenni cyn y trothwy, neu ar y radio pan fydd plant yn debygol iawn o fod yn ein cynulleidfa, neu mewn cynnwys ar-lein sy’n debygol o apelio i gyfran sylweddol o blant, oni bai fod cyfiawnhad golygyddol cryf drosto.

(Gweler Adran 5 Niwed a Thramgwydd: 5.3.49-5.3.53)

Trais yn erbyn Anifeiliaid a Lles Anifeiliaid

5.3.31 Mae delweddau neu olygfeydd sy’n dangos trais gan bobl yn erbyn anifeiliaid yn gallu achosi gofid i gynulleidfaoedd yn aml, yn enwedig i blant. Dylem fod yn ymwybodol bod hyn yn debygol o achosi tramgwydd sylweddol. Os yw’r golygfeydd yn fyw iawn ond ein bod yn gwybod nad oedd yr anifail wedi cael niwed, dylem ystyried gwneud hynny’n glir i gynulleidfaoedd.

Mae trais mewn rhaglenni natur yn gallu peri gofid i gynulleidfaoedd. Pryd bynnag y bo’n digwydd, gall fod yn briodol rhoi hysbysrwydd am gynnwys a all beri gofid.

At ei gilydd, mae cynulleidfaoedd yn poeni ynghylch sut mae anifeiliaid yn cael eu trin. Pan fydd anifeiliaid yn rhan o’n cynnwys dylem ystyried eu lles cyffredinol a'r amodau y maent yn cael eu cadw ynddynt.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Cofnodi Byd Natur)

Bydd angen cyfiawnhad golygyddol cryf ar yr adegau prin yr ydym yn darlledu lluniau manwl o ymladd teirw, ymladd ceiliogod a gweithgareddau tebyg eraill, hyd yn oed os ydynt wedi’u recordio mewn gwledydd lle maent yn gyfreithlon. Rhaid atgyfeirio unrhyw gynnig i wneud hynny i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i’r golygydd comisiynu.

(Gweler Adran 8 Gohebu ar Droseddu ac Ymddygiad Gwrthgymdeithasol: 8.3.4-8.3.6)

Bygwth a Bychanu

5.3.32 Rhaid i gynnwys y BBC barchu urddas dynol. Mae bygwth, bychanu, ymyrraeth, ymosodedd a sylwadau difrïol i gyd yn agweddau ar ymddygiad dynol y gellir eu trafod neu eu cynnwys yn allbwn y BBC. Gall rhai mathau o gynnwys fod yn greulon, ond rhaid peidio â mawrygu sylwadau bygythiol, bychanol, ymyrgar, ymosodol neu ddifrïol sydd wedi’u hanelu at bobl go iawn (yn hytrach na

chymeriadau ffuglennol neu ffigyrau hanesyddol) yn ormodol er mwyn adloniant. Dylid gofalu bod sylwadau o'r fath a'r dôn wrth eu cyfleu yn gymesur â'r targed.

(Gweler Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.23)

Noethni

5.3.33 Ni fyddwn fel arfer yn dangos noethni cyn y trothwy nac mewn cynnwys ar-lein sy'n debygol o apelio i gyfran sylweddol o blant. Lle mae'n cael ei ddefnyddio, rhaid i'r cyd-destun gyfiawnhau hynny. Mae noethni, boed yn wirioneddol neu'n awgrymedig, yn gallu peri tramgwydd a rhaid bod yn ofalus mewn cynnwys cyn y trothwy, yn enwedig mewn deunydd hyrwyddo sydd heb wybodaeth am gynnwys.

Rhyw

5.3.34 Yn holl allbwn y BBC, dylid cael cyfiawnhad golygyddol dros bortreadu rhyw, neu drafod materion rhywiol, a'i drin gyda sensitifrwydd priodol.

Mewn cynnwys ar ôl y trothwy, rhaid i ni allu rhoi cyfiawnhad dros bortreadu rhyw mewn ffordd agored a realistig ac am drafod themâu a materion a all dramgwyddo rhai pobl.

5.3.35 Mae rhyw sy'n cynnwys pobl ifanc dan 16 oed yn anghyfreithlon. Yn ein cynnwys, rhaid cael cyfiawnhad golygyddol dros ei bortreadu, a rhaid ei roi mewn cyd-destun priodol.

(Gweler Adran 9 Plant a Phobl Ifanc fel Cyfranwyr: 9.3.21-9.3.22)

5.3.36 Rhaid cael cyfiawnhad golygyddol dros drafod a phortreadu ymddygiad rhywiol mewn rhaglenni a ddarlledir cyn y trothwy neu pan fydd plant yn debygol iawn o fod yn ein cynulleidfa radio, neu o ddefnyddio ein cynnwys ar-lein. Rhaid iddo fod yn briodol hefyd i'r gynulleidfa debygol a pheidio â bod yn fanwl eglur. Mae'n bosibl y bydd angen darparu gwybodaeth glir am gynnwys.

(Gweler Adran 5 Niwed a Thramgwydd: 5.3.2-5.3.3)

Rhaid cael rheswm addysgol diffuant ac o ddifrif dros bortreadu neu ddangos cyfathrach rywiol mewn rhaglenni a ddarlledir cyn y trothwy neu ar y radio pan fydd plant yn debygol iawn o fod yn ein cynulleidfa, neu mewn cynnwys ar-lein sy'n debygol o apelio i gyfran sylweddol o blant.

5.3.37 Dylem ystyried a oes angen deunydd ategol pan fyddwn yn annog cynulleidfaoedd, a phlant a phobl ifanc yn enwedig, i drafod eu problemau rhywiol mewn unrhyw gynnwys.

(Gweler Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.3.26)

Triniaeth Ddifrïol neu Fychanol

5.3.38 Rhaid i ni sicrhau nad yw deunydd sy'n cynnwys unigolion, grwpiau, crefyddau neu gymunedau'n cael eu trin yn ddilornus neu'n fychanol yn rhan o'n hallbwn oni bai fod y cyd-destun yn cyfiawnhau hynny.

O dan God Darlledu Ofcom, gall deunydd fod yn gyfystyr â mynegiant o gasineb os yw'n debygol o annog gweithgarwch troseddol neu arwain at anhrefn. Mae'n cynnwys bob ffurf ar fynegiant sy'n lledaenu, ysgogi, hybu neu gyfiawnhau casineb ar sail anoddefgarwch o anabledd, ethnigrwydd, rhywedd, ailbennu rhywedd, cenedl, hil, crefydd neu gyfeiriadedd rhywiol.

Gall cynhyrchwyr cynnwys roi lle i gyfraniadau gan bobl neu sefydliadau sydd â barn eithafol neu heriol. Lle mae allbwn yn cynnwys barn a all ysgogi casineb, rhaid i ni gael cyfiawnhad golygyddol drosti a rhaid cynnwys her briodol a/neu fathau eraill o gyd-destun.

(Gweler Adran 8 Gohebu ar Droseddu ac Ymddygiad Gwrthgymdeithasol: 8.3.3)

Portreadu

5.3.39 Rydym yn ceisio adlewyrchu cymunedau amrywiol y Deyrnas Unedig yn ein gwasanaethau. Gall cynnwys adlewyrchu'r rhagfarnau a'r anfanteision a geir mewn cymdeithasau ledled y byd ond ni ddylem eu parhau. Mewn rhai achosion, gall cyfeiriadau at anabledd, oed, cyfeiriadedd rhywiol, hunaniaeth rhywedd, ffydd, hil, ac ati fod yn berthnasol i'r portreadu. Fodd bynnag, dylem osgoi rhagdybiaethau ystrydebol diofal neu dramgwyddus a dim ond pan fo cyfiawnhad golygyddol dros hynny y dylid disgrifio pobl mewn termau o'r fath.

Wrth bortreadu neu ohebu ar ddigwyddiadau neu sefyllfaoedd sy'n ymwneud â phobl brodorol neu bobl sy'n perthyn i lwyth, dylem osgoi eu stereoteipio. Dylem ddangos eu profiadau a'u normau diwylliannol cyfredol gyda'r cywirdeb sy'n ddyladwy.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Portreadu a Gohebu ar Bobl Frodorol)

5.3.40 Os yw hynny'n gyson â disgwyliadau'r gynulleidfa, gallem gynnwys portread neu stereoteip sydd wedi'i orliwio er mwyn doniolwch, ond rhaid i ni gofio bod cynulleidfaoedd yn gallu cael eu tramgwyddo gan stereoteipiau diofal neu ddibwrpas.

Alcohol, Ysmygu, Defnyddio Sigaréts Electronig, Camddefnyddio Toddyddion a Chyffuriau Anghyfreithlon

5.3.41 Rhaid i ni gydbwyso'r angen i adlewyrchu gwahanol fathau o ymagwedd ac ymddygiad ymysg y cyhoedd yn realistig a'r perygl o hybu ymddygiad a all fod yn niweidiol neu'n anghyfreithlon, yn enwedig ymysg plant.

5.3.42 Yng nghyswllt defnyddio cyffuriau anghyfreithlon, camddefnyddio cyffuriau, ysmygu, defnyddio sigaréts electronig, camddefnyddio toddyddion a chamddefnyddio alcohol:

- rhaid peidio â rhoi sylw iddynt mewn cynnwys sydd wedi'i wneud yn bennaf ar gyfer plant oni bai fod cyfiawnhad golygyddol cryf dros hynny
- rhaid eu hosgoi'n gyffredinol a rhaid peidio â'u hesgusodi, eu cefnogi neu eu glamoreiddio mewn unrhyw raglenni a ddarlledir cyn y trothwy neu ar y radio pan fydd plant yn debygol iawn o fod yn ein cynulleidfa, neu mewn cynnwys ar-lein sy'n debygol o apelio i gyfran sylweddol o blant, oni bai fod cyfiawnhad golygyddol dros hynny
- rhaid peidio â'u hesgusodi, eu cefnogi neu eu glamoreiddio mewn cynnwys sy'n debygol o gael ei weld, ei glywed neu ei ddefnyddio'n eang gan blant a phobl ifanc, oni bai fod cyfiawnhad golygyddol dros hynny.

5.3.43 Dylem hefyd:

- ddelio â phob agwedd ar ddefnyddio cyffuriau anghyfreithlon, camddefnyddio cyffuriau a thoddyddion, ysmygu, defnyddio sigaréts electronig a chamddefnyddio alcohol gyda

chywirdeb dyladwy. Lle bo angen hynny i sicrhau cywirdeb dyladwy, dylai hyn gynnwys, er enghraifft, y goblygiadau i iechyd a'r agweddau gwrthgymdeithasol ar ddefnyddio cyffuriau anghyfreithlon a goryfed mewn pyliau

- sicrhau bod cyd-destun cyfreithiol a chymdeithasol ein cynnwys yn glir
- osgoi dangos yn fanwl sut mae cyffuriau anghyfreithlon yn cael eu defnyddio neu sut mae camddefnyddio toddyddion, oni bai fod cyfiawnhad golygyddol.

5.3.44 Os dangosir deunydd archifol nad yw'n adlewyrchu safonau neu agweddau cyfredol tuag at ysmygu, alcohol, camddefnyddio sylweddau neu ddefnyddio cyffuriau anghyfreithlon, mae'n bosibl y bydd y cyd-destun hanesyddol a dilysrwydd y cynnwys yn rhoi cyfiawnhad golygyddol digonol. Er hynny, dylai'r cynnwys gael ei amserlennu'n briodol a, lle bo angen, dylid rhoi hysbysrwydd amdano a dylai fod yn glir i'r gynulleidfa nad yw'n ddeunydd cyfoes.

(Gweler Adran 5 Niwed a Thramgwydd: 5.3.2 ac Adran 13 Ailddefnyddio, Ailfersiynu ac Argaeledd Parhaol: 13.3.19-13.3.21)

Hunanladdiad, Ymgais gan Rywun i'w Ladd ei Hun neu i Niweidio ei Hun ac Anhwylderau Bwyta

5.3.44 Dylai hunanladdiad neu ymgais gan rywun i'w ladd ei hun neu ei niweidio ei hun gael eu portreadu gyda sensitifrwydd, boed hynny mewn drama neu mewn rhaglenni ffeithiol. Mae gohebu ffeithiol a phortreadu hunanladdiad ac ymgais gan rywun i'w ladd ei hun neu ei niweidio ei hun yn ffuglennol yn gallu peri i weithredoedd o'r fath ymddangos yn ddichonol a hyd yn oed yn rhesymol i rai sy'n agored i niwed.

Ni ddylid cynnwys dulliau hunanladdiad a hunan-niwed mewn allbwn ac eithrio pan fydd cyfiawnhad golygyddol dros wneud hynny a bod y cyd-destun yn ei gyfiawnhau. Ni ddylem gynnwys manylion a fyddai'n caniatáu dynwared dull hunanladdiad.

5.3.46 **Bydd angen rhoi ystyriaeth ofalus i unrhyw gynnig i ddarlledu lluniau o grogi, i bortreadu hunanladdiad, ymgais gan rywun i'w ladd ei hun neu ei niweidio ei hun oherwydd sensitifrwydd y pwnc a'r posibilrwydd o ddynwared peryglus a rhaid ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu. Dylid ei atgyfeirio hefyd i'r tîm Polisi Golygyddol**.

5.3.47 Dylem fod yn sensitif o ran yr iaith rydym yn ei defnyddio. Cafodd hunanladdiad ei ddad-droseddoli ym 1961 ac mae'r defnydd o'r gair 'cyflawni' yn cael ei ystyried yn dramgwyddus gan rai pobl. Mae 'ei ladd ei hun' yn ddewis arall mwy derbyniol. Dylem ystyried a fyddwn yn darparu manylion cyswllt BBC Action Line wrth ddelio â materion o'r fath yn ein hallbwn. Fel arfer mae'r Samariaid yn barod i gynhyrchwyr cynnwys ymgynghori â nhw ynghylch portreadu hunan-laddiad ac maent wedi cyhoeddi eu canllawiau eu hunain i ddarlledwyr. Fel arfer, dylid ymgynghori hefyd â'r tîm Polisi Golygyddol.

5.3.48 Mae angen bod yn ofalus hefyd wrth bortreadu mathau o salwch meddwl y gellid eu dynwared, mewn cynnwys ffeithiol neu ffuglennol, gan gynnwys cyflyrau fel bwlimia neu anorecsia. Dylem fod yn ymwybodol o'r posibilrwydd y bydd rhai agored i niwed, a phobl ifanc yn enwedig, yn dynwared neu'n efelychu ymddygiad a thechnegau a ddangosir. Dylid bod yn ofalus i sicrhau bod y cynnwys yn gyfrifol ac

yn briodol i'r gynulleidfa debygol. Dylem ystyried a fyddwn yn darparu manylion cyswllt BBC Action Line wrth ddelio â materion o'r fath yn ein hallbwn.

(Gweler Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.3.26)

Ymddygiad Dynwaredol

Plant a Dynwared Peryglus

5.3.49 Gall yr hyn y mae plant yn ei weld a'i glywed ac yn darllen amdano ddylanwadu arnynt. Os yw ymddygiad yn debygol o fod yn hawdd i blant ei ddynwared mewn ffordd beryglus, rhaid peidio â'i ddarlledu cyn y trothwy, neu ar y radio pan fydd plant yn debygol iawn o fod yn ein cynulleidfa, neu mewn cynnwys ar-lein sy'n debygol o apelio i gyfran sylweddol o blant.

5.3.50 Mae angen bod yn ofalus wrth benderfynu ynghylch cynnwys a all arwain at ddynwared peryglus, yn enwedig os yw hynny'n ymwneud â defnyddio eitemau domestig (fel cyllyll, morthwylion, asid a sisyrnau) mewn gweithredoedd treisgar. Rhaid peidio â chynnwys deunydd o'r fath mewn allbwn sydd wedi'i wneud ar gyfer plant yn bennaf oni bai fod cyfiawnhad golygyddol cryf dros hynny. Rhaid sicrhau mewn cynnwys ar gyfer plant fod gofal yn cael ei gymryd i anghymell dynwared technegau, arbrofion ac ati.

(Gweler Adran 5 Niwed a Thramgwydd: 5.3.29-5.3.30)

5.3.51 Pan fydd gweithgareddau hamdden peryglus yn cael eu portreadu mewn cynnwys ffeithiol cyn y trothwy, neu ar y radio pan fydd plant yn debygol iawn o fod yn ein cynulleidfa, neu mewn cynnwys ar-lein sy'n debygol o apelio i gyfran sylweddol o blant, dylem roi rhybudd ynghylch y perygl o ddynwared, heb oruchwyliaeth briodol, a dylai'r offer diogelwch angenrheidiol fod yn y golwg. Lle bo'n berthnasol ac oni bai fod rheswm golygyddol cryf dros beidio â gwneud hynny, bydd yn bwysig fel arfer fod rhaglenni drama ac adloniant cyn y trothwy, neu gynnwys ar-lein cyffelyb sy'n debygol o apelio i gyfran sylweddol o blant, yn dangos y gweithdrefnau diogelwch cywir wrth bortreadu gweithgareddau fel hyn.

Diogelwch

5.3.52 Dylem gydymffurfio â'r gyfraith fel arfer, yn y DU ac mewn gwledydd eraill, oni bai fod cyfiawnhad golygyddol cryf dros beidio â gwneud hynny. Mae hyn yn cynnwys sicrhau bod cyflwynwyr, actorion a chyfranwyr sy'n gyrru cerbydau yn gwisgo gwregysau diogelwch, yn gosod seddau car i blant yn gywir, yn gwisgo helmedau diogelwch ac yn defnyddio'r cyfarpar ffôn symudol cywir.

5.3.53 Dylem hefyd ddangos defnydd synhwyrol o offer diogelwch lle bynnag y bo'n ymarferol, oni bai fod cyfiawnhad golygyddol dros beidio â gwneud hynny. Mae hyn yn cynnwys gwisgo offer i ddiogelu'r llygaid ar gyfer gweithgareddau crefftau cartref a phenwisgoedd a dillad diogelwch ar gyfer chwaraeon a gweithgareddau hamdden, yn enwedig y rheini sy'n boblogaidd ymysg plant fel beicio, sglefrfyrddio a chwaraeon dŵr.

Digwyddiadau Trist

5.3.54 Yn sgil digwyddiadau trist mae'n bosibl y bydd angen newid amserlenni a/neu ail-olygu allbwn ar gyfer teledu a radio neu newid, ac weithiau tynnu, tudalennau gwe. Dylem adolygu allbwn i ganfod unrhyw beth a allai achosi tramgwydd na ellir ei gyfiawnhau, yng nghyd-destun digwyddiadau pwysig, ar sail safonau a dderbynnir yn gyffredinol. Os ailddefnyddir deunydd o ddigwyddiadau trist yn

ddiweddarach, er enghraifft i nodi'r dyddiad roeddynt wedi digwydd, rhaid cael cyfiawnhad golygyddol ym mhob achos.

Crefydd

5.3.55 Os oes unrhyw gynnwys sy'n ymdrin â materion crefyddol ac sy'n debygol o beri tramgwydd i'r rheini sydd â barn neu gred grefyddol, rhaid cael cyfiawnhad golygyddol drosto ar sail disgwyliadau'r gynulleidfa a safonau a dderbynnir yn gyffredinol.

Nid oes trosedd cabledd yng Nghymru a Lloegr erbyn hyn ac nid yw bellach yn drosedd sy'n cael ei herlyn yng Ngogledd Iwerddon neu'r Alban. Serch hynny, mae credoau crefyddol yn ganolog i fywyd llawer o bobl ac maent yn ysgogi barn ac emosiynau cryf. Dylem fod yn ofalus i osgoi achosi tramgwydd heb gyfiawnhad. Mae deddfau cabledd o amgylch y byd yn gallu bod yn wahanol iawn a gall cynhyrchwyr cynnwys geisio cyngor gan y tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.

O dan y gyfraith, mae Deddf Casineb Hiliol a Chrefyddol 2006, sy'n berthnasol i Gymru a Lloegr, yn gwahardd person rhag defnyddio geiriau neu ymddygiad bygythiol neu ddangos deunydd ysgrifenedig bygythiol 'os mai ei fwriad wrth wneud hynny yw ennyn casineb crefyddol'.

(Gweler Adran 8 Gohebu ar Droseddu ac Ymddygiad Gwrthgymdeithasol: 8.3.3)

5.3.56 Rhaid i ni fod yn ymwybodol o sensitifrwydd crefyddol wrth gyfeirio at neu ddefnyddio enwau, delweddau, duwdodau, defodau, ysgrythurau ac iaith sy'n rhan ganolog o'r gwahanol grefyddau a sicrhau bod cyfiawnhad golygyddol dros unrhyw ddefnydd ohonynt, neu gyfeiriadau geiriol neu weledol atynt, ar sail safonau a dderbynnir yn gyffredinol. Rhai enghreifftiau yw'r Croeshoelio, Cymun Bendigaid, y Qur'an, y Sabath Iddewig a'u tebyg.

Mae nifer mawr o Foslemiaid yn ystyried bod unrhyw bortreadu o'r Proffwyd Muhammad yn dramgwyddus iawn. Rhaid i ni gael cyfiawnhad golygyddol cryf dros gyhoeddi unrhyw bortread o'r Proffwyd Muhammad. Rhaid atgyfeirio unrhyw gynnig i gynnwys portread o'r Proffwyd Muhammad yn ein hallbwn i ffigwr golygyddol uwch a ddylai ymgynghori fel arfer â'r tîm Polisi Golygyddol.

5.3.57 Rhaid i ni ystyried y sensitifrwydd crefyddol ynghylch parchu dyddiau gŵyl a phrif wyliau crefyddau mawr y byd er mwyn osgoi achosi tramgwydd yn ddiangen o ganlyniad i ddeunydd a all fod yn fwy derbyniol ar adegau eraill.

Mae rhyddid i ymdrin â materion sy'n ymwneud â chrefydd mewn drama, comedi a genres eraill, ond dylem fod yn ymwybodol bob amser o'r posibilrwydd o beri tramgwydd.

Hypnotiaeth, Dadreibio, yr Ocwlt a'r Paranormal

Hypnotiaeth

5.3.58 O dan Ddeddf Hypnotiaeth 1952, mae'n ofynnol bod unrhyw arddangosiad o hypnotiaeth er difyrrwch y cyhoedd yn cael ei drwyddedu. Mae'r ddeddf yn gwahardd arddangosiadau ar bobl dan 18 oed ac mae'n berthnasol i unrhyw arddangosiad o hypnotiaeth a ddarlledir mewn sioe, neu mewn cysylltiad â sioe, sy'n rhoi mynediad i'r cyhoedd.

Dylem gymryd camau i leihau unrhyw berygl dichonol o achosi hypnosis a/neu adweithiau niweidiol ymysg gwylwyr, gwrandawyr neu ddefnyddwyr ar-lein sy'n agored i'w effaith. Yn benodol, rhaid i hypnotydd beidio â darlledu ei act eiriol arferol yn llawn neu gael ei ddangos yn perfformio i lygad y

camera. Mae'n bwysig bod perfformiadau hypnotiaeth, yn enwedig y rheini sydd â'r bwriad o wneud hwyl am ben rhywun, yn cael eu trin yn ofalus mewn rhaglenni adloniant. Gallent fod yn niweidiol a hefyd yn dramgwyddus i'n cynulleidfa.

Rhaid atgyfeirio unrhyw gynnig i gynnwys arddangosiad o hypnosis i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu.

Dadreibio, yr Ocwlt a'r Paranormal

5.3.59 Rhaid i ni weithredu'n gyfrifol wrth gynnwys deunydd sy'n ymdrin ag unrhyw agwedd ar ddadreibio, yr ocwlt, y paranormal, dewiniaeth neu unrhyw arferion cysylltiedig a thrin unrhyw honiadau a wneir gyda'r amheuaeth sy'n ddyladwy.

Rhaid peidio â darlledu arddangosiadau yr honnir eu bod yn wir cyn y trothwy, neu ar y radio pan fydd plant yn debygol iawn o fod yn ein cynulleidfa, neu mewn cynnwys ar-lein sy'n debygol o apelio i gyfran sylweddol o blant.

Rhaid peidio â darlledu arferion paranormal i ddibenion adloniant (heb gynnwys drama, ffilm neu gomedi) pan fydd nifer sylweddol o blant yn debygol o fod yn gwylio neu o fod yn ein cynulleidfa radio neu o ddefnyddio ein cynnwys ar-lein.

5.3.60 Ar bob adeg, rhaid trin arddangosiadau o ddadreibio, yr ocwlt, y paranormal, dewiniaeth neu unrhyw arferion cysylltiedig, neu honiadau ynghylch y rhain mewn rhaglenni ffeithiol gyda gwrthrychedd sy'n briodol i'r allbwn. Mewn rhaglenni adloniant rhaid rhoi hysbysrwydd clir yn eu cylch. Yn ein holl allbwn, rhaid i arddangosiadau o'r fath beidio â chynnwys cyngor am iechyd, arian, cyflogaeth neu berthnasoedd sy'n cymell pobl i wneud penderfyniadau tyngedfennol.

Delweddau Fflachio, Strobio a Delweddau Byr Iawn eu Parhad

Delweddau Fflachio, Strobio ac Epilepsi Ffotosensitif

5.3.61 Er mwyn lleihau'r perygl i wylwyr sydd ag epilepsi ffotosensitif, dylem ddilyn y cyfarwyddyd gan Ofcom sydd wedi'i nodi yn Rheol 2.12 o God Darlledu Ofcom[23]. Ar adegau prin, mae'n bosibl na fydd yn rhesymol ymarferol i ddilyn y cyfarwyddyd hwn, er enghraifft pan na ellir osgoi fflachio mewn cynnwys, mewn digwyddiad i'r wasg, er enghraifft, neu adroddiad newyddion byw pan nad oes modd ei gywiro drwy ddull technegol. Mewn achosion o'r fath, pan fo cyfiawnhad golygyddol dros gynnwys yr eitem, dylem roi rhybudd geiriol ac, os yw'n briodol, rhybudd ar ffurf testun, ar ddechrau'r rhaglen neu'r eitem.

Rhaid i unrhyw gynnig i gynnwys delweddau fflachio neu ddilyniannau strobio mewn rhaglenni a recordir sy'n methu profion technegol yr Adolygiad Darlledu gael ei gymeradwyo gan y rheolwr allbwn perthnasol.

Delweddau Byr Iawn eu Parhad

5.3.62 **Rhaid i ni beidio â defnyddio unrhyw dechnegau sy'n manteisio ar y posibilrwydd o gyfleu neges i wylwyr neu wrandawyr, neu o ddylanwadu ar eu meddyliau fel arall, heb iddynt fod yn**

[23] Nodyn Cyfarwyddyd Ofcom ar Ddelweddau Fflachio a Phatrymau Rheolaidd mewn Rhaglenni Teledu.

ymwybodol, neu'n llwyr ymwybodol, o'r hyn sydd wedi digwydd, hy yn isganfyddol. Byddai technegau o'r fath yn gallu cynnwys delweddau sy'n para am gyfnodau byr iawn.

Os bydd gan rywun le i gredu y gall techneg o'r fath fod wedi'i defnyddio yn ei gynnwys, rhaid iddo atgyfeirio'r mater i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, a all ddymuno ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol.

Rhaglenni a Gaffaelir

5.3.63 Mae rhaglenni a gafaelir yn gorfod cydymffurfio â'n Canllawiau Golygyddol ar Niwed a Thramgwydd. Dylem sicrhau eu bod yn cydymffurfio cyn eu darlledu neu eu darparu ar-alw i wneud yn siŵr bod y cynnwys yn addas ar gyfer y gynulleidfa debygol. Dim ond canllaw yw dosbarthiad ffilm a dylid bod yn ofalus iawn wrth ymdrin â ffilmiau a gafodd dystysgrif '18', na ddylid eu dangos cyn 9pm ar unrhyw wasanaeth.

5.3.64 Fel arfer ni ddylem ddarlledu ffilm neu raglen y mae Bwrdd Dosbarthu Ffilmiau Prydain (BBFC) wedi gwrthod ei hardystio. Mae rhagor o fanylion ar gael yn Adran 1 o God Darlledu Ofcom.

Fel arfer ni ddylem ddarlledu darnau enghreifftiol o ffilm neu raglen y mae'r BBFC wedi gwrthod ei hardystio heb gyfiawnhad golygyddol cryf.

ADRAN 6: TEGWCH Â CHYFRANWYR A CHYDSYNIAD

6.1 Cyflwyniad
6.2 Atgyfeiriadau Gorfodol

6.3 Canllawiau

- Cyfranwyr a Chydsyniad ar sail Gwybodaeth
- Dod o hyd i Gyfranwyr
- Diogelwch a Lles Cyfranwyr
- Bygwth a Bychanu
- Rhaglenni Gemau, Cwisiau, Sioeau Talentau a Rhaglenni sy'n Cynnig Cyfleoedd Newid Bywyd
- Golygu Teg
- Anhysbysrwydd
- Cyfranwyr, Cytundebau Mynediad, Ffurflenni Indemnio ac Annibyniaeth Olygyddol
- Hawl i Ymateb
- Gwrthod Cymryd Rhan
- Twyllo
- Portreadu Pobl Go Iawn mewn Drama

6.1 CYFLWYNIAD

Mae'r BBC yn ceisio bod yn deg â phawb – yn deg â'n cynulleidfaoedd, yn deg â'n cyfranwyr a'n cyfranwyr dichonol, yn deg â ffynonellau ac yn deg â'r rheini y mae ein hallbwn yn eu trafod. Dylai ein

cynnwys gael ei seilio ar barch, didwylledd a gonestrwydd[24]. Mae Cod Darlledu Ofcom hefyd yn gosod rhwymedigaeth arnom i 'osgoi trin unigolion neu gyrff yn anghyfiawn neu'n annheg mewn rhaglenni'.[25]

Mae rhan helaeth o'r adran hon yn ymdrin â'r broses o recriwtio'r rheini sy'n cymryd rhan neu rhai sy'n ymwneud fel arall â'n cynnwys, a dylid ei hystyried ochr yn ochr ag Adran 7 Preifatrwydd: Preifatrwydd a Chydsyniad.

Bydd anghywirdeb sylweddol yn y ffordd o gyfeirio at bobl neu o roi sylw iddynt yn gallu creu'r perygl o achosi annhegwch. Mae hyn yn berthnasol nid yn unig i allbwn ffeithiol (er enghraifft, wrth gyfleu barn pobl eraill a gwybodaeth amdanynt) ond hefyd i ddramâu sy'n portreadu pobl neu sefydliadau go iawn. Felly, dylid darllen yr adran hon o'r Canllawiau ar y cyd ag Adran 3: Cywirdeb.

Byddwn yn agored, yn onest, yn ddidwyll ac yn deg yn ein hymwneud â ffynonellau, cyfranwyr, cyfranwyr dichonol a chynulleidfaoedd oni bai fod budd clir i'r cyhoedd o wneud fel arall, neu os oes angen i ni ystyried materion fel materion cyfreithiol, diogelwch, neu gyfrinachedd.

Fel arfer dylem geisio cydsyniad ar sail gwybodaeth gan ein cyfranwyr. Dylid rhoi gwybodaeth briodol i unigolion a sefydliadau am natur arfaethedig a chyd-destun eu cyfraniadau cyn iddynt gymryd rhan oni bai fod cyfiawnhad golygyddol dros fynd ymlaen heb gael cydsyniad ganddynt.

Pan fydd ein hallbwn yn cynnwys honiadau o ddrwgweithredu, anghyfiawnder neu anghymhwystra neu'n cyflwyno beirniadaeth gref a niweidiol am unigolyn neu sefydliad y gellir ei adnabod, dylid rhoi hawl i ymateb fel arfer i'r rheini sy'n cael eu beirniadu, oni bai fod cyfiawnhad golygyddol dros fynd ymlaen hebddo.

Rhaid i ni arfer gofal dyladwy am ein cyfranwyr neu'n cyfranwyr dichonol, yn ogystal â'n ffynonellau, a all brofi niwed neu ofid o ganlyniad i'w cyfraniad. Gofal dyladwy yw lefel y gofal sy'n briodol i'r amgylchiadau neilltuol a phenodol. Rhaid i ni farnu ar hyn gan ystyried y cynnwys golygyddol, natur a graddau'r ymwneud gan yr unigolyn a'i statws cyhoeddus, ynghyd â ffactorau perthnasol eraill fel risgiau i ddiogelwch ac a yw'r unigolyn yn agored i niwed.

6.2 ATGYFEIRIADAU GORFODOL

(Mae Atgyfeiriadau Gorfodol yn rhan o system rheoli golygyddol y BBC. Maent yn rhan hanfodol o'r broses i sicrhau cydymffurfiaeth a rhaid cadw atynt.)

Atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol

6.2.1 Lle'r ydym yn bwriadu darlledu honiad difrifol heb gynnig cyfle i ymateb, rhaid atgyfeirio'r bwriad i sylw ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, ac i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

(Gweler 6.3.41)

[24] Yr adrannau o God Darlledu Ofcom sy'n ymwneud â hyn yw 7: Tegwch ac 8: Preifatrwydd.
[25] Rheol 7.1, Cod Darlledu Ofcom

6.2.2 Rhaid i unrhyw gynnig i greu gwefan neu gyfrif cyfryngau cymdeithasol sy’n ymddangos ei fod heb gysylltiad â’r BBC gael ei atgyfeirio i sylw ffigwr golygyddol uwch ac i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

(Gweler 6.3.48)

6.2.3 Os oes bwriad i bortreadu person go iawn mewn ffordd arwyddocaol mewn drama yn groes i ddymuniadau’r unigolyn sydd i’w bortreadu neu berthnasau agos i’r unigolyn sy’n fyw, rhaid ei atgyfeirio i sylw’r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol i’w gymeradwyo cyn ymrwymo i’r cynhyrchiad.

(Gweler 6.3.51)

Atgyfeiriadau Eraill

6.2.4 Rhaid atgyfeirio geiriad arfaethedig yr holl apeliadau ysgrifenedig am gyfranwyr, yn cynnwys y rheini ar gyfer rhaglenni adloniant, i sylw ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i’r golygydd comisiynu.

(Gweler 6.3.16)

6.2.5 Rhaid atgyfeirio pob cytundeb am fynediad, ffilmio neu recordio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i’r golygydd comisiynu, a ddylai hefyd ymgynghori â’r tîm Polisi Golygyddol os yw’r geiriad arfaethedig yn peryglu annibyniaeth neu uniondeb golygyddol y BBC. Os ydyw, rhaid i’r cynhyrchiad beidio â mynd ymlaen.

(Gweler 6.3.34)

6.2.6 Rhaid trafod unrhyw geisiadau gan feysydd allbwn y tu allan i BBC News am gyfweliadau ag aelodau o’r Teulu Brenhinol, neu am ymddangosiadau dethol ganddynt, â Swyddog Cyswllt Brenhinol y BBC.

(Gweler 6.3.35)

6.2.7 Rhaid atgyfeirio unrhyw gynnig i dwyllo cyfrannwr i allbwn newyddion neu ffeithiol i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i’r golygydd comisiynu. Rhaid ymgynghori hefyd â’r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 6.3.44)

6.2.8 Rhaid atgyfeirio unrhyw gynnig i dwyllo cyfrannwr i ddibenion comedi neu adloniant, pa un a yw yn llygad y cyhoedd neu beidio, i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i’r golygydd comisiynu. Rhaid ymgynghori hefyd â’r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 6.3.47)

6.2.9 Os bydd unrhyw un yn ymyrryd i lywio cwrs trafodaeth ar-lein neu ar y cyfryngau cymdeithasol at un o ddibenion y BBC, heb ddatgelu ei gysylltiad â’r BBC, rhaid iddo weithredu er budd y cyhoedd a rhaid iddo atgyfeirio’r mater i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i’r golygydd comisiynu. Yn yr achosion mwyaf difrifol, rhaid atgyfeirio’r mater hefyd i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

(Gweler 6.3.49)

6.2.10 Rhaid atgyfeirio unrhyw gynnig i fynd i mewn i wlad mewn ffordd sy'n osgoi cyfyngiadau fisa ar gyfer y rheini sy'n cynhyrchu cynnwys y BBC i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, a all ymgynghori â'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

(Gweler 6.3.50)

6.3 CANLLAWIAU

Cyfranwyr a Chydsyniad ar sail Gwybodaeth[26]

6.3.1 Dylem drin ein cyfranwyr yn onest a gyda pharch. Byddwn yn cyflawni ein hymrwymiad i degwch fel arfer drwy sicrhau bod pobl yn rhoi 'cydsyniad ar sail gwybodaeth' cyn iddynt gymryd rhan. Ystyr 'cydsyniad ar sail gwybodaeth' yw y dylai cyfranwyr gael y wybodaeth sydd ei hangen i wneud penderfyniad rhesymedig i gymryd rhan. Weithiau, er budd y cyhoedd, gall fod yn briodol celu rhai mathau o wybodaeth.

(Gweler Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.12)

Cyn i unigolyn gymryd rhan (ac eithrio drwy gyfraniad bach fel un mewn vox pop neu pan fo'r pwnc yn un dibwys), dylem fel arfer ddweud wrth gyfranwyr ar adeg briodol:

- beth yw natur y cynnwys, hy beth sydd dan sylw a'i bwrpas
- pam y gofynnir iddynt gyfrannu i gynnwys y BBC, ble bydd yn ymddangos gyntaf a pha bryd, os yw'n hysbys
- natur eu hymwneud, er enghraifft, a fydd eu cyfraniad yn fyw neu wedi'i recordio a/neu ei olygu. Os yw'n cael ei recordio, dylem egluro nad oes sicrwydd y bydd yn cael ei ddefnyddio
- y meysydd y bydd yn cael eu holi yn eu cylch, a, pan fydd hynny'n berthnasol, natur cyfraniadau tebygol eraill
- y gall gwasanaethau eraill y BBC ddefnyddio eu cyfraniad, yn cynnwys ei ailddefnyddio, ei archifo ar-lein ac ar y cyfryngau cymdeithasol
- y gall fod ar gael drwy'r byd ac am gyfnod amhenodol.

(Gweler Adran 13 Ailddefnyddio, Ailfersiynu ac Argaeledd Parhaol: 13.3.11-13.3.18)

Pan fydd yn briodol, dylem hefyd egluro hawliau a rhwymedigaethau contractiol y cyfrannwr a'r BBC mewn perthynas â'r cyfraniad. Er enghraifft, rydym yn disgwyl i gyfranwyr fod yn onest, yn ddidwyll ac yn eirwir.

6.3.2 Ni ddylem wneud unrhyw ymrwymiad i gyfrannwr na allwn ei gadw.

6.3.3 Bydd yn deg bod pobl sydd wedi'u recordio'n cyflawni neu'n cyfaddef i drosedd neu ymddygiad gwrthgymdeithasol yn gallu disgwyl llai o ran preifatrwydd (gan y bydd budd y cyhoedd[27] mewn datgelu

---

[26] Dyma ystyr 'cydsyniad ar sail gwybodaeth' i ddibenion y canllawiau hyn ac i reoleiddio cynnwys a ddarlledir. Nid yw'n fwriad iddo fod â'r un ystyr ag mewn cyfraith diogelu data.

[27] Gweler Adran 1 Safonau Golygyddol y BBC: 1.3 Budd y Cyhoedd.

ymddygiad o'r fath yn bwysicach), felly ni ofynnir iddynt am gydsyniad fel arfer. Ni ddylem gelu pwy ydynt ychwaith, oni bai fod cyfiawnhad golygyddol dros wneud hynny neu ei bod yn angenrheidiol gwneud hynny yn ôl y gyfraith.

(Gweler Adran 7 Preifatrwydd: 7.1 ac Adran 9 Plant a Phobl Ifanc fel Cyfranwyr: 9.3.24)

6.3.4 Gellir cael achlysuron pan fydd pobl yn cael eu trafod neu pan fyddant yn destun cyfeiriad neu'n ymddangos mewn deunydd heb iddynt wybod neu gydsynio. Gallant fod yn ffigyrau cyhoeddus neu'n unigolion preifat a gall y deunydd gynnwys ffotograffau, fideos a gohebiaeth lle maent yn ymddangos. Dylem fod yn deg ac yn gywir wrth bortreadu'r bobl hyn a pharchu eu disgwyliadau teg o ran preifatrwydd.

(Gweler Adran 7 Preifatrwydd: 7.1)

6.3.5 Fel arfer dylem roi gwybod i gyfranwyr am newidiadau sylweddol mewn rhaglen neu gynnwys arall wrth iddo ddatblygu os gellir credu'n rhesymol bod newidiadau o'r fath wedi newid y wybodaeth sy'n sail i'w cydsyniad. Gall newidiadau o'r fath gynnwys teitlau rhaglen (er enghraifft, lle maent yn newid canfyddiad y gynulleidfa o'r cynnwys neu'r cyfranwyr), newidiadau mewn cyfraniadau sylweddol eraill, newidiadau sylweddol yn y dyddiad darlledu neu gyhoeddi, neu unrhyw beth sy'n effeithio'n sylweddol ar y cyd-destun y bydd y cyfraniad yn ymddangos ynddo.

(Gweler Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.11)

Cael Cydsyniad

6.3.6 Byddwn yn cael cydsyniad gan ein cyfranwyr mewn amrywiaeth o ffyrdd, yn dibynnu ar amgylchiadau eu cyfraniad. Lle bynnag y bo modd, dylem gael cydsyniad ar ffurf y gellir ei phrofi a all gynnwys ffurflen gydsynio, neges e-bost, recordiad o gadarnhad gan y cyfrannwr ei fod yn deall natur yr allbwn ac yn fodlon cymryd rhan, neu nodyn a wnaed ar y pryd o'r sgwrs lle trafodwyd cysyniad.

Mewn llawer achos bydd cyfranwyr yn rhoi eu cydsyniad drwy wneud dim ond cytuno i gael eu recordio ar gyfer y radio neu'r teledu neu i gyfrannu ar-lein. Er enghraifft, bydd hyn yn berthnasol fel arfer i'r rheini a gyfwelir ar fyr rybudd ar gyfer unrhyw un o'n gwasanaethau, yn cynnwys pobl yn y newyddion a phobl sy'n cymryd rhan mewn vox pop.

Wrth weithio ar gynyrchiadau tymor hir neu gyda chyfranwyr sy'n agored i niwed, bydd cydsynio yn broses barhaus a dylid gofyn am gydsyniad bob tro y disgwylir cael cyfraniad.

Bydd amgylchiadau hefyd weithiau pan fydd cyfranwyr yn rhoi cydsyniad geiriol ar ddechrau'r prosiect a lle mae eu cydsyniad parhaus yn oblygedig drwy gydol eu cysylltiad â gwneud y rhaglen.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Cydsyniad ar sail Gwybodaeth)

6.3.7 Ni ddylem ddibynnu fel arfer ar drydydd parti i gael cydsyniad gan oedolyn cyfrifol. Weithiau gall fod yn briodol cysylltu â chyfrannwr dichonol drwy drydydd parti yn y lle cyntaf, er enghraifft, wrth ddelio â phobl sy'n agored i niwed, rhai mewn profedigaeth neu mewn amgylchiadau sensitif eraill.

(Gweler Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.43)

6.3.8 Ar gyfer cyfraniadau mwy sylweddol, gallwn ofyn weithiau i gyfranwyr lofnodi ffurflen gydsynio safonol neu gontract manwl sy'n ffurfioli telerau eu hymwneud â ni. Gall gynnwys datganiadau o fuddiannau personol neu fanylion am wybodaeth a all ddwyn anfri ar y BBC.

6.3.9 Mae'n bosibl na fydd pobl ifanc ac oedolion agored i niwed bob amser mewn sefyllfa i allu rhoi cydsyniad ar sail gwybodaeth. Mae pobl agored i niwed yn cynnwys y rheini sydd ag anawsterau dysgu neu fathau o ddementia, rhai mewn profedigaeth, a phobl sy'n sâl neu'n derfynol wael. Mewn achosion o'r fath, rhywun dros 18 oed sydd â'r prif gyfrifoldeb am ofalu amdanynt a ddylai roi cydsyniad ar eu rhan fel arfer, oni bai fod cyfiawnhad golygyddol am fynd ymlaen hebddo. Yn benodol, ni ddylem ofyn i rywun sydd ddim yn gallu rhoi cydsyniad drosto'i hun am ei farn am faterion sy'n debygol o fod y tu hwnt i'w allu i roi ateb priodol iddynt.

(Gweler Adran 9 Plant a Phobl Ifanc fel Cyfranwyr: 9.3.14-9.3.20)

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Gweithio â Chyfranwyr Agored i Niwed neu Gyfranwyr sydd mewn Perygl o fod yn Agored i Niwed; ac Argyfyngau Meddygol)

6.3.10 Wrth gasglu gwybodaeth bersonol am gyfranwyr, rhaid i ni sicrhau ei bod yn cael ei phrosesu'n unol â Llawlyfr Diogelu Data y BBC. Fel arfer ni ddylid rhannu data personol o fewn neu'r tu allan i'r BBC heb gael cydsyniad. Mae cwmnïau cynhyrchu annibynnol yn gyfrifol am gydymffurfio â'u polisïau eu hunain ar ddiogelu data ac am gyflawni eu rhwymedigaethau o dan ddeddfwriaeth diogelu data.

(Gweler Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.47-7.3.52 ac Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.6)

Tynnu Cydsyniad yn Ôl

6.3.11 Pan fydd cyfrannwr wedi rhoi cydsyniad ar sail gwybodaeth i gymryd rhan mewn rhaglen, ni fyddwn fel arfer yn tynnu ei gyfraniad yn ôl cyn ei ddarlledu, ond dylem wrando'n ofalus ar unrhyw wrthwynebiad rhesymol. Gellir cael eithriadau, er enghraifft, lle'r ydym o dan rwymedigaethau contractiol, lle mae amgylchiadau personol yr unigolyn dan sylw wedi newid yn sylweddol neu lle cafwyd newidiadau mawr yn y cyd-destun y mae ei gyfraniad i gael ei ddefnyddio ynddo.

(Gweler Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.5)

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Cydsyniad ar sail Gwybodaeth)

Dod o hyd i Gyfranwyr

6.3.12 Dylem gynnal gwiriadau i gadarnhau pwy yw ein cyfranwyr ac osgoi cael ein twyllo, neu ein camarwain fel arall gan westeion cyson. Dylai natur y gwiriadau hyn fod yn briodol i natur a phwysigrwydd eu cyfraniad, y cynnwys a'r genre.

Dylem ystyried a yw'n briodol cynnal gwiriadau mwy manwl am bobl sy'n brif destun i'r allbwn neu sy'n gwneud cyfraniad sylweddol iddo. Gall hyn gynnwys gofyn am gyfuniad o'r canlynol:

- tystiolaeth ddogfennol i gadarnhau pwy ydynt a dangos bod eu stori neu eu cymwysterau a'u profiad yn ddilys
- cadarnhad gan bobl heblaw'r rheini a awgrymwyd gan y cyfrannwr
- datganiad gan y cyfrannwr o wybodaeth bersonol a all ddwyn anfri ar y BBC.

Mae'n bosibl y byddwn yn gofyn i rai cyfranwyr gwblhau gwiriad cofnod troseddol.

(Gweler Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.1-6.3.2)

6.3.13 Ni ddylem ddefnyddio asiantaethau neu wefannau trydydd parti sy'n delio ag actorion a pherfformwyr i ddod o hyd i bobl i siarad am faterion y tu allan i'w proffesiwn neu eu profiad penodol heblaw wrth chwilio am gystadleuwyr neu gynulleidfaoedd ar gyfer rhaglenni adloniant.

Apelio am Gyfranwyr

6.3.14 Pan fyddwn yn hysbysebu am gyfranwyr neu'n apelio amdanynt yn ystod rhaglenni, rhaid i ni eirio'r negeseuon yn ofalus i osgoi dwyn anfri ar y BBC. Er mwyn cael cyfranwyr priodol, mae'n bosibl y bydd angen targedu hysbysebion yn ofalus.

6.3.15 Mae peryglon ynghlwm â hysbysebu neu apelio am gyfranwyr drwy'r cyfryngau cymdeithasol neu adnoddau eraill ar y Rhyngrwyd. Dylid cynnal gwiriadau priodol i atal ymgeiswyr anaddas neu anonest.

6.3.16 **Rhaid atgyfeirio geiriad arfaethedig pob apêl ysgrifenedig am gyfranwyr, yn cynnwys y rheini ar gyfer rhaglenni adloniant, i sylw ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu.**

6.3.17 Wrth bostio ar wefannau neu ar y cyfryngau cymdeithasol i ddod o hyd i gyfranwyr neu ddeunydd ymchwil, dylem ddangos fel arfer ein bod yn gweithio i'r BBC a defnyddio cyfeiriad busnes lle mae manylion cyswllt yn cael eu darparu.

(Gweler Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.44)

Diogelwch a Lles Cyfranwyr

6.3.18 Ni ddylem achosi risg arwyddocaol i iechyd a diogelwch cyfranwyr nag unrhyw un arall sy'n cymryd rhan.

6.3.19 Rhaid i ni arfer gofal dyladwy am ein cyfranwyr neu gyfranwyr dichonol, yn ogystal â'n ffynonellau, a all brofi niwed neu ofid o ganlyniad i'w cyfraniad i'n hallbwn. Fodd bynnag, mae'n bosibl y bydd ein dyletswydd o ofal yn amrywio yn achos ffigyrau sy'n atebol i'r cyhoedd sy'n cyfrannu i'n hallbwn, neu pan fyddwn yn gohebu ar ddigwyddiadau cyhoeddus, fel achosion llys neu drafodion seneddol.

6.3.20 Cyn gofyn i gyfranwyr gymryd rhan mewn gweithgareddau a all beri risg arwyddocaol iddynt, rhaid i ni ddilyn y weithdrefn asesu risg briodol. O fewn y BBC, mae cyngor ar gael gan BBC Safety. Mae cwmnïau cynhyrchu annibynnol yn gyfrifol am eu prosesau asesu risg eu hunain. Lle bo'n briodol, gallwn ofyn i gyfranwyr gymryd profion ffitrwydd a gwiriadau seicolegol. Rhaid i gyfranwyr gydsynio i'r camau hynny y credwn eu bod yn briodol a rhaid disgrifio unrhyw risgiau mewn ysgrifen.

6.3.21 Rhaid i ni sicrhau na fyddwn yn cymell cyfranwyr i'w rhoi eu hunain mewn perygl wrth gasglu deunydd a allai fod at ein defnydd ni.

6.3.22 Mae'n bosibl y bydd angen i ni gymryd camau ymarferol i amddiffyn cyfranwyr neu ffynonellau mewn gwledydd tramor rhag sgil-effeithiau yn eu gwledydd eu hunain, o ganlyniad i gymryd rhan yn ein hallbwn. Gall gwefannau trydydd parti atgynhyrchu ein cynnwys yn fyd-eang heb i ni gael gwybod neu roi ein cydsyniad.

Bygwth a Bychanu

6.3.23 Rhaid i ni drin ein cyfranwyr a'n cyfranwyr dichonol gyda pharch. Rhaid i ni beidio â bygwth ein cyfranwyr, eu bychanu nac ymddwyn yn ymosodol tuag atynt yn ddiangen, un ai i gael cydsyniad ganddynt neu wrth iddynt gymryd rhan yn ein hallbwn.

(Gweler Adran 5 Niwed a Thramgwydd: 5.3.32)

Rhaglenni Gemau, Cwisiau, Sioeau Talentau a Rhaglenni sy'n Cynnig Cyfleoedd Newid Bywyd

6.3.24 Mae canllawiau ar degwch â'r rheini sy'n cyfrannu ac yn cymryd rhan yn y genres hyn yn Adran 17, Cystadlaethau, Pleidleisiau a Rhyngweithio.

(Gweler Adran 17 Cystadlaethau, Pleidleisiau a Rhyngweithio 17.3.30-17.3.42)

Golygu Teg

6.3.25 Dylai'r cynnwys terfynol fod yn bortread teg o'r hyn a ddywedodd ac a wnaeth y cyfrannwr ac ni ddylid cambortreadu ei gyfraniad.

Anhysbysrwydd

6.3.26 Weithiau ni fydd gwybodaeth ar gael er budd y cyhoedd heblaw drwy ffynonellau neu gyfranwyr sy'n ei darparu ar sail 'answyddogol' neu anhysbys.

Pan fydd hynny'n ymarferol, cyn cytuno i gadw ffynhonnell yn anhysbys, dylid atgyfeirio'r mater i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu a fydd efallai yn ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol. Dylid ystyried a ddylid caniatáu anhysbysrwydd a sut mae sicrhau hynny.

Ni ddylid cynnig anhysbysrwydd oni bai fod cyfiawnhad golygyddol dros wneud hynny. Pan fyddwn yn caniatáu anhysbysrwydd i gyfrannwr neu ffynhonnell fel amod am gymryd rhan, rhaid i ni gytuno ar raddau'r anhysbysrwydd y byddwn yn ei roi. Er mwyn gwneud hynny, bydd angen i ni ddeall pwy y mae'r cyfrannwr yn dymuno bod yn anhysbys iddo a pham. Mae'n bosibl mai digon fydd sicrhau nad yw'n hawdd i'r cyfrannwr neu'r ffynhonnell gael ei adnabod gan y cyhoedd, neu efallai y bydd am gael ei gelu rhag ei adnabod hyd yn oed gan ffrindiau agos ac aelodau o'i deulu. Dylem gadw cofnod o sgyrsiau â ffynonellau a chyfranwyr am anhysbysrwydd.

(Gweler Adran 3 Cywirdeb: 3.3.15 a 3.3.18)

6.3.27 Rhaid i ni sicrhau wrth addo anhysbysrwydd ein bod mewn lle i gadw'r addewid honno, gan ystyried y goblygiadau o ofyniad mewn unrhyw orchymyn llys dichonol am ddatgelu deunydd sydd heb ei ddarlledu. Pan fydd anhysbysrwydd yn hanfodol, ni ddylid dangos pwy yw'r cyfrannwr neu'r ffynhonnell mewn unrhyw ddogfen, ffeil gyfrifiadurol, neu gofnod arall. Mae hyn yn cynnwys llyfrau nodiadau, gwaith papur gweinyddol, dyfeisiau electronig, yn ogystal â deunydd fideo a chlywedol.

6.3.28 Er mwyn celu pwy yw rhywun yn effeithiol, mae'n bosibl y bydd angen gwneud mwy na sicrhau na ellir adnabod yr wyneb. Mae'n bosibl y bydd angen ystyried nodweddion gwahaniaethol eraill, yn cynnwys y gwallt, dillad, cerddediad a'r llais. Os yw'n hanfodol bod yn anhysbys, fel arfer dylem wneud lluniau yn aneglur, yn hytrach na'u picselu, a defnyddio llais rhywun arall yn y cyfraniad yn hytrach nag

ystumio llais y cyfrannwr yn dechnegol, gan fod modd dadwneud y picselu ac unrhyw ystumio technegol. Mae'n bwysig hysbysu cynulleidfaoedd fod cyfraniad wedi'i ail-leisio.

6.3.29 Er mwyn osgoi unrhyw berygl o adnabod rhywun drwy 'ddod â'r darnau at ei gilydd' (hynny yw, datgelu nifer o eitemau gwybodaeth mewn geiriau neu ddelweddau y gellir eu casglu at ei gilydd i adnabod yr unigolyn), mae hefyd yn bosibl y bydd angen cynnwys y canlynol, er enghraifft, yn ein haddewidion o anhysbysrwydd: ystyried y ffordd y caiff y cyfrannwr neu'r ffynhonnell eu disgrifio; gwneud rhifau tai yn aneglur; dileu rhai eitemau gwybodaeth drwy olygu (o eiriau'r cyfrannwr neu eraill) a gofalu peidio â datgelu'n union lle mae cartref cyfrannwr. Mae'n bwysig nodi y bydd yr angen i osgoi 'dod â'r darnau at ei gilydd' i adnabod cyfrannwr yn galw mewn rhai amgylchiadau am ystyried gwybodaeth sydd eisoes yn gyhoeddus.

6.3.30 Mae'n bosibl y bydd angen i ni gelu hunaniaeth cyfranwyr mewn gwledydd tramor i gyflawni ein rhwymedigaethau o ran anhysbysrwydd neu os yw eu diogelwch yn y fantol. Mae gwefannau trydydd parti weithiau'n atgynhyrchu ein cynnwys drwy'r byd heb i ni wybod neu roi ein cydsyniad felly ni ellir gwarantu na fydd cyfraniad yn cael ei weld mewn gwledydd penodol.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Anhysbysrwydd)

Pobl â Hawl Gyfreithiol i Anhysbysrwydd

6.3.31 Mae hawl gydol oes gan ddioddefwyr a dioddefwyr honedig rhai troseddau, yn cynnwys treisio a'r rhan fwyaf o droseddau ag elfen rywiol iddynt, i beidio â chael eu hadnabod fel dioddefwyr y troseddau hynny. Mae'r hawl hon yn bodoli pa un a yw'r heddlu wedi'i hysbysu am y trosedd honedig neu beidio. Mae'r rheini sydd wedi dioddef, neu sy'n honni eu bod wedi dioddef, anffurfio organau cenhedlu benywod, priodas dan orfod a masnachu pobl hefyd â hawl awtomatig i fod yn anhysbys yn ôl y gyfraith yng nghyswllt y troseddau honedig hynny. Bydd angen cymryd gofal arbennig o ran adnabod rhywun drwy 'ddod â darnau at ei gilydd' mewn achosion lle mai aelodau o deulu'r dioddefwr sy'n cael eu cyhuddo o droseddau. Mae unigolion sy'n 16 oed ac yn hŷn yn gallu ildio eu hawl i anhysbysrwydd, ond rhaid iddynt wneud hynny mewn ysgrifen. Mae rhagor o gyngor ar gael gan y tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.

Mae gan athrawon hefyd hawl gydol oes i fod yn anhysbys os ydynt wedi cael eu cyhuddo o drosedd yn erbyn disgybl cofrestredig yn eu hysgol. Gellir codi'r anhysbysrwydd yng nghyswllt honiad o'r fath neu ei ddileu o dan nifer o amgylchiadau, gan gynnwys os bydd yr athro'n cael ei gyhuddo o'r drosedd dan sylw. Gall yr athro hefyd ildio ei hawl i anhysbysrwydd yn ysgrifenedig.

Mae mwy o gyngor ar gael gan y tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni. Mae'n bosibl y bydd y sefyllfa'n wahanol yn yr Alban ac mae cyngor ar gael gan y Cyfarwyddwr Cyfreithiol, yr Alban.

Cyfranwyr, Cytundebau Mynediad, Ffurflenni Indemnio ac Annibyniaeth Olygyddol

6.3.32 Weithiau bydd cyfranwyr yn gofyn am gael rhagolwg ar eu cyfraniadau. Nid ydym yn caniatáu dangos rhagolwg o'n cynnwys fel arfer. Lle mae rhesymau golygyddol neu gyfreithiol dros gytuno i ddangos rhagolwg, rhaid i ni fod yn glir o dan ba delerau y mae'n cael ei gynnig. Fel arfer bydd yn briodol gwneud hyn mewn ysgrifen ymlaen llaw. Dylem ei gwneud yn glir y byddwn yn cadw rheolaeth olygyddol ac y bydd unrhyw newidiadau a wneir ar ôl dangos rhagolwg yn ymwneud yn llwyr fel arfer â chywiro materion ffeithiol y cytunwyd eu bod yn anghywir neu ymateb i bryderon rhesymol ynghylch

lles plant, pobl ifanc ac oedolion agored i niwed, diogelwch personol, diogelwch gwladol neu gyfrinachedd.

Weithiau bydd cyfranwyr yn ceisio gorfodi amodau arnom cyn cytuno i gymryd rhan. Rhaid i ni beidio ag ildio rheolaeth olygyddol. Mae'n bwysig bod unrhyw gytundeb contractiol â chyfrannwr, ei asiant, neu gwmni cynhyrchu yn caniatáu i ni ofyn y cwestiynau y byddai'n rhesymol i'n cynulleidfa eu disgwyl ac i ddweud y stori'n deg ac yn gywir.

Os bydd cyfrannwr yn gwrthod rhoi cyfweliad oni bai fod y cwestiynau'n cael eu cytuno'n llwyr ymlaen llaw neu fod pynciau penodol yn cael eu hepgor, rhaid i ni ystyried yn ofalus a yw'n briodol mynd ymlaen o gwbl. Os ydym yn penderfynu gwneud hynny, dylem ei gwneud yn glir fel arfer ar yr awyr o dan ba amodau y cafwyd y cyfweliad.

Cytundebau Mynediad

6.3.33 Mae nifer mawr o sefydliadau'n mynnu bod y BBC yn gwneud cytundebau ysgrifenedig yn gyfnewid am hwyluso mynediad i'w safleoedd neu at eu staff. Gall hyn fod yn ffordd ddefnyddiol o ffurfioli'r telerau ar gyfer rhoi cydsyniad am fynediad neu gyfraniadau eraill.

Fodd bynnag, mae'n bwysig sicrhau na fydd telerau unrhyw gytundeb yn amharu ar annibyniaeth olygyddol y BBC neu'n tanseilio ei uniondeb golygyddol. Er mwyn arfer rheolaeth olygyddol, mae'n ofynnol bod y BBC, neu gwmnïau cynhyrchu annibynnol sy'n cynhyrchu cynnwys i'r BBC, yn cadw'r hawl i recordio deunydd mor rhydd ag y gellir, a hefyd i olygu'n gywir, yn ddiduedd ac yn deg. Os gosodir amodau annerbyniol, rhaid i ni dynnu'n ôl o'r prosiect.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Cytundebau Mynediad a Ffurflenni Indemnio)

6.3.34 **Rhaid atgyfeirio pob cytundeb am fynediad, ffilmio neu recordio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, a ddylai hefyd ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol os yw'r geiriad arfaethedig yn peryglu annibyniaeth neu uniondeb golygyddol y BBC. Os ydyw, rhaid i'r cynhyrchiad beidio â mynd ymlaen.**

Cyfraniadau gan Aelodau o'r Teulu Brenhinol

6.3.35 **Rhaid trafod ceisiadau gan feysydd allbwn sydd y tu allan i BBC News am gyfweliadau ag aelodau o'r Teulu Brenhinol, neu am ymddangosiadau dethol ganddynt, gyda Swyddog Cyswllt Brenhinol y BBC.**

(Gweler Adran 13 Ailddefnyddio, Ailfersiynu ac Argaeledd Parhaol: 13.3.18)

Ffurflenni Indemnio

6.3.36 Ffurflenni indemnio yw'r cytundebau cyfreithiol a ddefnyddir gan sefydliad sy'n darparu cyfleuster i'r BBC i ddangos pwy fydd yn atebol os aiff rhywbeth o'i le – un ai yn ystod recordiad neu o ganlyniad i ddarllediad. Gallant fod yn ddogfennau ar wahân neu'n gymal indemnio mewn Cytundeb Mynediad ehangach. Dylid ymgynghori â chynghorydd Materion Busnes cyn cytuno ar gymal indemnio.

6.3.37 Mae'r BBC wedi cytuno ar ffurflen indemnio safonol â'r heddlu yng Nghymru a Lloegr. Dim ond os yw eu geiriad yn adlewyrchu'r hyn sydd yn ffurflen safonol y BBC y gall cynhyrchwyr cynnwys y mae heddluoedd yng Nghymru a Lloegr yn rhoi ffurflenni indemnio iddynt lofnodi ffurflenni o'r fath. Mae copïau ohoni ar gael ar ffurf electronig ar wefan Canllawiau Golygyddol y BBC. Os bydd cynhyrchwyr

cynnwys yn cael ffurflenni indemnio gan Heddlu'r Alban, dylent eu hatgyfeirio i sylw eu cynghorydd Materion Busnes cyn eu llofnodi.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Cytundebau Mynediad a Ffurflenni Indemnio)

Hawl i Ymateb

6.3.38 Pan fydd ein hallbwn yn cynnwys honiadau o ddrwgweithredu, anghyfiawnder neu anghymhwystra neu'n cyflwyno beirniadaeth gref a niweidiol o unigolyn neu sefydliad y gellir ei adnabod, y rhagdybiaeth yw y bydd y rheini a gaiff eu beirniadu yn cael cynnig hawl i ymateb, hynny yw, yn cael cyfle teg i ymateb i'r honiadau.

Yn ogystal â sicrhau tegwch, bydd yr ymateb i hawl i ymateb yn gallu helpu i sicrhau cywirdeb yn ein hallbwn.

Os nad yw unigolyn neu sefydliad wedi'i enwi, mae'n bosibl o hyd y bydd angen i ni roi prawf ar gywirdeb ein tystiolaeth gyda'r rheini a gafodd eu beirniadu.

Rhaid i ni sicrhau bod gennym gofnod o unrhyw gais am ymateb yn cynnwys dyddiadau, amseroedd, enw'r person y cysylltwyd ag ef a'r prif elfennau yn y sgwrs rhyngddynt.

6.3.39 Pan fydd yn gofyn am ymateb, dylid rhoi'r canlynol fel arfer i wrthrych yr honiadau:

- disgrifiad o'r honiadau sy'n ddigon manwl iddo allu rhoi ymateb ar sail gwybodaeth
- manylion am natur, fformat a chynnwys y rhaglen, yn cynnwys y teitl os yw'n arwyddocaol
- pa bryd ac ymhle y cyhoeddir y cynnwys am y tro cyntaf (os yw'n hysbys)
- cyfle priodol ac amserol i ymateb.

6.3.40 Mae'n bwysig bod unrhyw rannau o'r ymateb sy'n berthnasol i'r honiadau a ddarlledwyd yn cael eu portreadu'n deg a chywir a dylid eu darlledu neu eu cyhoeddi fel arfer o fewn neu ochr yn ochr â'r deunydd sy'n cynnwys yr honiadau.

Mae'n bosibl y bydd achlysuron pan fydd hyn yn amhriodol (er enghraifft, am resymau cyfreithiol, diogelwch neu gyfrinachedd). Mewn achosion o'r fath, dylid ymgynghori â ffigwr golygyddol uwch, neu olygydd comisiynu os mai cwmnïau cynhyrchu annibynnol sydd am ymgynghori. Gall fod yn briodol wedyn i ystyried a ddylid cynnig cyfle arall i ymateb ar ddyddiad diweddarach.

(Gweler Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.35-7.3.38)

6.3.41 **Os ydym yn bwriadu darlledu honiad difrifol heb gynnig cyfle i ymateb, rhaid atgyfeirio'r bwriad i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, ac i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol**, a fydd yn ystyried:

- a oes cyfiawnhad dros ddarlledu'r honiad ar sail y budd i'r cyhoedd[28]

---

[28] Gweler Adran 1 Safonau Golygyddol y BBC: 1.3 Budd y Cyhoedd.

- a oes rhesymau da i gredu ei fod yn wir.

Byddai ein rhesymau dros benderfynu cyhoeddi'r wybodaeth heb ofyn am ymateb gan yr unigolion neu'r sefydliadau dan sylw yn gallu cynnwys y posibilrwydd o ymyrryd â thystion neu'r rheini y mae gennym ddyletswydd gofal tuag atynt, neu resymau cyfreithiol eraill.

(Gweler Adran 3 Cywirdeb: 3.3.18)

Gwrthod Cymryd Rhan

6.3.42 Mae hawl gan unrhyw un i wrthod cyfrannu i'n hallbwn ac nid oes angen crybwyll bod rhywun wedi gwrthod bob amser. Er hynny, ni ddylid caniatáu i'r ffaith fod unigolyn neu sefydliad wedi gwrthod cyfrannu fod yn rhwystr i ddangos cyfranwyr eraill sy'n dal barn wahanol, neu i ddangos yr allbwn ei hun.

6.3.43 Lle mae'n rhesymol i'n cynulleidfa ddisgwyl clywed gwrthddadleuon neu lle nad yw unigolyn, safbwynt neu sefydliad wedi'i gynrychioli, gall fod yn briodol egluro'r absenoldeb, yn enwedig os byddai'n annheg â'r cyfrannwr coll i beidio â gwneud hynny. Dylid geirio hyn yn deg. Dylem ystyried a oes modd cyfleu barn y cyfrannwr coll ar sail yr hyn rydym yn ei wybod eisoes.

(Gweler Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.35-7.3.38 ac Adran 4 Didueddrwydd: 4.3.4-4.3.9)

Twyllo

6.3.44 Mewn cynnwys lle mae budd i'r cyhoedd[29], gall fod yn dderbyniol i ni beidio â datgelu pwrpas llawn yr allbwn i gyfrannwr neu ffynhonnell neu sefydliad, neu greu persona ffug, neu gyfrif ffug ar y cyfryngau cymdeithasol. Nid yw twyllo o'r fath yn debygol o fod yn dderbyniol os oedd modd cael y deunydd mewn ffordd arall. Dylai fod y lleiaf sydd ei angen ac yn gymesur â'r pwnc dan sylw.

Rhaid atgyfeirio unrhyw gynnig i dwyllo cyfrannwr i allbwn newyddion neu ffeithiol i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu. Rhaid ymgynghori hefyd â'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler Adran 8 Gohebu ar Droseddu ac Ymddygiad Gwrthgymdeithasol: 8.3.14-8.3.18)

Allbwn Comedi ac Adloniant

6.3.45 Os yw'r twyllo i ddibenion comedi neu adloniant, fel herian i greu difyrrwch, dylai'r deunydd gael ei recordio ymlaen llaw fel arfer a rhaid cael cydsyniad unrhyw aelod o'r cyhoedd neu'r sefydliad sydd i gael ei enwi ynddo cyn ei ddarlledu. Os na ellir eu hadnabod, ni fydd angen cael cydsyniad cyn ei ddarlledu fel arfer oni bai fod y deunydd yn debygol o wneud rhywun yn destun gwawd i'r cyhoedd heb gyfiawnhad neu o beri gofid personol.

Ni ddylai'r twyllo fod â'r bwriad o fychanu a dylem ofalu nad ydym yn achosi gofid neu annifyrrwch i'r rheini sy'n gysylltiedig. Mae'n bosibl y bydd angen i ni ymgynghori â ffrindiau neu'r teulu i asesu'r risgiau cyn recordio.

(Gweler Adran 5 Niwed a Thramgwydd: 5.3.32 ac Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.17-7.3.20)

---

[29] Gweler Adran 1 Safonau Golygyddol y BBC: 1.3 Budd y Cyhoedd.

6.3.46 Fel arfer ni fydd angen cael cydsyniad ymlaen llaw i ddarlledu deunydd sy'n cynnwys twyllo i ddibenion comedi neu adloniant sy'n ymwneud â'r rheini sydd yn llygad y cyhoedd oni bai fod y deunydd wedi'i recordio'n gudd neu ei fod yn debygol o wneud rhywun yn destun gwawd i'r cyhoedd heb gyfiawnhad neu o beri gofid personol.

6.3.47 **Rhaid atgyfeirio unrhyw gynnig i dwyllo cyfrannwr i ddibenion comedi neu adloniant, pa un a yw yn llygad y cyhoedd neu beidio, i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, a rhaid iddo yntau ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol.**

Ar-lein

6.3.48 **Rhaid i unrhyw gynnig i greu gwefan neu gyfrif cyfryngau cymdeithasol sy'n ymddangos ei fod heb gysylltiad â'r BBC gael ei atgyfeirio i sylw ffigwr golygyddol uwch a'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol**, a fydd yn ystyried:

- a yw'r cynnig yn gymesur ac a oes cyfiawnhad golygyddol drosto
- pa fesurau y gellir eu cymryd i sicrhau na fydd y rheini y tu allan i'r gynulleidfa darged yn cael eu camarwain yn sylweddol, neu'n cael niwed arwyddocaol.

6.3.49 **Os bydd unrhyw un yn ymyrryd i lywio cwrs trafodaeth ar-lein neu ar y cyfryngau cymdeithasol at un o ddibenion y BBC, heb ddatgelu ei gysylltiad â'r BBC, rhaid iddo fod yn gweithredu er budd y cyhoedd[30] a rhaid iddo atgyfeirio'r mater i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu.[31] Yn yr achosion mwyaf difrifol, rhaid atgyfeirio'r mater hefyd i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.**

Gweithio Dramor

6.3.50 **Rhaid atgyfeirio unrhyw gynnig i fynd i mewn i wlad mewn ffordd sy'n osgoi cyfyngiadau fisa ar gyfer y rheini sy'n cynhyrchu cynnwys y BBC i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, a all ymgynghori â'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.** Dylid hefyd hysbysu'r tîm Casglu Newyddion a'r swyddfa leol. Gall hefyd fod yn ddoeth cysylltu â'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni a Thîm Risg Uchel BBC Safety[32]cyn teithio.

Portreadu Pobl Go Iawn mewn Drama

6.3.51 Pryd bynnag y bo'n briodol, a lle mae eu rôl yn arwyddocaol, dylid hysbysu pobl go iawn a bortreedir mewn drama neu berthnasau agos iddynt sy'n fyw ymlaen llaw ac, os yw'n bosibl, sicrhau eu cydweithrediad. Bydd llai o angen sicrhau cydweithrediad wrth ddelio â phobl sydd yn llygad y cyhoedd, yn enwedig os yw'r portreadu'n ymwneud yn bennaf ag agweddau cyhoeddus ar eu bywyd.

---

[30] Gweler Adran 1 Safonau Golygyddol y BBC: 1.3 Budd y Cyhoedd.

[32] Gweler y wefan Risg Uchel: mae hon ar gael ar Gateway at ddefnydd staff y BBC neu drwy olygyddion comisiynu yng nghyswllt cynhyrchwyr annibynnol.

Os oes bwriad i fynd ymlaen yn groes i ddymuniadau'r unigolyn sydd i'w bortreadu neu berthnasau agos i'r unigolyn sy'n fyw, rhaid ei atgyfeirio i sylw'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol i'w gymeradwyo cyn ymrwymo i'r cynhyrchiad.

Oni bai ei fod yn ymwneud â phobl sydd yn llygad y cyhoedd a'r agweddau cyhoeddus ar eu bywyd, ni fydd yn cael ei gymeradwyo oni bai fod modd dangos bod y meini prawf canlynol wedi'u bodloni:

- bod y portread yn deg
- bod y portread wedi'i seilio ar gorff tystiolaeth sylweddol o ffynonellau da lle bynnag y bo modd
- bod budd i'r cyhoedd[33].

6.3.52 Pan fydd drama yn bortread realistig o bobl fyw, neu o bobl sydd â pherthnasau agos sy'n fyw, mewn sefyllfaoedd cyfoes, dylem sicrhau nad yw'n ystumio'r ffeithiau hysbys yn ormodol ac felly'n rhoi portread annheg yn enwedig os yw'r portread yn ymwneud â digwyddiad dadleuol neu sensitif.

(Gweler Adran 3 Cywirdeb: 3.3.25 ac Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.8)

ADRAN 7: PREIFATRWYDD

7.1 Cyflwyniad

- Disgwyliadau Teg am Breifatrwydd

7.2 Atgyfeiriadau Gorfodol

7.3 Canllawiau

- Preifatrwydd a Chydsyniad
- Recordio Cudd
- Gwneud Nodiadau Electronig
- Dyfeisiau Recordio Anamlwg
- Ffrydio Byw
- Ymchwilwyr Preifat
- Ceisio Cyf-weld yn Ddirybudd
- Dilyn Cyrchoedd
- Gohebu ar Farwolaeth, Dioddefaint a Gofid
- Gwybodaeth Bersonol
- Pobl Ar Goll

7.1 CYFLWYNIAD

Mae'r BBC yn parchu preifatrwydd ac ni fydd yn tresmasu arno heb reswm da, ym mha le bynnag yn y byd rydym yn gweithredu. Mae Deddf Hawliau Dynol 1998 yn amddiffyn preifatrwydd unigolion, a

[33] Gweler Adran 1 Safonau Golygyddol y BBC: 1.3 Budd y Cyhoedd.

gwybodaeth breifat amdanynt, ond mae'n cydbwyso hynny â hawl darlledwr i ryddid mynegiant. Mewn rheoliadau, mae Cod Darlledu Ofcom[34] yn datgan 'Os ceir unrhyw dresmasu ar breifatrwydd mewn rhaglenni, neu mewn cysylltiad â chael deunydd sydd wedi'i gynnwys mewn rhaglenni, rhaid bod â chyfiawnhad dros hynny.[35]'

Er mwyn cyflawni'r rhwymedigaethau moesegol, rheoliadol a chyfreithiol hyn yn ein hallbwn, bydd angen ystyried y cydbwysedd rhwng preifatrwydd a'n hawl i ddarlledu gwybodaeth er budd y cyhoedd. Rhaid i ni allu dangos pam mae cyfiawnhad dros dresmasu ar breifatrwydd ac, wrth gyfiawnhau achos o dresmasu ar sail y budd i'r cyhoedd, dylid ystyried cymesuredd; po fwyaf fydd yr ymyrraeth, mwyaf fydd y budd i'r cyhoedd sydd ei angen i'w gyfiawnhau.

(Gweler Adran 1 Safonau Golygyddol y BBC: 1.3)

Bydd tresmasu ar breifatrwydd yn cael ei ystyried mewn dau gam, ac yn galw am gyfiawnhad dros gasglu ac am ddarlledu deunydd lle mae disgwyliad teg am breifatrwydd.

Disgwyliadau Teg am Breifatrwydd

Bydd disgwyliadau teg am breifatrwydd yn amrywio yn ôl lle a natur yr wybodaeth, y gweithgarwch neu'r cyflwr dan sylw, y graddau y mae'n gyhoeddus (os o gwbl) ac a yw'r unigolyn dan sylw yn llygad y cyhoedd eisoes. Gellir cael amgylchiadau lle mae'n rhesymol i bobl ddisgwyl preifatrwydd hyd yn oed mewn man cyhoeddus. Gall rhai gweithgareddau a chyflyrau fod o natur mor breifat fel y byddai ffilmio neu recordio, hyd yn oed mewn man cyhoeddus, yn gallu golygu tresmasu ar breifatrwydd. Mae pobl sy'n destun ymchwiliad neu sydd yn llygad y cyhoedd, eu teulu a'u ffrindiau agos, yn cadw'r hawl i fywyd preifat, er bod ymddygiad preifat yn gallu codi materion y mae'n deg eu hystyried er budd y cyhoedd.

Rhaid i ni gydbwyso budd y cyhoedd mewn rhyddid mynegiant a'r disgwyliad teg am breifatrwydd gan unigolion. Mae'n bwysig bod modd cyfiawnhau unrhyw dresmasu ar breifatrwydd wrth gasglu deunydd am ei fod yn gymesur â'r amgylchiadau ym mhob achos.

Rhaid i ni allu cyfiawnhau tresmasu ar breifatrwydd unigolyn heb ei gydsyniad drwy ddangos bod y budd i'r cyhoedd yn bwysicach na'r ymyriad.

Ni fyddwn fel arfer yn gohebu ar ymddygiad preifat ffigyrau cyhoeddus oni bai fod eu hymddygiad yn anghyfreithlon neu lle mae materion cyhoeddus ehangach yn cael eu codi un ai gan yr ymddygiad ei hun neu'r canlyniadau iddo wedi iddo ddod yn hysbys i lawer. Ni fydd y ffaith ei fod wedi'i gyhoeddi gan gyfryngau eraill yn cyfiawnhau gohebu arno gennym ni.

Rhaid i ni gydbwyso'r budd i'r cyhoedd mewn gohebu'n llawn a chywir ar storïau sy'n ymwneud â gofid a dioddefaint pobl a phreifatrwydd yr unigolyn a pharch at ei urddas dynol.

Wrth gasglu gwybodaeth bersonol gan gyfranwyr, cynulleidfaoedd ac aelodau eraill o'r cyhoedd, rhaid i ni fod yn glir ynghylch sut rydym yn bwriadu ei defnyddio. Rhaid ei thrin yn unol â'r Canllawiau hyn a Llawlyfr Diogelu Data y BBC. *Cymerwch gyngor gan Swyddog Diogelu Data y BBC.*

---

[34] Yr adran o God Darlledu Ofcom sy'n ymwneud â hyn yw 8: Preifatrwydd.

[35] Rheol 8.1, Cod Darlledu Ofcom

7.2 ATGYFEIRIADAU GORFODOL

(Mae Atgyfeiriadau Gorfodol yn rhan o system rheoli golygyddol y BBC. Maent yn rhan hanfodol o’r broses i sicrhau cydymffurfiaeth a rhaid cadw atynt.)

Atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol

7.2.1 Rhaid i unrhyw gynnig i gasglu deunydd yn anghyfreithlon y tu allan i’r DU drwy anwybyddu cyfreithiau preifatrwydd neu gyfreithiau tebyg eraill yn y wlad berthnasol gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol. Rhaid ymgynghori hefyd â’r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.

(Gweler 7.3.12)

7.2.2 Rhaid i unrhyw gynnig i ddefnyddio recordiadau cudd a wnaed gan eraill gael ei atgyfeirio i’r tîm Polisi Golygyddol cyn ei gymeradwyo gan ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, gan y golygydd comisiynu . Os na fyddai’r BBC wedi barnu bod cyfiawnhad dros gasglu’r deunydd o dan amgylchiadau tebyg, rhaid atgyfeirio’r cynnig i sylw’r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

(Gweler 7.3.21)

7.2.3 Rhaid i unrhyw gynnig i ddarlledu, heb gydsyniad, recordiadau a wnaed yn wreiddiol i ddibenion gwneud nodiadau gael ei gymeradwyo gan y Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol. Dim ond mewn amgylchiadau eithriadol y rhoddir caniatâd i ddarlledu deunydd a gasglwyd fel hyn.

(Gweler 7.3.23)

7.2.4 Rhaid i unrhyw gynnig i ddarparu camerâu a microffonau i’w gwisgo am eu cyrff i drydydd partïon lle byddai gwneud hynny’n gallu tresmasu ar breifatrwydd unigolyn neu lle mae’r trydydd parti’n mynd i mewn i safle preifat heb ganiatâd gael ei atgyfeirio ymlaen llaw i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

(Gweler 7.3.24)

7.2.5 Rhaid i unrhyw gynnig i adael cyfarpar recordio heb neb i ofalu amdano ar eiddo preifat heb gydsyniad y meddiannydd gael ei atgyfeirio i’r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni a'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

(Gweler 7.3.26)

7.2.6 Rhaid i unrhyw gynnig i ddefnyddio dyfais tracio lle byddai’n tresmasu ar breifatrwydd unigolyn gael ei atgyfeirio i’r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

(Gweler 7.3.27)

7.2.7 Rhaid i unrhyw gynnig i ymchwilydd preifat sy’n gweithredu ar ran y BBC dorri’r Canllawiau Golygyddol neu, yn eithriadol, dorri’r gyfraith wrth gynnal ymchwiliad gael ei gymeradwyo ymlaen llaw gan ffigwr golygyddol uwch a fydd yn gorfod ymgynghori â'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol cyn cymeradwyo a hefyd rhaid ymgynghori â'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni os credir bod posibilrwydd y caiff y gyfraith ei thorri.

(Gweler 7.3.34)

7.2.8 Rhaid cael cytundeb y Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol i unrhyw gynnig i recordio cyfweliad dirybudd ag unigolyn yn gudd. Dim ond o dan amgylchiadau eithriadol iawn y rhoddir caniatâd i gasglu deunydd fel hyn a rhaid iddo fod er budd y cyhoedd.

(Gweler 7.3.38)

Atgyfeiriadau Eraill

7.2.9 Rhaid i unrhyw gynnig i recordio'n gudd, ac eithrio at ddibenion gwneud nodiadau, gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol cyn ei gymeradwyo gan y ffigwr golygyddol uwch perthnasol yn yr isadran neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, gan y golygydd comisiynu.

(Gweler 7.3.12)

7.2.10 Os bydd angen arfer unrhyw dwyll i gael deunydd a recordir yn gudd (heblaw cuddio cyfarpar recordio), hwnnw fydd y lleiaf sydd ei angen a dylai fod yn gymesur â'r pwnc a rhaid ei atgyfeirio i'r ffigwr golygyddol uwch perthnasol neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu.

(Gweler 7.3.12)

7.2.11 Rhaid i unrhyw gynnig i enwi unigolion neu sefydliadau a recordiwyd yn gudd ar gyfer ymchwil defnyddwyr, gwyddonol neu gymdeithasol heb eu cydsyniad gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol a fydd yn ystyried y budd i'r cyhoedd sydd yn eu henwi a rhwymedigaethau'r BBC o ran tegwch.

(Gweler 7.3.16)

7.2.12 Rhaid i unrhyw gynnig i gynnwys pobl y gellir eu hadnabod mewn darllediad byw at ddibenion comedi neu adloniant yn ddiarwybod iddynt, boed drwy ymddangos neu siarad â nhw dros y ffôn, gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol ar y dechrau.

(Gweler 7.3.20)

7.2.13 Rhaid i unrhyw gynnig i gasglu deunydd drwy ddefnyddio drôn gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu.

(Gweler 7.3.25)

7.2.14 Rhaid i unrhyw gynnig i ddarlledu ffrwd fyw heb dynnu sylw pobl sy'n ymddangos ynddi at y darllediad gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 7.3.32)

7.2.15 Rhaid i unrhyw gynnig i ddefnyddio ymchwilydd preifat gael ei gymeradwyo gan ffigwr golygyddol uwch a all ymgynghori â'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol cyn mynd ymlaen.

(Gweler 7.3.34)

7.2.16 Rhaid i unrhyw gynnig i geisio cyfweld yn ddirybudd, wyneb yn wyneb neu dros y ffôn, lle rydym wedi ceisio trefnu apwyntiad i gyfweld yr unigolyn neu'r sefydliad dan sylw, gael ei gymeradwyo gan ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, gan y golygydd comisiynu.

(Gweler 7.3.36)

7.2.17 Rhaid i unrhyw gynnig i geisio cyfweld unigolyn neu sefydliad yn ddirybudd, wyneb yn wyneb neu dros y ffôn, lle nad ydym wedi ceisio trefnu apwyntiad i’w gyf-weld cyn hynny, gael ei atgyfeirio i’r tîm Polisi Golygyddol cyn ei gymeradwyo gan ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, gan y golygydd comisiynu a rhaid cadw cofnod ysgrifenedig o'r penderfyniad. Nid yw hyn yn berthnasol i gasglu deunydd ar gyfer yr agenda newyddion ddyddiol.

(Gweler 7.3.37)

7.2.18 Fel arfer, dylai unrhyw gynnig i geisio cyf-weld yn ddirybudd, wyneb yn wyneb neu dros y ffôn, at ddibenion comedi neu adloniant gael ei gymeradwyo ymlaen llaw gan ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, gan y golygydd comisiynu. Dylid ymgynghori hefyd â’r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 7.3.39)

7.2.19 Rhaid i unrhyw gais gan awdurdod cyhoeddus am wybodaeth bersonol cyfrannwr gael ei atgyfeirio i’r tîm Polisi Golygyddol a’r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni cyn ymateb.

(Gweler 7.3.50)

7.2.20 Rhaid i unrhyw gynnig i gasglu gwybodaeth bersonol ar un o wefannau Gwasanaethau Cyhoeddus y BBC a allai gael ei datgelu i drydydd partïon, yn cynnwys Gwasanaethau Masnachol y BBC, gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i’r golygydd comisiynu, a all ddymuno ymgynghori â’r tîm Hawliau Gwybodaeth a thîm Masnachu Teg y BBC.

(Gweler 7.3.51)

7.2.21 Rhaid i unrhyw gynnig i ddatgelu gwybodaeth bersonol rhywun dan 18 oed i drydydd parti heb ei gydsyniad gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i’r golygydd comisiynu, a ddylai ymgynghori â’r tîm Polisi Golygyddol, y tîm Amddiffyn a'r tîm Hawliau Gwybodaeth.

(Gweler 7.3.52)

7.3 CANLLAWIAU

Preifatrwydd a Chydsyniad

7.3.1 Pan fydd cyfranwyr wedi rhoi cydsyniad ar sail gwybodaeth i gymryd rhan yn ein hallbwn, gellir cymryd eu bod wedi ildio eu disgwyliadau o ran preifatrwydd mewn perthynas â’u cyfraniad, o dan unrhyw amodau a gytunwyd ar gyfer eu cyfranogiad.

(Gweler Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.1-6.3.5)

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Preifatrwydd ac Adloniant/Adloniant Ffeithiol)

7.3.2 Dylem weithredu’n agored lle mae perygl o dresmasu ar breifatrwydd pobl, oni bai fod cymeradwyaeth wedi’i rhoi i ni i recordio’n gudd. Mae hyn yn bwysig wrth ddefnyddio dyfeisiau recordio anamlwg neu ffrydio byw. Lle bo’n ymarferol, dylem ddangos hysbysiadau i roi gwybod i bobl ein bod yn recordio neu’n defnyddio ffrwd fyw a’u galluogi i’n hosgoi.

(Gweler Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.24-7.3.25 a 7.3.31)

7.3.3 Wrth ffilmio'n agored mewn mannau sy'n hygyrch i'r cyhoedd, ni fyddwn fel arfer yn cael cydsyniad unigolion sy'n digwydd cael eu dal gan lygad y camera fel rhan o olygfa gyffredinol, oni bai eu bod yn ymwneud â gweithgaredd lle mae ganddynt ddisgwyliad teg o breifatrwydd nad yw'n bwysicach na'r budd i'r cyhoedd o'u dangos.

Fodd bynnag, os bydd unigolyn neu sefydliad yn gofyn i ni stopio ffilmio neu recordio (boed ar gyfer darllediad byw neu un wedi'i recordio) oherwydd pryder ynghylch preifatrwydd, dylem wneud hynny fel arfer, oni bai fod cyfiawnhad er budd y cyhoedd i ni barhau.

Os bydd rhywun yn cysylltu â ni yn syth ar ôl ffilmio gyda chais rhesymol i beidio eu dangos yn y recordiad, dylem gytuno i hyn fel arfer oni bai bod cyfiawnhad er budd y cyhoedd dros beidio â gwneud hynny.

7.3.4 Mewn mannau a all fod yn sensitif, er enghraifft, ambiwlansiau, ysbytai, ysgolion, carchardai neu orsafoedd heddlu, dylem gael dau gydsyniad ar wahân fel arfer: un ar gyfer casglu'r deunydd ac un arall ar gyfer ei ddarlledu, oni bai fod cyfiawnhad dros beidio â chael cydsyniadau o'r fath.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Argyfyngau Meddygol)

7.3.5 Fel arfer byddwn yn cael cydsyniad cyn recordio ar eiddo preifat. Er hynny, gellir cyfiawnhau recordio ar eiddo preifat heb gael caniatâd ymlaen llaw lle mae mynediad cyffredinol i'r cyhoedd, er enghraifft, rhodfa siopa, gorsaf drenau neu faes awyr. Gellir ei gyfiawnhau hefyd lle mae gennym reswm i gredu y bydd ei recordio'n helpu i ddatgelu ymddygiad anghyfreithlon neu wrthgymdeithasol neu lle mae cyfiawnhad drosto fel arall er budd y cyhoedd. Wrth recordio heb gael cydsyniad ymlaen llaw ar eiddo preifat, os bydd y perchennog, y meddiannydd cyfreithiol neu berson sy'n gweithredu o dan ei awdurdod yn gofyn i ni stopio, fe ddylem wneud hynny fel arfer oni bai fod cyfiawnhad dros barhau er budd y cyhoedd.

Fel arfer byddwn yn gadael eiddo preifat pan ofynnir i ni wneud hynny gan y meddiannydd cyfreithiol. Dylem fod yn ymwybodol o gyfraith tresmasu. Mae mynd i mewn i eiddo preifat heb gydsyniad yn gallu bod yn gamwri sifil, ond nid yw'n fater i'r heddlu fel arfer.

Fel arfer, ni ddylid dangos gwybodaeth sy'n datgelu ble mae cartref neu deulu rhywun heb gydsyniad yr unigolyn dan sylw. Dylid ystyried a oes cyfiawnhad dros gyhoeddi gwybodaeth a allai ddatgelu union leoliad cartref neu deulu rhywun.

(Gweler Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.40)

7.3.6 Pryd bynnag rydym yn ffilmio, dylem fod yn ymwybodol o'r risg o recordio gwybodaeth breifat yn ddiarwybod heb ganiatâd, mewn cofnodion ysgrifenedig, er enghraifft, neu ar sgriniau cyfrifiaduron neu mewn swyddfeydd.

Plant, Pobl Ifanc a Chyfranwyr Agored i Niwed

7.3.7 Pan fydd plant yn ymddangos yn ein hallbwn mewn ffordd a all amharu ar eu disgwyliad teg o breifatrwydd, dylem gael cydsyniad y plentyn fel arfer pryd bynnag y bo modd yn ogystal â chydsyniad ar sail gwybodaeth rhiant, gwarcheidwad cyfreithiol neu berson arall sy'n 18 oed neu'n hŷn ac sy'n gweithredu in loco parentis. Mae hefyd yn bosibl y bydd angen cael cydsyniad ar sail gwybodaeth gan berson cyfrifol 18 oed neu hŷn yng nghyswllt pobl agored i niwed. Mae'n bosibl y bydd ystyriaethau

cyfreithiol ychwanegol yng nghyswllt plant a phobl agored i niwed a gellir gofyn am gyngor gan y tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.

Nid yw plant yn colli eu hawl i breifatrwydd oherwydd enwogrwydd neu ddrwg-enwogrwydd eu rhieni, er enghraifft, neu oherwydd digwyddiadau yn eu hysgolion.

(Gweler Adran 9 Plant a Phobl Ifanc fel Cyfranwyr: 9.3.14-9.3.20)

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Gweithio â Chyfranwyr Agored i Niwed neu Gyfranwyr sydd mewn Perygl o fod yn Agored i Niwed)

Trydydd Partïon

7.3.8 Mae cynnwys sy'n datgelu gwybodaeth bersonol am unigolyn yn gallu bod yn dresmasu ar ei breifatrwydd hyd yn oed os nad yw'n cyfrannu i'r rhaglen neu wedi'i gynnwys ynddi yn uniongyrchol. Mae hyn yn gallu cynnwys gwybodaeth bod rhywun yn destun ymchwiliad rheoleiddiol neu ymchwiliad gan yr heddlu yn ogystal â thystiolaeth bersonol am drydydd parti. Os nad yw gwybodaeth o'r fath eisoes yn gyhoeddus, ni ddylid ei chyhoeddi fel arfer oni bai fod budd i'r cyhoedd sy'n fwy na'r disgwyliad teg o breifatrwydd. Mae gan unigolion hawl i sôn am eu profiadau eu hunain; ond, bydd angen i ni asesu beth yw'r goblygiadau o ran preifatrwydd i unrhyw drydydd partïon y gallent gyfeirio atynt.

(Gweler Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.47 ac Adran 8 Gohebu ar Droseddu ac Ymddygiad Gwrthgymdeithasol: 8.3.12)

Deunydd o'r Cyfryngau Cymdeithasol

7.3.9 Pan fyddwn yn cymryd fideo a delweddau o'r cyfryngau cymdeithasol a gwefannau eraill sy'n hygyrch i'r cyhoedd, gallent gyrraedd cynulleidfa ehangach. Dylem ystyried preifatrwydd y rheini sydd ynddynt, yn enwedig os nad nhw a wnaeth neu a gyhoeddodd y recordiad, ac a oes angen unrhyw gydsyniad pellach. Dylem hefyd ystyried yr effaith ddichonol os ydym yn ei ailddefnyddio, yn enwedig mewn cysylltiad â digwyddiadau sy'n drist, yn ofidus neu sy'n codi cywilydd.

Lle mae'r cynnwys yn dangos unigolion sydd wedi gosod deunydd amdanyn nhw eu hunain ar y cyfryngau cymdeithasol, gall eu disgwyliad teg o breifatrwydd fod yn llai. Mae hyn yn arbennig o wir pan mae unigolyn wedi dangos ei fod yn deall yr effaith bosibl y mae gosod deunydd ar y cyfryngau cymdeithasol yn gallu ei chael ar ei breifatrwydd ei hun, neu pan na ddefnyddiwyd rheolyddion preifatrwydd. Mae'n bosibl na fydd hyn yn berthnasol i unigolion eraill sy'n ymddangos yn y deunydd yn enwedig os ydynt yn blant.

Rhaid i ni hefyd ystyried hawlfraint. O fewn y BBC, mae cyngor ar gael gan y tîm Eiddo Deallusol. Mae cwmnïau cynhyrchu annibynnol yn gyfrifol am unrhyw faterion hawlfraint yn y cynnwys y maent yn ei wneud i'r BBC.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Cyfraniadau a Gynhyrchir gan Ddefnyddwyr)

Recordio Cudd

7.3.10 Rhaid cael cyfiawnhad dros recordio cudd, sef ei fod er budd y cyhoedd. Fel arfer, dim ond i'r dibenion canlynol y byddwn yn defnyddio recordio cudd:

- er mwyn ymchwilio:
  - pan fydd tystiolaeth prima facie o ymddygiad, neu fwriad i ddangos ymddygiad, y bydd ei ddatgelu er budd y cyhoedd, a
  - pan fydd sail resymol i gredu bod modd cael tystiolaeth berthnasol ychwanegol i brofi'r ymddygiad, a
  - pan fydd recordio'n angenrheidiol i hygrededd a dilysrwydd y rhaglen
- er mwyn cael deunydd y tu allan i'r DU pan mae cyfreithiau gwlad yn ei gwneud yn anodd neu'n amhosibl casglu deunydd yn y ffyrdd arferol
- fel dull ymchwilio i faterion defnyddwyr, gwyddonol neu gymdeithasol er budd y cyhoedd, pan na fyddai dulliau eraill yn gallu cofnodi'r agweddau neu'r ymddygiad dan sylw yn naturiol
- at ddibenion gwneud nodiadau electronig
- at ddibenion dychan sy'n gwella dealltwriaeth neu werthfawrogiad o faterion sydd er budd y cyhoedd
- gellir defnyddio recordio cudd hefyd ar gyfer allbwn comedi ac adloniant lle mae'r recordio cudd ac unrhyw dwyll sy'n gysylltiedig yn rhan annatod o bwrpas golygyddol y cynnwys.

(Gweler Adran 8 Gohebu ar Drosedd ac Ymddygiad Gwrthgymdeithasol 8.3.4-8.3.6 ac 8.3.39-8.3.46)

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Recordio Cudd a Ffurflenni Recordio Cudd ar-lein)

7.3.11 Mae'r technegau canlynol yn ddulliau recordio cudd a all greu perygl o dresmasu ar breifatrwydd:

- defnyddio camerâu neu ficroffonau cudd, neu unrhyw dechneg arall sydd â'r bwriad o gelu'r ffaith bod y recordio'n digwydd oddi wrth ei wrthrych
- defnyddio cyfarpar fideo clywedol yn cynnwys lensys hir, camerâu fideo bach, camerâu ffôn symudol, ffrydio byw, microffonau radio, camerâu a microffonau a wisgir am y corff a chamerâu ar ddronau
- defnyddio camera neu ficroffon a wisgir am gorff trydydd parti pan nad yw un o gynhyrchwyr cynnwys y BBC yn bresennol gyda chamerâu gweladwy
- recordio galwadau ffôn neu fideo gyda'r posibilrwydd o'u darlledu heb gydsyniad

- parhau i recordio'n fwriadol pan mae'r parti arall yn meddwl bod y recordio wedi gorffen, neu ddechrau recordio pan mae'r parti arall yn meddwl nad yw wedi dechrau

Cymeradwyo Recordio Cudd

7.3.12 **Rhaid i unrhyw gynnig i recordio'n gudd** , **ac eithrio at ddibenion gwneud nodiadau, gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol cyn ei gymeradwyo gan y ffigwr golygyddol uwch perthnasol yn yr is-adran neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, gan y golygydd comisiynu.**

Mae casglu a darlledu deunydd a gafwyd drwy recordio cudd yn ddau achos posibl ar wahân o dresmasu ar breifatrwydd a rhaid cael cyfiawnhad dros y naill a'r llall. Felly mae casglu a darlledu deunydd yn ddau benderfyniad ar wahân.

Rhaid cadw cofnod o'r broses gymeradwyo, hyd yn oed os caiff y cais ei wrthod neu os na ddarlledir y deunydd a gasglwyd. Mae pob is-adran yn gyfrifol am gadw ei chofnodion ei hun am recordio cudd er mwyn galluogi'r BBC i fonitro ac adolygu'r defnydd ohono yn ei holl allbwn.

(Gweler Ffurflenni Recordio Cudd ar-lein)

Os bydd angen arfer unrhyw dwyll i gael deunydd a recordir yn gudd (heblaw cuddio cyfarpar recordio), hwnnw fydd y lleiaf sydd ei angen a dylai fod yn gymesur â'r pwnc a rhaid ei atgyfeirio i'r ffigwr golygyddol uwch perthnasol neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu.

(Gweler Adran 8 Gohebu ar Droseddu ac Ymddygiad Gwrthgymdeithasol: 8.3.39-8.3.46)

Wrth feddwl am recordio'n gudd y tu allan i'r DU, dylem fod yn ymwybodol fod y cyfreithiau sy'n ymwneud â phreifatrwydd yn amrywio drwy'r byd. **Rhaid i unrhyw gynnig i gasglu deunydd yn anghyfreithlon y tu allan i'r DU drwy anwybyddu cyfreithiau preifatrwydd neu gyfreithiau tebyg eraill yn y wlad berthnasol gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol, a fydd yn ystyried y cyfiawnhad golygyddol. Rhaid ymgynghori hefyd â'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.** Mae rhestr o awdurdodwyr is-adrannol ar gael yn yr adran ffurflenni ar wefan y tîm Polisi Golygyddol ac yn y fersiwn ar-lein o'r ffurflenni recordio cudd.

7.3.13 Rhaid bod cyfiawnhad ar sail budd y cyhoedd dros ailddefnyddio deunydd a recordiwyd yn gudd.

(Gweler Adran 13 Ailddefnyddio, Ailfersiynu ac Argaeledd Parhaol: 13.3.16)

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Recordio Cudd)

Recordio Cudd ar gyfer Ymchwiliadau er Budd y Cyhoedd

7.3.14. Rhaid i unrhyw ymyrraeth a achosir wrth gasglu a darlledu deunydd drwy recordio cudd fod yn gymesur â'r budd i'r cyhoedd y mae'n ceisio ei sicrhau, gan ystyried y disgwyliadau teg o breifatrwydd sydd gan yr unigolion sy'n cael eu recordio. Bydd mwy o ddisgwyliadau o ran preifatrwydd mewn rhai sefyllfaoedd. Mae'r rhain yn cynnwys, ymysg eraill:

- recordio cudd mewn man preifat nad yw'r cyhoedd yn cael mynediad iddo
- recordiadau cudd o driniaethau meddygol neu ofal iechyd

- recordiadau cudd o bobl y gellir eu hadnabod sy'n galaru neu o dan straen mawr neu lle maent yn agored i niwed fel arall.

7.3.15 Rhaid i ni beidio â 'physgota' am ddeunydd, hy ymgymryd â recordio cudd wrth chwilio am droseddu neu ymddygiad gwrthgymdeithasol gan unigolion y gellir eu hadnabod, neu grŵp, lle nad oes tystiolaeth prima facie o ymddygiad o'r fath yn eu herbyn.

7.3.16 Gellir defnyddio recordio cudd fel dull o ymchwilio i faterion sy'n ymwneud â defnyddwyr, materion gwyddonol neu faterion cymdeithasol er budd y cyhoedd, lle nad oes dulliau eraill a allai gofnodi'r agweddau neu'r ymddygiad dan sylw yn naturiol. Er ei bod yn bosibl, mewn achosion o'r fath, nad oes tystiolaeth yn erbyn unigolion hysbys, bydd yn bwysig bod arwydd prima facie bod yr ymddygiad yr ymchwilir iddo'n bodoli'n gyffredinol. Dylai canlyniadau'r ymchwil gael eu cyflwyno mewn ffordd sy'n rhoi darlun teg a chywir o'r ymchwil. Fel arfer, dylid cael cydsyniad ôl-weithredol gan unigolion neu sefydliadau sydd i'w dangos yn ein cynnwys, neu dylid celu eu hunaniaeth mewn ffordd briodol. **Rhaid i unrhyw gynnig i enwi unigolion neu sefydliadau a recordiwyd yn gudd ar gyfer ymchwil defnyddwyr, gwyddonol neu gymdeithasol heb eu cydsyniad gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol a fydd yn ystyried y budd i'r cyhoedd sydd yn eu henwi a rhwymedigaethau'r BBC o ran tegwch.**

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Recordio Cudd)

Recordio Cudd ar gyfer Comedi ac Adloniant)

7.3.17 Gellir cyfiawnhau defnyddio dulliau cudd o recordio deunydd at ddibenion comedi neu adloniant yn unig os yw'n rhan annatod o'r adloniant ac nad yw'n golygu tresmasu'n sylweddol ar breifatrwydd mewn modd sy'n achosi annifyrrwch, gofid neu gywilydd sylweddol. Os bydd pobl yn sylweddoli eu bod yn cael eu recordio drwy ddull cudd ac yn gofyn i ni beidio, rhaid i ni wneud hynny.

7.3.18 Yn dilyn casglu'r recordiadau, rhaid cael cydsyniad y bobl sy'n ymddangos yn amlwg ynddynt cyn darlledu'r deunydd, neu rhaid celu eu hunaniaeth mewn ffordd briodol. Os gallai'r recordiad beri annifyrrwch i unigolion eraill y gellir eu hadnabod sydd wedi'u dal gan y camera ond sydd heb roi cydsyniad, rhaid celu eu hunaniaeth hwythau.

(Gweler Adran 5 Niwed a Thramgwydd: 5.3.32)

7.3.19 Pan fydd rhywun y gellir ei adnabod wedi cael ei recordio'n gudd yn ystod galwad ffôn neu fideo at ddibenion comedi neu adloniant, rhaid iddo roi ei gydsyniad cyn darlledu'r alwad.

7.3.20 **Rhaid i unrhyw gynnig i gynnwys pobl y gellir eu hadnabod mewn darllediad byw at ddibenion comedi neu adloniant yn ddiarwybod iddynt, boed hynny ar ffurf ymddangosiad personol neu drwy siarad â nhw dros y ffôn, gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol ar y dechrau.**

Recordiadau Cudd a Gafwyd gan Drydydd Partïon

7.3.21 Pan gynigir recordiadau cudd i ni sydd wedi'u gwneud gan eraill, dylem ystyried a fyddai'r BBC, o dan amgylchiadau tebyg, wedi barnu bod cyfiawnhad dros wneud y recordiad. Os credir na fuasai cyfiawnhad dros gasglu'r deunydd, ni ddylid ei ddarlledu fel arfer. **Rhaid i unrhyw gynnig i ddefnyddio recordiadau cudd a wnaed gan eraill gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol cyn ei gymeradwyo gan ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, gan y golygydd comisiynu. Pe na bai'r BBC wedi barnu bod cyfiawnhad dros gasglu'r deunydd o dan amgylchiadau tebyg, rhaid**

atgyfeirio'r cynnig i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol, a fydd yn ystyried a yw'r budd i'r cyhoedd o'i ddarlledu yn bwysicach nag unrhyw bryderon am y ffordd y cafwyd ef.

Gwneud Nodiadau Electronig

7.3.22 Wrth recordio sgyrsiau er mwyn gwneud nodiadau, dylem wneud hynny'n agored fel arfer ac ar ôl cael cydsyniad y parti arall, neu bydd perygl i ni dresmasu ar breifatrwydd.

Fodd bynnag, lle na fyddai'n bosibl gwneud hynny'n agored a lle mae cyfiawnhad golygyddol drosto, gallwn recordio ein sgyrsiau ar ffurf glywedol a fideo heb gael cydsyniad neu gymeradwyaeth i recordio cudd. Rhaid i recordiadau o'r fath fod ar gyfer nodiadau ac ymchwil, nid darlledu. Enghreifftiau o'r cyfiawnhad golygyddol dros wneud hyn yw sicrhau bod ein gohebu'n gywir, uniondeb wrth wneud rhaglenni, ac i'n galluogi i gasglu tystiolaeth i amddiffyn y BBC rhag achosion cyfreithiol neu gwynion posibl. Lle mae'n ymarferol gwneud hynny, dylid cadw cofnod a wnaed ar y pryd o'r cyfiawnhad dros wneud y recordiad.

(Gweler Adran 3 Cywirdeb: 3.3.15)

7.3.23 Ni fyddwn fel arfer yn darlledu unrhyw recordiadau, yn cynnwys galwadau ffôn, a wnaed yn wreiddiol ar gyfer gwneud nodiadau. **Rhaid i unrhyw gynnig i ddarlledu, heb gydsyniad, recordiadau a wnaed yn wreiddiol i ddibenion gwneud nodiadau gael ei gymeradwyo gan y Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol. Dim ond mewn amgylchiadau eithriadol y rhoddir caniatâd i ddarlledu deunydd a gasglwyd fel hyn.**

Gall amgylchiadau o'r fath gynnwys y canlynol:

- y recordiadau yw'r unig ffordd i brofi'r drwgweithredu ac
- ni ellir ail-wneud y recordiadau.

Dyfeisiau Recordio Anamlwg

Camerâu a Microffonau a Wisgir am y Corff sy'n cael eu defnyddio gan Drydydd Partïon, yn cynnwys Anifeiliaid

7.3.24 **Rhaid i unrhyw gynnig i ddarparu camerâu a microffonau i'w gwisgo am y corff i drydydd partïon lle byddai gwneud hynny'n gallu tresmasu ar breifatrwydd unigolyn neu lle mae'r trydydd parti'n mynd i mewn i eiddo preifat heb ganiatâd gael ei atgyfeirio ymlaen llaw i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol** a fydd yn ystyried:

- y budd sydd i'r cyhoedd o ddeunydd a gesglir fel hyn
- pa fesurau a gymerwyd i sicrhau nad oes unrhyw dresmasu ar breifatrwydd na ellir ei gyfiawnhau
- a oes darpariaeth dechnegol ddigonol i sicrhau bod y cyfarpar recordio o dan reolaeth y BBC.

(Gweler Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.40)

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Camerâu a Microffonau a Wisgir am y Corff)

Dronau

7.3.25 **Rhaid i unrhyw gynnig i gasglu deunydd drwy ddefnyddio drôn gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu,** a fydd yn ystyried:

- y budd sydd i'r cyhoedd o ddeunydd a gesglir fel hyn
- ystyriaethau o ran diogelwch wrth ddefnyddio dronau
- a oes mesurau digonol i atal tresmasu ar breifatrwydd heb gyfiawnhad.

Pan fydd unigolion y gellir eu hadnabod yn cael eu ffilmio heb gydsyniad ac y byddai hynny'n tresmasu ar breifatrwydd unigolyn, fel arfer dylid ymgynghori â'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.

Fel arfer, ni ddylid defnyddio dronau i adnabod unigolion heb eu cydsyniad, nac i dynnu lluniau agos o gartrefi preifat, gerddi preifat, rhannau preifat o swyddfeydd a lleoedd tebyg heb gydsyniad y perchennog, oni bai fod modd eu gweld o fan cyhoeddus neu fod budd i'r cyhoedd sy'n bwysicach nag unrhyw ddisgwyliadau teg o breifatrwydd. Ni ddylid dangos lluniau a dynnwyd o ddrôn sy'n datgelu union leoliad cartref neu deulu rhywun heb gael caniatâd, oni bai fod budd i'r cyhoedd sy'n bwysicach nag unrhyw ddisgwyliadau teg o breifatrwydd.

Mae dronau'n cael eu rheoleiddio gan yr Awdurdod Hedfan Sifil ac yn destun ystyriaethau diogelwch.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Defnyddio Dronau)

Cyfarpar Recordio heb Neb i Ofalu Amdano

7.3.26 **Rhaid i unrhyw gynnig i adael cyfarpar recordio heb neb i ofalu amdano ar eiddo preifat heb gydsyniad y meddiannydd gael ei atgyfeirio i'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni a'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol,** a fydd yn ystyried:

- a yw'r budd i'r cyhoedd yn y deunydd a recordir yn bwysicach na'r disgwyliadau rhesymol o breifatrwydd sydd gan bawb sydd yn y recordiad
- a oes mesurau digonol i atal tresmasu ar breifatrwydd heb gyfiawnhad.

Dyfeisiau Tracio

7.3.27 **Rhaid i unrhyw gynnig i ddefnyddio dyfais tracio lle byddai'n tresmasu ar breifatrwydd unigolyn gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol,** a fydd yn ystyried:

- a yw'r budd i'r cyhoedd yn y data a recordir yn bwysicach na'r disgwyliadau rhesymol o breifatrwydd sydd gan bawb a gaiff eu tracio
- a oes mesurau digonol ar waith i atal tresmasu ar breifatrwydd heb gyfiawnhad.

Deunydd o Ddyfeisiau Recordio Anamlwg a Ddarperir gan Drydydd Partïon

7.3.28 Gall deunydd o'r fath gynnwys lluniau a recordiwyd gan y cyhoedd, y gwasanaethau brys neu gan grwpiau eraill sydd â chamerâu a wisgir am y corff, dronau, teledu cylch cyfyng neu we-gamerâu

sefydlog, ffonau symudol neu ddyfeisiau personol anamlwg eraill. Pan ddefnyddir deunydd o'r fath, rhaid cael cyfiawnhad golygydd dros ei ddefnyddio, a'i labelu'n briodol. Dylem gymryd camau rhesymol i wirio lluniau o'r fath ac ystyried materion cysylltiedig â niwed a thramgwydd ac unrhyw dresmasu ar breifatrwydd, yn cynnwys recordio cudd. Gall y lluniau godi materion cyfreithiol hefyd fel tresmasu, difenwi, dirmyg llys neu ddiogelu data.

Os oes lle i gredu bod y deunydd a gafwyd o ddyfeisiau recordio anamlwg wedi'i gael drwy recordio cudd, gweler Recordiadau Cudd a Gafwyd gan Drydydd Partïon.

(Gweler Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.21)

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Defnyddio Dronau; a Chamerâu a Meicroffonau a Wisgir am y Corff)

Ffrydio Byw

7.3.29 Mae ffrydio byw - sef darlledu deunydd fideo neu glywedol ar y Rhyngrwyd neu ar y cyfryngau cymdeithasol, wrth i ddigwyddiadau ddatblygu - yr un fath â darlledu byw. Mae'n galluogi ein cynulleidfaoedd i gael gafael ar gynnwys mewn amser real. Gellir dangos deunydd drwy ffrydio byw o leoliadau pell drwy ddyfeisiau fel gwe-gamerâu neu gamerâu ffôn symudol. Er y gall cynulleidfaoedd ddisgwyl cael eu ffilmio ar ddyfais symudol, mae'n bosibl na fyddant yn rhagweld y bydd yr hyn a gaiff ei ffilmio yn cael ei ddarlledu'n fyw hefyd.

Dim ond lle mae cyfiawnhad golygyddol dros wneud hynny y dylai'r BBC ddefnyddio ffrydio byw. Dylid dod â'r ffrydio byw i ben pan fydd ei bwrpas wedi'i gyflawni.

Dylai'r BBC gadw cyfrifoldeb golygyddol am fonitro'r allbwn o ffrydio byw, heb ystyried pwy sy'n ei ddarparu neu sy'n berchen arno. Dylai lefel y monitro fod yn briodol i'r cynnwys tebygol. Fel arfer dylai cynhyrchydd fod mewn sefyllfa i allu torri'r ffrwd fyw os bydd angen gwneud hynny.

Os ydym yn dangos lluniau wedi'u recordio o ffrwd fyw, dylem ei gwneud yn glir nad ydynt yn fyw.

(Gweler Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.11 ac Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.3.8)

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Dolenni a Ffrydiau)

Ffrydio Byw o Stiwdio

7.3.30 Lle rydym yn darparu ffrydio byw o stiwdio ar ran y BBC, dylid rhybuddio gwesteion ymlaen llaw o hynny. Mae hyn yn bwysig iawn i westeion ar y radio na fyddent yn disgwyl cael eu gweld. Os bydd gwesteion radio yn gwrthod ymddangos mewn ffrwd fyw, yna dylem barchu eu dymuniadau fel arfer.

Ffrydio Byw yn Gyhoeddus

7.3.31 Pan fydd y BBC yn darparu ffrwd fyw o fannau y mae'r cyhoedd yn cael mynediad iddynt fel arfer a lle mae'n debygol y bydd modd adnabod unigolion, er enghraifft, am fod y ffrwd fyw yn darlledu lluniau digon manwl, dylem gymryd camau rhesymol i rybuddio pobl bod y BBC yn dangos ffrwd fyw. Mewn digwyddiad byw, darllediad allanol neu eu tebyg, gellir gwneud hyn drwy osod hysbysiadau y tu allan i'r lleoliad a llinell o wybodaeth ar unrhyw bosteri neu docynnau, bod ffrydio byw ar waith. Os yw'r

ffrydio byw yn digwydd mewn man cyhoeddus, fel stryd neu barc, dylid rhoi rhybudd clir ar hysbysiad gerllaw a, pan fo'n ymarferol, gwneud cyhoeddiadau. Yn achos digwyddiadau yn y newyddion, mae'n bosibl y bydd y ffaith bod cerbydau newyddion a/neu gyfarpar darlledu i'w gweld yn ddigon i ddangos hyn.

Ffrydio Byw Anamlwg yn Gyhoeddus

7.3.32 **Rhaid i unrhyw gynnig i ddarlledu ffrwd fyw heb dynnu sylw pobl sy'n ymddangos ynddi at y darllediad gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol,** a fydd yn ystyried:.

- pa mor gryf yw'r cyfiawnhad golygyddol dros ohebu ar y digwyddiad dan sylw
- a yw budd y cyhoedd yn cyfiawnhau ffilmio heb roi gwybod i'r rheini y gallai'r ffilmio dresmasu ar eu preifatrwydd
- y disgwyliad teg o breifatrwydd sydd gan y rheini a fyddai'n cael eu dangos
- a yw'r budd i'r cyhoedd sydd yn y digwyddiad mor fawr fel bod y budd o'i ddarlledu'n fyw yn fwy na'r risgiau dichonol mewn allbwn byw, fel ystyriaethau o ran tresmasu ar breifatrwydd ac achosi niwed a thramgwydd.

Teledu Cylch Cyfyng, Recordiadau a Ffrydiau Byw gan Drydydd Parti

7.3.33 Gall ystyriaethau ychwanegol godi yng nghyswllt recordiadau a ffrydiau byw a ddarperir gan eraill, fel cywirdeb, anhysbysrwydd, tramgwyddo, difenwi, dirmyg llys, tresmasu neu ddiogelu data. Mae cynnwys o'r fath yn cwmpasu lluniau teledu cylch cyfyng, deunydd o ffrydiau byw, gwe-gamerâu a recordiadau a ddarperir gan y gwasanaethau brys (yn cynnwys galwadau 999), Tollau Tramor a Chartref, neu awdurdodau cyhoeddus eraill, sefydliadau neu unigolion.

Ym mhob achos, dylem ymchwilio i gael gwybod o ble y daeth ac ystyried a yw'n gyfystyr â recordiad cudd cyn penderfynu ei ddarlledu.

(Gweler Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.21, Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.3.8, Adran 16 Perthnasoedd Allanol ac Ariannu: 16.3.17-16.3.18 ac Adran 17 Cystadlaethau, Pleidleisiau a Rhyngweithio: 17.3.53)

Ymchwilwyr Preifat

7.3.34 Fel arfer dylem ymgymryd â'r holl dasgau sy'n gysylltiedig â newyddiadura ymchwiliol ein hunain. Gellir defnyddio ymchwilwyr preifat os ydynt yn gallu cynnig cysylltiadau neu sgiliau arbenigol neu os yw'n fwy cost-effeithiol cyflogi is-gontractwr arbenigol, er enghraifft, i gadw gwyliadwriaeth, i gadarnhau lle mae unigolyn. Rhaid cael cyfiawnhad ar sail budd y cyhoedd i'w defnyddio. **Rhaid i unrhyw gynnig i ddefnyddio ymchwilydd preifat gael ei gymeradwyo gan ffigwr golygyddol uwch a all ymgynghori â'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol cyn mynd ymlaen.** Rhaid i'r ffigwr golygyddol uwch gofnodi'r penderfyniad a'i bwrpas. Mae'n bwysig bod yr adran sy'n comisiynu'r gweithgarwch yn cadw'r cofnodion hyn.

Mae'n bwysig bod yr holl ymchwilwyr preifat sy'n helpu mewn ymchwiliadau yn dilyn y safonau a bennwyd yn y Canllawiau Golygyddol bob amser. Cyfrifoldeb y ffigwr golygyddol uwch yw sicrhau eu bod yn gwneud hyn. **Rhaid i unrhyw gynnig bod ymchwilydd preifat sy'n gweithredu ar ran y BBC yn torri'r**

Canllawiau Golygyddol neu, fel eithriad, yn torri'r gyfraith wrth gynnal ymchwiliad gael ei gymeradwyo ymlaen llaw gan ffigwr golygyddol uwch, a rhaid iddo yntau ymgynghori â'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol cyn cymeradwyo. Rhaid ymgynghori â'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni hefyd os credir bod posibilrwydd y caiff y gyfraith ei thorri. Bydd angen dangos cyfiawnhad er budd y cyhoedd yng nghyswllt unrhyw gynnig o'r fath.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Defnyddio Ymchwilwyr Preifat)

Ceisio Cyf-weld yn Ddirybudd

7.3.35 Ystyr cyf-weld yn ddirybudd yw dod wyneb yn wyneb ac yna recordio, neu geisio recordio, cyfweliad, neu ddatgan bod galwad ffôn, galwad fideo, sgwrs intercom neu eu tebyg yn cael ei recordio, heb roi rhybudd ymlaen llaw ac er mwyn ei ddefnyddio yn ein cynnwys. Gall olygu tresmasu ar breifatrwydd sy'n galw am gyfiawnhad er budd y cyhoedd.

Nid yw cyfweliadau dirybudd yn cynnwys cyfweliadau vox pop. Hefyd, nid oes bwriad yn y canllawiau ar gyf-weld yn ddirybudd sy'n dilyn i atal casglu deunydd mewn ffordd deg ar gyfer yr agenda newyddion ddyddiol, at ddibenion ymchwil neu ar gyfer allbwn comedi neu adloniant.

Ceisio Cyf-weld yn Ddirybudd ar ôl Cysylltu Ymlaen Llaw ar gyfer Ymchwiliadau er Budd y Cyhoedd

7.3.36 **Rhaid i unrhyw gynnig i geisio cyf-weld yn ddirybudd, wyneb yn wyneb neu dros y ffôn, lle rydym wedi ceisio trefnu apwyntiad i gyf-weld yr unigolyn neu'r sefydliad dan sylw, gael ei gymeradwyo gan ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, gan y golygydd comisiynu**.

Ni fydd hyn yn cael ei gymeradwyo fel arfer oni bai fod budd i'r cyhoedd neu fod rôl unigolyn yn ei wneud yn atebol i'r cyhoedd <u>ac</u> oni bai fod un neu ragor o'r rhesymau canlynol yn berthnasol:

- bod gwrthrych y cyfweliad dirybudd arfaethedig wedi methu ag ymateb i geisiadau am gyfweliad mewn cysylltiad â'r drwgweithredu honedig
- bod cais am gyfweliad wedi'i wrthod dro ar ôl tro heb reswm da ac un ai bod honiadau sylweddol o ddrwgweithredu wedi'u hosgoi neu fod cwestiynau i unigolyn mewn rôl sy'n atebol i'r cyhoedd wedi'u hosgoi dro ar ôl tro
- bod hanes o fethu ag ymateb i geisiadau am gyfweliad neu o wrthod cyfweliad.

(Gweler Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.38-6.3.41)

Dylai cynigion am geisio cyf-weld yn ddirybudd fod yn gymesur ac er budd y cyhoedd. Dylid ystyried diogelwch staff cynhyrchu a'r perygl o dresmasu ar breifatrwydd trydydd partïon. Fel arfer, ni ddylem geisio cyf-weld partneriaid, plant nac aelodau eraill o'r teulu neu gyflogeion eraill yn ddirybudd, nac yn eu gŵydd.

Ceisio Cyf-weld yn Ddirybudd Heb Gysylltu Ymlaen Llaw ar gyfer Ymchwiliadau er Budd y Cyhoedd

7.3.37 **Rhaid i unrhyw gynnig i geisio cyf-weld unigolyn neu sefydliad yn ddirybudd, wyneb yn wyneb neu dros y ffôn, lle nad ydym wedi ceisio trefnu apwyntiad i'w gyf-weld cyn hynny, gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol cyn ei gymeradwyo gan ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, gan y golygydd comisiynu a rhaid cadw cofnod ysgrifenedig o'r penderfyniad. Nid yw hyn yn berthnasol i gasglu deunydd ar gyfer yr agenda newyddion ddyddiol.**

Y materion i'w hystyried yw:

- bod tystiolaeth glir o droseddu neu ddrwgweithredu sylweddol, ac
- nad yw wedi bod yn bosibl gofyn am gyfweliad, neu
- fod rheswm i gredu y bydd ymchwiliad yn cael ei lesteirio neu honiadau'n cael eu hosgoi (er enghraifft, am fod gwrthrych yr ymchwiliad yn debygol o dorri cysylltiad) os cysylltir ymlaen llaw, neu
- nad oes disgwyliad rhesymol y ceir ymateb
- er mwyn dychan er budd y cyhoedd.

(Gweler Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.38-6.3.41)

Recordiadau Cudd o Gyfweliadau Dirybudd

7.3.38 Ni ddylai cyfweliadau dirybudd gael eu recordio drwy ddull cudd fel arfer. **Rhaid cael cytundeb y Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol i unrhyw gynnig i recordio cyfweliad dirybudd ag unigolyn yn gudd. Dim ond o dan amgylchiadau eithriadol iawn y rhoddir caniatâd i gasglu deunydd fel hyn a rhaid iddo fod er budd y cyhoedd.**

Rhaid cadw cofnod o'r broses gymeradwyo fel sy'n arferol yng nghyswllt recordio cudd.

(Gweler Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.38-6.3.41, Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.10-7.3.12)

Ceisio Cyf-weld yn Ddirybudd ar gyfer Comedi ac Adloniant

7.3.39 **Fel arfer, dylai unrhyw gynnig i geisio cyf-weld yn ddirybudd, wyneb yn wyneb neu dros y ffôn, i ddibenion comedi neu adloniant gael ei gymeradwyo ymlaen llaw gan ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, gan y golygydd comisiynu. Dylid ymgynghori hefyd â'r tîm Polisi Golygyddol.** Fel arfer dylid cael cydsyniad pobl a gyfwelir yn ddirybudd cyn darlledu'r deunydd oni bai fod eu hunaniaeth wedi'i chelu.

(Gweler Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.26-6.3.30 a 6.3.45-6.3.47)

Dilyn Cyrchoedd

7.3.40 Wrth ddilyn cyrch, byddwn yn mynd gyda swyddogion heddlu, tollau, mewnfudo, iechyd yr amgylchedd neu gyrff eraill i'w gwylio'n gweithio ar ran awdurdodau cyhoeddus. Ni ddylem ddilyn cyrchoedd oni bai fod budd i'r cyhoedd yn hynny ac ar ôl ystyried materion golygyddol a chyfreithiol, yn cynnwys preifatrwydd, cydsyniad a thresmasu.

Pan fyddwn yn dilyn cyrch ar eiddo preifat, dylem fel arfer:

- sicrhau bod pawb sy'n bresennol yn deall ein bod yn recordio ar ran y BBC cyn gynted ag y bo'n ymarferol gwneud hynny
- stopio recordio os bydd y meddiannydd cyfreithiol yn gofyn i ni wneud hynny
- gadael ar unwaith os bydd y perchennog, y meddiannydd cyfreithiol neu berson sy'n gweithredu o dan eu hawdurdod yn gofyn i ni wneud hynny

Mae eithriadau, er enghraifft, pan fydd gennym reswm i gredu bod ymddygiad anghyfreithlon neu wrthgymdeithasol difrifol yn cael ei ddatgelu, a bod cyfiawnhad ar sail budd y cyhoedd dros barhau i recordio neu i fod yn bresennol.

Fel arfer, dylid ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol a'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni ynghylch cynigion i ddilyn cyrchoedd.

(Gweler Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.5, Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.32-6.3.37 ac Adran 8 Gohebu ar Droseddu ac Ymddygiad Gwrthgymdeithasol: 8.3.12)

Gohebu ar Farwolaeth, Dioddefaint a Gofid

7.3.41 Rhaid i ni bob amser gydbwyso'r budd i'r cyhoedd o ohebu'n llawn a chywir â'r angen i fod yn dosturiol ac osgoi tresmasu ar breifatrwydd heb gyfiawnhad pan fyddwn yn gohebu ar ddamweiniau, trychinebau, cythrwfl, trais yn erbyn unigolion neu ryfel.

Rhaid i ni ystyried y cyfiawnhad golygyddol dros ddangos deunydd graffig neu ymyrgar o ddioddefaint a gofid pobl. Pan fydd criwiau sy'n cyrraedd lleoliad trychineb neu argyfwng o dan bwysau sy'n ei gwneud yn anodd penderfynu a yw recordiad yn tresmasu ar breifatrwydd heb gyfiawnhad, byddant yn aml yn recordio cymaint o ddeunydd â phosibl. Fodd bynnag, mewn sefyllfa o'r fath, rhaid cymryd gofal i asesu unrhyw oblygiadau o ran preifatrwydd cyn darlledu. Mae'n bwysig na fydd gofynion darlledu byw a defnyddio lluniau'n gyflym, yn cynnwys y rheini o gyfryngau cymdeithasol, yn drech nag ystyriaethau am breifatrwydd y rheini sy'n dioddef neu'n profi gofid.

(Gweler Adran 5 Niwed a Thramgwydd: 5.3.1-5.3.5 a 5.3.27-5.3.31 ac Adran 11 Rhyfel, Terfysgaeth ac Argyfyngau: 11.3.7)

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Argyfyngau Meddygol)

7.3.42 Yn union ar ôl digwyddiad lle cafwyd marwolaeth, dioddefaint neu ofid, mae cyfiawnhad fel arfer dros ddefnyddio deunydd mwy graffig er mwyn rhoi disgrifiad rhesymol o'r arswyd a brofwyd. Fodd bynnag, wrth i'r stori ddatblygu, gall fod yn fwy anodd cyfiawnhau parhau i ddefnyddio deunydd o'r fath. Yn ddiweddarach, pan ystyrir y stori mewn cyd-destun hanesyddol cyfoes neu, er enghraifft, wrth

nodi'r dyddiad yr oedd wedi digwydd, efallai y bydd cyfiawnhad golygyddol dros ddefnyddio'r deunydd eto.

(Gweler Adran 5 Niwed a Thramgwydd: 5.3.27-5.3.31 a 5.3.11 ac Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.46)

7.3.43 Fel arfer dylem ofyn am gyfweliadau â phobl sydd wedi'u hanafu neu sy'n galaru ar ôl damwain neu drychineb drwy gysylltu â nhw drwy eu ffrindiau, perthnasau neu gynghorwyr. Ni ddylem:

- roi pwysau arnynt i roi cyfweliadau
- aflonyddu arnynt drwy geisio cysylltu â nhw dro ar ôl tro drwy alwadau ffôn, negeseuon e-bost, negeseuon testun neu negeseuon ar y cyfryngau cymdeithasol neu drwy guro ar eu drws
- aros ar eu heiddo os gofynnir i ni adael
- eu dilyn, fel arfer, os byddant yn symud ymlaen.

(Gweler Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.6-6.3.10)

7.3.44 Fodd bynnag, mae'n bwysig na fyddwn yn sensora ein gohebu yn anfwriadol. Er enghraifft, mae'r graddau y mae darlledu mynegiant cyhoeddus o alar yn cael ei weld yn ymyrraeth annerbyniol yn amrywio drwy'r byd. Rhaid i ni ystyried disgwyliadau'r bobl rydym yn eu recordio yn ogystal â disgwyliadau ein cynulleidfa. Nid yw lluniau o alar dwys yn debygol o dramgwyddo neu beri gofid i'r dioddefwyr a'r perthnasau hynny a roddodd eu cydsyniad i gael eu recordio, ond byddent yn gallu digio neu gynhyrfu rhai yn ein cynulleidfa. Wrth gyflwyno lluniau o ofid neu ddioddefaint enbyd, byddai geiriau i egluro amgylchiadau eu casglu yn gallu helpu i osgoi camddealltwriaeth a thramgwydd.

(Gweler Adran 5 Niwed a Thramgwydd: Disgwyliadau'r Gynulleidfa 5.3.1-5.3.5)

7.3.45 Dim ond ar ôl cael cydsyniad y teulu y dylem fel arfer recordio angladdau preifat. Rhaid bod budd clir i'r cyhoedd os ydym yn penderfynu mynd ymlaen yn groes i geisiadau am breifatrwydd.

Ailedrych ar Ddigwyddiadau'r Gorffennol

7.3.46 Rhaid i ni ystyried a oes disgwyliad teg o breifatrwydd gan ddioddefwyr a pherthnasau sy'n parhau'n fyw pan fyddwn yn ystyried edrych ar ddigwyddiadau yn y gorffennol a oedd yn cynnwys dioddefaint a thrawma. Mae hyn yn berthnasol hyd yn oed os oedd y digwyddiadau neu'r deunydd sydd i'w ddefnyddio yn rhai cyhoeddus ar un adeg. Dylem ystyried graddfa a lleoliad y digwyddiad gwreiddiol a'r amser sydd wedi mynd heibio ers hynny. Hyd y gellir gwneud hynny'n rhesymol, dylai dioddefwyr sy'n parhau'n fyw neu deuluoedd agos i bobl ymadawedig a welir yn y rhaglen gael eu hysbysu fel arfer am ein cynlluniau. Ni ddylem fynd ymlaen yn groes i unrhyw wrthwynebiadau rhesymol gan y rheini sy'n gysylltiedig oni bai fod ystyriaethau o ran budd y cyhoedd yn bwysicach.

(Gweler Adran 13 Ailddefnyddio, Ailfersiynu ac Argaeledd Parhaol: 13.3.11-13.3.16 ac Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.42)

Gwybodaeth Bersonol

7.3.47 Wrth gasglu gwybodaeth bersonol, rhaid gwneud hynny'n unol â deddfwriaeth diogelu data a pholisïau'r BBC ar ddiogelu data[36]. Dylem gymryd gofal wrth gasglu gwybodaeth bersonol gan blant o dan 13 oed. Gall hyn alw am 'gydsyniad rhieni' y gellir ei gadarnhau.

(Gweler Adran 9 Plant a Phobl Ifanc fel Cyfranwyr: 9.3.11 a 9.3.14)

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Rhyngweithio â Phlant a Phobl Ifanc Ar-lein)

7.3.48 Fel arfer ni ddylai gwybodaeth bersonol am gyfranwyr a chyfranwyr dichonol fod ar gael i'w gweld gan adrannau eraill y tu allan i'r maes cynhyrchu sydd wedi'i chasglu. Dylai unrhyw gynnig i wneud eithriad gael ei atgyfeirio i'r tîm Hawliau Gwybodaeth. Rhaid storio manylion cyfranwyr yn ddiogel a pheidio â'u dal yn hwy na thra bo diben dilys i hynny.

7.3.49 Fel arfer ni ddylid rhoi manylion personol, sylwadau neu wybodaeth bersonol arall cyfranwyr sy'n oedolion i drydydd parti heb i'r cyfrannwr gael gwybod, oni bai fod gofyniad cyfreithiol i wneud hynny. Lle mae hyn yn hanfodol, dylid ei atgyfeirio i sylw ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, a all ddymuno ymgynghori â'r tîm Hawliau Gwybodaeth cyn mynd ymlaen. Dylid gwneud contract sy'n ei gwneud yn ofynnol bod y trydydd parti'n defnyddio'r wybodaeth i'r diben a gytunwyd rhwng y BBC a'r trydydd parti yn unig.

7.3.50 **Rhaid i unrhyw gais gan awdurdod cyhoeddus am wybodaeth bersonol cyfrannwr gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol a'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni cyn ymateb.**

(Gweler Adran 13 Ailddefnyddio, Ailfersiynu ac Argaeledd Parhaol: 13.3.31-13.3.35)

7.3.51 **Rhaid i unrhyw gynnig i gasglu gwybodaeth bersonol ar un o wefannau Gwasanaethau Cyhoeddus y BBC a allai gael ei datgelu i drydydd partïon, yn cynnwys Gwasanaethau Masnachol y BBC, gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, a all ddymuno ymgynghori â'r tîm Hawliau Gwybodaeth a thîm Masnachu Teg y BBC.**

7.3.52 **Rhaid i unrhyw gynnig i ddatgelu gwybodaeth bersonol rhywun dan 18 oed i drydydd parti heb ei gydsyniad gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, a ddylai ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol, y tîm Amddiffyn a Diogelu Plant a'r tîm Hawliau Gwybodaeth.** Ni roddir cymeradwyaeth fel arfer oni bai:

- bod rhesymau cysylltiedig â diogelu ac amddiffyn plant dros wneud hynny neu
- bod budd i'r cyhoedd sy'n bwysicach na'r disgwyliadau o breifatrwydd neu
- bod gofyniad cyfreithiol i ddarparu'r wybodaeth.

(Gweler Adran 9 Plant a Phobl Ifanc fel Cyfranwyr: 9.3.11)

---

[36]Gweler y Llawlyfr Diogelu Data: mae hwn ar gael ar Gateway at ddefnydd staff y BBC neu drwy olygyddion comisiynu yng nghyswllt cynhyrchwyr annibynnol; a Pholisi Preifatrwydd a Chwcis y BBC.

Pobl Ar Goll

7.3.53 Weithiau bydd y BBC yn gohebu ar bobl sydd ar goll drwy ddarlledu manylion a ddarparwyd gan berthnasau, ffrindiau a'r heddlu. Fodd bynnag, dylem gymryd cyfrifoldeb golygyddol am y cynnwys a bod yn ymwybodol nad yw pob person sydd ar goll yn dymuno cael ei ganfod. Os oes gwybodaeth y gall y person sydd ar goll ei hystyried yn breifat, yn destun cywilydd neu ofid, gall fod yn briodol i ni ei dal yn ôl.

(Gweler Adran 13 Ailddefnyddio, Ailfersiynu ac Argaeledd Parhaol: 13.3.22-13.3.28)

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Pobl ar Goll)

ADRAN 8: GOHEBU AR DROSEDDU AC YMDDYGIAD GWRTHGYMDEITHASOL

8.1 Cyflwyniad
8.2 Atgyfeiriadau Gorfodol
8.3 Canllawiau

- Gohebu ar Droseddu
- Effaith ar Ddioddefwyr
- Ail-greu
- Gohebu ar Ymchwiliadau'r Heddlu ac Ymchwiliadau Rheoleiddiol
- Gohebu o Lysoedd ac Ymdrin â Threialon
- Delio â Throseddwyr a Chyflawnwyr Ymddygiad Gwrthgymdeithasol
- Taliadau
- Cyf-weld Carcharorion
- Pedoffilyddion a Throseddwyr Rhyw Eraill
- Celu Pwy yw Pobl
- Plant a Phobl Ifanc
- Delio â Thystion a Dioddefwyr Troseddu
- Ymchwiliadau i Droseddu ac Ymddygiad Gwrthgymdeithasol
- Deunydd o Ymchwiliadau y Rhoddwyd y Gorau iddynt sydd heb ei Ddefnyddio na'i Ddarlledu

8.1 CYFLWYNIAD

Mae'r BBC yn gohebu ar droseddu ac ymddygiad gwrthgymdeithasol fel mater sydd er budd y cyhoedd. Pwrpas ein gohebu yw rhoi'r ffeithiau yn eu cyd-destun i gynulleidfaoedd ac mae'n adlewyrchu ein hawl i ryddid mynegiant a hawl y gynulleidfa i gael gwybodaeth a syniadau[37].

---

[37] Yr adrannau o God Darlledu Ofcom sy'n ymwneud â hyn yw 3: Trosedd, Anhrefn, Casineb a Chamdriniaeth ac 8: Preifatrwydd.

Bydd y BBC hefyd yn dangos gwaith yr asiantaethau sy'n ymladd yn erbyn trosedd, yn edrych ar natur troseddoldeb, ac yn gohebu ar ei achosion a'i ganlyniadau.

Mae rhywfaint o'r allbwn hwn yn debygol o alw am ddefnyddio dulliau cynhyrchu sy'n cynnwys risgiau a rhaid i ni eu pwyso a'u mesur, a sicrhau ein bod yn gweithredu'n gymesur, fel ein bod yn cadw at safonau ymddygiad priodol, yn ystyried canlyniadau ein gweithredoedd ac yn osgoi llesteirio gwaith yr awdurdodau.

Mae'r allbwn hwn yn debygol hefyd o gynnwys cyfraniadau gan bobl sydd wedi gweithredu mewn ffordd droseddol neu wrthgymdeithasol, neu olygu dod i gysylltiad â nhw. Rhaid i ni sicrhau na fyddwn yn glamoreiddio, yn esgusodi nac yn cymell ymddygiad troseddol. Rhaid i ni geisio cydbwyso'r budd i'r cyhoedd[38] sydd mewn gohebu ar droseddu a pharch at breifatrwydd ac urddas y dioddefwyr a'u teuluoedd. Dylem sicrhau nad yw ein gohebu'n dwysáu ofnau pobl am ddioddef o ganlyniad i droseddu os yw ystadegau'n awgrymu ei fod yn annhebygol iawn.

Rhaid peidio â chynnwys deunydd yn ein gwasanaethau sy'n debygol o gymell neu ysgogi pobl i gyflawni troseddau, neu o arwain at anhrefn. Bydd adegau pan fydd er budd i'r cyhoedd i ni gynnwys barn eithafol neu heriol. Ar yr achlysuron hynny, rhaid i ni ddarparu digon o wybodaeth am y cyd-destun a/neu ddigon o her i'r farn honno. Mae cyd-destun yn cynnwys pwrpas golygyddol yr allbwn. Ni ddylid cynnwys disgrifiadau neu arddangosiadau manwl o dechnegau troseddol a allai roi'r gallu i bobl weithredu'n anghyfreithlon oni bai fod cyfiawnhad golygyddol dros wneud hynny.

Mae'n bwysig bod cyfiawnhad golygyddol dros ymchwiliadau i droseddu neu ymddygiad gwrthgymdeithasol sy'n cynnwys twyllo a/neu ymyrryd, a'u bod yn gymesur â'r drwgweithredu y maent yn ceisio ei ddatgelu.

Rhaid i ni sicrhau nad yw deunydd sy'n cynnwys mynegiant o gasineb yn rhan o'n hallbwn oni bai fod cyfiawnhad golygyddol dros hynny.

(Gweler Adran 5 Niwed a Thramgwydd: 5.3.38)

8.2 ATGYFEIRIADAU GORFODOL

(Mae Atgyfeiriadau Gorfodol yn rhan o system rheoli golygyddol y BBC. Maent yn rhan hanfodol o'r broses i sicrhau cydymffurfiaeth a rhaid cadw atynt.)

Atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol

8.2.1 Rhaid peidio â chynnwys deunydd yn ein gwasanaethau sy'n debygol o gymell neu ysgogi pobl i droseddu, neu o arwain at anhrefn. Rhaid atgyfeirio unrhyw gynnig i ddarlledu cynnwys sy'n creu risg o ysgogi troseddu neu anhrefn i sylw'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

(Gweler 8.3.1)

8.2.2 Wrth ymchwilio i weithgarwch troseddol, mae'n bosibl y byddwn am gofnodi trosedd penodol neu am gynllunio trosedd penodol. Lle gallai hynny godi cwestiynau ynghylch ein perthynas â'r troseddwr

[38] Gweler Adran 1 Safonau Golygyddol y BBC: 1.3 Budd y Cyhoedd.

neu lle mae'n golygu bod yn dyst i weithgarwch troseddol difrifol, rhaid ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, ac i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol a'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.

(Gweler 8.3.4)

8.2.3 Rhaid i unrhyw gynnig i gyfweld troseddwr sy'n gweithredu yn y DU, neu y chwilir amdano yn y DU, gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

(Gweler 8.3.14)

8.2.4 Rhaid i unrhyw gynnig i gyfweld neu gysylltu â charcharor sydd ar ffo neu eraill y mae'r heddlu'n chwilio amdanynt gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol ac i'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.

(Gweler 8.3.17)

8.2.5 Rhaid i unrhyw gynnig i dalu ffi neu i wneud taliad mewn nwyddau i droseddwyr, cyn-droseddwyr, eu teuluoedd neu eu cyd-droseddwyr (yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol) am gyfweliadau neu gyfraniadau eraill sy'n ymwneud â'u troseddau, gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

(Gweler 8.3.19)

8.2.6 Rhaid i unrhyw gynnig i wneud taliadau i unrhyw un sydd, efallai, heb droseddu ond bod ei ymddygiad yn amlwg yn wrthgymdeithasol, am gyfweliadau neu gyfraniadau eraill am ei ymddygiad, yn cynnwys taliad mewn nwyddau, gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

(Gweler 8.3.20)

8.2.7 Rhaid i unrhyw gynnig i fynd i mewn i garchar yn y DU heb ganiatâd er mwyn cyfweld carcharor gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

(Gweler 8.3.21)

8.2.8 Rhaid i unrhyw gynnig i wneud enw pedoffilydd neu droseddwr rhyw arall a gollfarnwyd yn gyhoeddus, lle nad yw'r heddlu wedi trefnu i'w enw fod ar gael i'r cyhoedd, neu i ddarlledu lluniau ohono, gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

(Gweler 8.3.26)

8.2.9 Rhaid i unrhyw gynnig i ganiatáu anhysbysrwydd i rywun sy'n ceisio efadu cyfraith y DU, lle mae ymchwiliad yn mynd ymlaen, gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

(Gweler 8.3.30)

8.2.10 Rhaid i unrhyw gynnig i dalu tyst neu dyst dichonol mewn treial gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol ac i'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.

(Gweler 8.3.36)

8.2.11 Rhaid i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol gymeradwyo unrhyw gynnig i gyflogi rhywun y mae'n hysbys bod ganddo gofnod troseddol neu gefndir mewn gweithgarwch anghyfreithlon i weithio ar un o ymchwiliadau'r BBC.

(Gweler 8.3.42)

8.2.12 Rhaid i unrhyw fwriad i ddarparu deunydd o ymchwiliad o unrhyw fath y rhoddwyd y gorau iddo i'r heddlu neu i unrhyw drydydd parti arall gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol ac i'r tîm Cyfreithiol Golygyddol.

(Gweler 8.3.47)

Atgyfeiriadau Eraill

8.2.13 Rhaid i unrhyw gynnig, sydd er budd y cyhoedd, i recordio trydydd partïon yn gwneud niwed i anifeiliaid yn anghyfreithlon, at ddibenion casglu tystiolaeth neu i ddangos camwedd neu ymddygiad creulon, gwrthgymdeithasol neu ddadleuol, gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu.

(Gweler 8.3.6)

8.2.14 Wrth ystyried a ddylid enwi plentyn neu berson ifanc sy'n destun Gorchymyn Ymddygiad Troseddol neu sy'n gysylltiedig ag achos llys, rhaid ymgynghori â'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.

(Gweler 8.3.13 a 8.3.32)

8.2.15 Rhaid i unrhyw gynnig i gyf-weld troseddwr gweithredol neu rywun y mae'r heddlu'n chwilio amdano unrhyw le y tu allan i'r DU gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 8.3.18)

8.2.16 Rhaid i unrhyw gynnig i fynd i mewn i garchar mewn gwlad dramor heb ganiatâd er mwyn cyf-weld carcharor gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, a all ymgynghori â'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol. Os caiff ei gymeradwyo, dylid fel arfer hysbysu'r swyddfa ryngwladol berthnasol, ac ymgynghori â'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.

(Gweler 8.3.22)

8.2.17 Rhaid i unrhyw gynnig i wahodd carcharor i wneud galwad at ddibenion darlledu o ffôn cyhoeddus neu symudol mewn carchar neu i ddarlledu galwad oddi wrth garcharor a recordiwyd ymlaen llaw ac na ofynnwyd amdani, nas atgyfeiriwyd cyn ei recordio, gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch, neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, a gall yntau ymgynghori â'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

(Gweler 8.3.23)

8.2.18 Rhaid i unrhyw gynnig i gyf-weld tyst am ei dystiolaeth wedi i'r achos ddechrau yn y llys, gael ei atgyfeirio i'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni a'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 8.3.33)

8.2.19 Rhaid i unrhyw gynnig i gynnal ymchwiliad i drosedd neu ymddygiad gwrthgymdeithasol difrifol gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu. Fel arfer dylid ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol a'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.

(Gweler 8.3.39)

8.2.20 Rhaid i unrhyw gynnig i anfon rhywun i weithio fel cudd-weithredwr mewn ymchwiliad i droseddu neu ymddygiad gwrthgymdeithasol difrifol gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 8.3.40)

8.2.21 Rhaid ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol ynghylch ceisiadau am swydd gan gudd-weithredwyr sy'n gweithio ar ymchwiliadau'r BBC.

(Gweler 8.3.43)

8.2.22 Cyn dechrau ymchwiliadau i droseddu difrifol sy'n cynnwys gwyliadwriaeth neu recordio cudd ac/neu gysylltu â phobl sydd dan amheuaeth o gyflawni gweithredoedd terfysgol, gweithredoedd troseddol neu eithafol difrifol neu grwpiau treisgar, rhaid ymgynghori â Thîm Risg Uchel BBC Safety. Rhaid hefyd ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol a'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.

(Gweler 8.3.44)

8.3 CANLLAWIAU

Gohebu ar Droseddu

Deunydd sy'n Debygol o Gymell neu Ysgogi Troseddu

8.3.1 **Rhaid peidio â chynnwys deunydd yn ein gwasanaethau sy'n debygol o annog neu ysgogi pobl i droseddu, neu o arwain at anhrefn. Rhaid atgyfeirio unrhyw gynnig i ddarlledu cynnwys sy'n creu risg o ysgogi troseddu neu anhrefn i sylw'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.**

Gallai hyn gynnwys:

- cynnwys sydd, yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol, gyfystyr â galwad i weithredu'n droseddol neu anhrefn
- cynnwys sy'n symbylu neu'n annog ymwneud â therfysgaeth neu fathau eraill o anhrefn neu weithgarwch troseddol
- mynegi casineb sy'n debygol o gymell gweithgarwch troseddol neu o arwain at anhrefn.

Bydd adegau pan fydd budd i'r cyhoedd [39] mewn cynnwys safbwyntiau eithafol neu heriol, yn enwedig mewn allbwn newyddion a materion cyfoes. Wrth ystyried a yw allbwn o'r fath yn 'debygol' o gymell neu ysgogi troseddu neu anhrefn, mae'r ffactorau perthnasol yn cynnwys:

- a yw'r allbwn yn cynnwys galwadau uniongyrchol neu anuniongyrchol i weithredu
- a oes cyd-destun a/neu her ddigonol i'r safbwyntiau hynny
- pwrpas golygyddol yr allbwn.

[39] Gweler Adran 1 Safonau Golygyddol y BBC: 1.3 Budd y Cyhoedd.

(Gweler Adran 5 Niwed a Thramgwydd: 5.1)

- natur yr ymddygiad sy’n cael ei ysgogi a pha mor ddifrifol ydyw
- statws neu safle unrhyw un sy’n ymddangos yn yr allbwn
- a yw’r allbwn wedi’i amserlennu i’w ddarlledu cyn y trothwy neu pan fydd plant a phobl ifanc yn debygol o fod yn y gynulleidfa
- a oes ystyriaethau pwysig o ran rhyddid barn sy’n cyfiawnhau’r darlledu.

8.3.2 Mewn achosion lle mae’r posibilrwydd o dor-cyfraith neu anufudd-dod sifil yn rhan o stori newyddion gyfredol neu ddadl ar bolisi cyhoeddus, rhaid i olygyddion ystyried eu cyfrifoldeb i adlewyrchu’r ddadl neu'r digwyddiadau’n llawn ac yn gywir a’u rhwymedigaeth i beidio â darlledu deunydd sy’n debygol o gymell neu ysgogi troseddu. Bydd y cyd-destun ac eglurhad yn hollbwysig.

Fel arfer ni fydd recordio a darlledu gweithgarwch troseddol yn gyfystyr â chymell neu ysgogi, oni bai ei fod yn datgelu manylion y gellir eu hefelychu. Fodd bynnag, dylem gymryd gofal i sicrhau na fydd gweithredoedd troseddol yn cael eu hesgusodi neu eu glamoreiddio.

Dylid herio galwadau uniongyrchol ar gynulleidfaoedd i gyflawni gweithredoedd troseddol, neu bryfocio i'r diben hwnnw.

Ni ddylid portreadu gweithgareddau anghyfreithlon fel defnyddio cyffuriau fel pe baent yn ddeniadol neu heb broblemau. Gall fod yn briodol adlewyrchu canlyniadau negyddol gweithgareddau o’r fath, ar ben y ffaith eu bod yn anghyfreithlon.

(Gweler Adran 5 Niwed a Thramgwydd: 5.3.41-5.3.44)

Mynegi Casineb

8.3.3 Rhaid i ni sicrhau na fydd deunydd sy’n cynnwys mynegiant o gasineb yn rhan o’n hallbwn oni bai fod y cyd-destun yn cyfiawnhau hynny. Gall darlledu mynegiant o gasineb fod yn drosedd os oes bwriad neu debygolrwydd y bydd yn ysgogi casineb sy’n gysylltiedig â hil, cred neu ddiffyg cred grefyddol neu gyfeiriadedd rhywiol.

Mae mwy o gyngor ar gael gan y tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni. Mae’n bosibl y bydd y sefyllfa’n wahanol yn yr Alban ac mae cyngor ar gael gan y Cyfarwyddwr Cyfreithiol, yr Alban.

(Gweler Adran 5 Niwed a Thramgwydd: 5.3.38 ac Adran 4 Didueddrwydd: 4.3.14)

Bod yn Dyst i Weithgarwch Anghyfreithlon a’i Ddisgrifio

8.3.4 **Wrth ymchwilio i weithgarwch troseddol, mae’n bosibl y byddwn am gofnodi trosedd penodol neu gynllunio trosedd penodol. Lle gallai hynny godi cwestiynau ynghylch ein perthynas â’r troseddwr neu lle mae’n golygu bod yn dyst i weithgarwch troseddol difrifol, rhaid ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i’r golygydd comisiynu, ac i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol ac i’r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.** Ni roddir

cymeradwyaeth i fod yn bresennol pan gyflwynir gweithgarwch anghyfreithlon difrifol neu i'w recordio oni bai fod budd clir i'r cyhoedd yn hynny[40]. Hyd yn oed wedyn, rhaid i ni osgoi:

- glamoreiddio neu esgusodi ymddygiad troseddol
- cymell neu ysgogi ymddygiad na fyddai wedi digwydd fel arall
- cyfarwyddo'r gweithgarwch mewn unrhyw ffordd.

Gellir erlyn unrhyw un sy'n cyfaddef i weithred anghyfreithlon neu sy'n cyflawni gweithred o'r fath. Gall yr heddlu gael ein nodiadau ymchwil, dyddiaduron, negeseuon e-bost, gohebiaeth electronig a gwaith papur arall yn ogystal â bryslun iau na chawsant eu darlledu drwy gael gorchymyn llys. Mae'n bosibl hefyd y bydd yn rhaid datgelu'r deunydd hwn fel tystiolaeth i lys, tribiwnlys neu gwest. Dylid cymryd gofal i sicrhau bod hunaniaeth ffynonellau cyfrinachol yn cael ei diogelu ac nad yw'n ymddangos mewn unrhyw nodiadau a all ddod yn destun gorchymyn llys.

(Gweler Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.26-6.3.30, Adran 13 Ailddefnyddio, Ailfersiynu ac Argaeledd Parhaol: 13.3.29-13.3.35, Adran 8 Gohebu ar Droseddu ac Ymddygiad Gwrthgymdeithasol: 8.3.39-8.3.46, ac Adran 11 Rhyfel, Terfysgaeth ac Argyfyngau: 11.3.9-11.3.11)

8.3.5 Fel arfer ni ddylem ddangos na disgrifio technegau troseddol, oherwydd y perygl o'u hefelychu. Hyd yn oed pan fydd gennym gyfiawnhad golygyddol dros ddangos y deunydd hwn, dylem osgoi datgelu manylion a all roi'r gallu i gyflawni gweithgarwch anghyfreithlon neu ffyrdd i'w wneud yn fwy effeithiol.

8.3.6 **Ar adegau, efallai y bydd cyfiawnhad ar sail budd y cyhoedd[41] dros recordio trydydd partïon yn peri niwed i anifeiliaid yn anghyfreithlon, at ddibenion casglu tystiolaeth neu i ddangos camwedd neu ymddygiad creulon, gwrthgymdeithasol neu ddadleuol. Rhaid atgyfeirio unrhyw gynnig i wneud hynny i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu..**

(Gweler Adran 5 Niwed a Thramgwydd: 5.3.31)

Effaith ar Ddioddefwyr

8.3.7 Pan fyddwn yn cyf-weld y rheini sy'n gyfrifol am droseddu/ymddygiad gwrthgymdeithasol neu'n ail-greu/dramateiddio digwyddiadau o'r gorffennol, gall hynny beri gofid i ddioddefwyr a/neu eu perthnasau. Hyd y gellir gwneud hynny'n ymarferol, dylem gysylltu â dioddefwyr sy'n parhau'n fyw, a/neu berthnasau agos yr ymadawedig a rhoi gwybod iddynt am ein cynlluniau. Hyd yn oed os bydd angen defnyddio canolwr, fel yr heddlu neu'r gwasanaethau cymdeithasol, ein cyfrifoldeb ni yw gwirio bod y dioddefwyr a/neu berthnasau agos wedi'u hysbysu ac wedi cael y manylion sydd eu hangen i gysylltu â ni.

(Gweler Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.46)

8.3.8 Wrth adrodd y ffeithiau am droseddwyr, gall hynny gynnwys disgrifio eu hamgylchiadau teuluol, ond dylem osgoi achosi gofid di-alw-amdano i'r teuluoedd hyn. Ni ddylem awgrymu ychwaith eu bod yn euog drwy gysylltiad heb dystiolaeth.

---

[40] Gweler Adran 1 Safonau Golygyddol y BBC: 1.3 Budd y Cyhoedd.

[41] Gweler Adran 1 Safonau Golygyddol y BBC: 1.3 Budd y Cyhoedd.

8.3.9 Wrth ohebu ar droseddau hanesyddol, dylid ystyried y posibilrwydd bod rhai o'r rheini sy'n gysylltiedig - troseddwyr, rhai dan amheuaeth, tystion, perthnasau neu ddioddefwyr - wedi newid eu henwau neu eu cyfeiriadau er mwyn ailddechrau byw. Os yw hyn wedi digwydd, dylem ystyried yn ofalus iawn y graddau y byddwn yn dangos pwy ydynt ac ymhle y maent.

8.3.10 Dylem ystyried yr effaith bosibl y gallai ein gohebu ar droseddu ei chael ar ein cynulleidfaoedd. Rhaid i ni ofalu na fyddwn yn dwysáu ofnau pobl am ddioddef o ganlyniad i droseddu os yw ystadegau'n awgrymu ei fod yn annhebygol iawn.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Gohebu ar Ystadegau)

Ail-greu

8.3.11 Gall rhaglenni newyddion ohebu ar ymarferiadau ail-greu troseddau sydd wedi'u llwyfannu gan yr heddlu i gasglu tystiolaeth. Ni ddylent gomisiynu ymarferiadau ail-greu troseddau eu hunain fel arfer heblaw rhai i'w dangos ar derfyn treial neu i ohebu ar achosion hanesyddol. Nid yw dychwelyd i leoliad trosedd a/neu gyf-weld dioddefwr neu dyst yn gyfystyr ag ymarferiad ail-greu trosedd.

(Gweler Adran 3 Cywirdeb: 3.3.24)

Gohebu ar Ymchwiliadau'r Heddlu ac Ymchwiliadau Rheoleiddiol

8.3.12 Rhaid meddwl yn ofalus yn nyddiau cynnar ymchwiliadau troseddol neu reoleiddiol a oes cyfiawnhad dros enwi rhywun o dan amheuaeth sy'n destun ymchwiliad cyn bod cyhuddiadau – neu'r hyn sy'n cyfateb iddynt – yn cael eu dwyn. Dylid ymgynghori â'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni a'r tîm Polisi Golygyddol fel arfer.

(Gweler Adran 7 Preifatrwydd: 7.1)

Gohebu o Lysoedd ac Ymdrin â Threialon

8.3.13 Mae cyfyngiadau ar ohebu yng nghyswllt gwrandawiadau rhagarweiniol mewn llysoedd ynadon ac yn Llys y Goron yng Nghymru a Lloegr. Felly dim ond manylion sylfaenol y gellir gohebu arnynt fel arfer. Mae cyfyngiadau ar ohebu yng nghyswllt pob achos mewn Llysoedd Ieuenctid er mwyn diogelu hunaniaeth unrhyw rai dan 18 oed sy'n gysylltiedig. Rhaid i ni beidio ag enwi unrhyw blentyn sy'n destun achos cyfredol mewn achosion cyfraith teulu (sy'n cynnwys achosion gofal, er enghraifft). Gall llysoedd wneud gorchmynion hefyd i gyfyngu ar yr hyn y gellir adrodd yn ei gylch mewn achos penodol. Mae angen bod yn arbennig o ofalus i osgoi dweud pwy yw'r dioddefwyr mewn erlyniadau am gam-drin rhywiol o fewn y teulu.

(Gweler Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.31)

Rhaid i adroddiadau am achosion llys fod yn deg ac yn gywir. Gellir cael annhegwch os byddwn yn methu â gohebu ar ddadleuon yr erlyniad a'r amddiffyniad. Ar ôl dechrau gohebu ar achos llys, mae'n rhaid i ni adrodd ar y rheithfarn. Os ydym yn gallu ac yn dymuno rhoi sylw i dreial yn fyw ar y cyfryngau cymdeithasol mae'n rhaid i ni adrodd ar achos yr erlyniad ac ar achos yr amddiffyniad yn gyson neu adrodd ar y rheithfarn yn unig. Mae cyngor ar gael gan y tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.

Wrth ystyried a ddylid enwi plentyn neu berson ifanc sy'n destun Gorchymyn Ymddygiad Troseddol neu sy'n gysylltiedig ag achos llys, rhaid ymgynghori â'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni. Mae'n bosibl y bydd y sefyllfa'n wahanol yn yr Alban ac mae cyngor ar gael gan y Cyfarwyddwr Cyfreithiol, yr Alban.

(Gweler Adran 9 Plant a Phobl Ifanc fel Cyfranwyr: 9.3.24 ac Adran 18 Y Gyfraith: 18.4.3)

Delio â Throseddwyr a Chyflawnwyr Ymddygiad Gwrthgymdeithasol

Cyfweliadau

8.3.14 **Rhaid i unrhyw gynnig i gyf-weld troseddwr sy'n gweithredu yn y DU, neu y chwilir amdano yn y DU, gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.** Ni ddylid mynd ymlaen â chyfweliadau oni bai fod cyfiawnhad golygyddol drostynt, er enghraifft, i gael dealltwriaeth neu wybodaeth bwysig.

8.3.15 Wrth gyf-weld troseddwyr, rhaid cymryd gofal i leihau gymaint â phosibl ar y gofid y gall hyn ei achosi i ddioddefwyr y trosedd neu eu perthnasau.

(Gweler Adran 8 Gohebu ar Droseddu ac Ymddygiad Gwrthgymdeithasol: 8.3.7-8.3.9 ac Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.41-7.3.42)

8.3.16 Wrth gyf-weld troseddwyr sy'n weithredol neu wedi cael collfarn, rhaid peidio â glamoreiddio drwgweithredu, dathlu herio'r broses farnwrol neu ddatgelu manylion a fyddai'n rhoi'r gallu i efelychu trosedd.

(Gweler Adran 8 Gohebu ar Droseddu ac Ymddygiad Gwrthgymdeithasol: 8.3.4-8.3.6)

8.3.17 Gall cysylltu â charcharorion sydd ar ffo neu bobl y mae'r heddlu'n chwilio amdanynt fod yn drosedd.. **Rhaid i unrhyw gynnig i gyf-weld neu gysylltu â phobl o'r fath gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol ac i'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.**

8.3.18 Mewn gwledydd o gwmpas y byd, mae gwahanol ddiffiniadau o droseddu a throseddwr. Mewn rhai gwledydd, er enghraifft, mae ymgyrchwyr a gwrthwynebwyr gwleidyddol yn cael eu diffinio'n droseddwyr, ond gall cyfweliadau â nhw fod yn bwysig o ran cyfleu dealltwriaeth lawn o ddigwyddiadau. Mewn gwledydd eraill, dylem gymhwyso'r un egwyddorion ag yn y DU. **Rhaid i unrhyw gynnig i gyf-weld troseddwr gweithredol neu rywun y mae'r heddlu'n chwilio amdano unrhyw le y tu allan i'r DU gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol.**

Taliadau

8.3.19 Fel arfer ni fydd y BBC yn gwneud taliadau, yn addo gwneud taliadau nac yn gwneud taliadau mewn nwyddau, boed yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol (drwy drefnwyr neu ganolwyr, er enghraifft), i droseddwyr, neu i gyn-droseddwyr, sy'n gwneud dim ond siarad am eu troseddau. Yn gyffredinol, dylid cymhwyso'r un egwyddor at deuluoedd neu berthnasau i droseddwyr neu gyn-droseddwyr. Pwrpas hyn yw diogelu ein henw da a hygrededd ein ffynonellau a'r bobl rydym yn eu cyf-weld, yn ogystal â pharchu teimladau dioddefwyr troseddau.

Rhaid i unrhyw gynnig i dalu ffi i droseddwyr, cyn-droseddwyr, eu teuluoedd neu eu cyd-droseddwyr (yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol) am gyfweliadau neu gyfraniadau eraill sy'n ymwneud â'u

troseddau, gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol. Ni ddylid talu ffi oni bai fod budd clir i'r cyhoedd yn y cyfraniad[42] ac na fyddai modd ei gael fel arall.

Gall fod yn briodol gwneud ad-daliad am wariant neu enillion a gollwyd wrth wneud cyfraniad. Mae'n bwysig nodi nad oes bwriad i hyn lesteirio adsefydlu troseddwyr neu atal talu i bobl a gafodd gollfarn am droseddu sy'n gwneud cyfraniad nad yw'n ymwneud â'u troseddu.

8.3.20 Yn achos pobl nad ydynt, efallai, wedi cyflawni trosedd ond bod eu hymddygiad yn amlwg yn wrthgymdeithasol, rhaid peidio â thalu ffi iddynt neu daliad mewn nwyddau fel arfer am gyfweliadau neu gyfraniadau eraill am eu hymddygiad**. Rhaid i unrhyw gynnig i wneud taliadau o'r fath, yn cynnwys taliadau mewn nwyddau, gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.**

Cyf-weld Carcharorion

8.3.21 Cyn ymweld â charchar yn y DU a chynnal cyfweliad â charcharor i'w ddarlledu, dylai cynhyrchwyr cynnwys ofyn am ganiatâd fel arfer gan awdurdodau carchardai'r DU. **Rhaid i unrhyw gynnig i fynd i mewn i garchar yn y DU heb ganiatâd er mwyn cyf-weld carcharor gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.**

8.3.22 Cyn ymweld â charchar mewn gwlad dramor a chynnal cyfweliad â charcharor i'w ddarlledu, dylem ofyn am ganiatâd fel arfer gan awdurdodau'r carchardai. **Rhaid i unrhyw gynnig i fynd i mewn i garchar mewn gwlad dramor heb ganiatâd er mwyn cyf-weld carcharor gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, a all ymgynghori â'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol. Os caiff ei gymeradwyo, dylid fel arfer hysbysu'r swyddfa ryngwladol berthnasol, ac ymgynghori â'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni..**

8.3.23 Mae'n bosibl y bydd hawl gan garcharorion i ddefnyddio ffonau cyhoeddus a ffonau symudol, er y gall rheolau'r carchar gyfyngu ar y defnydd ohonynt. Ni fyddem fel arfer yn darlledu galwadau ffôn byw oddi wrth garcharorion heb wneud atgyfeiriad ymlaen llaw oni bai bod cyfiawnhad golygyddol cryf dros wneud hynny. **Rhaid i'r cynigion canlynol am gyfweliadau dros y ffôn gael eu hatgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, a all ymgynghori â'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol:**:

- **gwahodd carcharor i wneud galwad at ddibenion darlledu o ffôn cyhoeddus neu ffôn symudol mewn carchar**
- **darlledu galwad na ofynnwyd amdani a recordiwyd ymlaen llaw oddi wrth garcharor na chafodd ei hatgyfeirio cyn ei recordio.**

(Gweler Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.1-6.3.2)

8.3.24 Yn achos carcharorion a gafwyd yn euog o droseddau difrifol, yn enwedig troseddau treisgar, rhaid i gynhyrchwyr ystyried sut y gallant achosi cyn lleied â phosibl o ofid i'r dioddefwr neu i deulu'r dioddefwr.

(Gweler Adran 8 Gohebu ar Droseddu ac Ymddygiad Gwrthgymdeithasol: 8.3.7-8.3.9 ac Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.41-7.3.43)

---

[42] Gweler Adran 1 Safonau Golygyddol y BBC: 1.3 Budd y Cyhoedd.

Pedoffilyddion a Throseddwyr Rhyw Eraill

8.3.25 Pan fydd pedoffilyddion a throseddwyr rhyw eraill wedi cael eu rhyddhau yn ôl i'r gymuned, gellir cael sensitifrwydd i hyn yn lleol. Dylem ohebu ar faterion o'r fath os oes budd i'r cyhoedd[43] gan geisio osgoi'r canlyniadau posibl a ganlyn:

- ysgogi neu hwyluso gweithredu gan vigilantes
- cam-adnabod
- cymell y troseddwr i fynd o'r golwg fel nad yw'n cael ei oruchwylio a lle mae'n fwy tebygol o lawer o aildroseddu
- effaith negyddol ar y dioddefwyr a'u teuluoedd, neu ar deulu'r troseddwr
- tresmasu ar breifatrwydd y troseddwr heb gyfiawnhad.

8.3.26 Fel arfer ni fydd y BBC yn ystyried darlledu enwau neu luniau o bedoffilyddion neu droseddwyr rhyw sydd wedi cwblhau eu dedfryd a'u rhyddhau o'r carchar oni bai fod yr heddlu wedi cyhoeddi'r manylion hyn. Nid yw'r ffaith eu bod wedi'u cyhoeddi gan gyfryngau eraill yn gyfiawnhad digonol ar ei ben ei hun. **Rhaid i unrhyw gynnig i wneud enw pedoffilydd neu droseddwr rhyw arall a gollfarnwyd yn gyhoeddus, lle nad yw'r heddlu wedi trefnu i'w enw fod ar gael i'r cyhoedd, neu i ddarlledu lluniau ohono, gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.**

8.3.27 Wrth ohebu ar bedoffilyddion a throseddwyr rhyw eraill neu wrth ddatgelu pedoffilyddion neu droseddwyr rhyw dichonol, bydd yn rhesymol fel arfer enwi'r dref neu'r ddinas lle maent yn byw. Er hynny, dylem osgoi rhoi gwybodaeth a allai ddangos eu hunion leoliad fel arfer. Dylem hefyd ystyried ymgynghori â'r heddlu perthnasol os ydym yn bwriadu datgelu eu lleoliad neu ddangos llun, i alluogi'r heddlu i ddelio â materion rheoli mewn perthynas â'r dioddefwr, teulu'r dioddefwr, y troseddwr a theulu'r troseddwr.

8.3.28 Rhaid cael cyfiawnhad golygyddol cryf dros gyfweld pedoffilyddion neu droseddwyr rhyw eraill. Dylid cymryd gofal i leihau gymaint â phosibl ar y gofid dichonol y gallai cyfweliad ei achosi i ddioddefwyr neu i deuluoedd dioddefwyr. Dylai unrhyw gynnig i gyfweld pedoffilydd neu droseddwr rhyw arall a gafwyd yn euog o droseddau difrifol, yn y carchar neu ar ôl ei ryddhau o'r carchar, gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, a ddylai ymgynghori fel arfer â'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

(Gweler Adran 8 Gohebu ar Droseddu ac Ymddygiad Gwrthgymdeithasol: 8.3.7 ac Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.41-7.3.42)

Celu Pwy yw Pobl

8.3.29 Pan fydd rhywun yn ein hallbwn yn gysylltiedig ag ymddygiad troseddol neu wrthgymdeithasol, bydd y BBC yn datgelu pwy ydyw fel arfer. Er hynny, gellir cael amgylchiadau pan fydd yn dderbyniol celu hunaniaethau. Mae'r rhain yn cynnwys:

- rhesymau cyfreithiol, fel y posibilrwydd o ddirmyg llys neu ddifenwi

---

[43] Gweler Adran 1 Safonau Golygyddol y BBC: 1.3 Budd y Cyhoedd.

- diogelu ffynhonnell neu ffynonellau
- rhesymau diogelwch, yn y DU neu mewn gwledydd tramor
- sefyllfa lle byddai'r canlyniadau i gyhoeddi pwy ydyw yn anghymesur â'r drwgweithredu
- lle'r ydym yn datgelu arferion gwrthgymdeithasol neu droseddol ond bod yr unigolion sy'n gysylltiedig yn enghraifft o'r ymddygiad yn unig, er enghraifft wrth ymgymryd â ffilmio cudd ar gyfer ymchwil defnyddwyr neu gymdeithasol
- lle'r ydym yn datgelu arferion gwrthgymdeithasol neu droseddol ond nad yw'r unigolion sy'n gysylltiedig yn ddigon beius neu atebol am eu gweithredoedd
- lle mae'n amlwg bod y cyfraniad er budd y cyhoedd o ran y mewnwelediad y mae'n ei roi a lle na ellid ei gael heb gelu hunaniaeth y cyfrannwr
- lle mae'r cynnwys yn cael ei ailddefnyddio a'r ffaith bod amser wedi mynd heibio yn golygu y byddai'n anghymesur ei enwi eto.

(Gweler Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.26-6.3.30)

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Ailddefnyddio Cynnwys Ffeithiol sy'n Dangos Ymddygiad Anghyfreithlon neu Wrthgymdeithasol)

8.3.30 **Rhaid i unrhyw gynnig i ganiatáu anhysbysrwydd i rywun sy'n ceisio efadu cyfraith y DU, lle mae ymchwiliad yn mynd ymlaen, gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.** Dylid ymgynghori â'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni fel arfer.

Plant a Phobl Ifanc

8.3.31 Bydd angen cyfiawnhad golygyddol cryf dros ddarlledu deunydd sy'n ymwneud â hunaniaeth unrhyw un o dan 18 oed sy'n gysylltiedig fel diffynnydd dichonol mewn achos llys cyn dechrau'r achos. Mae'n bosibl hefyd y bydd cyfyngiadau cyfreithiol wedi i'r achos ddechrau. Lle mae achos llys wedi dechrau, rhaid ymgynghori â'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.

8.3.32 Wrth ystyried a ddylid enwi rhai dan 18 oed sy'n gysylltiedig ag ymddygiad gwrthgymdeithasol neu droseddol, dylem fantoli'r canlyniadau i'w henwi, eu hoed, a difrifoldeb eu hymddygiad yn erbyn y budd i'r cyhoedd [44] o'u henwi a'n rhyddid mynegiant. Fodd bynnag, ni ddylem enwi rhai dan 18 oed fel arfer wrth roi sylw i ymddygiad o'r fath i ddangos enghraifft o arfer a dim byd arall.

(Gweler Adran 9 Plant a Phobl Ifanc fel Cyfranwyr: 9.3.24)

Wrth ystyried a ddylid enwi plentyn neu berson ifanc sy'n destun Gorchymyn Ymddygiad Troseddol neu sy'n gysylltiedig ag achos llys, rhaid ymgynghori â'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.

[44] Gweler Adran 1 Safonau Golygyddol y BBC: 1.3 Budd y Cyhoedd.

Delio â Thystion a Dioddefwyr Troseddu

Cyfweliadau

8.3.33 **Rhaid i unrhyw gynnig i gyf-weld tyst am ei dystiolaeth wedi i'r achos llys ddechrau, gael ei atgyfeirio i'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni a'r tîm Polisi Golygyddol.**

Rhaid i ni fod yn ofalus iawn ynghylch ein cyfweliadau â thystion, yn y DU ac mewn gwledydd tramor, i sicrhau na fyddwn yn ymyrryd â'r broses gyfreithiol. Wrth gynnal cyfweliadau newyddion â phobl sydd wedi bod yn dyst i drosedd yn ddiweddar, dylem fod yn ymwybodol o'r posibilrwydd o ddirmyg llys os yw achos llys wedi dechrau neu ar fin dechrau. Drwy gyf-weld tyst, gellid ystyried ein bod yn ei hyfforddi cyn iddo ymddangos yn y llys. Mae perygl y byddwn yn rhoi gwybodaeth iddo nad oedd ganddo eisoes a pherygl y bydd y llys yn mynnu ein bod yn dangos unrhyw ddeunydd rydym wedi'i gasglu. Sylwer bod tystion yn gallu cynnwys diffynyddion a dioddefwyr. Fel arfer ni ddylid cyfweld tystion am eu tystiolaeth wedi i'r achos ddechrau a nes bydd y rheithfarn wedi'i rhoi. Weithiau mae tystion yn honni bod newyddiadurwr wedi'u hyfforddi. Er mwyn ein hamddiffyn ein hunain rhag unrhyw gyhuddiad annheg, ac ar ôl rhoi gwybod i'r rhai a gyfwelir, dylem gofnodi a chadw'r holl ddeunydd.

Taliadau

8.3.34 Rhaid peidio â thalu neu addo talu tystion, neu unrhyw un y mae'n rhesymol disgwyl iddo gael ei alw'n dyst yn ystod achos troseddol sydd wedi dechrau, yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol (er enghraifft, drwy drefnwyr neu ganolwyr), am eu stori. Ni ddylid gwneud nac awgrymu gwneud unrhyw daliad yn ddibynnol ar ganlyniad y treial. Dim ond am wariant gwirioneddol neu am enillion a gollwyd wrth raid wrth wneud cyfraniad y gellir rhoi ad-daliad.

8.3.35 Ni ddylid talu pobl y mae'n rhesymol disgwyl iddynt fod yn dyst lle mae achos troseddol yn debygol neu'n rhagweladwy am eu stori oni bai fod budd clir i'r cyhoedd[45], fel hynny sydd mewn ymchwil i droseddu neu ddrwgweithredu difrifol, a bod angen gwneud taliad i gael y wybodaeth. Lle gwneir taliad o'r fath, bydd yn briodol datgelu'r taliad i'r amddiffyniad a'r erlyniad os bydd y person yn dyst mewn unrhyw dreial sy'n dilyn.

8.3.36 **Rhaid atgyfeirio unrhyw gynnig i dalu tyst neu dyst dichonol mewn treial i sylw'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol ac i'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.**

Celu Hunaniaeth Tystion a Dioddefwyr Troseddu

8.3.37 Gellir bod rhesymau cyfreithiol dros beidio â rhoi gwybod pwy yw pobl sy'n rhan o dreial. Os yw'n angenrheidiol diogelu hunaniaeth dioddefwyr troseddu a thystion, bydd anhysbysrwydd fel arfer yn golygu peidio â rhoi eu henw, eu cyfeiriad, ffotograffau ohonynt, neu unrhyw awgrym arall am eu hunaniaeth.

Dylem gymryd gofal hefyd i beidio â datgelu'n anuniongyrchol pwy yw pobl drwy 'ddod â'r darnau at ei gilydd'. Bydd hyn yn digwydd pan fydd adroddiadau ar wahân, a allai fod mewn gwahanol gyfryngau, yn rhoi gwahanol fanylion am achos a fyddai, o'u rhoi at ei gilydd, yn gallu dangos hunaniaeth y person sy'n gysylltiedig. Bydd y perygl hwn ar ei fwyaf wrth ohebu ar droseddu rhywiol o fewn teulu. Er enghraifft,

---

[45] Gweler Adran 1 Safonau Golygyddol y BBC: 1.3 Budd y Cyhoedd.

dylem gymryd gofal i beidio â chyfeirio at losgach lle byddai rhywun yn gallu cael ei enwi'n ddioddefwr. Mewn achosion o'r fath, dylid galw llosgach yn 'drosedd rhywiol difrifol'.

(Gweler Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.26-6.3.30 ac Adran 18 Y Gyfraith: 18.4.2)

Plant a Phobl Ifanc sy'n Ddioddefwyr neu'n Dystion i Droseddu

8.3.38 Rhaid i ni gymryd gofal wrth ddelio ag unrhyw un o dan 18 oed sy'n gysylltiedig fel tyst neu ddioddefwr, wrth ohebu ar ymchwiliad i drosedd honedig yn y DU. Rhaid i ni farnu ynghylch y graddau y mae'n agored i niwed cyn datgelu ei enw, cyfeiriad, ysgol neu sefydliad addysgol arall, sut mae'n cael ei adnabod ar y cyfryngau cymdeithasol, ble mae'n gweithio, neu unrhyw lun llonydd neu symudol ohono.

(Gweler Adran 9 Plant a Phobl Ifanc fel Cyfranwyr)

Os bydd achos troseddol yn dilyn, mae'n debygol y bydd cyfyngiadau cyfreithiol ar gyhoeddi gwybodaeth sy'n arwain at adnabod rhywun o dan 18 oed sy'n dyst neu'n ddioddefwr. Gellir cael rhagor o wybodaeth gan y tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni. Mae ystyriaethau cyfreithiol ar wahân yn yr Alban. Mae cyngor ar gael gan y Cyfarwyddwr Cyfreithiol, yr Alban.

Ymchwiliadau i Droseddu ac Ymddygiad Gwrthgymdeithasol

8.3.39 Mae ymchwiliadau yn ffordd bwysig o ddatgelu materion sydd o fudd sylweddol i'r cyhoedd[46], ond rhaid cael cyfiawnhad golygyddol drostynt.

Rhaid i unrhyw gynnig i gynnal ymchwiliad i drosedd neu ymddygiad gwrthgymdeithasol difrifol gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu. Fel arfer dylid ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol a'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.

8.3.40 **Rhaid i unrhyw gynnig i anfon rhywun i weithio fel cudd-weithredwr mewn ymchwiliad i droseddu neu ymddygiad gwrthgymdeithasol difrifol gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol.**

8.3.41 Arfer da cyn comisiynu ymchwiliad a chyn gofyn am gymeradwyaeth olygyddol a chyngor cyfreithiol fydd ystyried y cwestiynau canlynol:

- beth yw'r cyfiawnhad dros arfer twyll, cudd-weithredu neu recordio cudd i gasglu rhagor o dystiolaeth?
- ai hon yw'r unig ffordd ymlaen?
- pa dystiolaeth prima facie sydd ar gael eisoes?
- beth yw cefndir a chymhelliant unrhyw ffynonellau?
- a oes unrhyw ffynonellau sy'n gyfrinachol ac a oes modd cadw eu cyfrinachedd?
- beth fyddai canlyniadau posibl ein gweithredoedd?

[46] Gweler Adran 1 Safonau Golygyddol y BBC: 1.3 Budd y Cyhoedd.

(Gweler Adran 7 Preifatrwydd: 7.1 a 7.3.10-7.3.16 ac Adran 8 Gohebu ar Droseddu ac Ymddygiad Gwrthgymdeithasol: 8.3.4-8.3.6)

8.3.42 **Rhaid i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol gymeradwyo unrhyw gynnig i gyflogi rhywun y mae'n hysbys bod ganddo gofnod troseddol neu gefndir o weithgarwch anghyfreithlon i weithio ar un o ymchwiliadau'r BBC.** Mae hyn yn cynnwys aelodau golygyddol o'r tîm cynhyrchu a chudd-weithredwyr.

8.3.43 **Rhaid ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol ynghylch ceisiadau am swydd gan gudd-weithredwyr sy'n gweithio ar ymchwiliadau'r BBC.** Fel arfer, ni ddylid cynnwys ond y lleiaf sydd ei hangen o wybodaeth anwir mewn cais am swydd.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Ymchwiliadau)

8.3.44 **Cyn dechrau ymchwiliadau i droseddu difrifol sy'n cynnwys gwyliadwriaeth neu recordio cudd ac/neu gysylltu â phobl sydd dan amheuaeth o gyflawni gweithredoedd terfysgol, gweithredoedd troseddol neu eithafol difrifol neu grwpiau treisgar, rhaid ymgynghori â Thîm Risg Uchel BBC Safety. Rhaid hefyd ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol a'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.**

(Gweler Adran 11 Rhyfel, Terfysgaeth ac Argyfyngau: 11.3.22)

8.3.45 Yn ystod yr ymchwiliad, rhaid dal sylw'n gyson ar y dulliau a ddefnyddir (yn cynnwys unrhyw recordio cudd, cudd-weithredu neu fath arall o dwyllo) i sicrhau eu bod yn parhau i fod yn berthnasol a bod cyfiawnhad drostynt.

(Gweler Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.10-7.3.16)

8.3.46 Os bydd ymchwiliad yn llwyddiannus, mae'n bosibl y bydd rhan i'w chwarae gan y BBC ymhell ar ôl y darllediad gwreiddiol. Efallai y bydd yr heddlu neu'r awdurdodau erlyn am gyf-weld aelodau o dîm yr ymchwiliad, yn cynnwys cudd-weithredwyr, am ein dulliau a'n canfyddiadau. Gellir galw aelodau o'r tîm i fod yn dystion dros yr erlyniad. Mae'n bwysig sicrhau y bydd ein cyfiawnhad golygyddol a'r dulliau a ddefnyddiwyd yn ystod yr ymchwiliad yn dal eu harchwilio.

(Gweler Adran 13 Ailddefnyddio, Ailfersiynu ac Argaeledd Parhaol: 13.3.29-13.3.35)

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Ymchwiliadau)

Deunydd o Ymchwiliadau y Rhoddwyd y Gorau iddynt sydd heb ei Ddefnyddio na'i Ddarlledu

8.3.47 Weithiau bydd amgylchiadau'n codi lle mae honiadau neu dystiolaeth o ymddygiad anghyfreithlon yn cael eu darganfod yn ystod ymchwiliad sydd ddim yn cael eu darlledu. Fel arfer dylai rheolwyr golygyddol ystyried a ddylid trefnu i ddeunydd sy'n awgrymu tor-cyfraith difrifol fod ar gael i'r heddlu neu unrhyw awdurdod priodol arall. Rhaid ymgynghori â'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol. Ni ddylem fyth gytuno i roi mynediad i ddeunydd sydd heb gael ei ddefnyddio os yw'r deunydd hwnnw'n cynnwys gwybodaeth sy'n dangos pwy yw ffynhonnell gyfrinachol. **Rhaid i unrhyw fwriad i ddarparu deunydd o unrhyw fath i'r heddlu neu i unrhyw drydydd parti arall mewn amgylchiadau o'r fath gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol ac i'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.**

(Gweler Adran 13 Ailddefnyddio, Ailfersiynu ac Argaeledd Parhaol: 13.3.31-13.3.35)

ADRAN 9: PLANT A PHOBL IFANC FEL CYFRANWYR

9.1 Cyflwyniad

9.2 Atgyfeiriadau Gorfodol

9.3 Canllawiau

- Diogelu Lles Plant a Phobl Ifanc
- Cydsyniad ar sail Gwybodaeth ar gyfer Plant a Phobl Ifanc
- Effaith Cyfraniad
- Trwyddedu perfformwyr sy’n blant

9.1 CYFLWYNIAD

Mae plant a phobl ifanc yn bwysig i’r BBC. Maent yn cyfrannu ac yn rhyngweithio â ni mewn nifer o ffyrdd gwahanol – fel cyfranwyr, perfformwyr, cyflwynwyr, drwy gynnwys rhyngweithiol a chynnwys a gynhyrchir gan ddefnyddwyr, drwy ein holl wasanaethau.

Dylem eu gwasanaethu drwy ddarparu allbwn neilltuol o ansawdd da sy’n ddyladwy o ddiduedd a gwasanaethau sy’n hysbysu, yn addysgu ac yn diddanu. Rhoddir ystyriaeth i sicrhau bod y cynnwys maent yn ei ddefnyddio yn briodol yn y Canllawiau Golygyddol drwyddynt draw ac, yn benodol, yn Adran 5 Niwed a Thramgwydd. Mae’r adran hon yn ymdrin â’r ffordd rydym yn ymwneud â rhai dan 18 oed sy’n cyfrannu i’n cynnwys ac sy’n rhyngweithio ag ef, p’un a yw wedi’i fwriadu ar eu cyfer neu beidio, neu’n eu cynnwys fel cyfranwyr fel mater o drefn[47].

Mae hawl gan blant a phobl ifanc i fynegi barn a chymryd rhan, fel y mae wedi’i ymgorffori yng Nghonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau’r Plentyn, ond rhaid i ni ddiogelu lles y rheini sy’n cyfrannu i’n cynnwys, ymhle bynnag yn y byd rydym yn gweithredu a beth bynnag yw natur unrhyw gydsyniad sydd wedi’i roi gan riant neu oedolyn arall sy’n gweithredu in loco parentis.

Rydym hefyd yn ddarostyngedig i’r gyfraith mewn perthynas â phlant a Pholisi’r BBC ar Amddiffyn Plant. At ddibenion yr adran hon o’r Canllawiau Golygyddol ac oni nodir fel arall, mae plentyn yn rhywun o dan 16 mlwydd oed. Pobl ifanc yw’r rheini sy’n 16 a 17 oed. Dylid nodi nad diffiniadau cyfreithiol yw’r rhain.

Rhaid i ni arfer gofal dyladwy yng nghyswllt lles corfforol ac emosiynol ac urddas rhai dan 18 oed sy’n cymryd rhan neu’n ymwneud fel arall â’n cynnwys golygyddol, beth bynnag fo natur unrhyw gydsyniad a roddwyd ganddyn nhw neu gan riant, gwarcheidwad neu berson arall yn gweithredu in loco parentis. Rhaid gofalu am eu lles o flaen unrhyw ofynion golygyddol.

Y gofal dyladwy tuag at blant a phobl ifanc sy’n cymryd rhan neu’n ymwneud fel arall â’n cynnwys golygyddol yw lefel y gofal sy’n briodol yn yr amgylchiadau penodol. Rhaid i ni asesu hyn gan ystyried natur y cynnwys golygyddol a natur a graddau ymwneud y plant a'r bobl ifanc, ynghyd â ffactorau perthnasol eraill yn cynnwys oed, rhyw, rhywedd, aeddfedrwydd, cefndir diwylliannol, ethnig a

---

[47] Yr adrannau o God Darlledu Ofcom sy’n ymwneud â hyn yw 1: Diogelu’r Rhai Dan Ddeunaw Oed, ‘Cynnwys pobl dan ddeunaw oed mewn rhaglenni’; 7: Tegwch ac 8: Preifatrwydd.

chrefyddol, amgylchiadau personol, profiadau bywyd blaenorol a'u gallu i farnu ynghylch cymryd rhan a'i ganlyniadau tebygol. Ni ddylem gymryd y bydd pawb o dan 18 oed yn ymateb yn yr un ffordd wrth gymryd rhan yn ein cynnwys.

Rhaid i ni sicrhau na fydd ymwneud rhai dan18 oed â'n cynnwys yn achosi gofid neu bryder diangen iddynt. Rhaid bod cyfiawnhad golygyddol dros eu cynnwys, rhaid cael cydsyniad fel y bo'n briodol i amgylchiadau'r person a natur y cyfraniad a'r cynnwys, a dylid rhoi cymorth iddynt lle bo angen.

9.2 ATGYFEIRIADAU GORFODOL

(Mae Atgyfeiriadau Gorfodol yn rhan o system rheoli golygyddol y BBC. Maent yn rhan hanfodol o'r broses i sicrhau cydymffurfiaeth a rhaid cadw atynt.)

9.2.1 Os byddwn yn amau yng nghwrs ein gwaith y gall person o dan 18 oed fod mewn perygl, neu os cawn ein rhybuddio am fater sy'n ymwneud â lles plant, rhaid atgyfeirio'r sefyllfa'n ddi-oed i'r Cynghorydd Gweithio gyda Phlant[48] is-adrannol neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu. Os ydym yn pryderu ynghylch oedolyn, gan gynnwys aelod o staff, sy'n gweithio gyda phlentyn, rhaid atgyfeirio'r sefyllfa yn ddi-oed i sylw Arweinydd Diogelu'r BBC[49] neu'r Pennaeth Ymchwiliadau[50] neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu.

(Gweler 9.3.2)

9.2.2 Os yw plentyn mewn perygl ar y pryd neu os oes arno angen sylw meddygol, ffoniwch y gwasanaethau brys (999 yn y DU) a gofyn am y gwasanaeth brys priodol. Dylid rhoi gwybod i Arweinydd Diogelu'r BBC neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, y golygydd comisiynu fel mater o frys.

(Gweler 9.3.3)

9.2.3 Os bydd unrhyw bryderon am ddiogelu ar-lein, boed y rheini'n ymwneud â meithrin perthynas amhriodol ar-lein neu luniau o gam-drin plant, rhaid eu hatgyfeirio i'r Pennaeth Diogelu, Polisi a Chydymffurfiaeth[51]ar unwaith.

(Gweler 9.3.4)

---

[48] Gweler wefan y cynghorwyr Gweithio gyda Phlant: mae hon ar gael ar Gateway at ddefnydd staff y BBC neu drwy olygyddion comisiynu yn achos cynhyrchwyr annibynnol.

[49] Gweler wefan y cynghorwyr Gweithio gyda Phlant: mae hon ar gael ar Gateway at ddefnydd staff y BBC neu drwy olygyddion comisiynu yn achos cynhyrchwyr annibynnol.

[50] Gweler y wefan Ymchwiliadau: mae hon ar gael ar Gateway at ddefnydd staff y BBC neu drwy olygyddion comisiynu yn achos cynhyrchwyr annibynnol.

[51] Gweler wefan y cynghorwyr Gweithio gyda Phlant: mae hon ar gael ar Gateway at ddefnydd staff y BBC neu drwy olygyddion comisiynu yn achos cynhyrchwyr annibynnol.

9.2.4 Rhaid i unrhyw gynnig i beidio â chymedroli gwefannau ar-lein i rai dan 18 oed ymlaen llaw gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 9.3.10)

9.2.5 Rhaid i unrhyw gynnig i ddatgelu gwybodaeth bersonol rhywun dan 18 oed i drydydd parti heb ei gydsyniad gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, a ddylai ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol, y tîm Amddiffyn a Diogelu Plant a'r tîm Hawliau Gwybodaeth.

(Gweler 9.3.11)

9.2.6 Rhaid i unrhyw gynnig i barhau â chyfraniad plentyn neu berson ifanc ar ôl i rieni wrthod rhoi caniatâd neu yn absenoldeb caniatâd o'r fath, gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu. Dylid ymgynghori hefyd â'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 9.3.16)

9.3 CANLLAWIAU

Diogelu Lles Plant a Phobl Ifanc

9.3.1 Dylem ymwneud â phlant a phobl ifanc ar sail yr egwyddorion ym Mholisi'r BBC ar Amddiffyn Plant.

9.3.2 Mae hawl gan bob plentyn a pherson ifanc i gael ei amddiffyn rhag niwed a cham-drin. **Os byddwn yn amau yng nghwrs ein gwaith y gall person o dan 18 oed fod mewn perygl, neu os cawn ein rhybuddio am fater sy'n ymwneud â lles plant, rhaid atgyfeirio'r sefyllfa'n ddi-oed i'r Cynghorydd Gweithio gyda Phlant is-adrannol [52] neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu. Os ydym yn pryderu ynghylch oedolyn, gan gynnwys aelod o staff, sy'n gweithio gyda phlentyn, rhaid atgyfeirio'r sefyllfa yn ddi-oed i sylw Arweinydd Diogelu'r BBC[53] neu'r Pennaeth Ymchwiliadau[54] neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu.**

9.3.3 **Os yw plentyn mewn perygl ar y pryd neu os oes arno angen sylw meddygol, ffoniwch y gwasanaethau brys (999 yn y DU) a gofyn am y gwasanaeth brys priodol. Dylid rhoi gwybod i Arweinydd Diogelu'r BBC neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, y golygydd comisiynu, fel mater o frys.**

---

[52] Gweler wefan y cynghorwyr Gweithio gyda Phlant: mae hon ar gael ar Gateway at ddefnydd staff y BBC neu drwy olygyddion comisiynu yn achos cynhyrchwyr annibynnol.

[53] Gweler wefan y cynghorwyr Gweithio gyda Phlant: mae hon ar gael ar Gateway at ddefnydd staff y BBC neu drwy olygyddion comisiynu yn achos cynhyrchwyr annibynnol.

[54] Gweler y wefan Ymchwiliadau: mae hon ar gael ar Gateway at ddefnydd staff y BBC neu drwy olygyddion comisiynu yn achos cynhyrchwyr annibynnol.

9.3.4 **Os bydd unrhyw bryderon am ddiogelu ar-lein, boed y rheini'n ymwneud â meithrin perthynas amhriodol ar-lein neu luniau o gam-drin plant, rhaid eu hatgyfeirio i'r Pennaeth Diogelu, Polisi a Chydymffurfiaeth[55] ar unwaith.**

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Rhyngweithio â Phlant a Phobl Ifanc Ar-lein)

9.3.5 Mae'n bwysig na fydd y wybodaeth rydym yn ei datgelu am blant a phobl ifanc yn eu rhoi mewn perygl o niwed.

Os penderfynwyd na ddylem ddatgelu lleoliad rhywun dan 18 oed, rhaid i ni beidio â gwneud hynny'n anfwriadol drwy roi'r gallu i 'ddod â'r darnau at ei gilydd', hy datgelu nifer o eitemau o wybodaeth mewn geiriau neu ddelweddau neu ar lafar y gellir eu rhoi at ei gilydd i'w gwneud yn hawdd gwybod ble mae'r person. Er mwyn osgoi hyn, rhaid cofio am wybodaeth sydd eisoes wedi'i chyhoeddi.

(Gweler Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.26-6.3.30)

9.3.6 Mae amddiffyn plant a phobl ifanc ar-lein yn gydgyfrifoldeb i'r BBC, rhieni/ gwarcheidwaid a'r rhai dan 18 oed sy'n gysylltiedig.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Rhyngweithio â Phlant a Phobl Ifanc Ar-lein)

9.3.7 Mae hawl gan blant a phobl ifanc i fynegi barn ond rhaid i ni beidio â'u cymell i gymryd rhan ar wefannau ar-lein pan fyddant yn iau na'r trothwy oed gofynnol ar gyfer y wefan.

9.3.8 Pan fydd plant yn defnyddio gwasanaethau ar-lein y BBC, mae'n bosibl y bydd angen cael cydsyniad rhieni yn gyntaf ar gyfer rhai gweithgareddau, fel gwneud sylwadau neu bleidleisio. Mae'n bosibl y bydd ystyriaethau ychwanegol o ran diogelu data wrth gasglu data personol plant. I gael mwy o gyngor, edrychwch ar y Llawlyfr Diogelu Data [56] a cheisiwch gyngor gan y tîm Hawliau Gwybodaeth.

9.3.9 Lle mae cynnwys ar-lein yn debygol o apelio i gyfran uchel o blant a phobl ifanc, dylem gynnig dolenni i gyngor perthnasol i'w helpu i ddeall a lleihau'r risgiau posibl y gallant eu hwynebu ar-lein. Dylai gwybodaeth diogelwch fod mewn lle amlwg, yn glir ac yn hawdd ei chael.

(Gweler Adran 17 Cystadlaethau, Pleidleisiau a Rhyngweithio: 17.3.45-17.3.56)

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Rhyngweithio â Phlant a Phobl Ifanc Ar-lein)

9.3.10 Fel arfer dylai gwefannau ar-lein i rai dan 18 oed gael eu cymedroli ymlaen llaw. **Rhaid i unrhyw gynnig i ddefnyddio math arall o gymedroli ar gyfer rhai o dan 18 oed gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol** a fydd yn ystyried a fyddai'r math o gymedroli sy'n cael ei gynnig yn darparu amddiffyniad digonol o safbwynt amddiffyn plant. Ni ddylem ddarparu dolenni i wefannau sydd heb eu cymedroli i gynulleidfa dan 18 oed.

---

[55] Gweler wefan y cynghorwyr Gweithio gyda Phlant: mae hon ar gael ar Gateway at ddefnydd staff y BBC neu drwy olygyddion comisiynu yn achos cynhyrchwyr annibynnol.

[56] Gweler y Llawlyfr Diogelu Data: mae hwn ar gael ar Gateway at ddefnydd staff y BBC neu drwy olygyddion comisiynu yng nghyswllt cynhyrchwyr annibynnol.

Gwybodaeth Bersonol

9.3.11 Ni ddylem ofyn am fwy o wybodaeth bersonol nag sydd ei hangen gan blant a phobl ifanc. Rhaid i ni storio a gwaredu unrhyw wybodaeth bersonol yn unol â pholisi'r BBC ar ddiogelu data[57].

Rhaid i unrhyw gynnig i ddatgelu gwybodaeth bersonol rhywun dan 18 oed i drydydd parti heb ei gydsyniad gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, a ddylai ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol, y tîm Amddiffyn a Diogelu Plant a'r tîm Hawliau Gwybodaeth. Ni roddir cymeradwyaeth fel arfer oni bai:

- bod rhesymau cysylltiedig â diogelu ac amddiffyn plant dros wneud hynny neu
- bod y budd i'r cyhoedd[58] yn bwysicach na'r disgwyliadau o breifatrwydd neu
- bod gofyniad cyfreithiol i ddarparu'r wybodaeth.

(Gweler Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.47-7.3.52)

Os ceir ceisiadau gan drydydd partïon am ryddhau cynnwys sydd heb ei ddarlledu, gweler Ailddefnyddio, Ailfersiynu ac Argaeledd Parhaol.

(Gweler Adran 13 Ailddefnyddio, Ailfersiynu ac Argaeledd Parhaol)

Cydsyniad ar sail Gwybodaeth ar gyfer Plant a Phobl Ifanc

9.3.12 Wrth gynnwys rhai dan 18 oed yn ein hallbwn, dylem sicrhau fel arfer eu bod yn barod i gymryd rhan a dylem barchu unrhyw wrthodiad i gymryd rhan.

Dylid darparu gwybodaeth mewn ffordd y gallant ei deall a dylai gynnwys unrhyw ganlyniadau cadarnhaol a negyddol tebygol i gymryd rhan, yn ogystal â manylion eraill sydd eu hangen i gael cydsyniad ar sail gwybodaeth.

(Gweler Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.1-6.3.10 ac Adran 7 Preifatrwydd: 7.1)

9.3.13 Mae'n bosibl y bydd plant yn ei chael yn anodd gwrth-ddweud awgrym gan oedolyn y dylent gymryd rhan felly mae'n bwysig ei gwneud yn glir i'r plentyn ei bod yn dderbyniol iddo gytuno neu anghytuno pan ofynnir iddo gymryd rhan.

Cydsyniad Rhieni

9.3.14 Ystyr cydsyniad rhieni yw cydsyniad ar sail gwybodaeth gan riant, gwarcheidwad cyfreithiol, neu berson arall sy'n 18 oed neu'n hŷn sy'n gweithredu in loco parentis, yn cynnwys pennaeth ysgol.

Yn ogystal â chael cadarnhad gan y plentyn neu berson ifanc ei fod yn barod i gymryd rhan, dylem ofyn am gydsyniad rhieni fel arfer cyn cyfweld unrhyw un o dan 16 oed, neu ei gynnwys fel arall yn ein hallbwn, ble bynnag yn y byd rydym yn gweithio. Eithriad dichonol i hyn yw rhoi cyfle i rai dan 16 oed i

---

[57] Gweler y Llawlyfr Diogelu Data: mae hwn ar gael ar Gateway at ddefnydd staff y BBC neu drwy olygyddion comisiynu yng nghyswllt cynhyrchwyr annibynnol; a Pholisi Preifatrwydd a Chwcis y BBC.

[58] Gweler Adran 1 Safonau Golygyddol y BBC: 1.3 Budd y Cyhoedd.

siarad am bynciau sydd heb fod yn sensitif pan nad yw'n ddadleuol iddynt ddal neu fynegi eu barn ac nad yw'n ymarferol cael cydsyniad rhieni.

Ond, po fwyaf agored i niwed ac/neu ifanc yw'r plentyn, a'r mwyaf sensitif yw'r pwnc, y tebycaf yw y bydd yn hanfodol cael cydsyniad rhieni. Dylid cael cydsyniad rhieni fel arfer os gofynnir i'r plant am eu barn ynghylch materion sy'n debygol o fod y tu hwnt i'w gallu i ymateb iddynt yn iawn.

(Gweler Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.1-6.3.10 ac Adran 9 Plant a Phobl Ifanc fel Cyfranwyr: 9.1)

9.3.15 Dylem arfer gofal dyladwy wrth benderfynu a yw rhywun dan 18 oed yn gallu dangos ei fod yn barod i gymryd rhan yn ein cynnwys. Hyd yn oed os yw'r person ifanc yn 16 neu'n 17 oed, gall fod yn briodol gofyn am gydsyniad rhieni mewn rhai achosion, yn ôl amgylchiadau'r person ifanc a natur y rhaglen a'r cyfraniad, yn cynnwys pan fydd y deunydd yn sensitif neu lle gellid barnu bod y cyfrannwr yn agored i niwed. Gall fod yn briodol gofyn am gydsyniad rhieni hefyd ar gyfer perfformwyr 16 a 17 oed os gofynnir iddynt berfformio neu fod yn bresennol mewn golygfeydd lle mae deunydd a all fod yn niweidiol neu dramgwyddus.

Lle mae angen cydsyniad rhieni a bod y rhieni wedi ymddieithrio oddi wrth ei gilydd neu fod person arall neu'r awdurdod lleol â chyfrifoldeb rhieni am y plentyn neu'r person ifanc, fel arfer dylem gael cydsyniad y rhiant, y person neu'r awdurdod lleol y mae'r plentyn neu'r person ifanc yn preswylio gydag ef ac sydd â chyfrifoldeb rhieni, yn ôl amgylchiadau'r achos a'r pwnc dan sylw. Dylem ystyried y graddau y mae'r rhiant arall yn ymwneud â'r person dan 18 oed a, lle nad ydym yn gofyn am gydsyniad ganddo, dylem wrando ar unrhyw wrthwynebiadau rhesymol sydd ganddo.

9.3.16 **Rhaid i unrhyw gynnig i barhau â chyfraniad plentyn neu berson ifanc ar ôl i rieni wrthod rhoi caniatâd neu yn absenoldeb caniatâd o'r fath, gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu.** Ni roddir cymeradwyaeth fel arfer oni bai:

- fod cyfiawnhad dros hynny ar y sail ei fod er budd y cyhoedd[59] neu
- wrth roi rhyddid i'r person dan 18 oed i fynegi barn ac
- os yw er budd iddo gymryd rhan.

Dylid ymgynghori hefyd â'r tîm Polisi Golygyddol.

9.3.17 Mae plant a phobl ifanc yn aml yn awyddus i gyfrannu i'n hallbwn, ond bydd llawer heb y crebwyll sydd ei angen i asesu'r effaith dymor hwy bosibl ar eu bywydau**.** Mae'n bosibl hefyd na fydd rhieni'n deall yr holl oblygiadau sydd ynghlwm â'u plentyn yn cymryd rhan.

Rhaid i ni asesu a yw'n briodol i'r person dan 18 oed gyfrannu i'n hallbwn, ar wahân i gydsyniad rhieni neu gydsyniad yr unigolyn. Rhaid i ni beidio â mynd ymlaen os byddai hynny'n niweidiol i'w les neu'n peidio â chyrraedd safonau'r Canllawiau Golygyddol fel arall.

(Gweler Adran 9 Plant a Phobl Ifanc fel Cyfranwyr: 9.3.21-9.3.22)

---

[59] Gweler Adran 1 Safonau Golygyddol y BBC: 1.3 Budd y Cyhoedd.

9.3.18 O dan ein rhwymedigaethau o ran gofal dyladwy, gall fod yn briodol mewn rhai amgylchiadau i ni wirio amgylchiadau cymdeithasol, teuluol, iechyd ac addysgol yr unigolyn a/neu ofyn am gyngor gan arbenigwr am yr effaith debygol o gymryd rhan ar yr unigolyn.

9.3.19 Pan fydd rhai dan 18 oed yn cyflwyno cynnwys a gynhyrchwyd gan ddefnyddwyr neu pan fyddwn yn gofyn iddynt am wybodaeth bersonol ar-lein, rhaid i ni ddewis safon y prawf o gydsyniad rhieni sy'n briodol, gan ystyried sensitifrwydd y pwnc ac oed yr unigolyn.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Rhyngweithio â Phlant a Phobl Ifanc Ar-lein)

9.3.20 Pan fyddwn yn gwahodd plant i ryngweithio â ni ar y ffôn, drwy negeseuon testun neu dechnoleg arall sy'n costio arian, rhaid i ni eu hannog i ofyn am ganiatâd y sawl sy'n talu'r bil.

Effaith Cyfraniad

9.3.21 Hyd yn oed pan fyddwn wedi cael cydsyniad rhieni, rhaid i ni ystyried effaith a chanlyniadau posibl unrhyw gynnwys y mae plentyn neu berson ifanc yn gysylltiedig ag ef, ar bob cam yn y broses gynhyrchu, yn cynnwys y cyfnod ar ôl ei ddarlledu ac os yw ar gael ar-lein, a rhaid i ni roi mesurau priodol ar waith lle bo angen. Mae hyn yn berthnasol os mai ni sydd wedi cysylltu â'r person dan 18 oed i ofyn iddo gyfrannu ac os mai'r person dan 18 oed sydd wedi cysylltu â ni, yn cynnwys yng nghyswllt deunydd a gynhyrchwyd gan ddefnyddwyr. Dylem ystyried effaith negyddol bosibl y cyfryngau cymdeithasol ar rywun dan 18 oed a'i gynghori ef a'i rieni/gwarcheidwaid yn unol â hynny.

Gall fod yn briodol cael gweithdrefnau, asesiadau risg a chynlluniau wrth gefn i ymdrin ag effaith cymryd rhan ar les a llesiant emosiynol a meddyliol yr unigolyn mewn rhai amgylchiadau. Gall hefyd fod yn briodol cadw cofnodion o'r dogfennau hyn a dogfennau eraill, yn cynnwys manylion gwiriadau, gohebiaeth a phryderon cyhyd ag y byddant yn berthnasol.

Mewn rhai amgylchiadau, os gofynnwyd am gyngor gan arbenigwr cyn i'r unigolyn gymryd rhan, gall fod yn briodol cadw'r arbenigwr drwy gydol y cynhyrchiad, fel rhan o'n gofynion gofal dyladwy.

Mewn allbwn sydd wedi'i sgriptio, yn dibynnu ar natur y cynnwys golygyddol, gall fod yn briodol creu sgript wedi'i olygu ar gyfer plentyn neu berson ifanc, ac iddo beidio â bod yn bresennol pan fyddwn yn darllen drwy'r sgript nac ar y set pan fyddwn yn recordio deunydd y byddai'n amhriodol iddo ei weld neu ei glywed.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Gweithio gyda Phlant a Phobl Ifanc fel Cyfranwyr)

9.3.22 Fel arfer byddwn yn ceisio gweithio gyda phlant ym mhresenoldeb y rheini sy'n gyfrifol am eu goruchwylio, er y gall amgylchiadau amrywio. Pan fyddwn yn trafod materion sensitif â rhywun dan 18 oed, bydd yn aml yn ddoeth cael rhywun yno y mae'r person ifanc yn gyfarwydd ag ef ac sy'n gallu helpu i ddiogelu ei fuddiannau. Gall fod yn briodol i gymorth arbenigol arall fod ar gael iddo yn ystod y broses gynhyrchu.

9.3.23 Dylai plant a phobl ifanc gael mynegi eu barn ond dylem fod yn effro hefyd i'r achlysuron pan fyddant yn gor-ddweud, yn ceisio plesio neu'n ailadrodd sïon ac achlust fel pe bai'n ffaith. Dylid herio ymddygiad troseddol neu wrthgymdeithasol.

(Gweler Adran 8 Gohebu ar Droseddu ac Ymddygiad Gwrthgymdeithasol: 8.3.14-8.3.20)

9.3.24 Wrth ystyried a ddylid enwi rhai dan 18 oed sy'n gysylltiedig ag ymddygiad gwrthgymdeithasol neu droseddol, dylem bwyso a mesur y canlyniadau o'u henwi, eu hoed, a difrifoldeb eu hymddygiad â'r budd i'r cyhoedd [60] o'u henwi a'n rhyddid mynegiant. Dylid ymgynghori â'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni fel arfer. Fodd bynnag, ni ddylem enwi rhai dan 18 oed fel arfer wrth roi sylw i ymddygiad o'r fath i ddangos enghraifft o arfer.

(Gweler Adran 8 Gohebu ar Droseddu ac Ymddygiad Gwrthgymdeithasol: 8.3.31-8.3.32 ac Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.3)

Gellir cael rhesymau cyfreithiol hefyd am beidio ag enwi rhai dan 18 oed, yn cynnwys y ffaith bod rhywun yn rhan o achos llys.

(Gweler Adran 8 Gohebu ar Droseddu ac Ymddygiad Gwrthgymdeithasol: 8.3.13 ac Adran 18 Y Gyfraith: 18.4.3)

Ni ddylid penderfynu enwi rhai dan 18 oed sydd â'u rhieni'n ymwneud â gweithgarwch gwrthgymdeithasol neu droseddol oni bai fod modd gwneud hynny heb niweidio lles y plentyn a bod cyfiawnhad golygyddol drosto.

(Gweler Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.35-7.3.38)

Trwyddedu Perfformwyr sy'n Blant

9.3.25 O dan y gyfraith, dylai perfformiadau gan rai o dan 16 oed (a rhai 16 mlwydd oed sydd yn parhau i fod mewn addysg amser llawn) gael eu trwyddedu fel arfer gan yr awdurdod lleol perthnasol yng Nghymru, Lloegr neu'r Alban neu gan yr awdurdod addysg perthnasol yng Ngogledd Iwerddon. Mewn gwledydd tramor, dylid cydymffurfio â chyfreithiau lleol fel arfer. Rhaid i blant sy'n cymryd rhan mewn perfformiad fod o dan ofal gwarchodwr hefyd gydol y cyfnod. O dan Bolisi'r BBC ar Amddiffyn Plant, rhaid defnyddio gwarchodwyr trwyddedig proffesiynol pryd bynnag y bo modd. Mae cyngor ar gael gan y tîm Amddiffyn a Diogelu Plant.

ADRAN 10: GWLEIDYDDIAETH, POLISI CYHOEDDUS A PHLEIDLEISIO

10.1 Cyflwyniad

10.2 Atgyfeiriadau Gorfodol

10.3 Canllawiau

- Gohebu ar Bleidiau Gwleidyddol y DU
- Cyfweliadau a Chyfraniadau Gwleidyddol
- Darlledu Seneddol
- Darllediadau Gwleidyddol
- Etholiadau
- Polau Piniwn, Arolygon a Phleidleisio

---

[60] Gweler Adran 1 Safonau Golygyddol y BBC: 1.3 Budd y Cyhoedd.

10.1 CYFLWYNIAD

Mae'r egwyddorion sy'n ymwneud â didueddrwydd gwleidyddol y BBC a'i annibyniaeth ar ddylanwad gwleidyddol yn hanfodol i'r ffordd rydym yn ymdrin â gwleidyddiaeth a pholisi cyhoeddus. Dros gyfnod priodol rhaid i ni geisio rhoi pwys ac amlygrwydd dyladwy i'r holl safbwyntiau pwysig mewn dadleuon ac i'r holl bleidiau gwleidyddol perthnasol. Er mai'r rheini mewn llywodraeth fydd y brif ffynhonnell newyddion yn aml ac er y bydd angen eu dal yn atebol yn benodol, dylai lleisiau a barnau pleidiau eraill hefyd gael eu gwyntyllu a'u herio'n rheolaidd. Un o ddibenion cyhoeddus y BBC yw darparu gwybodaeth a newyddion diduedd i helpu pobl i ddeall ac ymgysylltu â'r byd o'u cwmpas ... fel y bydd pob cynulleidfa yn gallu ymgysylltu'n llawn â materion pwysig ar lefel leol, ranbarthol, genedlaethol, y Deyrnas Unedig a'r byd a chymryd rhan yn y broses ddemocrataidd, ar bob lefel, fel dinasyddion gweithgar a gwybodus.[61]' O ganlyniad i hyn, mae cyfrifoldeb arbennig tuag at gynulleidfaoedd sydd ar fin pleidleisio mewn etholiadau neu refferenda.

Nid yw barn ac ymgyrchu gwleidyddol yn gyfyngedig i bleidiau gwleidyddol a rhaid cymhwyso didueddrwydd dyladwy at holl rychwant y gweithgarwch gwleidyddol ac at yr holl gyfranwyr i ddadleuon gwleidyddol.

Dylid darllen y Canllawiau yn yr adran hon ar y cyd ag Adran 4 Didueddrwydd. Drwy ddilyn y canllawiau yn y ddwy adran, sicrheir y bydd allbwn y BBC yn cyrraedd y safonau yn Adran 5 (Didueddrwydd Dyladwy a Chywirdeb Dyladwy a Rhoi Amlygrwydd Gormodol i Farnau a Safbwyntiau) a 6 (Etholiadau a Refferenda) o God Darlledu Ofcom.

Rhaid i'r BBC ymdrin â materion sy'n ymwneud â gwleidyddiaeth a pholisi cyhoeddus gyda chywirdeb a didueddrwydd dyladwy a pheidio â mynegi barn am faterion polisi cyhoeddus heblaw polisi sy'n ymwneud â darlledu neu ddarparu gwasanaethau ar-lein.

10.2 ATGYFEIRIADAU GORFODOL

(Mae Atgyfeiriadau Gorfodol yn rhan o system rheoli golygyddol y BBC. Maent yn rhan hanfodol o'r broses i sicrhau cydymffurfiaeth a rhaid cadw atynt.)

Atgyfeiriadau i'r tîm Polisi Golygyddol

10.2.1 Yn achos rhaglenni na fyddent fel arfer yn cynnwys materion gwleidyddol, barn wleidyddol neu wleidyddion (er enghraifft, chwaraeon, sioeau cwis/panel, adloniant ffeithiol rhaid i gynhyrchwyr cynnwys ymgynghori ymlaen llaw â'r Prif Gynghorydd Gwleidyddiaeth cyn gwahodd gwleidydd (neu unrhyw un sydd wedi mabwysiadu safbwynt gwleidyddol clir) i gymryd rhan yn eu hallbwn, neu cyn derbyn cais i gymryd rhan. Gwneir yr atgyfeiriad hwn pa un a yw'r cyfraniad i'r allbwn yn 'wleidyddol' ohono'i hun neu beidio. Pan fydd cynnig i gynnwys pobl eraill sydd, efallai, wedi mabwysiadu safbwynt gwleidyddol amlwg, mewn rhaglenni o'r fath, gellir cael cyngor gan y tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 10.3.2)

[61] Erthygl 6(1) Darlledu: Siarter Frenhinol ar gyfer Parhad y Gorfforaeth Ddarlledu Brydeinig 2016.

10.2.2 Rhaid ymgynghori â’r Prif Gynghorydd Gwleidyddiaeth ymlaen llaw am gynigion arfaethedig neu gynigion o gyfweliadau (neu ffyrdd eraill o gymryd rhan) i’r Prif Weinidog ac Arweinydd yr Wrthblaid yn San Steffan, i Brif Weinidogion Cymru a’r Alban ac i’r Prif Weinidog a'r Dirprwy Brif Weinidog yng Ngogledd Iwerddon. Yng ngwledydd y DU, rhaid ymgynghori â’r priod Benaethiaid Newyddion hefyd.

(Gweler 10.3.3)

10.2.3 Rhaid i unrhyw gynnig i newid deunydd o siambrau Seneddau neu Gynulliadau (yn cynnwys San Steffan) neu unrhyw gynnig i ddefnyddio deunydd o'r siambrau hynny o gwbl sydd y tu allan i faes newyddion, rhaglenni ffeithiol neu gynnwys at ddibenion addysgol gael ei atgyfeirio i’r Prif Gynghorydd Gwleidyddiaeth.

(Gweler 10.3.7)

10.2.4 Rhaid i unrhyw gais am ddarllediad gweinidogol neu am ymateb i ddarllediad gweinidogol gael ei atgyfeirio’n ddi-oed i’r Prif Gynghorydd Gwleidyddiaeth.

(Gweler 10.3.11)

10.2.5 Rhaid i unrhyw gysylltiad gan adran lywodraeth ynghylch trosglwyddo negeseuon swyddogol neu ffilmiau gwybodaeth sy’n ymwneud i unrhyw raddau â pholisi cyhoeddus neu bwnc gwleidyddol dadleuol gael ei atgyfeirio i’r Prif Gynghorydd Gwleidyddiaeth.

(Gweler 10.3.12)

10.2.6 Rhaid i unrhyw gynnig i gomisiynu pôl piniwn (neu i ddefnyddio dulliau eraill, fel dadansoddi data) gyda’r bwriad o samplu cefnogaeth i bleidiau gwleidyddol neu fwriadau pleidleisio gael ei atgyfeirio ymlaen llaw i’r Prif Gynghorydd Gwleidyddiaeth i'w gymeradwyo.

(Gweler 10.3.27)

10.2.7 Rhaid i unrhyw gynnig i gomisiynu pôl piniwn ar faterion polisi cyhoeddus, pynciau gwleidyddol neu ddiwydiannol dadleuol, neu ar ‘bynciau dadleuol’ mewn unrhyw faes arall, gael ei atgyfeirio i’r Prif Gynghorydd Gwleidyddiaeth.

(Gweler 10.3.28)

10.2.8 Rhaid i unrhyw gynnig i ohebu ar fwriadau pleidleisio a gafwyd drwy ddulliau heblaw polau piniwn – fel dadansoddi data – gael ei atgyfeirio i’r Prif Gynghorydd Gwleidyddiaeth.

(Gweler 10.3.30)

10.2.9 Rhaid i unrhyw gynnig i gomisiynu arolwg BBC ar faterion polisi cyhoeddus, pynciau gwleidyddol neu ddiwydiannol dadleuol, neu ar ‘bynciau dadleuol’ mewn unrhyw faes arall**, gael ei atgyfeirio i’r Prif Gynghorydd Gwleidyddiaeth.**

(Gweler 10.3.36)

10.2.10 “’Rhaid i unrhyw gynnig i gynnal pleidlais ar faterion polisi cyhoeddus, pynciau gwleidyddol neu ddiwydiannol dadleuol, neu ar bynciau dadleuol mewn unrhyw faes arall, gael ei atgyfeirio i'r Prif Gynghorydd Gwleidyddiaeth.
<http://www.bbc.co.uk/guidelines/editorialguidelines/edguide/politics/onlinevoting.shtml>

(Gweler 10.3.46)

10.2.11 Rhaid i unrhyw gynnig i gynnal pleidlais ffôn, testun neu ar-lein hefyd gael ei atgyfeirio i'r Uned Cyngor a Chontractau Technegol Rhyngweithedd (ITACU) a rhaid cwblhau'r broses gymeradwyo briodol.

(Gweler 10.3.47)

10.3 CANLLAWIAU

Gohebu ar Bleidiau Gwleidyddol y DU

10.3.1 Mae diwylliannau gwleidyddol amrywiol yn y DU yn y gwahanol wledydd felly, er mwyn sicrhau sylw priodol i bleidiau gwleidyddol, yn enwedig mewn allbwn i'r DU gyfan, rhaid asesu cryfder gwleidyddol cymharol yn y strwythur datganoledig hwn. Er mwyn sicrhau didueddrwydd dyladwy, rhaid ystyried y gwahanol bleidiau ym mhob gwlad, yn ogystal â'r rheini sydd â chefnogaeth etholiadol ar draws y DU.

Dylid bod yn ofalus iawn o ran y defnydd o iaith yn y cyd-destun hwn, er enghraifft, drwy osgoi termau fel 'y prif bleidiau', oni bai eu bod yn cael eu hamodi'n briodol, neu alw pleidiau llai yn 'minor'.

Wrth gyfeirio at bolisi, dylai fod yn glir i'r gynulleidfa pa ran o'r DU y mae'n berthnasol iddi.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Gohebu ar y DU)

Cyfweliadau a Chyfraniadau Gwleidyddol

10.3.2 Wrth wneud ceisiadau am gyfweliadau gwleidyddol, dylid bod yn glir am natur yr allbwn a'r cyd-destun y maent wedi'u bwriadu ar ei gyfer. Rhaid i'r holl drefniadau allu dal craffu arnynt gan y cyhoedd a rhaid iddynt beidio ag atal gofyn cwestiynau priodol i'r rhai a gyfwelir.

Wrth wahodd gwleidyddion, neu'r rheini a all fod yn ymgeisio am swydd wleidyddol, i gyfrannu at allbwn anwleidyddol, boed ar sail eu harbenigedd y tu allan i wleidyddiaeth neu eu henwogrwydd, rhaid i ni beidio â rhoi'r fath amlygrwydd iddynt fel y byddant yn cael mantais wleidyddol ormodol, yn enwedig cyn ac yn ystod cyfnodau etholiad. Lle bo'n berthnasol, dylid gwneud eu teyrngarwch gwleidyddol yn glir i'r gynulleidfa.

Yn achos rhaglenni na fyddent fel arfer yn cynnwys materion gwleidyddol, barn wleidyddol neu wleidyddion (er enghraifft, chwaraeon, sioeau cwis/panel, adloniant ffeithiol) rhaid i gynhyrchwyr cynnwysymgynghori ymlaen llaw â'r Prif Gynghorydd Gwleidyddiaeth cyn gwahodd gwleidydd (neu unrhyw un sydd wedi mabwysiadu safbwynt gwleidyddol clir) i gymryd rhan yn eu hallbwn, neu cyn derbyn cais i gymryd rhan. Gwneir yr atgyfeiriad hwn pa un a yw'r cyfraniad i'r allbwn yn 'wleidyddol' ohono'i hun neu beidio. Pan fydd cynnig i gynnwys pobl eraill sydd, efallai, wedi mabwysiadu safbwynt gwleidyddol amlwg, mewn rhaglenni o'r fath, gellir cael cyngor gan y tîm Polisi Golygyddol.

Cyfweliadau ag Arweinwyr Pleidiau neu Broffiliau ohonynt

10.3.3 Dylid rhoi pwys dyladwy dros amser i gyfranogiad arweinwyr pleidiau mewn unrhyw allbwn; dylai'r BBC ymdrin mewn ffordd gyson a chadarn â chyfweliadau, gan sicrhau craffu priodol ac annibyniaeth olygyddol, a all alw, ar brydiau, am gydgysylltu a rhesymoli cynigion am gyfweliadau.

Heblaw yn achos cyfweliadau newyddion byr a gesglir ar y diwrnod heb eu trefnu ymlaen llaw, **rhaid ymgynghori â'r Prif Gynghorydd Gwleidyddiaeth ymlaen llaw am gynigion arfaethedig neu gynigion o gyfweliadau (neu ffyrdd eraill o gymryd rhan) i'r Prif Weinidog ac Arweinydd yr Wrthblaid yn San Steffan, i Brif Weinidogion Cymru a'r Alban ac i'r Prif Weinidog a'r Dirprwy Brif Weinidog yng Ngogledd Iwerddon. Yng ngwledydd y DU, rhaid ymgynghori â'r priod Benaethiaid Newyddion hefyd.**

10.3.4 Dylid hysbysu'r Prif Gynghorydd Gwleidyddiaeth (a, lle bo'n briodol, y Pennaeth Newyddion a Materion Cyfoes perthnasol) hefyd a yw'r gwahoddiadau wedi cael eu gwrthod neu eu derbyn er mwyn sicrhau:

- bod y BBC cyfan yn gadarn a chyson wrth ymwneud â'r arweinwyr pleidiau
- bod cynigion yn cael eu rhesymoli o fewn y BBC bob tro mae galw mawr am un neu ragor o arweinwyr pleidiau
- bod pwys dyladwy yn cael ei roi i ymddangosiadau gan yr holl arweinwyr plaid dros amser
- bod dull golygyddol cyson, er enghraifft, o ran tôn, dros amser mewn unrhyw gyfres o gyfweliadau.

Taliadau i Wleidyddion

10.3.5 Fel arfer ni ddylem dalu gwleidyddion cyflogedig sy'n gweithio, fel ASau, ACau, Aelodau o Senedd yr Alban, Aelodau o Gynulliad Deddfwriaethol, neu eraill y nodwyd yn glir eu bod yn cynrychioli pleidiau gwleidyddol, am ymddangosiadau arferol neu am gyfraniadau eraill i allbwn y BBC lle maent yn siarad ar ran eu plaid neu'n mynegi barn wleidyddol. Lle bo'n briodol, gellir talu ffi aflonyddu gyfyngedig a realistig a/neu unrhyw ad-daliad am dreuliau dilys iddynt.

Gellir talu iddynt am gyfraniadau i allbwn anwleidyddol, lle maent yn ymddangos ar sail eu harbenigedd y tu allan i wleidyddiaeth, neu ar sail eu henwogrwydd, neu, yn eithriadol, lle maent yn cymryd rhan fel gwleidydd ond yn cyflawni rôl sydd y tu hwnt i gyfraniad gwleidyddol arferol.

(Gweler Adran 10 Gwleidyddiaeth, Polisi Cyhoeddus a Phleidleisio: 10.3.2-10.3.4)

Darlledu Seneddol

10.3.6 Mae rheoliadau ar gyfer darlledu wedi'u gosod gan Dŷ'r Cyffredin, Tŷ'r Arglwyddi a phwyllgorau'r ddau dŷ, yn ogystal â Senedd yr Alban a'r Cynulliadau yng Nghymru a Gogledd Iwerddon y dylid cydymffurfio â nhw fel arfer.

10.3.7 Rhaid i unrhyw gynnig i newid deunydd o siambrau Seneddau neu Gynulliadau (yn cynnwys San Steffan) neu unrhyw gynnig o gwbl i ddefnyddio deunydd o'r siambrau hynny sydd y tu allan i faes newyddion, rhaglenni ffeithiol neu gynnwys at ddibenion addysgol gael ei atgyfeirio i'r Prif Gynghorydd Gwleidyddiaeth.

Darllediadau Gwleidyddol

Darllediadau Pleidiau Gwleidyddol, Etholiadau a Refferenda

10.3.8 Rydym yn gorfod trefnu i amser fod ar gael ar yr awyr ar gyfer darllediadau pleidiau a grwpiau ymgyrchu ar gyfer refferenda[62]. Mae'r rhain ar wahân i gynnwys y BBC, ac nid yw eu darlledu'n golygu bod y BBC yn cefnogi'r farn sydd ynddynt.

Mae dyrannu cyfres o ddarllediadau mewn ffordd briodol yn bodloni'r gofyniad am ddidueddrwydd dyladwy.

10.3.9 Mae hawlfraint y darllediadau'n eiddo i'r pleidiau neu i grwpiau ymgyrchu refferenda, ond gellir defnyddio rhannau ohonynt heb gael eu cydsyniad.

10.3.10 Mae pleidiau'n gwneud y darllediadau ar eu traul eu hunain ac maent yn gyfrifol am eu cynnwys. Er hynny, rhaid i ni sicrhau eu bod yn gyson â gofynion darlledu, drwy gydymffurfio â'r gyfraith a'r rhannau perthnasol o God Darlledu Ofcom a Chanllawiau Golygyddol y BBC sydd wedi'u nodi ar wefan Grŵp Cyswllt y Darlledwyr.

Darllediadau gweinidogol a Gwybodaeth gan y Llywodraeth

10.3.11 Mewn amgylchiadau eithriadol, fel penderfyniad i fynd i ryfel, gall fod yn ofynnol i'r BBC[63] ddarparu amser ar gyfer darllediad gan un o weinidogion Llywodraeth y DU. Mewn amgylchiadau o'r fath, efallai y bydd hefyd angen i'r BBC ystyried a fyddai ymatebion gan bleidiau gwleidyddol eraill yn briodol. Y BBC, fel darlledwr, fydd â'r gair olaf ynghylch a yw'r darllediad yn dderbyniol o ran cydymffurfio â safonau cyfreithiol priodol a safonau eraill.

Rhaid i unrhyw gais am ddarllediad gweinidogol neu am ymateb i ddarllediad gweinidogol gael ei atgyfeirio'n ddi-oed i'r Prif Gynghorydd Gwleidyddiaeth.

10.3.12 **Rhaid i unrhyw gysylltiad gan adran lywodraeth ynghylch trosglwyddo negeseuon swyddogol neu ffilmiau gwybodaeth sy'n ymwneud i unrhyw raddau â pholisi cyhoeddus neu bwnc gwleidyddol dadleuol gael ei atgyfeirio i'r Prif Gynghorydd Gwleidyddiaeth**.

Etholiadau

Etholiadau a Refferenda yn y DU

10.3.13 Bydd craffu manwl ar ein hymrwymiad i ddidueddrwydd a thegwch pan fydd pobl yn paratoi i bleidleisio. Mae'r BBC yn cyhoeddi canllawiau penodol ar gyfer pob etholiad cenedlaethol a refferendwm sy'n ategu'r Canllawiau Golygyddol. Ar gyfer etholiadau, maent yn cynnwys cod ymarfer mewn perthynas â'r rhan a gymerir gan ymgeiswyr ym mhob etholaeth neu ardal etholiadol, yn unol â chyfraith etholiadol.

Yn ystod cyfnodau etholiad ac yn y cyfnod cyn ymgyrchoedd etholiadol, mae'n bosibl y bydd angen gofal ac ystyriaeth ychwanegol wrth amserlennu rhai mathau o allbwn (er enghraifft, dramâu untro hyd yn

---

[62] Atodlen 3 (5), Darlledu: Cytundeb rhwng Ysgrifennydd Gwladol Ei Mawrhydi dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon a'r Gorfforaeth Ddarlledu Brydeinig Rhagfyr 2016

[63] Cymal 67 Trefniadau Amddiffyn ac Argyfwng, Darlledu: Cytundeb rhwng Ysgrifennydd Gwladol Ei Mawrhydi dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon a'r Gorfforaeth Ddarlledu Brydeinig Rhagfyr 2016

oed os ydynt o natur hanesyddol, ymddangosiadau gan wleidyddion mewn allbwn anwleidyddol neu raglenni sy'n sicrhau didueddrwydd drwy ddibynnu ar gyfnod hirach). Dylid ymgynghori'n gynnar â'r Prif Gynghorydd Gwleidyddiaeth.

10.3.14 Dylai cynhyrchwyr cynnwys gymryd pob cwyn o ddifrif a bod yn ymwybodol y gellid cymryd bod unrhyw beth y maent yn ei ddweud yn 'bolisi'r BBC'. Dylid egluro i achwynwyr yr ymdrinnir â chwynion cyffredinol neu honiadau am duedd ar lefel uwch fel arfer, a dylid atgyfeirio'r gŵyn yn unol â hynny wedyn. Mae'n bosibl y bydd pleidiau gwleidyddol, gweithredwyr ac ymgyrchwyr refferenda yn ceisio dylanwadu ar benderfyniadau golygyddol.

10.3.15 Dylai'r BBC wneud penderfyniadau golygyddol ynghylch y sylw sy'n cael ei roi i ymgyrchoedd, a gallu eu hamddiffyn, ar y sail eu bod yn rhesymol ac wedi'u gwneud yn ofalus, gyda didueddrwydd dyladwy. Mae'n bwysig bod barn am yr hyn yw newyddion yn parhau'n sail i benderfyniadau golygyddol mewn rhaglenni seiliedig ar newyddion a bod y farn honno ar amser etholiad yn cael ei ffurfio o fewn fframwaith o drafodaeth ddemocrataidd. Dylai'r fframwaith hwnnw sicrhau bod pwys dyladwy yn cael ei roi ar gyfleu, archwilio a herio safbwyntiau a pholisïau'r holl bleidiau perthnasol. Mewn darllediadau ar gyfer y DU gyfan, rhaid ystyried ac adlewyrchu'r gwahanol strwythurau gwleidyddol ym mhedair gwlad y Deyrnas Unedig.

10.3.16 Bydd y ffordd i sicrhau didueddrwydd dyladwy rhwng pleidiau yn amrywio, yn ôl y fformat, yr allbwn a'r llwyfan. Bydd penderfynu'r priod lefelau o sylw i wahanol bleidiau gwleidyddol, sydd â lefelau amrywiol o gefnogaeth wleidyddol, yn galw'n bennaf am farn olygyddol dda a diduedd, yn hytrach na defnyddio fformiwlâu mathemategol. Ond rhaid i gynhyrchwyr cynnwys gymryd cyfrifoldeb am sicrhau didueddrwydd dyladwy yn eu hallbwn eu hunain heb ddibynnu o reidrwydd ar gynnwys neu wasanaethau eraill y BBC.

10.3.17 Ar ddiwrnod pleidleisio bydd y BBC, yn yr un modd â darlledwyr eraill, yn rhoi'r gorau i ohebu ar ymgyrchoedd o 06.00 nes bydd y gorsafoedd pleidleisio yn cau. Yr unig ohebu a ganiateir fydd disgrifiadau ffeithiol annadleuol, fel ymddangosiad gwleidyddion mewn gorsafoedd pleidleisio neu'r tywydd. Rhaid peidio â rhoi sylw i bynciau sydd wedi bod yn destun neu'n rhan o'r ymgyrchu, neu faterion dadleuol eraill sy'n ymwneud â'r etholiad, cyn i'r gorsafoedd pleidleisio gau, er mwyn sicrhau nad oes dim yn allbwn y BBC y gellir ei ddehongli fel rhywbeth sy'n dylanwadu ar y bleidlais.

Gohebu ar Etholiadau a Refferenda mewn Gwledydd Tramor

10.3.18 Mae'n bwysig bod yr egwyddorion o degwch a didueddrwydd dyladwy sy'n sail i'r sylw y mae'r BBC yn ei roi i bleidleisio yn y DU hefyd yn sail i ohebu mewn gwledydd eraill. Er hynny, wrth ohebu ar etholiadau mewn gwledydd tramor, gellir ystyried yr amgylchiadau y mae'r etholiad dan sylw yn cael ei gynnal ynddynt, yn enwedig os oes amheuon ynghylch gonestrwydd neu degwch y broses ddemocrataidd.

10.3.19 Gall ystyriaethau ychwanegol godi lle mae cynnwys y BBC wedi'i fwriadu ar gyfer cynulleidfa yn y wlad lle mae'r etholiad neu refferendwm yn cael ei gynnal. Byddai cynnwys sydd wedi'i wneud yn wreiddiol ar gyfer cynulleidfa yn y DU ac sy'n cael ei ddosbarthu drwy wasanaethau rhyngwladol yn gallu dylanwadu ar bleidlais. Lle bo'n briodol, mae'n bosibl y bydd angen gohirio'r dosbarthu nes bydd y pleidleisio wedi gorffen.

Materion Cyfreithiol ac Etholiadau a Refferenda mewn Gwledydd Tramor

10.3.20 Nid yw cyfraith etholiadol y DU yn berthnasol i etholiadau y tu allan i'r DU, ond gall gwledydd eraill fod â chyfreithiau penodol sy'n berthnasol i ohebu yn ystod eu pleidleisiau. Os yw cynnwys y BBC yn cael ei ddosbarthu i wlad benodol, mae'n bosibl y bydd angen ystyried materion cyfreithiol.

Mewn rhai gwledydd, gellir cael gwrthdaro rhwng gofynion cyfreithiol yng nghyswllt pleidleisio ac egwyddorion golygyddol sylfaenol y BBC, yn enwedig y rheini sy'n ymwneud â thegwch a didueddrwydd. Mewn achosion o'r fath, bydd y BBC yn cynnal yr egwyddorion golygyddol yn ei allbwn hyd yn oed os yw hynny'n golygu na fydd y darlledwr lleol yn gallu ailddosbarthu cynnwys neu wasanaethau'r BBC. Mae hyn yn neilltuol o bwysig i BBC World Service, BBC World News a BBC Online, sydd i gyd yn cyrraedd cynulleidfaoedd mewn gwledydd tramor.

Polau Piniwn, Arolygon a Phleidleisio

10.3.21 Mae cywirdeb, hygrededd a didueddrwydd yr un mor bwysig pan fydd y BBC yn gohebu ar 'bolau piniwn' ac 'arolygon' ag ydyw mewn meysydd eraill.

10.3.22 Mae risg i enw da'r BBC yng nghyswllt 'polau piniwn' neu 'arolygon' a gomisiynir ganddo, felly rhaid wrth ofal i sicrhau bod y gynulleidfa'n gallu dibynnu ar eu canfyddiadau, ac na fyddwn yn rhoi gormod o bwys iddynt wrth ohebu arnynt.

10.3.23 Yn achos pob pôl piniwn a gomisiynir gan y BBC, mae'n bwysig bod y fethodoleg, y data a chywirdeb iaith wrth ohebu arno yn dal craffu arnynt.

Pan fydd y BBC yn gohebu ar bôl piniwn y mae wedi'i gomisiynu, rhaid peidio ag awgrymu bod barn gan y BBC am bolisi neu fater penodol, na bod y pôl piniwn wedi'i gomisiynu gyda'r bwriad o ddylanwadu ar farn am bwnc dadleuol cyfredol.

Comisiynu Polau Piniwn

10.3.24 Rhaid i ni sicrhau bod unrhyw bôl piniwn a gynhelir ar y cyd â sefydliad arall yn bodloni'r gofynion o ran didueddrwydd dyladwy.

10.3.25 Dylem fod yn ofalus iawn wrth gomisiynu polau piniwn sy'n gofyn am farn plant a phobl ifanc; dylid ymgynghori â'r Prif Gynghorydd Gwleidyddiaeth fel arfer.

10.3.26 Pan fydd y BBC yn comisiynu polau piniwn, dylid cyhoeddi'r holl ganlyniadau a'r data ar eu cyfer fel arfer. Dylai unrhyw gynnig i beidio â gwneud hynny gael ei atgyfeirio i'r Prif Gynghorydd Gwleidyddiaeth.

10.3.27 Anaml y bydd y BBC yn comisiynu polau piniwn ar fwriadau pleidleisio neu arwyddion eraill o gefnogaeth i bleidiau gwleidyddol. **Rhaid i unrhyw gynnig i gomisiynu pôl piniwn (neu i ddefnyddio dulliau eraill, fel dadansoddi data) gyda'r bwriad o samplu cefnogaeth i bleidiau gwleidyddol neu fwriadau pleidleisio gael ei atgyfeirio ymlaen llaw i'r Prif Gynghorydd Gwleidyddiaeth i'w gymeradwyo.**

10.3.28 **Rhaid i unrhyw gynnig i gomisiynu pôl piniwn ar faterion polisi cyhoeddus, pynciau gwleidyddol neu ddiwydiannol dadleuol, neu ar 'bynciau dadleuol' mewn unrhyw faes arall, gael ei**

atgyfeirio i'r Prif Gynghorydd Gwleidyddiaeth. Mae cyngor technegol ar gynllunio cwestiynau er enghraifft ar gael gan yr Uned Ymchwil Wleidyddol.

(Gweler Adran 4 Didueddrwydd: 4.3.4-4.3.9)

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Polau Piniwn, Arolygon, Holiaduron, Pleidleisiau a Pholau Gwelltyn)

10.3.29 Gellir cynnal polau piniwn wyneb yn wyneb, dros y ffôn neu ar-lein. Yn y DU, ar faterion polisi cyhoeddus, pynciau gwleidyddol neu ddiwydiannol dadleuol, neu ar 'bynciau dadleuol' mewn unrhyw faes arall, dylai polau piniwn gael eu comisiynu fel arfer oddi wrth aelodau Cyngor Arolygon Prydain.

Gohebu ar Bolau Piniwn

10.3.30 Wrth ohebu ar ganfyddiadau polau piniwn (yn enwedig arolygon o fwriadau pleidleisio yn y Deyrnas Unedig), pa un a oeddent wedi'u comisiynu gan y BBC neu gan eraill:

- ni ddylai canlyniad pôl piniwn fod yn brif stori neu'n brif bennawd mewn darllediad neu allbwn arall, oni bai ei fod wedi sbarduno stori sy'n teilyngu ei gwneud yn brif stori neu'n brif bennawd ohoni'i hun a bod angen cyfeirio at ganfyddiadau'r pôl piniwn er mwyn gwneud synnwyr o'r stori

- ni ddylai'r iaith a ddefnyddir roi mwy o hygrededd i bolau piniwn nag y maent yn ei haeddu. Er enghraifft, mae polau piniwn yn 'awgrymu' ond byth yn 'profi' neu'n 'dangos'

- ni ddylem ddibynnu fel arfer ar y dehongliad a roddir gan y sefydliad neu'r cyhoeddiad sydd wedi'i gomisiynu o ganlyniadau'r pôl

- dylai'r BBC adrodd ar y fethodoleg a ddefnyddiwyd, y sefydliad a gynhaliodd y pôl piniwn a'r sefydliad neu'r cyhoeddiad a gomisiynodd ef. Ni ddylid galw polau piniwn o'r fath yn 'bolau piniwn y BBC'. Mae'n bwysig trefnu i'r holl fanylion perthnasol, yn cynnwys cwestiynau, canlyniadau a maint y sampl, fod ar gael fel y gall y gynulleidfa ddeall y fethodoleg a'r canlyniadau

- os yw'n berthnasol o safbwynt golygyddol, dylid adrodd ar ddyddiadau'r gwaith maes a'r digwyddiadau ers hynny a allai fod wedi newid barn.

Ystyriaeth ychwanegol wrth ohebu ar fwriadau pleidleisio:

- rhaid gohebu ar ganfyddiadau arolygon o fwriadau pleidleisio yng nghyd-destun tuedd, a all gynnwys canlyniadau'r holl bolau piniwn mawr dros gyfnod penodol neu fod yn gyfyngedig i'r newid yn y canfyddiadau gan un cwmni polau piniwn. Dylid bod yn ofalus iawn wrth ymdrin â chanlyniadau polau piniwn sy'n wahanol heb esboniad credadwy

- dylid hysbysu'r gynulleidfa os yw'r gwahaniaeth a gofnodwyd rhwng dwy blaid arwyddocaol yn llai na'r lwfans ansicrwydd ar gyfer methodoleg y pôl piniwn.

Rhaid i unrhyw gynnig i ohebu ar fwriadau pleidleisio a gafwyd drwy ddulliau heblaw polau piniwn – fel dadansoddi data – gael ei atgyfeirio i'r Prif Gynghorydd Gwleidyddiaeth.

10.3.31 Rhaid i'r BBC ystyried a yw'r canfyddiadau o bolau piniwn yn ddigon credadwy i ohebu arnynt. Os oes amheuon ynghylch methodoleg pôl piniwn neu onestrwydd y rheini sy'n ei gynnal, rhaid defnyddio iaith briodol i amodi'r gohebu. Mae cyngor ar gael gan yr Uned Ymchwil Wleidyddol.

Polau Piniwn yn ystod Etholiadau a Refferenda

10.3.32 Bydd canllawiau ar gyfer pob cyfnod etholiad a refferendwm ffurfiol yn cynnwys cyngor penodol ar ymdrin â pholau piniwn.

10.3.33 Ni cheir cyhoeddi unrhyw bôl piniwn am unrhyw bwnc sy'n ymwneud â gwleidyddiaeth neu'r etholiad perthnasol, yn cynnwys arolygon o fwriadau pleidleisio, ar ddiwrnod y pleidleisio nes bydd y gorsafoedd pleidleisio wedi cau. Yn y DU mae'n drosedd cyhoeddi gwybodaeth am y ffordd y mae pobl wedi pleidleisio tra bydd y gorsafoedd pleidleisio yn agored.

Arolygon

10.3.34 Mae arolwg, o'i gyferbynnu â phôl piniwn, yn cael ei gynnal fel arfer ymysg grŵp llai a phenodol. Gall fod yn grŵp o unigolion (fel ASau, is-gangellorion prifysgol neu aelodau cymdeithas benodol) neu'n grŵp o sefydliadau (fel ymddiriedolaethau iechyd, cwmnïau FTSE 100 ac awdurdodau lleol).

10.3.35 Os dywedir wrth gynulleidfaoedd fod arolwg wedi'i gomisiynu gan y BBC, rhaid iddynt allu bod yn hyderus bod ei hygrededd ystadegol yn cyfiawnhau unrhyw honiadau neu ragdybiaethau am ba mor gynrychiadol ydyw.

10.3.36 Rhaid i unrhyw gynnig i gomisiynu arolwg BBC ar faterion polisi cyhoeddus, pynciau gwleidyddol neu ddiwydiannol dadleuol, neu ar 'bynciau dadleuol' mewn unrhyw faes arall, gael ei atgyfeirio i'r Prif Gynghorydd Gwleidyddiaeth.

(Gweler Adran 4 Didueddrwydd: 4.3.4-4.3.9)

Mae'n rhaid i'r arolwg:

- gwmpasu grŵp diffiniedig a chyfyngedig y mae ei farnau, ei bolisïau neu fathau o ymddygiad yn cael eu dadansoddi
- gytuno ar baramedrau rhifiadol ymlaen llaw, fel y gyfradd ymateb isaf sy'n dderbyniol
- fod â methodoleg a gytunwyd, yn cynnwys cwestiynau sydd wedi'u geirio'n briodol ac yn cael eu gofyn mewn ffordd gyson
- gael ei gofnodi mewn iaith sy'n sicrhau na fydd y BBC yn honni dim byd na ellir ei gadarnhau drwy gyfeirio at ddata.

10.3.37 Dylid adrodd ar y canlyniad gan gyfeirio at union nifer yr ymatebwyr fel arfer; rhaid bod yn ofalus wrth gyfeirio at ganrannau a nodi'r cyd-destun priodol bob amser.

10.3.38 Rhaid paratoi cyfarwyddyd ar gyfer gwasanaethau eraill y BBC (yn cynnwys swyddfa'r wasg) a all ddymuno adrodd ar y canfyddiadau, gan sicrhau na fydd addasu'r iaith ar gyfer cynulleidfaoedd eraill yn newid yr ystyr neu'n chwyddo honiadau'r ymchwil wreiddiol.

10.3.39 Gellir peri risg benodol i'r canfyddiad o ddidueddrwydd y BBC os caiff arolwg ei gomisiynu heb ei gyhoeddi wedyn, yn enwedig os yw'n ymwneud â gwleidyddiaeth neu 'bynciau dadleuol' eraill. Cyn gwneud penderfyniad o'r fath, dylid ymgynghori â'r Prif Gynghorydd Gwleidyddiaeth.

10.3.40 Dylid bod yn briodol o amheugar wrth ymdrin ag arolygon sydd wedi'u comisiynu neu eu cynnal gan sefydliadau eraill ac, os oes angen, dylid disgrifio eu methodoleg. Mae angen bod yn ofalus, yn enwedig mewn allbwn newyddion, i beidio â gohebu ar arolygon o'r fath mewn ffordd sy'n arwain y gynulleidfa i gredu eu bod yn fwy dibynadwy nag y maent mewn gwirionedd.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Polau Piniwn, Arolygon, Holiaduron, Pleidleisiau a Pholau Gwelltyn a Gohebu ar Ystadegau)

Grwpiau Ffocws

10.3.41 Rhaid i'r BBC beidio ag awgrymu bod barn grwpiau ffocws, er mor ofalus y gallent fod wedi'u dewis, yn cynrychioli barn y boblogaeth gyfan, a rhaid peidio â'u defnyddio fel modd i geisio amcangyfrif maint y gefnogaeth i bleidiau gwleidyddol ymysg yr etholwyr yn gyffredinol.

Gellir defnyddio grwpiau ffocws, o'u dewis yn briodol, i ymchwilio i'r rheswm pam fod pobl yn arddel safbwyntiau penodol ond nid i'r graddau y maent yn cael eu harddel.

10.3.42 Dylai unrhyw gynnig i gomisiynu ymchwil drwy grwpiau ffocws i faterion polisi cyhoeddus, pynciau gwleidyddol neu ddiwydiannol dadleuol, neu 'bynciau dadleuol' mewn unrhyw faes arall, gael ei atgyfeirio i'r Prif Gynghorydd Gwleidyddiaeth a dylid gwirio'r fethodoleg gyda'r Uned Ymchwil Wleidyddol.

Vox Pops

10.3.43 Dylai fod yn glir bob amser mai unig bwrpas vox pops – ar y stryd neu ar-lein – yw dangos rhai agweddau ar ddadl ac nad ydynt yn rhoi unrhyw arwydd o bwysau neu rychwant barn.

Pleidleisiau Ffôn, Testun, Cyfryngau Cymdeithasol, Ar-lein a Pholau Gwelltyn eraill

10.3.44 Nid oes gwerth ystadegol na rhifiadol i 'bolau gwelltyn' – yn cynnwys pleidleisiau ffôn, testun, cyfryngau cymdeithasol, ac ar-lein.

Gallant fod yn ffordd effeithiol i ryngweithio â'r gynulleidfa, i egluro dadl, ond rhaid cynnwys datganiad penodol wrth eu defnyddio i esbonio i gynulleidfaoedd fod y pleidleiswyr wedi'u cynnig eu hunain ac nad yw'r bleidlais yn gynrychiadol nac yn wyddonol. Ni ellir dweud fel arfer fod pleidleisiau o'r fath hyd yn oed yn gynrychiadol o gynulleidfa'r rhaglen neu'r wefan; nid ydynt yn cynrychioli neb ond y rheini sy'n dewis cymryd rhan. Nid yw ymateb mawr yn eu gwneud yn fwy cynrychiadol o reidrwydd.

(Gweler Adran 17 Cystadlaethau, Pleidleisiau a Rhyngweithio: 17.3.1-17.3.5)

10.3.45 Gellir rhoi'r canlyniadau yng nghyd-destun y rhaglen gysylltiedig gan nodi niferoedd gwirioneddol neu ganrannau os yw'n briodol yn ôl maint yr ymateb. Fodd bynnag:

- **ni ddylid cynnwys canlyniadau mewn bwletinau newyddion**

- gellir adrodd ar grynodeb o bleidlais testun neu bleidlais ar-lein yn y rhaglen radio neu deledu, neu ar y wefan neu'r blog y mae’n gysylltiedig ag ef, ond fel arfer ni ddylid adrodd arno mewn mannau eraill yn y newyddion, mewn rhaglenni radio neu deledu eraill, ar wefannau eraill y BBC nac mewn datganiadau i’r wasg

- pan gynhelir polau gwelltyn ar yr un pwnc ar wahanol adegau, rhaid peidio â chyflwyno’r canlyniadau mewn ffordd sy’n gallu awgrymu bod tuedd

- **ni ddylid byth ddefnyddio polau gwelltyn i gasglu gwybodaeth bwysig am gefnogaeth i bleidiau gwleidyddol.**

10.3.46 Mae polau gwelltyn ar bynciau dadleuol yn agored i ddylanwad grwpiau pwyso trefnedig. Hyd yn oed os eglurir nad yw pôl o’r fath yn gynrychiadol, gall y canlyniad wneud niwed i enw da'r BBC.

‘’’Rhaid i unrhyw gynnig i gynnal pleidlais ar faterion polisi cyhoeddus, pynciau gwleidyddol neu ddiwydiannol dadleuol, neu ar bynciau dadleuol mewn unrhyw faes arall, gael ei atgyfeirio i'r Prif Gynghorydd Gwleidyddiaeth.
<http://www.bbc.co.uk/guidelines/editorialguidelines/edguide/politics/onlinevoting.shtml>

10.3.47 **Rhaid i unrhyw gynnig i gynnal pleidlais ffôn, testun neu ar-lein hefyd gael ei atgyfeirio i’r Uned Cygor a Chontractau Technegol Rhyngweithedd (ITACU) a rhaid cwblhau’r broses gymeradwyo briodol.**

(Gweler Adran 17 Cystadlaethau, Pleidleisiau a Rhyngweithio: 17.3.1-17.3.5)

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Rhyngweithio â Chynulleidfaoedd; a Polau Piniwn, Arolygon, Holiaduron, Pleidleisiau a Pholau Gwelltyn)

ADRAN 11: RHYFEL, TERFYSGAETH AC ARGYFYNGAU

11.1 Cyflwyniad
11.2 Atgyfeiriadau Gorfodol
11.3 Canllawiau

- Cywirdeb a Didueddrwydd
- Sylwadau gan Gynulleidfaoedd a Chymedroli
- Defnydd o Iaith
- Adnabod Dioddefwyr
- Cythrwfl a Therfysgoedd
- Digwyddiadau Wedi’u Llwyfannu
- Bygythiadau a Galwadau Ffug
- Herwgipio, Llathruddo, Cymryd Gwystlon a Gwarchae
- Diogelwch Gwladol a Gwrthderfysgaeth
- Deddfau Terfysgaeth
- Amgylcheddau Gelyniaethus a Hysbysiadau Cynghori ar Deithio

11.1 CYFLWYNIAD

Mae cyfrifoldeb arbennig gan y BBC tuag at ei gynulleidfaoedd yn y DU ac mewn gwledydd tramor wrth ohebu ar wrthdaro, yn cynnwys rhyfeloedd, gweithredoedd terfysgol, gwarchae ac argyfyngau eraill.

Mae pobl ym mhob rhan o’r byd yn mynd at ein gwasanaethau i gael newyddion a gwybodaeth ddibynadwy. Maent yn disgwyl i ni ddarparu cyd-destun a dadansoddi a chynnig ystod eang o farnau a safbwyntiau. Mae angen i ni fod yn ofalus iawn wrth gymhwyso egwyddorion cywirdeb a didueddrwydd dyladwy[64].

Rhaid i ni ofalu na fydd ein newyddiaduraeth yn rhoi unigolion mewn perygl o gael niwed ychwanegol nac yn achosi gofid diangen.

Rhaid i ni ystyried y dôn a’r iaith rydym yn ei defnyddio wrth ohebu ar faterion sy’n ymwneud â cholli bywyd a dioddefaint dynol. Bydd gan rai yn ein cynulleidfa berthnasau neu ffrindiau sy’n gysylltiedig yn uniongyrchol. Dylem osgoi peri tramgwydd diangen gan sicrhau hefyd ein bod yn parhau i gyfleu’r gwir am ddigwyddiadau ac na fyddwn yn addasu ein gohebu’n ormodol i’w wneud yn gymeradwy. Byddwn yn sicrhau, hyd y gellir yn ymarferol, na fydd perthnasau agosaf yn cael gwybod am farwolaeth neu anaf perthynas o unrhyw gynnwys rydym yn ei ddarparu. Rhaid cael cyfiawnhad golygyddol cryf dros ddefnyddio lluniau graffig iawn.

Yn ogystal ag ystyriaethau golygyddol a moesegol, mae’r Deddfau Terfysgaeth yn rhoi rhwymedigaethau cyfreithiol ar unigolion – yn cynnwys newyddiadurwyr – i ddatgelu gwybodaeth benodol i’r heddlu cyn gynted ag y gellir yn ymarferol.

Rhoddir canllawiau penodol ar adrodd ar ryfel, yn ôl yr angen, ar y wefan Canllawiau Golygyddol.

Ar adegau o ryfel, terfysgaeth, argyfwng neu drychineb, dylem gadw ein holl allbwn dan sylw, yn enwedig rhaglenni a amserlennwyd (yn cynnwys ffilmiau, drama, comedi a cherddoriaeth) a threialon, er mwyn canfod unrhyw beth a allai gael ei ystyried yn amhriodol yng nghyd-destun digwyddiadau.

(Gweler Adran 3 Cywirdeb: 3.1, Adran 4 Didueddrwydd: 4.1, Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.41-7.3.45 ac Adran 5 Niwed a Thramgwydd: 5.3.11 a 5.3.54)

11.2 ATGYFEIRIADAU GORFODOL

(Mae Atgyfeiriadau Gorfodol yn rhan o system rheoli golygyddol y BBC. Maent yn rhan hanfodol o’r broses i sicrhau cydymffurfiaeth a rhaid cadw atynt.)

Atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol

11.2.1 Rhaid i unrhyw gynnig i fynd i ddigwyddiad a lwyfannwyd gan sefydliadau neu grwpiau gwaharddedig sy’n adnabyddus am drefnu gweithredoedd terfysgol, er mwyn ei recordio, gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i’r golygydd comisiynu. Rhaid ei atgyfeirio hefyd i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

---

[64] Yr adrannau o God Darlledu Ofcom sy’n ymwneud â hyn yw 3: Trosedd, Anhrefn, Casineb a Chamdriniaeth ac 8: Preifatrwydd.

(Gweler 11.3.9)

11.2.2 Rhaid i unrhyw gynnig i ddarlledu deunydd a recordiwyd mewn digwyddiad a lwyfannwyd yn y DU neu mewn gwlad dramor, lle gwnaed bygythiadau yn erbyn dinasyddion y DU, gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

(Gweler 11.3.10)

11.2.3 Rhaid i unrhyw gais gan yr heddlu neu eraill am atal pob stori newyddion am ddigwyddiad penodol gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch, a rhaid iddo yntau ymgynghori â'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

(Gweler 11.3.18)

11.2.4 Rhaid i unrhyw gysylltiad â, neu oddi wrth, Ysgrifennydd Pwyllgor Cynghori'r Cyfryngau ar Amddiffyn a Diogelwch[65] gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

(Gweler 11.3.20)

11.2.5 Rhaid i unrhyw sefyllfa lle y gall fod rhwymedigaethau ar staff y BBC neu unrhyw un arall sy'n ymwneud â chynhyrchu cynnwys i'r BBC o dan y Deddfau Terfysgaeth gael ei hatgyfeirio'n ddi-oed i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol a'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.

(Gweler 11.3.21)

11.2.6 Rhaid i unrhyw gynnig i gysylltu â sefydliad (neu unrhyw aelod unigol o sefydliad) sydd wedi'i ddynodi'n 'grŵp terfysgol' gan yr Ysgrifennydd Cartref o dan y Deddfau Terfysgaeth, ac unrhyw gynnig i gysylltu ag unigolion neu sefydliadau sy'n gyfrifol am weithredoedd terfysgol, i ofyn iddynt gymryd rhan yn ein hallbwn gael ei atgyfeirio ymlaen llaw i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

(Gweler 11.3.21)

Atgyfeiriadau Eraill

11.2.7 Rhaid i unrhyw gynnig i ddarlledu deunydd a recordiwyd mewn digwyddiadau cyfreithlon lle mae grwpiau paramilwrol neu grwpiau eraill sydd â hanes hysbys o drais neu fygwth yn trefnu i ymddangos gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, a all ymgynghori â'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

(Gweler 11.3.11)

11.2.8 Rhaid i unrhyw gynnig i ddarlledu cynnwys a wnaed gan gyflawnwyr herwgipio, llathruddo, cymryd gwystlon neu warchae gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu. Dylid ei atgyfeirio hefyd i'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 11.3.17)

11.2.9 Rhaid atgyfeirio unrhyw gynnig i ymdrin â deunydd sy'n ymwneud â materion diogelwch neu gudd-wybodaeth sy'n dod o dan, neu a allai ddod o dan, amodau'r Ddeddf Cyfrinachau Swyddogol, i sylw'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.

---

[65] Cyfeirir ato weithiau dan ei enw blaenorol 'D-Notice Committee'.

(Gweler 11.3.19)

11.2.10 Rhaid i unrhyw gynnig i deithio i wlad neu ardal sydd wedi'i dynodi'n Amgylchedd Gelyniaethus neu lle mae Hysbysiad Cynghori ar Deithio yn gymwys, gael ei atgyfeirio i Dîm Risg Uchel BBC Safety cyn ymadael.

(Gweler 11.3.22)

11.3 CANLLAWIAU

Cywirdeb a Didueddrwydd

11.3.1 Wrth ohebu ar ryfel, ac wrth ddechrau gohebu ar argyfyngau cenedlaethol a rhyngwladol (yn cynnwys gweithredoedd terfysgol, trychinebau a damweiniau mawr), mae'n bwysig iawn rhoi ffynhonnell yr wybodaeth a'r deunydd a gafwyd gan drydydd partïon, yn enwedig os oes honiadau sy'n anghyson â'i gilydd. Yn aml bydd yr amcangyfrifon cyntaf o nifer yr anafusion yn cael eu profi'n anghywir. Os bydd gwahanol ffynonellau'n rhoi amcangyfrifon gwahanol, dylem un ai adrodd ar amrediad y niferoedd neu ddewis y ffynhonnell fwyaf awdurdodol a phriodoli'r amcangyfrif iddi.

Dylem ei gwneud yn glir os yw ein hadroddiadau wedi'u sensora neu eu monitro neu os ydym yn dal gwybodaeth yn ôl dan orfod, ac egluro, lle bynnag y bo modd, y rheolau rydym yn gweithredu o danynt.

Rhaid i ohebwyr fod yn ymwybodol y gall sylwadau y maent yn eu gwneud ar gyfrifon cyfryngau cymdeithasol sy'n ymwneud â'u gwaith i'r BBC gael eu gweld yn rhai sydd â'r un awdurdod ag adroddiad gan y BBC, felly dylent gofio'r gofyniad am gywirdeb a didueddrwydd dyladwy bob amser.

11.3.2 Wrth ohebu ar wrthdystiadau, cythrwfl a digwyddiadau tebyg, dylem drin amcangyfrifon o'r niferoedd sy'n cymryd rhan gydag amheuaeth ddyladwy, adrodd ar wahaniaethau mawr rhwng ffigurau ac enwi ffynonellau'r ffigurau hynny. Ein bwriad yw cynnig golwg gynhwysfawr a diduedd ar ddigwyddiadau. Pan fydd gohebwyr sydd wedi'u lleoli ar un ochr i'r gwrthdaro yn ei chael yn anodd ffurfio barn gyffredinol glir, dylid rhoi eu deunydd mewn cyd-destun ehangach i'w ddarlledu.

(Gweler Adran 3 Cywirdeb: 3.1 a 3.3.16)

11.3.3 Mewn argyfwng sifil yn y DU, byddwn yn ceisio darparu gwybodaeth hanfodol er mwyn diogelwch y cyhoedd yn ein holl wasanaethau. Byddwn yn gweithio gyda'r awdurdodau perthnasol i adnabod y mathau o ddigwyddiadau mawr sy'n galw am ymateb arbennig. Fodd bynnag, rhaid i ni wneud penderfyniadau golygyddol priodol i sicrhau cywirdeb ac annibyniaeth.

(Gweler Adran 11 Rhyfel, Terfysgaeth ac Argyfyngau: 11.3.18)

Sylwadau gan Gynulleidfaoedd a Chymedroli

11.3.4 Ar adegau o wrthdaro, ceir mathau arbennig o sensitifrwydd; er enghraifft, am ddiogelwch cynlluniau milwrol gweithredol, am osgoi enwi anafusion cyn hysbysu'r perthnasau agosaf, a delio â sïon – mae angen i ni ystyried y rhain gan barhau i gynnal trafodaeth agored. Mae'n bosibl y bydd angen i ni ystyried cyfyngu ar y storïau ar-lein sy'n agored i sylwadau a gwneud trefniadau priodol ar gyfer cymedroli sylwadau ar wefannau – gallai fod yn angenrheidiol cymedroli sylwadau cyn eu dangos. Dylem ystyried a yw'n briodol cyhoeddi storïau'r BBC ar gyfryngau cymdeithasol lle mae gennym lai o allu i gymedroli sylwadau a lle gall cymedroli alw am ddefnyddio adnoddau helaeth.

(Gweler Adran 11 Rhyfel, Terfysgaeth ac Argyfyngau: 11.3.7, Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.41-7.3.45)

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Cyfraniadau a Gynhyrchir gan Ddefnyddwyr)

Defnydd o Iaith

11.3.5 Mae’n bwysig bod ein gohebu ar weithredoedd terfysgol posibl yn amserol a chyfrifol, gan gofio'r gofyniad i ni arfer cywirdeb a didueddrwydd dyladwy. Mae terfysgaeth yn bwnc emosiynol ac anodd ei drafod sydd ag arlliwiau gwleidyddol cryf ac mae angen gofal wrth ddefnyddio iaith sy’n cynnwys barnau ar werth. Ni ddylem ddefnyddio’r term ‘terfysgwr’ heb ei briodoli i ffynhonnell.

11.3.6 Gall y gair ‘terfysgwr’ fod yn rhwystr ohono’i hun yn hytrach na chymorth i ddeall. Dylem gyfleu holl ganlyniadau’r weithred i’n cynulleidfa drwy ddisgrifio beth a ddigwyddodd. Dylem ddefnyddio geiriau sy’n disgrifio’r cyflawnwr yn benodol fel ‘bomiwr’, ‘ymosodwr’, ‘saethwr’, ‘llathruddwr’, ‘gwrthryfelwr’ ac ‘ymladdwr’. Ni ddylem fabwysiadu iaith pobl eraill; ein cyfrifoldeb ni yw aros yn wrthrychol a gohebu mewn ffyrdd sy’n galluogi ein cynulleidfaoedd i wneud eu hasesiadau eu hunain am bwy sy’n gwneud beth i bwy.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Iaith wrth Ohebu ar Derfysgaeth)

Adnabod Dioddefwyr

11.3.7 Pan fydd pobl wedi cael eu lladd, eu hanafu neu pan fyddant ar goll, mae’n bwysig sicrhau, hyd y gellir yn rhesymol, na fydd y perthnasau agosaf yn cael gwybod drwy allbwn y BBC, ond yn cael eu hysbysu gan yr awdurdodau perthnasol.

Er mwyn lleihau pryder dylem gyfyngu’r maes sydd dan sylw mor fuan â phosibl heb enwi dioddefwyr unigol, er enghraifft yn achos damwain awyren, drwy gynnwys manylion fel y cwmni hedfan, rhif y daith awyren, y man ymadael a’r cyrchfan.

(Gweler Adran 11 Rhyfel, Terfysgaeth ac Argyfyngau: 11.3.4 ac Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.41-7.3.45)

Cythrwfl a Therfysgoedd

11.3.8 Mae rhoi sylw cynhwysfawr i gythrwfl a chynnwrf yn rhan bwysig o’n gohebu ar newyddion. Fodd bynnag, ar ben y canllawiau penodol ar gywirdeb a didueddrwydd, mae’n bwysig:

- ein bod yn asesu’r risg o ysgogi cythrwfl drwy roi sylw ymlaen llaw i’r tebygolrwydd iddynt ddigwydd
- ein bod yn tynnu’n ôl ar unwaith os byddwn yn amau ein bod yn ychwanegu at y cynnwrf
- ein bod yn barod i gasglu deunydd i’w ddefnyddio neu ei olygu’n ddiweddarach, os bydd y trais neu’r anhrefn yn dod yn rhy amlwg neu graffig i’w ddarlledu’n fyw.

(Gweler Adran 5 Niwed a Thramgwydd: 5.3.11 ac Adran 11 Rhyfel, Terfysgaeth ac Argyfyngau: 11.3.1-11.3.3)

Digwyddiadau Wedi'u Llwyfannu

11.3.9 **Rhaid i unrhyw gynnig i fynd i ddigwyddiad wedi'i lwyfannu gan sefydliadau neu grwpiau gwaharddedig sy'n adnabyddus am drefnu gweithredoedd terfysgol, er mwyn ei recordio, gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu.. Rhaid ei atgyfeirio hefyd i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.**

11.3.10 **Rhaid i unrhyw gynnig i ddarlledu deunydd a recordiwyd mewn digwyddiad a lwyfannwyd yn y DU neu mewn gwlad dramor, lle gwnaed bygythiadau yn erbyn dinasyddion y DU, gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.**

11.3.11 **Rhaid i unrhyw gynnig i ddarlledu deunydd a recordiwyd mewn digwyddiadau cyfreithlon lle mae grwpiau paramilwrol neu grwpiau eraill sydd â hanes hysbys o drais neu fygwth yn trefnu i ymddangos gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, a all ymgynghori â'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol**.

Bygythiadau a Galwadau Ffug

11.3.12 Os cawn rybudd am fom neu fygythiad arall sy'n benodol a chredadwy, ein blaenoriaeth gyntaf fydd ei drosglwyddo i'r awdurdodau priodol.

11.3.13 Rhaid i ni beidio â datgelu manylion diogelwch neu wybodaeth sensitif arall nad yw ar gael yn gyffredinol i'r cyhoedd a allai fod o gymorth i ymosod.

11.3.14 Fel arfer ni fyddwn yn adrodd am fygythiadau yn erbyn unigolion a enwyd oni bai eu bod wedi cael effaith weladwy, fel canslo ymddangosiad cyhoeddus.

11.3.15 Rhaid i ni gymryd gofal i beidio ag enwi unigolion neu sefydliadau, na fyddent mewn perygl fel arall, yn dargedau posibl oni bai fod cyfiawnhad golygyddol pwysicach. Gallai hyn gynnwys, er enghraifft, cwmnïau neu gyflogeion sy'n ymwneud â phrofion ar anifeiliaid neu'n gweithio i sefydliadau milwrol.

11.3.16 Fel arfer ni fyddwn yn adrodd ar ddigwyddiadau y gwelir wedyn eu bod yn ffug oni bai eu bod wedi cael effaith ddifrifol ac amlwg, fel problemau teithio difrifol ac amlwg iawn.

Herwgipio, Llathruddo, Cymryd Gwystlon a Gwarchae

11.3.17 Mewn achosion o herwgipio, llathruddo, cymryd gwystlon, gwarchae, bomio neu ddigwyddiadau tebyg eraill, rhaid i ni fod yn ymwybodol y bydd modd i bopeth rydym yn ei ddarlledu gael ei weld neu ei glywed, yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol, gan y drwgweithredwyr yn y DU ac mewn gwledydd tramor.

Mae'n bwysig ein bod yn adrodd ar hawliadau gan ddrwgweithredwyr yn eu cyd-destun. Dylem roi ystyriaeth ofalus hefyd i'r materion moesegol a godir drwy roi llwyfan i herwgipwyr, llathruddwyr neu gymerwyr gwystlon, yn enwedig os byddant yn cysylltu â ni'n uniongyrchol. Rhaid i ni gadw rheolaeth olygyddol wrth ohebu ar ddigwyddiadau a sicrhau:

- nad ydym yn cyfweld drwgweithredwyr yn fyw ar yr awyr

  (Gweler Adran 8 Gohebu ar Droseddu ac Ymddygiad Gwrthgymdeithasol: 8.3.14-8.3.18)

- nad ydym yn darlledu'n fyw unrhyw gynnwys y mae drwgweithredwr wedi'i roi i ni

- **nad ydym ond yn darlledu cynnwys a wnaed gan ddrwgweithredwyr ar ôl ei atgyfeirio i sylw ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu. Dylid gwneud atgyfeiriad i'r tîm Polisi Golygyddol hefyd.**

- wrth ohebu ar storïau sensitif, er enghraifft, gwarchae mewn ysgol neu herwgipio awyren, ein bod yn cofio na ellir rhagweld y canlyniad a bod rhaid i ni fod yn ofalus ynghylch darlledu lluniau byw gan fod perygl i ni ddangos deunydd sy'n peri gofid sy'n anaddas i'w ddarlledu

- oherwydd cyfryngau cymdeithasol, mae'n bosibl y cawn wybodaeth gan ddioddefwyr honedig, disgrifiadau gan lygad-dystion a lluniau yn ystod y digwyddiad neu'n fuan iawn ar ei ôl. Bydd angen i ni graffu'n briodol ar yr wybodaeth hon o safbwynt newyddiadurol i sicrhau ei bod yn gywir cyn ei defnyddio.

Pan fydd dioddefwr honedig mewn sefyllfa sy'n parhau yn cyhoeddi gwybodaeth ar y cyfryngau cymdeithasol, bydd angen i ni ystyried yn ofalus iawn a fydd gohebu ar ei sefyllfa yn achosi mwy o berygl iddo.

11.3.18 Wrth ohebu ar storïau sy'n ymwneud â herwgipio, llathruddo, cymryd gwystlon neu warchae, rhaid i ni roi ystyriaeth ddyladwy i gyngor gan yr heddlu ac awdurdodau eraill ynghylch unrhyw beth a fyddai, o ohebu arno, yn gallu gwaethygu'r sefyllfa. Weithiau byddant yn gofyn i ni ddal gwybodaeth yn ôl neu ei chynnwys mewn rhai achosion. Byddwn yn cydymffurfio fel arfer â chais rhesymol, ond ni fyddwn yn darlledu unrhyw beth anwir yn fwriadol.

Rhaid i unrhyw gais gan yr heddlu neu eraill am atal pob stori newyddion am ddigwyddiad penodol gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch, a rhaid iddo yntau ymgynghori â'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

Diogelwch Gwladol a Gwrthderfysgaeth

Deddf Cyfrinachau Swyddogol

11.3.19 **Mae'r Ddeddf Cyfrinachau Swyddogol yn effeithio ar ein gallu i adrodd ar rai materion sy'n ymwneud â diogelwch gwladol a chudd-wybodaeth. Rhaid i gynhyrchwyr cynnwys ymgynghori â'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni wrth ymdrin â deunydd sy'n dod neu a all ddod o dan ei thelerau.**

Hysbysiadau Cynghori'r Cyfryngau ar Amddiffyn a Diogelwch

11.3.20 Mae Hysbysiadau Cynghori'r Cyfryngau ar Amddiffyn a Diogelwch yn darparu cyfarwyddyd am wybodaeth a fyddai, o'i darlledu, yn gallu niweidio diogelwch gwladol. Maent yn ymdrin â chyhoeddi deunydd sy'n cynnwys codau a seiffrau dirgel iawn, gwybodaeth nad yw ar gael yn gyffredinol i'r cyhoedd am gyfleusterau a gorsafoedd milwrol allweddol a gwybodaeth am Wasanaethau Diogelwch a Chudd-wybodaeth a Gwasanaethau Arbennig y DU.

Gellir darllen yr Hysbysiadau sefydlog ar wefan System Hysbysiadau DSMA.

Mae'r system yn wirfoddol; nid oes awdurdod cyfreithiol iddi a ni sy'n llwyr gyfrifol yn y pen draw am benderfynu a fyddwn yn darlledu deunydd neu beidio. Dylai cynhyrchwyr cynnwys ofyn am gyngor gan ffigwr golygyddol uwch a chyngor cyfreithiol yn gynnar wrth ymdrin â deunydd sy'n dod neu a all ddod o dan yr Hysbysiadau.

Rhaid i unrhyw gysylltiad â, neu oddi wrth, Ysgrifennydd Pwyllgor Cynghori'r Cyfryngau ar Amddiffyn a Diogelwch[66] gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

Deddfau Terfysgaeth

11.3.21 Mae rhwymedigaeth gyfreithiol o dan y Deddfau Terfysgaeth i ddatgelu i'r heddlu, cyn gynted ag y gellir yn rhesymol, unrhyw wybodaeth y gwyddom neu y credwn a allai fod o gymorth sylweddol i:

- atal cyflawni gweithred derfysgol mewn unrhyw le yn y byd
- sicrhau arestio, erlyn neu gollfarnu person yn y DU, am drosedd yn ymwneud â chyflawni, paratoi neu ysgogi gweithred derfysgol.

Mae peidio â datgelu gwybodaeth o'r fath yn drosedd. **Rhaid i unrhyw sefyllfa lle y gall fod rhwymedigaethau ar staff y BBC neu unrhyw un arall sy'n ymwneud â chynhyrchu cynnwys i'r BBC o dan y Deddfau Terfysgaeth gael ei hatgyfeirio'n ddi-oed i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol ac i'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.**

Mae'r Deddfau'n rhoi pwerau i'r Ysgrifennydd Cartref i ddynodi sefydliadau yn y DU ac mewn gwledydd tramor yn 'grwpiau terfysgol', gan ei gwneud yn anghyfreithlon iddynt weithredu yn y DU. Mae rhestr o sefydliadau gwaharddedig ar wefan y Swyddfa Gartref. **Rhaid i unrhyw gynnig i gysylltu â sefydliad (neu unrhyw aelod unigol o sefydliad) sydd wedi'i ddynodi'n 'grŵp terfysgol' gan yr Ysgrifennydd Cartref o dan y Deddfau Terfysgaeth, ac unrhyw gynnig i gysylltu ag unigolion neu sefydliadau sy'n gyfrifol am weithredoedd terfysgol, i ofyn iddynt gymryd rhan yn ein hallbwn gael ei atgyfeirio ymlaen llaw i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.**

(Gweler Adran 18 Y Gyfraith: 18.4.4)

Amgylcheddau Gelyniaethus a Hysbysiadau Cynghori ar Deithio

11.3.22 **Rhaid i unrhyw gynnig i deithio i wlad neu ardal sydd wedi'i dynodi'n Amgylchedd Gelyniaethus neu lle mae Hysbysiad Cynghori ar Deithio yn gymwys, gael ei atgyfeirio i Dîm Risg Uchel BBC Safety cyn ymadael**.

Mae 'amgylchedd gelyniaethus' yn wlad, rhanbarth neu ardal benodol lle ceir rhyfela, gwrthryfel, aflonyddwch sifil, terfysgaeth neu lefelau eithafol o droseddu, ysbeilio neu anghyfraith, neu gynnwrf cyhoeddus neu glefyd epidemig. Mae hefyd yn cynnwys ardaloedd lle ceir hinsawdd neu dirwedd eithafol.

Mae 'Hysbysiad Cynghori ar Deithio' yn berthnasol i wledydd neu ardaloedd lle mae angen arfer gofal arbennig.

Mae BBC Safety yn cadw rhestr o amgylcheddau gelyniaethus a hysbysiadau cynghori ar deithio ar ei wefan[67].

---

[66] Cyfeirir ato weithiau dan ei enw blaenorol 'D-Notice Committee'.

[67] Gweler Gwefan BBC Safety: Mae hon ar gael ar Gateway at ddefnydd staff y BBC neu drwy olygyddion comisiynu yng nghyswllt cynhyrchwyr annibynnol.

ADRAN 12: CYNNWYS CREFYDDOL

12.1 Cyflwyniad
12.2 Canllawiau

12.1 CYFLWYNIAD

Mae'r hawl i arfer rhyddid barn, cydwybod a chrefydd wedi'i hamlinellu mewn deddfau a chytundebau cenedlaethol a rhyngwladol, yn cynnwys y Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol a Deddf Hawliau Dynol 1998. Mae hyn yn cynnwys rhyddid i addoli, addysgu, ymarfer a chadw defodau.

Mae'r adran hon yn ymdrin â rhaglenni crefyddol y BBC ac allbwn cysylltiedig yn unig. Y diffiniad o hyn at ddibenion y Canllawiau hyn yw cynnwys sy'n ymdrin â barn a/neu gredoau crefyddol crefydd neu enwad crefyddol fel prif bwnc neu, o leiaf, fel rhan sylweddol iawn ohono. Mae'r Cytundeb sydd gyda Siarter Frenhinol y BBC yn nodi bod allbwn crefyddol y BBC yn cyfrannu at y modd y mae'n cyflawni ei Genhadaeth a'i Ddibenion Cyhoeddus. Mae'r cynnwys hwn yn cwmpasu rhaglenni ac allbwn arall – fel adroddiadau ar-lein – sy'n deillio o'r rhaglenni hynny neu sy'n gysylltiedig â nhw[68].

Mae credoau crefyddol yn elfen hanfodol o fywydau nifer mawr o bobl a phwrpas y bennod hon yw sicrhau ein bod yn arfer cyfrifoldeb priodol mewn perthynas â chynnwys rhaglenni crefyddol ac allbwn cysylltiedig.

Mae rhyddid golygyddol gan gynhyrchwyr rhaglenni crefyddol a chynnwys cysylltiedig i ganiatáu mynegi ffydd yn yr allbwn ac i ymchwilio i faterion ffydd. Fodd bynnag, rhaid iddynt sicrhau na fydd barnau a chredoau crefyddol y rheini sy'n perthyn i grefydd neu enwad crefyddol penodol yn cael eu trin yn ddifrïol.

Lle mae crefydd neu enwad crefyddol yn destun rhaglen grefyddol neu gynnwys cysylltiedig, rhaid iddi fod yn glir i'r gynulleidfa beth yw'r grefydd honno.

Rhaid amddiffyn cynulleidfaoedd agored i niwed rhag cam-fanteisio, a rhaid i raglenni crefyddol beidio â cheisio hyrwyddo barn neu gredoau crefyddol yn llechwraidd.

12.2 CANLLAWIAU

12.2.1 Mae rhyddid golygyddol gan gynhyrchwyr i ganiatáu mynegi ffydd yn yr allbwn ac i ymchwilio i faterion ffydd. Nid yw'r gofyniad i beidio â thrin barnau a chredoau crefyddol yn ddifrïol wedi'i fwriadu i atal trafodaeth neu her resymol. Er y gellir beirniadu crefydd a barnau crefyddol, dylem sicrhau bod cyd-destun priodol a bod barnau beirniadol yn agored i her. Ni ddylid caniatáu i gyfranwyr fychanu credoau pobl eraill.

12.2.2 Dylem arfer gwrthrychedd dyladwy wrth ymdrin â honiadau a wneir yn ein hallbwn crefyddol fod pwerau neu alluoedd arbennig gan berson byw neu grŵp. Ni ddylid gwneud honiadau o'r fath pan ellir

[68] Yr adran o God Darlledu Ofcom sy'n ymwneud â hyn yw 4: Crefydd.

disgwyl bod nifer sylweddol o blant yn gwylio'r teledu neu pan fydd plant yn debygol iawn o wrando ar y radio, neu mewn cynnwys ar-lein y mae plant yn debygol o fynd ato.

12.2.3 Ni ddylai allbwn crefyddol gael ei ddefnyddio i recriwtio, er enghraifft drwy apelio’n uniongyrchol at gynulleidfaoedd i ymuno â chrefydd benodol. Bydd cyfeiriadau at yr effeithiau cadarnhaol o berthyn i grefydd benodol yn dderbyniol fel arfer.

12.2.4 Mewn deunydd rhyngweithiol sy’n gysylltiedig â rhaglenni crefyddol, rhaid i ni arfer cyfrifoldeb priodol i ganiatáu mynegi ffydd ac ymchwilio i faterion sy’n ymwneud â ffydd, gan sicrhau nad yw barnau crefyddol yn cael eu difrïo a bod cynulleidfaoedd agored i niwed hefyd yn cael eu hamddiffyn rhag cam-fanteisio. Byddwn yn fwy tebygol o sicrhau’r cydbwysedd hwn:

- os yw’r wefan yn cael ei gwe-letya yn effeithiol
- os ydym yn dewis math addas o gymedroli
- os byddwn yn ymyrryd yn gyflym weithiau – oni bai, er enghraifft, fod y gymuned ar-lein eisoes wedi ymateb yn gadarn ac yn awdurdodol i sylw tramgwyddus.

(Gweler Adran 17 Cystadlaethau, Pleidleisiau a Rhyngweithio: 17.3.45-17.3.56)

ADRAN 13: AILDDEFNYDDIO, AILFERSIYNU AC ARGAELEDD PARHAOL

13.1 Cyflwyniad

13.2 Atgyfeiriadau Gorfodol

13.3 Canllawiau

- Cyffredinol
- Ystyriaethau o ran Cywirdeb
- Ystyriaethau o ran Tegwch, Cydsyniad a Phreifatrwydd
- Ystyriaethau o ran Niwed a Thramgwydd
- Rheoli Cynnwys Ar-lein
- Ceisiadau gan Sefydliadau Allanol am Gynnwys y BBC

13.1 CYFLWYNIAD

Mae archifau’r BBC yn gofnod cenedlaethol o bwys. Ynddynt mae cynnwys a ddarlledwyd neu a gyhoeddwyd yn y gorffennol y byddem efallai yn awyddus i'w ddefnyddio eto (yn rhannol neu’n gyfan gwbl) yn ogystal â chynnwys sydd wedi bod ar gael yn barhaol o'r cychwyn cyntaf. Maent yn adnodd pwysig, defnyddiol a gwerthfawr, a dylem drefnu iddynt fod ar gael lle bo modd.

Mae'r adran hon yn amlinellu'r camau ychwanegol y dylid eu cymryd pan mae cynnwys yn cael ei ailddefnyddio neu ei ailfersiynu, naill ai gan y BBC neu gan drydydd parti. Mae’r adran yn ymdrin hefyd â’r ffordd i reoli’r archif o gynnwys ar-lein y BBC sy’n cael ei gyhoeddi gan amlaf gyda’r disgwyliad y bydd [69]ar gael yn barhaol.

Mae’r cynnwys sydd yn yr archifau yn cael ei wneud yn ôl safonau golygyddol y BBC sydd mewn grym ar adeg ei gynhyrchu’n wreiddiol a gall y safonau hynny newid gyda threigl amser. Wrth ailddefnyddio cynnwys, rhaid i ni roi sylw i’r Canllawiau Golygyddol sydd mewn grym yn awr.

Mae gennym gyfrifoldeb parhaus i barchu preifatrwydd a bod yn deg â chyfranwyr.

Er mwyn sicrhau cywirdeb a chyfanrwydd yr archif, ni ddylem ond tynnu neu ddiwygio deunydd ar-lein, gan gynnwys deunydd ar-alw, mewn amgylchiadau eithriadol. Pan fyddwn yn gadael i bobl eraill ddefnyddio cynnwys ein harchif, rhaid i ni sicrhau eu bod yn gwneud hynny mewn ffyrdd sydd ddim yn peryglu didueddrwydd, didwylledd golygyddol ac annibyniaeth y BBC.

13.2 ATGYFEIRIADAU GORFODOL

(Mae Atgyfeiriadau Gorfodol yn rhan o system rheoli golygyddol y BBC. Maent yn rhan hanfodol o’r broses i sicrhau cydymffurfiaeth a rhaid cadw atynt.)

Atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol

13.2.1 Fel arfer dylai ceisiadau gan drydydd partïon i gael deunydd sydd heb ei ddefnyddio, yn cynnwys nodiadau, brysluniau neu recordiadau clywedol, gael eu hatgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol neu i ddirprwy iddo.

(Gweler 13.3.31)

13.2.2 Rhaid i bob cais am ddeunydd sydd heb ei ddarlledu neu ei ddefnyddio fel arall – yn cynnwys nodiadau – gan yr heddlu neu mewn cysylltiad ag achos llys, achos llys posibl neu weithdrefnau eraill lle y gallai’r deunydd gael ei ystyried yn dystiolaeth (fel gwrandawiadau disgyblu gan gyrff rheoleiddio), gael ei atgyfeirio i’r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni a'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

(Gweler 13.3.35)

Atgyfeiriadau Eraill

13.2.3 Rhaid i unrhyw gynnig i ddefnyddio cynnwys o’r archif y cafwyd cyn hynny ei fod yn torri safonau golygyddol neu godau rheoleiddio cynnwys gael ei atgyfeirio i’r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 13.3.1)

13.2.4 Rhaid i unrhyw gynnig i ddefnyddio dull cyffyrddiad ysgafn o sicrhau cydymffurfiaeth ar gyfer rhyddhau cynnwys o’r archif ar raddfa fawr gael ei atgyfeirio i’r tîm Polisi Golygyddol.

---

[69] Yr adrannau o God Darlledu Ofcom sy’n ymwneud â hyn yw 2: Niwed a Thramgwydd, 5: Didueddrwydd Dyladwy a Chywirdeb Dyladwy a Rhoi Amlygrwydd Gormodol i Farnau a Safbwyntiau; 7: Tegwch ac 8: Preifatrwydd.

(Gweler 13.3.7)
13.2.5 Rhaid i unrhyw gynnig i ddefnyddio cynnwys o’r archif a all beri gofid yn groes i ddymuniadau’r cyfranwyr perthnasol, dioddefwyr neu deulu agos rhywun sydd wedi marw gael ei gymeradwyo gan ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, gan y golygydd comisiynu a ddylai, fel arfer, ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 13.3.13)
13.2.6 Rhaid ymgynghori â’r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni am unrhyw fwriad i ddefnyddio deunydd o'r archif sy’n dangos trosedd os yw achos llys a all fod yn gysylltiedig ar fin dechrau neu wedi dechrau.

(Gweler 13.3.17)

13.2.7 Rhaid i unrhyw gynlluniau i ailddefnyddio neu ailfersiynu cynnwys, neu drefnu iddo fod ar gael, sy’n dangos aelodau o’r Teulu Brenhinol neu’r Palasau Brenhinol gael eu hatgyfeirio i Swyddog Cyswllt Brenhinol y BBC. Nid yw hyn yn berthnasol i gynnwys newyddion sy’n dangos aelodau o’r Teulu Brenhinol yn cyflawni dyletswyddau cyhoeddus.

(Gweler 13.3.18)
13.2.8 Rhaid i unrhyw gynnig i dynnu cynnwys ar-lein o’r archif, pa un a yw wedi’i gyhoeddi ar un o wefannau’r BBC neu wedi’i syndicetio mewn man arall, gael ei atgyfeirio i’r ffigwr golygyddol uwch perthnasol neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i’r golygydd comisiynu, a fydd, efallai, yn ymgynghori â’r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 13.3.25)
13.2.9 Rhaid ymgynghori â Phenaethiaid Safonau Golygyddol ynghylch geiriad esboniadau rhaglen-benodol ar gyfer Label Diddymu, Diwygio neu Gywiro.

(Gweler 13.3.27)
13.2.10 Rhaid i geisiadau am dynnu tudalennau a roddwyd i’w cadw â phennawd bras yn datgan nad yw’r dudalen wedi’i diweddaru’n ddiweddar, gael eu hatgyfeirio i’r Golygydd Rheoli, BBC Online.

(Gweler 13.3.28)
13.2.11 Rhaid i bob cais am gynnwys a ddarlledwyd mewn cysylltiad ag achos llys, neu weithdrefnau eraill lle y gallai’r deunydd gael ei ystyried yn dystiolaeth, gael ei atgyfeirio i’r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni a’r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 13.3.29)

13.3 CANLLAWIAU

Cyffredinol

13.3.1 Wrth ailddefnyddio ac ailfersiynu cynnwys o'r archif a threfnu iddo fod ar gael, rhaid ystyried dyfarniadau o dorri safonau golygyddol gan Uned Gŵynion Gweithrediaeth y BBC, Ymddiriedolaeth y BBC neu ragflaenwyr eraill, ac achosion o dorri cod a gofnodwyd gan Ofcom neu gyrff rheoleiddio blaenorol. **Rhaid i unrhyw gynnig i ddefnyddio cynnwys o’r archif y cafwyd ei fod yn torri safonau golygyddol neu godau rheoleiddio gael ei atgyfeirio i’r tîm Polisi Golygyddol** a fydd yn ystyried:

- a fu newid mewn safonau ers y dyfarniad gwreiddiol
- a fyddai modd rhyddhau'r cynnwys drwy ei olygu a/neu drwy ddarparu gwybodaeth ychwanegol.

13.3.2 Mae'n bosibl na fydd yn briodol i gynnwys golygyddol a gafodd ei ddarlledu/cyhoeddi'n wreiddiol yn y DU sy'n cael ei ailddefnyddio ar lefel ryngwladol gael ei ailddefnyddio yn yr holl diriogaethau drwy'r byd ar sail dyletswydd o ofal tuag at gyfranwyr mewn gwledydd tramor neu staff y BBC.

13.3.3 Pan fydd hynny'n briodol, dylid ei gwneud yn glir i gynulleidfaoedd nad yw cynnwys yn gyfoes. Mae'n bosibl y bydd angen dangos labeli, dyddiadau darlledu cyntaf, gwybodaeth am y cyd-destun neu hysbysiadau eraill i wneud yn glir mai cynnwys o'r archif ydyw er mwyn osgoi camarwain cynulleidfaoedd.

13.3.4 Wrth ailddefnyddio/ailfersiynu cynnwys, dylem ystyried ei gyd-destun gwreiddiol ac ni ddylem ei gamddarlunio fel arfer. Gellir cyfiawnhau eithriadau am resymau golygyddol, er enghraifft wrth ddefnyddio cynnwys archifol at ddibenion comedi/dychan. Fodd bynnag, bydd ystyriaethau o ran tegwch a niwed a thramgwydd yn berthnasol.

Dylem fod yn ymwybodol o hawlfraint gyfreithiol, ystyriaethau diogelu data a'r hawl gyfreithiol i breifatrwydd.

13.3.5 Er y byddwn yn parchu'r ffaith bod cynnwys archifol yn gofnod hanesyddol, rhaid i ni ystyried a fydd yn briodol ei ryddhau heb ei olygu ac a fyddai hyn yn groes i'r Canllawiau Golygyddol neu i'r gyfraith.

Gall fod yn briodol nodi bod cynnwys archifol wedi'i olygu neu ei dynnu, er mwyn hysbysu cynulleidfaoedd bod cofnod wedi'i newid.

13.3.6 Dylid adolygu cytundebau sy'n ymwneud â hawl i weld cynnwys archifol neu leoliad cyn trefnu iddo fod ar gael gan ei bod yn bosibl y bydd amodau arbennig yn berthnasol i'w ailddefnyddio.

13.3.7 Wrth ryddhau casgliadau mawr o gynnwys archifol, gall fod yn dderbyniol mabwysiadu dull cyffyrddiad ysgafn o sicrhau cydymffurfiaeth, lle mae'r risgiau cyffredinol o dorri safonau yn cael eu lliniaru drwy nodi rhannau o'r casgliad y mae'n rhaid eu hepgor neu sicrhau cydymffurfiaeth lwyr ynddynt. Pan gaiff ei ddarlledu neu ei gyhoeddi, dylid darparu ffordd i'r cyhoedd ddod i gysylltiad ac i ni ymateb yn gyflym os bydd angen.

Rhaid i unrhyw gynnig i ddefnyddio dull cyffyrddiad ysgafn o sicrhau cydymffurfiaeth ar gyfer rhyddhau cynnwys o'r archif ar raddfa fawr gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol a fydd yn ystyried:

- natur y cynnwys ac a ellid ei ystyried yn ddadleuol
- a yw'r trefniadau arfaethedig i sicrhau cydymffurfiaeth yn briodol i'r cynnwys hwnnw.

13.3.8 Oni bai fod cynnwys i fod ar gael am gyfnod penodol yn unig, rhagdybir y bydd deunydd a gyhoeddir ar-lein yn dod yn rhan o archif a fydd ar gael yn barhaol ac y dylid ei gadw mor gyfan â phosibl.

(Gweler Adran 13 Ailddefnyddio, Ailfersiynu ac Argaeledd Parhaol: 13.3.22-13.3.28)

Ystyriaethau o ran Cywirdeb

13.3.9 Ni ddylid defnyddio cynnwys archifol mewn ffordd sy’n camarwain y gynulleidfa’n sylweddol ynghylch sefyllfa, digwyddiadau neu’r hyn sy’n cael ei bortreadu. Mae’n bosibl y bydd angen ei labelu.

(Gweler Adran 3 Cywirdeb: 3.3.16)

Mae’n bosibl y bydd cynnwys archifol y bwriadwn ei ailddefnyddio neu ei ailfersiynu wedi colli cywirdeb ac y bydd rhai eitemau gwybodaeth y dangoswyd drwy ymchwil newydd eu bod wedi dyddio yn rhoi pobl mewn perygl os byddant yn eu dilyn. Os oes cyfiawnhad golygyddol dros ryddhau gwybodaeth o’r fath, rhaid ei gwneud yn glir i gynulleidfaoedd mai cynnwys archifol ydyw.

13.3.10 Rhaid i ni wirio a yw cynnwys archifol y bwriedir ei ail-ddangos wedi dyddio o ganlyniad i ddigwyddiadau, yn cynnwys marwolaeth cyfrannwr y gwyddom amdani, cyhuddo troseddwr, neu newidiadau bywyd sylweddol. Lle bo’n briodol, dylid rhoi gwybodaeth, neu olygu neu dynnu cynnwys.

(Gweler Adran 3 Cywirdeb: 3.3.27)

Ystyriaethau o ran Tegwch, Cydsyniad a Phreifatrwydd

13.3.11 Cyn ailddefnyddio neu ailfersiynu cynnwys, rhaid i ni archwilio unrhyw gydsyniadau perthnasol sydd ar gael a roddwyd gan gyfranwyr a chadw at unrhyw gyfyngiadau ar ailddefnyddio’r cynnwys, oni bai ein bod yn gallu dangos bod amgylchiadau wedi newid ers gosod y cyfyngiadau, fel nad ydynt yn berthnasol bellach.

(Gweler Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.1)

13.3.12 Mae’n bosibl y bydd cynnwys archifol sy’n cynnwys cyfranwyr yn y ffyrdd canlynol yn dod yn fwy sensitif dros amser:

- profi salwch, marwolaeth neu drawma emosiynol
- datgelu gwybodaeth bersonol sensitif
- eu cynnwys fel plant pan nad oeddent yn gallu rhoi cydsyniad ar sail gwybodaeth.

Rhaid i ni ystyried sut i leihau’r gofid posibl i gyfranwyr sy’n parhau’n fyw wrth ailddefnyddio neu ailfersiynu cynnwys o’r fath neu drefnu iddo fod ar gael.

13.3.13 Lle byddai defnyddio cynnwys archifol yn gallu peri gofid i’r cyfranwyr, i ddioddefwyr neu i aelodau o deulu agos pobl sydd wedi marw sy’n ymddangos ynddo, dylent gael eu hysbysu fel arfer am ein cynlluniau i’w ailddefnyddio, hyd y gellir gwneud hynny’n rhesymol. **Os byddant yn gwrthwynebu ei ailddefnyddio, rhaid i unrhyw gynnig i wneud hynny gael ei gymeradwyo gan ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, gan y golygydd comisiynu, a ddylai, fel arfer, ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol**. Ni roddir cymeradwyaeth fel arfer oni bai fod y budd i’r cyhoedd o’i ailddefnyddio yn bwysicach na'r gwrthwynebiad[70].

[70] Gweler Adran 1 Safonau Golygyddol y BBC: 1.3 Budd y Cyhoedd.

13.3.14 Ni ddylem ailddefnyddio cynnwys archifol sy’n dangos pobl y gellir eu hadnabod mewn gofid neu’n galaru oni bai fod cyfiawnhad golygyddol dros wneud hynny. Dylid pwyso a mesur yr amgylchiad, y lleoliad, hyd ac agosrwydd y sain/delwedd yn erbyn y budd i’r cyhoedd o ailddefnyddio’r cynnwys.

(Gweler Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.41-7.3.45)

13.3.15 Rhaid cael cyfiawnhad golygyddol dros ailddefnyddio cynnwys ffeithiol mewn dramâu a dramâu dogfen a rhaid iddo beidio â chreu annhegwch.

Ni ddylai achosi annifyrrwch, syndod neu dramgwydd heb gyfiawnhad i bobl y gellir eu hadnabod sy’n ymddangos yn y cynnwys archifol nac i’w perthnasau agos sy’n fyw.

(Gweler Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.23 ac Adran 5 Niwed a Thramgwydd: 5.3.32)

Ynghylch portreadu pobl go iawn mewn dramâu, gweler Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad.

(Gweler Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.51-6.3.52)

Cynnwys a Gafwyd drwy Recordio Cudd

13.3.16 Mae’n bosibl y bydd cynnwys a gafwyd drwy recordio cudd yn tresmasu ar breifatrwydd a/neu yn datgelu drwgweithredu. Wrth ystyried y cyfiawnhad golygyddol dros ei ailddefnyddio, rhaid asesu’r budd i’r cyhoedd[71] o’i ail-ryddhau.

(Gweler Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.10-7.3.21)

Cynnwys sy’n Dangos Gweithgarwch Anghyfreithlon neu Wrthgymdeithasol

13.3.17 Rhaid cael cyfiawnhad golygyddol dros ddefnyddio deunydd archifol sy’n ymwneud â throseddau a dioddefwyr troseddau.

Wrth ryddhau cynnwys archifol sy’n ymwneud â throseddau, dioddefwyr troseddau a gweithgarwch gwrthgymdeithasol, dylem wneud y canlynol:

- osgoi defnyddio’r un digwyddiad dro ar ôl tro i ddangos thema gyffredinol
- peidio â defnyddio cynnwys archifol sy’n dangos un trosedd y gellir ei adnabod i bortreadu un arall
- cymryd gofal wrth ddefnyddio lluniau archifol o garcharorion i ddisgrifio trosedd penodol neu fath o drosedd. Rhaid sicrhau nad oes modd adnabod unigolion os nad oeddent â rhan yn y trosedd dan sylw
- dylem fod yn ymwybodol, er y gallai fod budd clir i'r cyhoedd o ddangos deunydd sy’n cynnwys ymddygiad gwrthgymdeithasol neu anghyfreithlon y tro cyntaf y caiff ei ddarlledu, gallai'r budd hwnnw leihau gyda threigl amser, a dylid ystyried unrhyw fwriad i'w ailddarlledu/ailgyhoeddi ar sail bob achos unigol.

---

[71] Gweler Adran 1 Safonau Golygyddol y BBC: 1.3 Budd y Cyhoedd.

Rhaid ymgynghori â'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni am unrhyw fwriad i ddefnyddio deunydd o'r archif sy'n dangos trosedd os yw achos llys a all fod yn gysylltiedig ar fin dechrau neu wedi dechrau.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Ailddefnyddio Cynnwys Ffeithiol sy'n Dangos Ymddygiad Anghyfreithlon neu Wrthgymdeithasol)

Cynnwys Brenhinol o'r Archif

13.3.18 Mae cynnwys sy'n dangos aelodau o'r Teulu Brenhinol neu'r Palasau Brenhinol yn aml yn dod o dan drefniadau contractiol penodol, yn enwedig lle rhoddwyd mynediad breintiedig i'r BBC. **Rhaid atgyfeirio unrhyw gynlluniau i ailddefnyddio neu ailfersiynu cynnwys o'r fath o'r archif, neu drefnu iddo fod ar gael, i sylw Swyddog Cyswllt Brenhinol y BBC. Nid yw hyn yn berthnasol i gynnwys newyddion sy'n dangos aelodau o'r Teulu Brenhinol yn cyflawni dyletswyddau cyhoeddus.**

Ystyriaethau o ran Niwed a Thramgwydd

13.3.19 Wrth ailddefnyddio neu ailfersiynu cynnwys o'r archif, neu drefnu iddo fod ar gael rhaid ystyried y safonau yn y Canllawiau Golygyddol ar gyfer Niwed a Thramgwydd. Wrth asesu a yw'n briodol ei ailddefnyddio, dylem ystyried:

- newidiadau yn agweddau'r cyhoedd at gynnwys a all fod yn dramgwyddus, yn cynnwys noethni, iaith, portreadu, alcohol, defnyddio cyffuriau anghyfreithlon ac ysmygu
- unrhyw newid o ran y gwasanaeth neu slot amser a fyddai'n effeithio ar ddisgwyliadau'r gynulleidfa
- y ffordd y gellir dod o hyd i allbwn y BBC ar-lein, drwy ddolenni neu fewnblannu mewn gwefannau eraill sy'n golygu na fydd defnyddwyr yn barod bob amser am y cynnwys y maent yn dod ar ei draws. Mae'n bosibl na fyddant yn sylweddoli'n syth mai cynnwys archifol ydyw, a gall hyn achosi mwy o berygl o dramgwyddo
- digwyddiadau ac amgylchiadau cyfoes a all olygu ei bod yn amhriodol ei ryddhau.

13.3.20 Lle na fyddai cynnwys archifol yn cael ei ddarlledu fel arfer gan y BBC heddiw oherwydd bod safonau neu agweddau wedi newid, fe ellir bod rhesymau dros drefnu iddo fod ar gael yn awr, yn cynnwys y posibilrwydd ei fod o ddiddordeb hanesyddol neu ddiwylliannol neu os oes cyfiawnhad golygyddol arall dros wneud hynny ar sail er budd y cyhoedd. Fodd bynnag, bydd yn bwysig bod y cynnwys yn cael ei amserlennu a/neu ei labelu'n briodol.

(Gweler Adran 5 Niwed a Thramgwydd: 5.1)

Mae rhai eitemau cynnwys sy'n ymwneud â digwyddiadau'r gorffennol yn parhau'n ddadleuol neu'n sensitif.

13.3.21 Rhaid i ni sicrhau bod cyfiawnhad golygyddol dros ddefnyddio cynnwys archifol trawmatig, yn enwedig os gellir adnabod pobl sydd ynddo. Ni ddylid byth ei ddefnyddio fel 'papur wal'. Rhaid cadw at unrhyw gyfyngiadau ar ei ailddefnyddio.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Tynnu Cynnwys BBC Online)

Rheoli Cynnwys Ar-lein

13.3.22 Ar adeg gosod cynnwys golygyddol ar-lein, mae'n bwysig bod y rheolwyr golygyddol sy'n gyfrifol am ei greu yn penderfynu ar strategaeth i'w reoli dros amser. Dylent ystyried pa mor aml y mae angen diweddaru tudalennau neu sut i'w trin os na fyddant yn cael eu diweddaru.

13.3.23 Er mwyn osgoi camarwain defnyddwyr yn sylweddol, dylid dangos yn glir fel arfer pryd y cafodd y cynnwys ei gyhoeddi gyntaf ac, os yw'n berthnasol, y tro diwethaf iddo gael ei ddiweddaru'n sylweddol.

Gellir rhoi stamp dyddiad ar y tudalennau ar adeg eu cyhoeddi a/neu gellir eu labelu i ddangos eu bod wedi'u harchifo gyda phennawd bras yn datgan nad yw'r dudalen yn cael ei diweddaru bellach.

13.3.24 Pan fydd newid o bwys yn cael ei wneud i gynnwys, dylid dangos y newid i ddefnyddwyr fel arfer oni bai, fel eithriad, bod rhesymau dros beidio â gwneud hynny, yn cynnwys rhai cyfreithiol neu olygyddol.

13.3.25 Mae'r archif o gynnwys ar-lein y BBC yn gofnod cyhoeddus parhaol ac mae budd i'r cyhoedd yn ei bodolaeth. Fel arfer, ni ddylid tynnu eitemau o'r archif ar-lein na'u newid, yn enwedig adroddiadau newyddion.

Lle mae disgwyliad y bydd cynnwys, o un enw i raglen gyfan, yn cael ei ddarparu fel ei fod ar gael yn barhaol, ni ddylid ei dynnu oni bai fod amgylchiadau eithriadol.

Gall y rhain gynnwys rhesymau cyfreithiol, risgiau i ddiogelwch unigolion neu achos difrifol o dorri safonau golygyddol na ellir ei unioni heb dynnu'r deunydd; neu lle mae digwyddiadau trist yn ystod y cyfnod dal i fyny yn golygu nad yw'n weddus parhau i gyhoeddi rhaglen sydd â chynnwys tebyg.

Rhaid i unrhyw gynnig i dynnu cynnwys ar-lein o'r archif, pa un a yw wedi'i gyhoeddi ar un o wefannau'r BBC neu wedi'i syndicetio mewn man arall, gael ei atgyfeirio i'r ffigwr golygyddol uwch perthnasol neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, a all ddymuno ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol. Dylent ystyried:

- y niwed dichonol o dynnu'r cynnwys i fudd y cyhoedd[72] ac i gywirdeb a chyfanrwydd yr archif neu'r gwasanaeth dal i fyny
- unrhyw niwed neu ofid sylweddol y gallai parhau i'w gyhoeddi ei achosi i unigolyn
- a yw unrhyw gynnwys rydym yn ystyried ei dynnu yn cylchredeg yn eang ar y Rhyngrwyd yn barod. Os ydyw, mae'n bosibl na fydd ei dynnu yn cael unrhyw effaith
- a yw'r wybodaeth wedi cael ei chyhoeddi gan rai heblaw'r BBC neu a yw ar gael mewn cofnod cyhoeddus. Os ydyw, dylem wrthod ceisiadau i'w dynnu fel arfer.

Lle gallai hynny fod â sgil-effeithiau cyfreithiol, dylai unrhyw gynnig i dynnu cynnwys ar-lein gael ei atgyfeirio fel arfer i'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni (sy'n gallu ymgynghori â'r tîm Hawliau

[72] Gweler Adran 1 Safonau Golygyddol y BBC:[72] 1.3 Budd y Cyhoedd.

Gwybodaeth os yw'r deunydd dan sylw yn cynnwys gwybodaeth bersonol y gellid, o bosib, adnabod rhywun byw ohoni).

13.3.26 Fel arfer, dylid gwrthod ceisiadau i dynnu cynnwys lle mae cyfranwyr i gynnwys y BBC yn cwyno nad oeddent wedi cydsynio i ddangos eu cyfraniad ar-lein neu i drefnu iddo fod ar gael yn barhaol, os oeddent wedi rhoi cydsyniad ar sail gwybodaeth i un rhan o'r BBC ac nad yw presenoldeb y cynnwys yn peryglu eu diogelwch.

13.3.27 Dylid gwrthod ceisiadau i dynnu sylwadau neu gynnwys arall o gyfryngau cymdeithasol hefyd fel arfer os yw telerau ac amodau neu bolisi preifatrwydd y BBC a oedd wedi'u cyhoeddi ar y pryd yn rhoi amddiffyniad digonol.

Gan mai tynnu cynnwys fydd y dewis olaf, ni ddylem gelu neu dynnu cynnwys fel arfer tra rydym yn ystyried ceisiadau, oni bai fod rhesymau cyfreithiol neu olygyddol dros wneud hynny.

Ni ddylai neb o dan lefel Cynhyrchydd Gweithredol, neu ffigwr golygyddol uwch perthnasol gymryd camau i dynnu, diddymu neu ddiwygio ein cynnwys ar-lein.

Rhaid ymgynghori â Phenaethiaid Safonau Golygyddol ynghylch geiriad esboniadau penodol i raglenni ar gyfer Label Diddymu, Diwygio neu Gywiro. Dylid hysbysu Swyddfa'r Wasg os yw Label Diddymu, Diwygio neu Gywiro ac esboniad i gael eu rhoi.

13.3.28 **Rhaid i geisiadau am dynnu tudalennau a roddwyd i'w cadw â phennawd bras yn datgan nad yw'r dudalen wedi'i diweddaru'n ddiweddar, gael eu hatgyfeirio i'r Golygydd Rheoli, BBC Online** a fydd yn ystyried a ddylid, fel eithriad, dynnu'r dudalen sy'n gofnod cyhoeddus.

Ceisiadau gan Sefydliadau Allanol am Gynnwys y BBC[73]

Cynnwys a Ddarlledwyd

13.3.29 **Rhaid i bob cais am gynnwys a ddarlledwyd mewn cysylltiad ag achos llys, neu weithdrefnau eraill lle y gallai'r deunydd gael ei ystyried yn dystiolaeth, gael ei atgyfeirio i'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni a'r tîm Polisi Golygyddol**. Bydd y tîm Polisi Golygyddol yn ystyried a fyddai derbyn y cais yn amharu ar ddidueddrwydd, uniondeb golygyddol neu annibyniaeth y BBC.

13.3.30 Yng nghyswllt ceisiadau allanol eraill am gynnwys golygyddol, wrth benderfynu a yw'n briodol rhyddhau cynnwys i drydydd parti dylem ystyried:

- unrhyw oblygiadau o ran hawlfraint neu unrhyw oblygiadau cyfreithiol, contractiol neu olygyddol
- a yw'r cynnwys yn ddadleuol, yn sensitif, neu ddim yn cyrraedd safonau a dderbynnir yn gyffredinol heddiw neu a allai effeithio ar breifatrwydd cyfrannwr o'i ryddhau
- natur y trydydd parti
- a yw hwn yn gais gan gyfrannwr am ddeunydd sy'n ymwneud â'r cyfraniad gwreiddiol

[73] Nid yw'r adran hon o'r Canllawiau Golygyddol, sy'n ymdrin â chynnwys sydd wedi'i ddarlledu a deunydd sydd heb ei ddarlledu, yn berthnasol lle mae gofyniad statudol i gyflwyno cynnwys, er enghraifft i Ofcom.

- a oes perthynas allanol sydd eisoes yn bodoli, yn cynnwys a yw'r sefydliad yn bartner
- a fyddai'r defnydd yn fasnachol a/neu a ddylai un o is-gwmnïau masnachol y BBC ymdrin ag ef
- a fyddai'r defnydd yn anfasnachol, yn cynnwys defnydd addysgol neu ddefnydd at ddibenion hyfforddi, ar gyfer newyddiaduraeth seiliedig ar ddata neu er budd y cyhoedd fel arall

Ar gyfer defnydd anfasnachol, dylem godi ffi fel arfer sy'n adlewyrchu'r gost o ddarparu'r cynnwys a'i gwneud yn ofynnol fel arfer cael trwydded neu gytundeb ysgrifenedig arall yn pennu sut y gellir ei ddefnyddio.

Rhaid sicrhau na fydd y ffordd mae trydydd partïon yn defnyddio cynnwys y BBC yn amharu ar ddidueddrwydd, uniondeb golygyddol ac annibyniaeth y BBC

Mae un o wefannau'r BBC yn egluro sut y gall y cyhoedd wneud cais am gynnwys[74] sef:

(Gweler Adran 16 Perthnasoedd Allanol ac Ariannu: 16.3.21-16.3.22)

Deunydd sydd heb ei Ddarlledu

13.3.31 **Fel arfer dylai ceisiadau gan drydydd partïon am gael deunydd sydd heb ei ddefnyddio, yn cynnwys nodiadau, brysluniau neu recordiadau clywedol, gael eu hatgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol neu i ddirprwy iddo** a fydd yn ystyried:

- y budd i'r cyhoedd
- a fyddai ei ryddhau'n amharu ar ddidueddrwydd, uniondeb golygyddol neu annibyniaeth y BBC
- sut y bwriedir defnyddio'r deunydd.

(Gweler Adran 13 Ailddefnyddio, Ailfersiynu ac Argaeledd Parhaol: 13.3.29-13.3.30)

13.3.32 Dylai unrhyw gynnig i roi manylion personol, sylwadau neu wybodaeth bersonol arall cyfrannwr i drydydd parti heb gael cydsyniad y cyfrannwr gael ei atgyfeirio i sylw ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, a ddylai fel arfer ymgynghori â'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.

13.3.33 Rhaid i ni beidio byth â chytuno i roi'r hawl i weld deunydd sydd heb ei ddefnyddio:

- os byddai hynny'n achosi perygl i bobl sy'n gweithio i'r BBC
- os byddai hynny'n ei gwneud yn fwy anodd casglu deunydd o'r fath yn y dyfodol
- os yw'n ymddangos bod y ceisiadau'n pysgota am dystiolaeth

Y wefan [74] Alla i Ddefnyddio Cynnwys y BBC .

- os yw’r deunydd yn cynnwys gwybodaeth sy’n dangos pwy yw ffynhonnell neu gyfrannwr cyfrinachol

- os yw’n groes i’n rhwymedigaethau contractiol

- os byddai ei drosglwyddo’n amharu ar hawliau trydydd partïon.

13.3.34 Dim ond mewn amgylchiadau eithriadol y bydd y BBC yn rhyddhau deunydd sydd heb ei ddarlledu i unigolion neu sefydliadau at ddibenion cysylltiadau cyhoeddus, marchnata neu fasnachol, a lle mae modd cadw ei uniondeb golygyddol a’i annibyniaeth.

13.3.35 **Rhaid i bob cais am ddeunydd sydd heb ei ddarlledu neu ei ddefnyddio fel arall – yn cynnwys nodiadau – gan yr heddlu neu mewn cysylltiad ag achos llys, achos llys posibl neu weithdrefnau eraill lle y gallai’r deunydd gael ei ystyried yn dystiolaeth (fel gwrandawiadau disgyblu gan gyrff rheoleiddio), gael ei atgyfeirio i’r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni a'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.**

Fel arfer ni fydd y BBC yn trosglwyddo deunydd sydd heb ei ddefnyddio mewn amgylchiadau o’r fath, yn cynnwys i’r heddlu, heb gael gorchymyn llys. Weithiau bydd yn briodol ildio i orchymyn o’r fath; ar adegau eraill bydd angen ei herio ac apelio yn ei erbyn i lysoedd uwch.

Nid oes rhwymedigaeth gyfreithiol arnom i gadw dogfennau, cofnodion neu ddeunydd sydd heb ei ddefnyddio oni bai a nes eu bod yn destun cais gan yr heddlu neu’r llysoedd neu fod bygythiad realistig o ymgyfreitha.

ADRAN 14: BOD YN ANNIBYNNOL AR FUDDIANNAU ALLANOL

14.1 Cyflwyniad
- Ystyron

14.2 Atgyfeiriadau Gorfodol
14.3 Canllawiau
- Amlygrwydd Cynnyrch
- Lleoli Propiau
- Cyfleusterau, Cynhyrchion a Gwasanaethau a Geir yn Ddi-dâl neu am Gost Is
- Dolenni Ar-lein i Wefannau Trydydd Partïon
- Logos a Rhestrau Cydnabyddiaeth Ar-lein
- Cyfeiriadau mewn Gwasanaethau Cyhoeddus at Wasanaethau a Chynhyrchion Masnachol y BBC a Deunydd Arall sy’n Gysylltiedig â Chynnwys Golygyddol
- Gwasanaethau Cymorth y BBC
- Lleoli Cynnyrch

14.1 CYFLWYNIAD

Mae enw da'r BBC a chryfder ei frand yn y DU a thrwy’r byd wedi’u seilio ar ei werthoedd sylfaenol, sef uniondeb golygyddol, annibyniaeth a didueddrwydd. Mae’r gwerthoedd hyn yn hanfodol i Wasanaethau

Cyhoeddus y BBC ac i'n Gwasanaethau Masnachol. Mae'n bwysig bod cynulleidfaoedd ym mhob man yn gallu ymddiried yn y BBC. Er mwyn sicrhau hynny, rhaid gofalu na fydd ein didueddrwydd, ein huniondeb golygyddol a'n hannibyniaeth yn cael eu tanseilio gan fuddiannau a threfniadau allanol[75]. Rhaid i ni gadw rheolaeth olygyddol annibynnol ar ein cynnwys.

Mae'r adran hon o'r Canllawiau Golygyddol yn ymdrin â phenderfyniadau golygyddol a chynhyrchu cynnwys golygyddol y BBC a gweithgareddau cysylltiedig yn y BBC. Dylid ei darllen ar y cyd ag Adran 15 (Gwrthdaro rhwng Buddiannau), sy'n ymwneud â sicrhau na fydd gweithgareddau a buddiannau allanol y rheini sydd â rhan mewn cynhyrchu cynnwys a gweithgareddau cysylltiedig yn codi amheuon ynghylch uniondeb golygyddol y BBC.

Yn benodol, rhaid i ni beidio â rhoi amlygrwydd gormodol i gynhyrchion, gwasanaethau neu nodau masnach, er y gallwn gyfeirio atynt a'u cydnabod lle mae cyfiawnhad golygyddol dros wneud hynny. A rhaid i bobl sy'n gweithio i'r BBC beidio â derbyn rhoddion neu letygarwch gan unrhyw un a all gredu y bydd hynny'n rhoi mantais busnes iddo.

Ni fydd y BBC yn derbyn lleoli cynhyrchion yn ei Wasanaethau Cyhoeddus yn y DU, ac mae'n bwysig na fydd unrhyw un o'i Wasanaethau Cyhoeddus yn cymeradwyo nac yn hyrwyddo unrhyw sefydliad arall na'i gynhyrchion, gwasanaethau, nodau masnach, gweithgareddau na barn.

Er na ddylai ein Gwasanaethau Masnachol hyrwyddo cynhyrchion, gwasanaethau na nodau masnach yn eu cynnwys, fe allant gyfeirio at sefydliad arall, ei gynhyrchion, gwasanaethau, nodau masnach neu weithgareddau fel rhan o drefniant masnachol. Os byddant yn gwneud hynny, rhaid iddynt ddilyn y canllawiau ar leoli cynnyrch, ac ar hysbysebu a nawdd sy'n egluro nad yw'n briodol gwneud cytundebau â rhai mathau o sefydliadau.

(Gweler Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.3.31-14.3.36 a Chanllawiau ar Hysbysebu a Nawdd ar gyfer Gwasanaethau Masnachol y BBC ar-lein)

Ystyron

Cynnwys golygyddol yw rhaglenni a deunydd arall a gaiff ei ddarlledu, ei gyhoeddi neu ei gyflwyno mewn unrhyw fformat, yn cynnwys, ymysg pethau eraill, fideo, deunydd clywedol, lluniau llonydd, testun ar-lein, metadata, cyfryngau cymdeithasol a phrint, o ba hyd bynnag, ar ffurf hir a ffurf fer. Rhaid i'r BBC arfer rheolaeth ar y deunydd. Mae cynnwys golygyddol yn wahanol i gynnwys masnachol.

Cynnwys masnachol yw deunydd sydd wedi'i greu'n gyfan gwbl o ganlyniad i drefniant masnachol. Mae trydydd parti yn rheoli'r cynnwys. Mae cynnwys masnachol yn cwmpasu hysbysebion ac erthyglau hysbysebu, sef hysbysebion a gyflwynir mewn arddull golygyddol y talwyd amdanynt gan hysbysebwr ac sydd o dan ei reolaeth. Mae'n wahanol i gynnwys golygyddol. Nid yw deunydd a noddwyd, sydd o dan reolaeth y BBC, yn gynnwys masnachol.

---

[75] Yr adrannau o God Darlledu Ofcom sy'n ymwneud â hyn yw 9: Cyfeiriadau Masnachol mewn Rhaglenni Teledu a 10: Cyfathrebiadau Masnachol mewn Rhaglenni Radio.

Gwasanaethau Cyhoeddus yw Gwasanaethau Cyhoeddus y BBC yn y DU sydd wedi'u disgrifio yn Siarter a Chytundeb Fframwaith y BBC, sy'n cael eu hariannu gan refeniw o ffi'r drwydded, a Gwasanaeth Byd y BBC sy'n cael ei ariannu'n bennaf gan refeniw o ffi'r drwydded ynghyd â chyllid atodol a gytunwyd.

Gwasanaethau Masnachol Caniateir i'r BBC ymgymryd â gweithgareddau masnachol drwy is-gwmnïau masnachol ar wahân, sy'n gweithredu er mwyn gwneud elw i ategu refeniw o ffi'r drwydded wrth redeg y Gwasanaethau Cyhoeddus. Nid ydynt yn cael eu hariannu gan refeniw o ffi'r drwydded yn uniongyrchol nac yn anuniongyrchol ac maent yn cael eu rhedeg er mwyn creu elw ar gyfradd fasnachol.

Lleoli cynnyrch yw cynnwys cynnyrch, gwasanaeth neu nod masnach, neu gyfeiriad atynt, mewn rhaglen lle gwneir hynny at ddibenion masnachol, ac yn gyfnewid am wneud taliad neu am roi cydnabyddiaeth werthfawr arall i unrhyw ddarparwr perthnasol neu unrhyw berson sy'n gysylltiedig â darparwr perthnasol ac nid yw'n golygu lleoli propiau.

Lleoli propiau yw cynnwys cynnyrch, gwasanaeth neu nod masnach, neu gyfeiriad atynt, mewn rhaglen lle nad oes gwerth sylweddol i ddarparu'r cynnyrch, gwasanaeth neu nod masnach, a lle nad yw darparwr perthnasol, neu berson sy'n gysylltiedig â darparwr perthnasol, wedi cael unrhyw daliad neu gydnabyddiaeth werthfawr arall mewn perthynas â'u cynnwys neu gyfeirio atynt yn y rhaglen, heb ystyried y costau a arbedwyd drwy gynnwys y cynnyrch, gwasanaeth neu nod masnach, neu gyfeiriad atynt, yn y rhaglen.

Nod masnach mewn perthynas â busnes yw unrhyw ddelwedd (fel logo) neu sain a gysylltir fel arfer â'r busnes hwnnw, ei gynhyrchion neu ei wasanaethau.

Person cysylltiedig Mae'r personau canlynol yn gysylltiedig â pherson penodol (mae person yn cynnwys unigolyn yn ogystal â chorff corfforaethol ac endidau cyfreithiol corfforedig ac anghorfforedig eraill):

- (a) Person sy'n rheoli'r person hwnnw;
- (b) Un sydd â chyswllt â'r person hwnnw neu â'r person yn (a); ac
- (c) Corff sy'n cael ei reoli gan y person hwnnw neu un sydd â chyswllt â'r person hwnnw.

Deunydd cysylltiedig â rhaglen yw cynhyrchion neu wasanaethau neu gynnwys a gweithgareddau nad ydynt ar yr awyr sy'n deillio'n uniongyrchol o raglen ac sydd hefyd wedi'u bwriadu'n benodol i alluogi cynulleidfaoedd i elwa'n llawn o werth golygyddol y rhaglen honno, i ryngweithio ag ef neu ei ymestyn.

Cynnwys cynghori defnyddwyr yw gwybodaeth annibynnol a all gyfeirio at bris, argaeledd neu briodweddau cynhyrchion neu wasanaethau penodol, weithiau mewn cyd-destun cymharol.

14.2 ATGYFEIRIADAU GORFODOL

(Mae Atgyfeiriadau Gorfodol yn rhan o system rheoli golygyddol y BBC. Maent yn rhan hanfodol o'r broses i sicrhau cydymffurfiaeth a rhaid cadw atynt.)

14.2.1 Wrth gynllunio i gynnwys cynnyrch, gwasanaeth neu nod masnach mewn nifer o eitemau o gynnwys golygyddol (ac eithrio allbwn newyddion a materion cyfoes), a gaiff eu darlledu neu eu cyhoeddi o fewn cyfnod penodol, fel un diwrnod, rhaid atgyfeirio'r mater i'r rheolwr/rheolwyr allbwn perthnasol ac i'r tîm Polisi Golygyddol, a fydd yn ystyried yr effaith gronnol.

(Gweler 14.3.2)

14.2.2 Rhaid i unrhyw gynnig i ddefnyddio clipiau hysbysebu mewn rhaghysbysebion rhaglenni ar Wasanaethau Cyhoeddus gael ei atgyfeirio i'r Pennaeth Safonau Golygyddol, Marchnata a Chynulleidfaoedd.

(Gweler 14.3.5)

14.2.3 Rhaid i unrhyw gynnig i dderbyn trip a'i gostau wedi'u talu gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu.

(Gweler 14.3.18)

14.2.4 Rhaid i unrhyw gynnig i gynnwys allbwn yng Ngwasanaethau Cyhoeddus y DU sy'n galw am hysbysrwydd sy'n dangos bod cynnyrch wedi'i leoli gael ei gymeradwyo gan y Cyfarwyddwr Cyffredinol.

(Gweler 14.3.27)

14.2.5 Rhaid i unrhyw gynnig i ddarlledu/cyhoeddi rhaglen a ddarlledwyd yn wreiddiol ar un o wasanaethau masnachol y DU sydd heb gysylltiad â'r BBC sy'n cynnwys lleoli cynnyrch gael ei atgyfeirio ymlaen llaw i'r rheolwr sianel perthnasol ac i'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 14.3.29)

14.2.6 Rhaid i bob cynnig i gynnwys lleoli cynnyrch yng Ngwasanaethau Masnachol y BBC gael ei gymeradwyo gan ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, gan y golygydd comisiynu. Y ffigwr golygyddol uwch/golygydd comisiynu sy'n gyfrifol am sicrhau bod unrhyw atgyfeiriadau pellach perthnasol yn cael eu gwneud.

(Gweler 14.3.31)

14.2.7 Rhaid i unrhyw gynnig bod un o Wasanaethau Masnachol y BBC, yn cynnwys ymysg eraill fideo ar-alw, sy'n gweithredu yn y DU, yn mewnosod lleoli cynnyrch yn ddigidol mewn unrhyw gynnwys a gynhyrchwyd gan y BBC a wnaed yn wreiddiol ar gyfer un o Wasanaethau Cyhoeddus y DU neu i fewnosod lleoli cynnyrch mewn unrhyw gynnwys golygyddol a wnaed gan y BBC, neu gan gynhyrchydd annibynnol, a gomisiynwyd yn wreiddiol ar gyfer Gwasanaethau Cyhoeddus y BBC yn y DU gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 14.3.35)

14.3 CANLLAWIAU

Amlygrwydd Cynnyrch

14.3.1 Mae angen i ni allu adlewyrchu'r byd go iawn a bydd hyn yn golygu bod angen cyfeirio at gynhyrchion a gwasanaethau yn ein hallbwn. Gall cynnyrch gynnwys cyfeiriadau at sefydliadau, at bobl, fel artistiaid neu berfformwyr, neu at weithiau celfyddydol fel ffilmiau, llyfrau neu draciau cerddorol. Er hynny, rhaid peidio â rhoi amlygrwydd gormodol i gynhyrchion, gwasanaethau neu nodau masnach yn ein cynnwys. Er mwyn osgoi hyn, rhaid i ni:

- sicrhau bod cyfiawnhad golygyddol dros gyfeiriadau gweledol a chlywedol, yn cynnwys cyfeiriadau geiriol a cherddorol, at gynhyrchion, gwasanaethau, nodau masnach, enwau brand a sloganau

Am eglurhad o ystyr nod masnach, gweler Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.1.

(Gweler Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.1)

- sicrhau bod y ffordd y gwneir y cyfeiriad yn briodol. Rhaid cael cyfiawnhad golygyddol dros unrhyw ddisgrifiadau ffafriol. Fel arfer ni ddylid trafod prisiau ac argaeledd y tu allan i gynnwys adolygu ar gyfer defnyddwyr

- osgoi aros yn rhy hir, neu dynnu lluniau agos wrth ddangos enwau brand neu logos, a pheidio â defnyddio cyfeiriadau clywedol yn aml oni bai fod cyfiawnhad golygyddol dros wneud hynny

- sicrhau bod y nifer lleiaf posibl o gyfeiriadau mewn allbwn sydd wedi'i fwriadu i apelio i blant.

Bydd graddau'r amlygrwydd sy'n dderbyniol yn amrywio yn ôl y cyd-destun. Os yw cynnyrch yn rhan annatod o eitem, gall hynny gyfiawnhau rhoi mwy o amlygrwydd iddo. Rhaid priodoli cynnyrch yn ôl yr angen i sefydliadau sy'n bartneriaid i ni ond rhaid peidio â rhoi amlygrwydd gormodol iddynt.

Rhaid cael cyfiawnhad golygyddol dros ddefnyddio deunydd o ymgyrchoedd hysbysebu a hyrwyddo. Fel arfer dylid dewis darn byr.

Ar y cyfan, bydd cyfeiriadau llafar at gynnyrch neu wasanaeth yn rhoi mwy o amlygrwydd iddynt na chyfeiriadau gweledol ar eu pen eu hunain.

Amlygrwydd Cynhyrchion – yr effaith gronnol

14.3.2 Yn ogystal â hyn, rhaid i ni ystyried yr effaith gronnol bosibl o ailadrodd cyfeiriad wrth gynllunio i gynnwys cynnyrch, brand, nod masnach neu wasanaeth nifer o weithiau yn ein hallbwn dros gyfnod penodol, er mwyn sicrhau nad yw hyn yn arwain at amlygrwydd gormodol. Dylem gynnwys ailddarllediadau o raglenni a marchnata yn yr asesiad hwn. Mae effaith gronnol yn debygol o fod ar ei mwyaf o gwmpas adeg rhyddhau eitemau newydd gan frandiau, fel rhai gan artistiaid neu berfformwyr, neu gynhyrchion fel ffilmiau a recordiau.

Wrth gynllunio i gynnwys cynnyrch, gwasanaeth neu nod masnach mewn nifer o eitemau o gynnwys golygyddol (ac eithrio allbwn newyddion a materion cyfoes), a gaiff eu darlledu neu eu cyhoeddi o fewn cyfnod penodol, fel un diwrnod, rhaid atgyfeirio'r mater i'r rheolwr/rheolwyr allbwn perthnasol a'r tîm Polisi Golygyddol, a fydd yn ystyried a ellir cyfiawnhau effaith gronnol cyfeiriadau o'r fath ar sail olygyddol.

Amlygrwydd Cynhyrchion a Rhyngweithio

14.3.3 Pan fyddwn yn annog cynulleidfaoedd i ryngweithio â ni, neu'n cyfeirio at eu sylwadau ar yr awyr neu ar-lein, mae'n bwysig na fydd unrhyw gyfeiriadau at gynhyrchion, fel llwyfannau cyfryngau cymdeithasol neu hashnodau, yn rhy amlwg un ai mewn un eitem o gynnwys neu'n gronnol.

Dylai unrhyw frandiau neu hashnodau fod yn briodol i'r gynulleidfa ddisgwyliedig. Yng nghyswllt galwadau am weithredu, dylai'r llwyfannau y cyfeiriwn atynt fod ar gael i'w defnyddio am ddim. Mae amlygrwydd gormodol yn fwy tebygol lle cyfeirir at lwyfan brand heb ddarparu manylion hefyd am ddulliau cyfathrebu generig fel yr e-bost.

14.3.4 Wrth ohebu ar sylwadau cynulleidfaoedd, dylem geisio bod yn niwtral o ran y llwyfan fel arfer a pheidio â'u priodoli i bob brand bob tro y caiff ei ddefnyddio. Fel arfer dylem geisio cynnig cyfraniadau o amrywiaeth o lwyfannau.

(Gweler Adran 17 Cystadlaethau, Pleidleisiau a Rhyngweithio: 17.3.45-17.3.56)

Amlygrwydd Cynhyrchion mewn Rhaghysbysebion Rhaglenni

14.3.5 Fel arfer dylem osgoi cyfeirio at gynhyrchion neu wasanaethau mewn rhaghysbysebion rhaglenni neu mewn deunydd i farchnata rhaglenni'r BBC gan y byddai'r sylw cyson yn gallu rhoi gormod o amlygrwydd iddynt. Gall cerddoriaeth mewn rhaghysbysebion fod yn rhy amlwg hefyd os yw'n digwydd tua'r adeg y mae'r trac yn cael ei ryddhau o'r newydd. Dylem ystyried effaith gronnol defnyddio trac sy'n cael ei ryddhau o'r newydd mewn rhaghysbyseb pan mae'r trac hefyd wedi'i gynnwys yn yr amserlen i gael ei berfformio rhywle arall yng nghynnwys y BBC. Rhaid cael cyfiawnhad golygyddol dros unrhyw gyfeiriadau at wasanaeth neu gynnyrch brand mewn rhaghysbysebion.

Rhaid i unrhyw gynnig i ddefnyddio clipiau hysbysebu mewn rhaghysbysebion rhaglenni ar y Gwasanaethau Cyhoeddus gael ei atgyfeirio i'r Pennaeth Safonau Golygyddol, Marchnata a Chynulleidfaoedd a fydd yn ystyried a oes cyfiawnhad golygyddol dros ei ddefnyddio ac nad yw'n rhy amlwg.

Amlygrwydd Gormodol a Chyfranwyr

14.3.6 Rhaid i ni osgoi gormod o amlygrwydd pan fydd cyfranwyr yn trafod darnau o'u gwaith sy'n cael eu rhyddhau ar y pryd fel ffilmiau/cerddoriaeth neu lansio llyfr neu ddrama newydd. Ni ddylid defnyddio unrhyw gynhyrchion cysylltiedig fel prop oni bai fod cyfiawnhad golygyddol dros wneud hynny, a rhaid cael cyfiawnhad golygyddol hefyd dros unrhyw gyfeiriadau atynt, yn enwedig lluniau agos, a dylid cyfyngu arnynt yn briodol.

Adolygu Cynhyrchion neu Wasanaethau

14.3.7 Ni ddylem hyrwyddo cynhyrchion neu wasanaethau pan fyddwn yn eu hadolygu a dylem adolygu amrywiaeth ohonynt a gafwyd gan wahanol gyflenwyr mewn rhaglen neu gyfres. Yn achos llyfrau, albymau a chynhyrchion digidol eraill, gallwn dderbyn copïau i'w hadolygu fel arfer. Mae'r rheini sy'n gyfrifol am adolygu neu ohebu ar ddramâu, cyngherddau neu ddigwyddiadau neu berfformiadau eraill yn gallu derbyn tocynnau adolygu. Fel arfer byddwn yn prynu cynhyrchion o werth sylweddol, fel peiriant golchi neu gar, ar gyfer eu hadolygu. Fodd bynnag, os darperir y rhain i ni o bryd i'w gilydd, rhaid i ni ddychwelyd y cynnyrch i'r gweithgynhyrchydd neu'r cyflenwr.

Ffrydiau wedi'u Dolennu neu eu Mewnblannu a Geir gan Drydydd Partïon

14.3.8 Rhaid peidio â rhoi amlygrwydd gormodol i'r trydydd parti. Ar Wasanaethau Cyhoeddus lle mae'r ffrwd wedi'i noddi, rhaid peidio â chyfeirio at y noddwr nac at gynhyrchion, gwasanaethau na nodau masnach y noddwr. Ar Wasanaethau Masnachol gall unrhyw gyfeiriad at noddwr neu ei gynhyrchion,

gwasanaethau neu nodau masnach fod yn lleoli cynnyrch. Fodd bynnag, mae'n bwysig na fydd y cyfeiriadau'n rhai sy'n hyrwyddo.

(Gweler Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.3.27-14.3.36, Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.29 -7.3.33, Adran 16 Perthnasoedd Allanol ac Ariannu: 16.3.17-16.3.18 ac Adran 17 Cystadlaethau, Pleidleisiau a Rhyngweithio: 17.3.53)

Cyflenwi Propiau mewn Drama, Comedi, Adloniant neu Gynnwys Ffordd o Fyw

14.3.9 Rhaid i ni sicrhau bod cyfiawnhad golygyddol dros ddefnyddio neu gyfeirio at gynhyrchion brand, gwasanaethau neu sefydliadau yn ein drama, comedi, adloniant a chynnwys ffordd o fyw a bod amrywiaeth fawr ohonynt yn cael ei defnyddio dros amser i osgoi amlygrwydd gormodol.

Rhaid cael cyfiawnhad golygyddol dros unrhyw gyfeiriad llafar sydd gyda chyfeiriad gweledol.

Pan ddefnyddir cynhyrchion go iawn i wisgo setiau, dylem geisio osgoi tynnu lluniau agos a dylem osgoi eu dangos mewn lluniau eraill.

Lleoli Propiau

Am eglurhad o ystyr lleoli propiau, gweler Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.1.

(Gweler Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.1)

14.3.10 Ar Wasanaethau Cyhoeddus, ni dderbynnir propiau fel arfer heb wneud tâl o ryw fath gan y BBC. Os oes modd, dylai cynyrchiadau'r BBC ddefnyddio proses caffael mewnol y BBC.

14.3.11 Ar Wasanaethau Masnachol, rhaid peidio â chael trefniadau sy'n gwarantu y bydd propiau a leolwyd yn cael eu dangos mewn cynnwys golygyddol. Os bodlonir yr amodau hyn, bydd yn cael ei ystyried yn lleoli propiau yn hytrach na lleoli cynnyrch os nad oes mwy na gwerth dibwys i ddarparu'r prop neu'r gwasanaeth.

Gellir trin propiau o werth sylweddol fel lleoli cynnyrch os na ddychwelir nhw i'r darparwr.

(Gweler Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol**:** 14.3.27-14.3.36)

14.3.12 Ar Wasanaethau Cyhoeddus pan dderbynnir propiau am gost is ac ar Wasanaethau Masnachol pan dderbynnir propiau yn ddi-dâl neu am gost is:

- dylai'r tîm cynhyrchu gadw cofnod o'r holl bropiau a gafwyd yn ddi-dâl neu am gost is
- ni ddylid gwarantu y bydd unrhyw gynnyrch neu wasanaeth yn cael ei ddangos ac, os caiff ei ddangos, ni ddylid rhoi gwarant y bydd y sylw'n ffafriol
- ni ddylid rhoi amlygrwydd gormodol i'r prop sydd wedi'i dderbyn.

Cyfleusterau, Cynhyrchion a Gwasanaethau a Geir yn Ddi-dâl neu am Gost Is

14.3.13 Fel arfer dylem dalu am deithio, llety a'r rhan fwyaf o'r gwasanaethau eraill rydym yn eu defnyddio. Nid yw hyn yn berthnasol i leoli cynnyrch a lleoli propiau.

Mewn cynnwys sy'n ymwneud â defnyddwyr a ffordd o fyw sy'n adolygu neu'n rhoi sylw i amrywiaeth fawr o gynhyrchion, gellir derbyn cynhyrchion neu wasanaethau yn ddi-dâl neu am gost is os oes cyfiawnhad golygyddol dros hynny a'u bod yn bodloni meini prawf priodol ar gyfer dewis. Ond mewn achosion o'r fath rhaid i'r tîm cynhyrchu:

- gadw cofnod o'r hyn sydd wedi'i dderbyn
- peidio byth ag addo rhoi sylw i gynnyrch neu wasanaeth penodol ac, os rhoddir sylw iddo, y bydd yn cael sylw ffafriol
- peidio â derbyn disgownt oni bai ei fod yn gyson â disgowntiau a gynigir i sefydliadau mawr eraill
- hysbysu cyflenwyr mewn ysgrifen na allant gyfeirio at ddefnydd y BBC o'u cynhyrchion neu eu gwasanaethau mewn unrhyw hysbysebion neu ymgyrchoedd hyrwyddo
- peidio â rhoi cydnabyddiaeth ar yr awyr neu ar-lein oni bai fod cyfiawnhad golygyddol dros hynny. Ni ddylai Gwasanaethau Cyhoeddus byth addo cynnwys manylion cyflenwr ar-lein yn gyfnewid am gyflenwi cynhyrchion neu wasanaethau yn ddi-dâl neu am gost is.

14.3.14 Rhaid peidio â derbyn tâl am gynhyrchion neu wasanaethau sydd i'w cynnwys mewn unrhyw wasanaeth BBC gan fod lleoli cynnyrch wedi'i wahardd mewn cynnwys sy'n cynghori defnyddwyr.

(Gweler Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.3.27-14.3.36)

14.3.15 Rhaid peidio â rhoi llais golygyddol i gyflenwyr yn y cynnwys ac ni ddylid dangos rhagolwg ohono iddynt.

Ar gyfer rhaglenni Trawsnewid gweler Adran 16 Perthnasoedd Allanol ac Ariannu.

(Gweler Adran 16 Perthnasoedd Allanol ac Ariannu: 16.3.36)

Cyfleusterau a Rennir

14.3.16 Lle mae cyfleuster, fel ffrwd, yn cael ei rannu rhwng y BBC a thrydydd parti, rhaid i'r BBC gadw rheolaeth olygyddol ar unrhyw gynnwys sy'n deillio ohoni ar wasanaethau'r BBC a thalu cyfran briodol o'r gost.

Cyfleusterau Cyfryngau a Thripiau Canfod Ffeithiau

14.3.17 Ar Wasanaethau Cyhoeddus, ac ar gyfer cynnwys newyddion a materion cyfoes ar Wasanaethau Masnachol, ni ddylem fel arfer dderbyn tripiau a'u costau wedi'u talu oni bai mai'r rhain yw'r unig ffordd i ohebu ar ddigwyddiad pwysig.

14.3.18 Rhaid i unrhyw gynnig i dderbyn trip a'i gostau wedi'u talu fod yn gyson â Pholisi Gwrth-lwgrwobrwyo'r BBC.

Ni ddylem, fel arfer, gyfeirio at unrhyw weithredwyr masnachol sy'n cynnig y cyfleuster, nac at elusennau na grwpiau lobïo yn ein cynnwys. Rhaid cael cyfiawnhad golygyddol dros gyfeirio at sefydliadau eraill sydd wedi hwyluso'r trip.

Rhaid i unrhyw gynnig i dderbyn trip a'i gostau wedi'u talu gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu a fydd yn ystyried:

- a oes cyfiawnhad golygyddol am y trip, ac unrhyw gyfeiriadau at sefydliadau sydd wedi'i hwyluso ac a oes sicrwydd na fydd yn amharu ar uniondeb golygyddol y BBC
- a ddylid cyfrannu at y gost, os yw hynny'n rhesymol ymarferol.

Gall staff sy'n gweithio i Wasanaethau Masnachol sy'n adolygu amrywiaeth o wasanaethau a chyfleusterau ofyn am gymorth gan ddarparwyr teithio fel byrddau twristiaeth, cwmnïau hedfan a gwestai. Mewn achosion o'r fath:

- rhaid peidio â rhoi unrhyw sicrwydd o sylw yn gyfnewid am wasanaethau o'r fath
- dylid cyhoeddi gwybodaeth am amrywiaeth o gyflenwyr teithiau ac nid y rheini sy'n ein cynorthwyo yn unig.

Deunydd neu Storïau Hyrwyddol a Ddarperir gan Gyrff Allanol

14.3.19 Rhaid i ni ddewis a gohebu ar storïau am ein rhesymau golygyddol annibynnol ein hunain a bod yn effro i sefyllfaoedd lle gall sefydliadau gysylltu â nifer o rannau o'r BBC drwy lwybrau gwahanol i geisio cael lle i storïau ar draws ein gwasanaethau o fewn cyfnod penodol.

Dolenni Ar-lein i Wefannau Trydydd Partïon

14.3.20 Rhaid i ni beidio â rhoi'r argraff ein bod yn cymeradwyo cynnyrch neu wasanaeth masnachol wrth gynnwys dolen i lwyfan masnachol.

Rhaid cael cyfiawnhad golygyddol ar gyfer dolenni o lwyfannau Gwasanaethau Cyhoeddus ac o gynnwys golygyddol ar lwyfan Gwasanaeth Masnachol.

(Gweler Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.3.1-14.3.9, Adran 3 Cywirdeb: 3.3.21 ac Adran 4 Didueddrwydd: 4.3.9)

Ar Wasanaethau Cyhoeddus, dylai dolenni arwain i wefannau trydydd parti a ddylai gael eu labelu'n wefannau tanysgrifio os na ellir cael mynediad atynt yn ddi-dâl.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Dolenni a Ffrydiau)

Logos a Rhestrau Cydnabod Ar-lein

14.3.21 Rhaid cael cyfiawnhad golygyddol dros ddefnyddio logos a chydnabyddiaethau trydydd parti ar lwyfannau Gwasanaethau Cyhoeddus ac yn y cynnwys golygyddol ar lwyfannau Gwasanaethau Masnachol.

Mae'n bwysig rhoi cydnabyddiaeth ddyladwy i bartneriaid golygyddol a phriodoli eu cyfraniad iddynt, yn cynnwys yn y brandio a'r gwaith hyrwyddo ar gyfer yr allbwn a'r gwasanaethau sydd wedi'u creu neu eu dosbarthu.

(Gweler Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.3.1-14.3.9, Adran 16 Perthnasoedd Allanol ac Ariannu: 16.3.7-16.3.11)

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Cydnabod a Labelu Perthnasoedd Allanol)

14.3.22 Ar Wasanaethau Cyhoeddus ni ddylem byth addo crybwyll manylion cyflenwr ar-lein yn gyfnewid am gyflenwi cynhyrchion neu wasanaethau'n ddi-dâl neu am gost is.

(Gweler Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.3.13-14.3.19)

Cyfeiriadau mewn Gwasanaethau Cyhoeddus at Wasanaethau a Chynhyrchion Masnachol y BBC a Deunydd Arall sy'n Gysylltiedig â Chynnwys Golygyddol

Cyfeiriadau mewn Gwasanaethau Cyhoeddus at Wasanaethau Masnachol y BBC

14.3.23 Rhaid i ni beidio â defnyddio ein Gwasanaethau Cyhoeddus i hyrwyddo Gwasanaethau neu gynhyrchion Masnachol y BBC. Ar Wasanaethau Cyhoeddus, rhaid cael cyfiawnhad golygyddol dros bob cyfeiriad at Wasanaethau Masnachol y BBC fel gwefannau, sianeli rhyngwladol neu sianeli cyd-fenter rhyngwladol neu yn y DU.

Er hynny, gall y BBC, a chwmnïau annibynnol sy'n gweithio i'r BBC, gynhyrchu a thrwyddedu deunydd cysylltiedig â rhaglenni y gellir ei hyrwyddo yn ystod neu o gwmpas y cynnwys golygyddol y mae'n deillio'n uniongyrchol ohono. Mae'n bwysig bod unrhyw hyrwyddo o'r fath yn caniatáu i gynulleidfaoedd elwa o'r cynnwys golygyddol cysylltiedig, neu ryngweithio ag ef, a rhaid cael cyfiawnhad golygyddol dros hynny.

Am eglurhad o ystyr deunyddiau sy'n gysylltiedig â rhaglenni, gweler Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.1.

(Gweler Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.1)

Rhaghysbysebion am Gynhyrchion Masnachol sy'n Gysylltiedig â Rhaglenni'r BBC

14.3.24 Ar Wasanaethau Cyhoeddus gallwn ddarlledu rhaghysbysebion am rai mathau o ddeunydd sy'n gysylltiedig â rhaglenni yn ystod cyfnodau ar ôl y cynnwys golygyddol y maent yn deillio'n uniongyrchol ohono. Online gallwn ddarparu dolen i dudalen ar wefan fasnachol lle gellir prynu cynhyrchion masnachol sy'n gysylltiedig â rhaglenni'r BBC os oes cyfiawnhad golygyddol dros hynny.

Rhaid i unrhyw gynnyrch a raghysbysebir fod o dan reolaeth olygyddol y BBC a rhaid iddo fod wedi'i gomisiynu, ei drwyddedu neu ei ddatblygu mewn cysylltiad uniongyrchol â'r cynnwys y mae'n gysylltiedig ag ef. Dim ond gwybodaeth ffeithiol y dylid ei chynnwys mewn rhaghysbysebion neu gyhoeddiadau ar ôl rhaglenni.

Rhaid peidio â rhaghysbysebu cylchgronau â brand y BBC ar Wasanaethau Cyhoeddus y BBC ar yr awyr neu ar-lein. Ar gyfer cynhyrchion eraill sy'n gysylltiedig â'r BBC ar radio, gweler y cyfarwyddyd perthnasol.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Rhaghysbysebion ar y radio am Gynhyrchion Masnachol sy'n Gysylltiedig â Rhaglenni'r BBC)

Dolenni ar gyfer Trafodiadau o Lwyfannau Gwasanaethau Cyhoeddus i Gynhyrchion Masnachol sy'n Gysylltiedig â Chynnwys Golygyddol y BBC

14.3.25 Gall llwyfannau Gwasanaethau Cyhoeddus y BBC gynnig cyfle i ddefnyddwyr brynu cynnwys golygyddol dethol sy'n gysylltiedig â'r BBC gan nifer o gyflenwyr masnachol ar-lein.

Gwasanaethau Cymorth y BBC

14.3.26 Gallwn gynnig gwasanaethau cymorth sy'n ymestyn effaith ein cynnwys a dealltwriaeth ohono.

Pan fyddwn yn darlledu neu'n cyhoeddi cynnwys sy'n codi materion sy'n anodd neu sy'n peri gofid, gall fod yn briodol darparu llinell gymorth sy'n cynnig rhagor o wybodaeth neu gymorth. Fel arfer dylid ymgynghori â BBC Action Line mewn perthynas â chynnwys ar gyfer y DU.

Gellir darparu pecynnau ffeithiau neu gymorth dysgu arall i ategu mathau eraill o gynnwys.

Mae'r amodau canlynol yn berthnasol i wasanaethau cymorth:

- dylai gwybodaeth a ddarperir ar wasanaethau cymorth fod yn gywir a diduedd fel y bo'n briodol
- dylid cyfiawnhau unrhyw ddolenni allanol ar sail eu gwerth a'u perthnasedd i'r gynulleidfa. Fel arfer dylem ddarparu dolenni i nifer o wahanol asiantaethau, elusennau neu sefydliadau statudol sydd wedi'u dewis ar sail meini prawf priodol
- rhaid i ni sicrhau ein bod yn gallu ymdopi ag unrhyw alw tebygol am ein gwasanaethau cymorth. Mae'n bwysig bod unrhyw linell gymorth, pa un a yw'n cael ei darparu gan y BBC neu gan asiantaeth allanol, yn gallu cynnig gwasanaeth dibynadwy
- dylai llinellau cymorth y gwasanaethau cymorth fod yn ddi-dâl neu wedi'u prisio i adennill costau ac nid i wneud elw. Rhaid i ni beidio â defnyddio gwasanaethau cyfradd premiwm ar gyfer llinellau cymorth

(Gweler Adran 17 Cystadlaethau, Pleidleisiau a Rhyngweithio: 17.3.29)

- rhaid i ni beidio â rhoi'r argraff ein bod yn cymeradwyo ymgyrchoedd trydydd partïon pan fyddwn yn cynhyrchu deunydd cymorth ar y cyd â sefydliadau eraill
- ni ddylem ddosbarthu deunydd codi arian trydydd partïon heblaw ar gyfer apeliadau elusennau sydd wedi'u cymeradwyo gan y BBC
- rhaid peidio â derbyn nawdd ar gyfer deunydd cymorth ar-lein Gwasanaethau Cyhoeddus y DU
- gallwn gydnabod sefydliadau sydd wedi cyfrannu at ein deunydd cymorth ar y deunydd ei hun. Gallwn ddiolch i bartner am gymryd rhan ar yr awyr, ond ar Wasanaethau Cyhoeddus rhaid i ni beidio â rhoi cydnabyddiaeth i noddwyr ar yr awyr

(Gweler Adran 16 Perthnasoedd Allanol ac Ariannu: 16.3.37)

- yn y DU ni ddylem gynnwys hysbysiadau am linellau cymorth sy'n cael eu rhedeg gan sefydliadau eraill fel arfer, ac eithrio rhai sy'n cynnig gwasanaeth arbenigol.

Lleoli Cynnyrch

Am eglurhad o ystyr lleoli cynnyrch gweler Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.1.

(Gweler Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.1)

14.3.27 Rhaid i'r BBC beidio â chomisiynu, cynhyrchu neu gyd-gynhyrchu allbwn ar gyfer ei Wasanaethau Cyhoeddus yn y DU sy'n cynnwys lleoli cynnyrch. Rhaid i'r holl raglenni a wneir gan y BBC neu gan gynhyrchydd annibynnol i'w darlledu ar Wasanaethau Cyhoeddus y DU fod yn rhydd o leoli cynnyrch. **Rhaid i unrhyw gynnig i gynnwys allbwn yng Ngwasanaethau Cyhoeddus y DU sy'n galw am labelu i ddangos bod cynnyrch wedi'i leoli gael ei gymeradwyo gan y Cyfarwyddwr Cyffredinol.**

Ar gyfer Ariannu Gwasanaeth y Byd gweler Adran 16 Perthnasoedd Allanol ac Ariannu.

(Gweler Adran 16 Perthnasoedd Allanol ac Ariannu: 16.1)

Mewn rhai achosion, gall Gwasanaethau Masnachol y BBC gomisiynu neu wneud cynnwys golygyddol sy'n cynnwys lleoli cynnyrch priodol.

Lleoli Cynnyrch mewn Deunydd a Gaffaelir gan Wasanaethau Cyhoeddus y DU oddi wrth Drydydd Partïon sydd Heb Gysylltiad â'r BBC

Deunydd a gafaelir o'r tu allan i'r DU

14.3.28 Pan fydd un o Wasanaethau Cyhoeddus y DU yn caffael deunydd sy'n cynnwys lleoli cynnyrch nad yw wedi'i gomisiynu na'i gynhyrchu ac sydd heb gael ei gomisiynu na'i gynhyrchu gan berson cysylltiedig, fel un o Wasanaethau Masnachol y BBC, nid oes angen ei labelu i ddangos bod cynnyrch wedi'i leoli.

Am eglurhad o ystyr person cysylltiedig gweler Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.1.

(Gweler Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.1)

Mae'n ofynnol na fydd amodau wedi'u gosod ar y deunydd a gaffaelir y bydd y lleoli cynnyrch yn cael ei ddarlledu.

Rhaid cael cyfiawnhad golygyddol dros unrhyw gyfeiriad gweledol neu glywedol at gynhyrchion sydd wedi'u lleoli mewn deunydd a gafaelwyd nad oedd wedi'i gael gan berson cysylltiedig a rhaid iddo beidio â bod o natur hyrwyddol na bod yn rhy amlwg.

Fel arfer dylid cadw cofnod o unrhyw leoli cynnyrch sy'n hysbys, ac o unrhyw gamau a gymerwyd mewn perthynas ag ef.

(Gweler Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.3.1-14.3.9)

Mae'n ofynnol na fydd cynnwys golygyddol a wnaed ar ôl Rhagfyr 2009 ac sy'n cael ei ddosbarthu ar wasanaeth a reoleiddir gan Ofcom yn cynnwys lleoli cynnyrch mewn perthynas ag unrhyw gynhyrchion, gwasanaethau neu nodau masnach sydd wedi'u gwahardd o dan God Ofcom.

Deunydd a Gaffaelir o'r DU

14.3.29 Fel arfer dylai lleoli cynnyrch gael ei dynnu neu ei gelu.

Rhaid i unrhyw gynnig i ddarlledu/cyhoeddi rhaglen a ddarlledwyd yn wreiddiol ar un o wasanaethau masnachol y DU sydd heb gysylltiad â'r BBC sy'n cynnwys lleoli cynnyrch gael ei atgyfeirio ymlaen llaw i'r rheolwr sianel perthnasol ac i'r tîm Polisi Golygyddol a fydd yn ystyried:

- a oes cyfiawnhad golygyddol drosto
- a fyddai'n dwyn anfri ar Wasanaethau Cyhoeddus y BBC
- a ddylai gael ei gelu neu ei dynnu.

Lleoli Cynnyrch mewn Darllediadau Newyddion Byw ar Wasanaethau Cyhoeddus y DU

14.3.30 Gellir cael achlysuron lle mae lleoli cynnyrch mewn ffrwd newyddion fyw, fel ffrwd o Unol Daleithiau America ar yr adeg y mae newyddion yn torri. Fel arfer ni ddylem ddarlledu'r lleoli cynnyrch os ydym yn gwybod ei fod yn bresennol.

Gofynion Lleoli Cynnyrch yng nghyswllt Gwasanaethau Masnachol y BBC

14.3.31 Rhaid bodloni'r gofynion hyn yn yr holl leoli cynnyrch mewn unrhyw gynnwys golygyddol a wneir gan unrhyw ran o'r BBC ar gyfer un o wasanaethau'r BBC neu unrhyw drydydd parti, neu a gomisiynir neu a gynhyrchir gan gwmni cynhyrchu annibynnol ar gyfer un o wasanaethau'r BBC:

- rhaid i'r lleoli cynnyrch beidio ag amharu ar uniondeb golygyddol neu annibyniaeth y cynnwys neu wasanaeth BBC
- ni chaiff lleoli cynnyrch yn unrhyw gynnyrch neu wasanaeth ddwyn anfri ar y BBC a'i wasanaethau
- mewn gwasanaethau sydd o dan reolaeth y BBC, rhaid i'r lleoli cynnyrch beidio â dylanwadu ar yr hyn sydd yn y cynnwys nac ar ei amserlennu mewn ffordd sy'n effeithio ar gyfrifoldeb ac annibyniaeth olygyddol y darlledwr.
- rhaid i gyfeiriadau at gynhyrchion, gwasanaethau a nodau masnach a leolir beidio â bod o natur hyrwyddol nac yn rhy amlwg
- dylid tynnu sylw cynulleidfaoedd at y ffaith bod lleoli cynnyrch wedi'i gynnwys
- mae'n ofynnol bod y lleoli cynnyrch yn bodloni'r rheoliad ar leoli cynnyrch sy'n berthnasol i'r diriogaeth lle caiff ei ddarlledu.

Rhaid i bob cynnig i gynnwys lleoli cynnyrch yng Ngwasanaethau Masnachol y BBC gael ei gymeradwyo gan ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, gan y golygydd comisiynu, a fydd yn ystyried a fyddai'r lleoli cynnyrch yn gwneud drwg i enw da'r BBC.

Y ffigwr golygyddol uwch/golygydd comisiynu sy'n gyfrifol am sicrhau bod unrhyw atgyfeiriadau pellach perthnasol yn cael eu gwneud.

Cyfyngiadau ar Genres Rhaglenni Lle Gellir Lleoli Cynnyrch ac ar Fathau o Gynhyrchion y Gellir eu Lleoli

14.3.32 Rhaid peidio â chynnwys lleoli cynnyrch mewn:

- rhaglenni newyddion a materion cyfoes
- rhaglenni crefyddol
- rhaglenni plant
- cynnwys sy'n cynghori defnyddwyr.

Am eglurhad o ystyr cynnwys cynghori defnyddwyr gweler Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.1.

(Gweler Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.1)

14.3.33 Gwaherddir lleoli cynnyrch yn achos y cynhyrchion canlynol:

- unrhyw gynnyrch neu wasanaeth sy'n gysylltiedig â phlaid wleidyddol neu sefydliad gwleidyddol
- unrhyw gynnyrch neu wasanaeth sy'n gysylltiedig â chorff sy'n cael ei gysylltu â ffydd, crefydd neu systemau credo cyfatebol
- cynhyrchion a gwasanaethau i oedolion
- cynhyrchion tybaco (yn cynnwys sigaréts ymysg cynhyrchion eraill)
- lleoli cynnyrch gan neu ar ran unrhyw fusnes y mae ei brif weithgarwch yn weithgynhyrchu neu werthu sigaréts neu gynhyrchion tybaco eraill
- arfau
- unrhyw gynnyrch neu wasanaeth na ellir ei hysbysebu ar y gwasanaeth.

Mae gwasanaethau a reoleiddir gan Ofcom wedi'u gwahardd rhag lleoli cynnyrch mewn perthynas â'r canlynol:

- sigaréts electronig neu gynwysyddion ail-lenwi
- meddyginiaethau presgripsiwn yn unig.

Mae gwasanaethau a reoleiddir gan Ofcom wedi'u gwahardd rhag lleoli cynnyrch mewn perthynas â'r canlynol mewn rhaglenni a gynhyrchir o dan awdurdodaeth y DU:

- diodydd alcoholaidd

- bwydydd neu ddiodydd sy’n cynnwys llawer o fraster, halen neu siwgr
- gamblo
- fformiwla babanod (llaeth babi), yn cynnwys fformiwla dilynol
- pob cynnyrch meddyginiaethol.

Mae’n bwysig bod gwasanaethau a reoleiddir gan Ofcom yn gwirio am ddiweddariadau i God Ofcom.

Gofynion o ran Tryloywder a Thynnu Sylw

14.3.34 Mewn cynnwys sydd wedi’i gomisiynu, ei gynhyrchu neu ei gydgynhyrchu ar gyfer y BBC, dylid ei gwneud yn glir i gynulleidfaoedd os yw lleoli cynnyrch wedi’i gynnwys. Dylid gwneud hyn fel arfer drwy gynnwys rhestr o’r holl gynhyrchion a leolwyd yn y cydnabyddiaethau ar gyfer rhaglenni a gynhyrchwyd neu a gomisiynwyd a dylid ei wneud mewn ffordd niwtral nad yw’n hyrwyddol, yn debyg i gydnabyddiaethau rhaglenni eraill.

Rhaid cydymffurfio bob amser ag unrhyw reoliadau lleol ar labelu lleoli cynnyrch.

Gwasanaethau Masnachol y BBC a Anelir at Gynulleidfaoedd yn y DU

14.3.35 Fel arfer ni ddylai Gwasanaethau Masnachol y BBC a anelir at gynulleidfaoedd yn y DU fewnosod lleoli cynnyrch yn ddigidol yng nghyswllt unrhyw gynnwys a gynhyrchwyd gan y BBC a wnaed yn wreiddiol ar gyfer Gwasanaethau Cyhoeddus y DU. Ni ddylent ychwaith fewnosod lleoli cynnyrch fel arfer mewn unrhyw gynnwys golygyddol a wnaed gan gynhyrchydd annibynnol a gomisiynwyd yn wreiddiol ar gyfer Gwasanaethau Cyhoeddus y BBC yn y DU.

Rhaid i unrhyw gynnig bod un o Wasanaethau Masnachol y BBC, yn cynnwys ymysg eraill fideo ar-alw, sy’n gweithredu yn y DU, yn mewnosod lleoli cynnyrch yn ddigidol yn unrhyw gynnwys a gynhyrchwyd gan y BBC a wnaed yn wreiddiol ar gyfer Gwasanaethau Cyhoeddus y DU neu i fewnosod lleoli cynnyrch mewn unrhyw gynnwys golygyddol a wnaed gan y BBC, neu gan gynhyrchydd annibynnol, a gomisiynwyd yn wreiddiol ar gyfer Gwasanaethau Cyhoeddus y BBC yn y DU gael ei atgyfeirio i’r tîm Polisi Golygyddol a fydd yn ystyried a fyddai'r lleoli cynnyrch yn gwneud drwg i enw da Gwasanaethau Cyhoeddus y DU.

Gwasanaethau Masnachol y BBC a Anelir at Gynulleidfaoedd y tu allan i’r DU

14.3.36 Lle mae un o Wasanaethau Masnachol y BBC neu berson cysylltiedig yn cydgomisiynu neu’n cyd-gynhyrchu rhaglen ag un o Wasanaethau Cyhoeddus y DU, rhaid sicrhau na fydd y fersiwn ar y Gwasanaeth Cyhoeddus yn y DU yn cynnwys lleoli cynnyrch.

Am eglurhad o ystyr person cysylltiedig gweler Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.1.

(Gweler Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.1)

ADRAN 15: GWRTHDARO RHWNG BUDDIANNAU

15.1 Cyflwyniad
15.2 Atgyfeiriadau Gorfodol
15.3 Canllawiau

- Datgan Buddiannau Personol
- Risgiau o Wrthdaro Rhwng Buddiannau
- Gweithgareddau Allanol
- Mynegi Barn yn Gyhoeddus
- Gweithgareddau Gwleidyddol
- Gwaith i Elusennau ac Ymgyrchoedd
- Ymrwymiadau Ysgrifennu
- Siarad Cyhoeddus ac Ymddangosiadau Cyhoeddus Eraill
- Rolau Academaidd
- Hyfforddiant ar y Cyfryngau
- Buddion Personol
- Talentau Ar yr Awyr a Gweithgarwch Hyrwyddo yn cynnwys Hysbysebu a Chymeradwyo Masnachol
- Cyfeiriadau at gynnwys y BBC mewn Hysbysebion
- Cyfranwyr Rheolaidd i Allbwn
- Actorion ac Artistiaid sy’n Ailadrodd Rolau sydd ganddynt yn y BBC mewn Allbwn Arall
- Cwmnïau Cynhyrchu Annibynnol sy’n Eiddo i Dalentau neu Asiantau

15.1 CYFLWYNIAD

Rhaid i’n cynulleidfaoedd allu ymddiried yn y BBC a bod yn hyderus nad yw ein penderfyniadau golygyddol yn dod o dan ddylanwad buddiannau allanol, yn cynnwys pwysau gwleidyddol neu fasnachol. Mae’r adran hon yn egluro sut byddai gweithgareddau unigolyn yn gallu effeithio ar ganfyddiad y cyhoedd o’r BBC.

Bydd gwrthdaro posibl rhwng buddiannau’n codi pan fydd posibilrwydd bod gweithgareddau neu fuddiannau allanol unigolyn yn gallu effeithio, neu gael eu gweld yn rhesymol yn effeithio, ar ddidueddrwydd ac uniondeb y BBC, neu’n creu’r perygl o wneud drwg i enw’r BBC yn gyffredinol neu i werth brand y BBC. Gall gwrthdaro rhwng buddiannau godi mewn unrhyw ran o’n gwaith.

Mae’n ofynnol bod holl staff y BBC yn datgan yn ffurfiol unrhyw fuddiant personol a all effeithio ar eu gwaith gyda’r BBC. Mae’r gofyniad hwn yn cwmpasu cyflwynwyr, gohebwyr, cynhyrchwyr ac ymchwilwyr llawrydd a gweithwyr eraill. Yr unigolyn sy’n gyfrifol am ddatgan buddiannau personol. Mae cyfrifoldeb gan bob adran hefyd i nodi meysydd lle gall fod yn agored i berygl. Mae sensitifrwydd neilltuol yn gallu bodoli yng nghyswllt talentau ar yr awyr.

Rhaid i reolwyr y BBC benderfynu’n unigol pa gamau sydd angen eu cymryd mewn ymateb i wrthdaro rhwng buddiannau dichonol a ddatganwyd. Mae’n bosibl y bydd adegau pan fydd angen cyfyngu ar ryddid unigol neu lle gellir cyfyngu ar unigolion o ran y meysydd lle gallant weithio neu agweddau

penodol ar eu rolau. Bydd y penderfyniadau hyn yn dibynnu ar y math o allbwn y maent yn ymwneud ag ef, eu rôl, pa mor uchel yw eu swydd a natur eu buddiannau personol a gweithgareddau allanol.

Nid yw gwrthdaro rhwng buddiannau yn cael ei reoleiddio gan Ofcom, ac eithrio lle gallai arwain at fethiant o ran didueddrwydd dyladwy[76]. Mae polisi’r BBC ar fuddiannau personol yn rhan o’r contract cyflogaeth sy’n berthnasol i gyflogeion y BBC. Gall methu â chydymffurfio â'r Canllawiau hyn neu fethu dilyn y Canllawiau cysylltiedig fod yn fater i adran Adnoddau Dynol y BBC. Yn achos unigolion sy’n cael eu cyflogi gan y BBC fel arall – yn cynnwys cyflwynwyr, gohebwyr, cynhyrchwyr ac ymchwilwyr llawrydd a thalentau eraill ar yr awyr – byddai methu â chydymffurfio â’r Canllawiau hyn a’r Cyfarwyddyd cysylltiedig yn fater contractiol fel arfer.

Mae’r egwyddorion o ran gwrthdaro rhwng buddiannau yn berthnasol i bawb, ond bydd y dull o gymhwyso’r egwyddorion yn amrywio yn ôl rôl yr unigolyn a lefel ei ymwneud â chynnwys y BBC. Mae hyn yn adlewyrchu disgwyliadau cynulleidfaoedd o ran didueddrwydd ac uniondeb allbwn y BBC, yn enwedig ei newyddion a materion cyfoes.

Mae cyfyngiadau cyfreithiol a rheoliadol ychwanegol ar y rheini sy’n ymwneud â newyddiaduraeth ariannol neu’r rheini sy’n gysylltiedig ag allbwn sy’n cynnig cyngor ariannol neu gyngor i ddefnyddwyr.

Rhaid sicrhau na fydd buddiannau gwleidyddol, masnachol neu ariannol yr unigolyn na’i fuddiannau eraill yn dylanwadu, neu’n cael eu gweld yn rhesymol yn dylanwadu, ar benderfyniadau golygyddol y BBC.

Mae’n bwysig na fydd cysylltiad sylweddol gan y rheini sy’n ymwneud â chomisiynu, cynhyrchu neu farchnata neu sy’n cyflawni unrhyw rôl arall mewn creu cynnwys y BBC, â chynhyrchion, busnesau neu sefydliadau eraill sydd yn y cynnwys hwnnw.

Mae cysylltiad talentau, neu eu hasiantau, â pherchnogaeth neu uwch reolaeth cwmnïau cynhyrchu annibynnol sy’n gwneud allbwn i’r BBC yn creu’r perygl o niweidio canfyddiad y cyhoedd o ddidueddrwydd, annibyniaeth ac uniondeb y BBC. Rhaid i’r BBC gadw rheolaeth olygyddol gyffredinol ar bob agwedd ar y cynnwys.

Nid yw’r Canllawiau hyn wedi’u bwriadu i atal y BBC rhag defnyddio staff, gweithwyr llawrydd a chyflwynwyr sydd ag arbenigedd mewn meysydd penodol. Nid oes dim yn y Canllawiau hyn ychwaith sydd â’r bwriad o atal swyddogion etholedig yr undebau llafur sy’n cael eu cydnabod gan y BBC rhag cyflawni dyletswyddau cyfreithlon ar ran eu hundeb.

Mae cyfarwyddyd manwl ar Wrthdaro rhwng Buddiannau ar gael ar y wefan Canllawiau Golygyddol. Mae hyn yn cynnwys cyngor i newyddiadurwyr ariannol.

[76] Cod Darlledu Ofcom, Rheol 5.8: Rhaid egluro i’r gynulleidfa unrhyw fuddiant personol sydd gan ohebydd neu gyflwynydd a fyddai’n codi amheuaeth ynghylch didueddrwydd dyladwy’r rhaglen.

15.2 ATGYFEIRIADAU GORFODOL

(Mae Atgyfeiriadau Gorfodol yn rhan o system rheoli golygyddol y BBC. Maent yn rhan hanfodol o'r broses i sicrhau cydymffurfiaeth a rhaid cadw atynt.)

Atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol

15.2.1 Ni ddylai cyflwynwyr newyddion a materion cyfoes arwain ymgyrchoedd dros elusennau neu gyrff ymgyrchu oherwydd gallai hyn danseilio enw'r BBC am ddidueddrwydd. Rhaid atgyfeirio unrhyw gynnig a fyddai'n groes i hyn i sylw'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

(Gweler 15.3.25)

15.2.2 Gellir cael amgylchiadau lle nad yw'n bosibl cynhyrchu rhaglen am dalent benodol oni bai ei bod yn cael ei chynhyrchu gan gwmni cynhyrchu annibynnol sy'n eiddo i'r dalent honno neu sy'n cael ei chyd-gynhyrchu â'r dalent honno neu asiantaeth gysylltiedig. Mewn achosion o'r fath, dim ond os oes cyfiawnhad golygyddol cryf y gellir ystyried cynigion. Rhaid atgyfeirio'r mater i sylw'r cyfarwyddwr is-adrannol perthnasol ac i'r tîm Polisi Golygyddol; rhaid ymgynghori hefyd â'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

(Gweler 15.3.44)

Atgyfeiriadau Eraill

15.2.3 Lle mae unigolyn yn credu bod gwrthdaro rhwng buddiannau dichonol wedi codi nad yw wedi'i ddatgan eisoes, rhaid iddo hysbysu'r rheolwr golygyddol perthnasol yn ddi-oed. Gellir ymgynghori hefyd â'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 15.3.4)

15.2.4 Mewn rhai meysydd, fel rhaglenni cerddoriaeth neu wyddoniaeth arbenigol, mae'n bosibl y bydd buddiannau masnachol, proffesiynol a phersonol allanol gan dalentau ar yr awyr a staff cynhyrchu ym maes eu harbenigedd. Mewn achosion o'r fath, dylai'r isadran berthnasol sicrhau bod gweithdrefnau golygyddol priodol ar waith fel na fydd gwrthdaro rhwng buddiannau â'u rôl ar yr awyr. Rhaid atgyfeirio gweithdrefnau o'r fath i'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 15.3.8)

15.2.5 Rhaid ymgynghori â'r Prif Gynghorydd Gwleidyddiaeth ar y dechrau os oes unrhyw bosibilrwydd y gallai gweithgareddau gwleidyddol gael eu gweld yn risg i ddidueddrwydd y BBC.

(Gweler 15.3.20)

15.2.6 Lle mae unigolyn sy'n ymgymryd â gwaith i'r BBC yn bwriadu sefyll fel ymgeisydd mewn etholiad cenedlaethol neu leol – yn cynnwys ceisio cael ei enwebu yn ymgeisydd dros blaid – rhaid atgyfeirio hyn i'r Prif Gynghorydd Gwleidyddiaeth ar y dechrau.

(Gweler 15.3.21)

15.2.7 Rhaid i unrhyw gynnig gan unigolion i weithio i elusennau a grwpiau ymgyrchu, neu gael eu cysylltu â nhw'n gyhoeddus, gael ei atgyfeirio i bennaeth yr adran, a rhaid iddo yntau ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 15.3.24)

15.2.8 Rhaid i unigolion sy'n ymwneud â chynhyrchu neu gyflwyno allbwn newyddion a materion cyfoes – yn cynnwys gweithwyr llawrydd sy'n cael eu hadnabod yn bennaf fel cyflwynwyr neu ohebwyr newyddion y BBC – atgyfeirio cynigion i ysgrifennu colofnau neu ddarnau blog i gyhoeddiadau allanol i lefel uwch yn yr is-adran berthnasol.

(Gweler 15.3.27)

15.2.9 Rhaid i unigolion sy'n ymwneud â chynhyrchu neu gyflwyno allbwn golygyddol i'r BBC gael caniatâd rheolwyr llinell cyn cytuno i ddarparu hyfforddiant ar y cyfryngau. Rhaid i gyflwynwyr llawrydd ddatgelu eu gwaith hyfforddi lle gallai greu gwrthdaro rhwng buddiannau â'u gwaith i'r BBC.

(Gweler 15.3.31)

15.2.10 Rhaid i unigolion beidio â derbyn buddion personol, neu fuddion i'w teulu neu berthnasau agos, gan sefydliadau neu bobl y gallent fod yn ymwneud â nhw ar ran y BBC. Mae buddion personol annerbyniol yn cynnwys nwyddau, disgowntiau, gwasanaethau, arian parod, benthyciadau, cildyrnau neu adloniant y tu allan i gwmpas arferol lletygarwch busnes.

Mae'n ofynnol bod unrhyw eithriad i hyn, lle gallai effeithio ar gynhyrchu cynnwys i'r BBC, yn cael ei atgyfeirio i'r pennaeth adran perthnasol, a ddylai ymgynghori fel arfer â'r tîm Polisi Golygyddol, i sefydlu a yw derbyn y cynnig yn creu gwrthdaro rhwng buddiannau.

(Gweler 15.3.33)

15.2.11 Mae perygl y bydd cyflwynwyr allbwn ffeithiol y BBC sy'n dymuno ail-greu eu rolau mewn allbwn ffuglennol yn drysu cynulleidfaoedd ac yn tanseilio hygrededd eu hallbwn eu hunain yn ogystal â gwneud niwed i'w henw da eu hunain. Rhaid i unrhyw gynnig i wneud hyn gael ei atgyfeirio i bennaeth eu hadran.

(Gweler 15.3.43)

15.2.12 Mae'n bwysig na fydd cyflwynwyr presennol allbwn newyddion y BBC yn ymddangos fel cyflwynwyr newyddion mewn bwletin ffuglennol os oes posibilrwydd rhesymol y gallai hyn ddrysu neu gamarwain cynulleidfaoedd. Rhaid i unrhyw gynnig i wneud hyn, er enghraifft mewn sefyllfa gomig, afrealaidd neu ffantasi, gael ei atgyfeirio i'w pennaeth adran.

(Gweler 15.3.43)

15.3 CANLLAWIAU

Datgan Buddiannau Personol

15.3.1 Mae'n ofynnol bod pob unigolyn sy'n cael ei gyflogi gan y BBC yn datgan unrhyw fuddiannau personol a all effeithio ar ei waith gyda'r BBC. Dylid cofnodi'r rhain ar ffurflen Datganiad o Fuddiannau Personol a chyfrifoldeb yr unigolyn yw sicrhau ei bod yn cael ei chadw a'i diweddaru.

Mae hefyd yn ofynnol i'r rhan fwyaf o weithwyr llawrydd ddatgan unrhyw fuddiannau masnachol a all wrthdaro â'u gwaith gyda'r BBC. Dylai cynhyrchwyr annibynnol ddatgan hyn ar adeg y comisiynu.

Gallai'r buddiannau allanol – rhai masnachol a rhai heb fod yn fasnachol – sydd gan gyflwynwyr a thalentau eraill ar yr awyr arwain at wrthdaro rhwng buddiannau. Pan gaiff contractau eu negodi, rhaid i dalentau ddatgan unrhyw fuddiant masnachol neu fuddiant allanol arall a all effeithio ar eu rôl ar yr awyr neu sy'n gysylltiedig â phwnc y rhaglen y maent yn ei chyflwyno.

Mae'n bwysig bod yr holl staff cynhyrchu a golygyddol sy'n gweithio i'r BBC yn datgan buddiannau ariannol sylweddol os oes unrhyw gysylltiad o gwbl rhyngddynt a'r maes y maent yn gweithio ynddo neu'r pwnc y maent yn ymdrin ag ef.

Y maes lle mae'r sensitifrwydd mwyaf yw newyddiaduraeth ariannol lle mae gofynion cyfreithiol ychwanegol o ran yr hyn y mae'n rhaid ei ddatgan.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Gwrthdaro Rhwng Buddiannau)

15.3.2 Mae unigolion yn gyfrifol am hysbysu eu rheolwyr ynghylch unrhyw fuddiannau allanol sydd ganddynt (a'u teulu neu eu cysylltiadau personol agos, mewn rhai amgylchiadau), fel y gall y BBC benderfynu pa gamau sydd angen eu cymryd mewn ymateb i unrhyw wrthdaro rhwng buddiannau a welir.

15.3.3 Mae rhai rolau cyhoeddus gwirfoddol anwleidyddol, fel llywodraethwr ysgol neu ynad, yn dderbyniol fel arfer hyd yn oed yn achos y rheini sy'n ymwneud â phenderfyniadau golygyddol, yn cynnwys mewn allbwn newyddion a materion cyfoes. Dylid datgan y rolau hyn.

15.3.4 **Lle mae unigolyn yn credu bod gwrthdaro rhwng buddiannau dichonol wedi codi nad yw wedi'i ddatgan eisoes, rhaid iddo hysbysu'r rheolwr golygyddol perthnasol yn ddi-oed. Gellir ymgynghori hefyd â'r tîm Polisi Golygyddol.**

Risgiau o Wrthdaro Rhwng Buddiannau

15.3.5 Mae pedwar prif fath o risg yn gallu codi o fuddiannau a gweithgareddau allanol unigolyn. Mae'r risgiau hyn yn bodoli ar draws holl feysydd ein hallbwn:

- y risg o ddwyn anfri ar y BBC
- y risg o godi amheuon ynghylch didueddrwydd y BBC
- y risg o godi amheuon ynghylch annibyniaeth y BBC
- y risg o fuddiannau masnachol, gwaith hyrwyddo, gweithgareddau allanol a buddiannau eraill unigolyn yn tanseilio uniondeb y BBC.

Yr holl feysydd allbwn

15.3.6 Rhaid sicrhau na fydd perygl i weithgareddau allanol gwneuthurwyr rhaglenni, cynhyrchwyr cynnwys a thalentau ar yr awyr wneud drwg i enw'r BBC. Rhaid sicrhau na fydd cysylltiadau'r unigolyn oddi ar yr awyr ag elusennau, ymgyrchoedd, pleidiau gwleidyddol neu sefydliadau eraill yn creu risg o godi amheuon ynghylch didueddrwydd neu uniondeb y BBC. Lle gellir cyfyngu ar weithgareddau a

buddiannau unigolion oddi ar yr awyr oherwydd natur eu rôl gyda’r BBC, mae hyn wedi’i amlinellu isod yn Gweithgareddau Allanol.

15.3.7 Mae perygl i bobl sy’n gysylltiedig â gwneud neu gyflwyno cynnwys i’r BBC danseilio uniondeb eu hallbwn i’r BBC – a gwneud drwg i’w henw eu hunain – drwy ymwneud oddi ar yr awyr â buddiannau masnachol amhriodol.

15.3.8 **Mewn rhai meysydd, fel rhaglenni cerddoriaeth neu wyddoniaeth arbenigol, mae’n bosibl y bydd gan dalentau ar yr awyr a staff cynhyrchu fuddiannau masnachol, proffesiynol ac allanol ym maes eu harbenigedd. Mewn achosion o’r fath, dylai’r is-adran berthnasol sicrhau bod gweithdrefnau golygyddol priodol ar waith fel na fydd gwrthdaro rhwng buddiannau â’u rôl ar yr awyr. Rhaid atgyfeirio gweithdrefnau o’r fath i’r tîm Polisi Golygyddol.**

Newyddion a Materion Cyfoes

15.3.9 Mae allbwn newyddion a materion cyfoes yn gallu ymdrin ag unrhyw fater, achos, sefydliad neu unigolyn a rhaid sicrhau nad oes amheuaeth ynghylch uniondeb a didueddrwydd timau golygyddol. Mae’n bwysig bod cynulleidfaoedd yn gallu ymddiried yng nghynnwys newyddion a materion cyfoes y BBC. Am y rhesymau hyn, mae cyfyngiadau ychwanegol ar y rheini sy’n ymwneud â chynhyrchu a chyflwyno allbwn newyddion a materion cyfoes y BBC.

Mae’r cyfyngiadau hyn yn amddiffyn didueddrwydd y BBC ac yn diogelu unigolion sy’n gysylltiedig, a all wynebu honiadau o duedd.

15.3.10 Mae cyfyngiadau pwysig hefyd ar y gwaith allanol a masnachol y mae’n briodol i unigolion sy’n gweithio ym maes newyddion a materion cyfoes eu cyflawni. Mae’r cyfyngiadau hyn wedi’u hamlinellu isod yn Gweithgareddau Allanol.

Newyddiaduraeth Ariannol

15.3.11 Mae gofynion ychwanegol a chyfyngiadau cyfreithiol ar newyddiadurwyr ariannol. Dylai pobl sy’n gweithio ar raglenni ariannol i’r BBC gofrestru eu cyfranddaliadau a’u buddiannau neu eu trafodion ariannol eraill. Mae’n anghyfreithlon defnyddio gwybodaeth ariannol a gafwyd ymlaen llaw i fasnachu o flaen y marchnadoedd. Mae hefyd yn anghyfreithlon hyrwyddo gwasanaethau ariannol heb gael awdurdodiad priodol gan yr awdurdodau rheoleiddio perthnasol. Mae rhagor o wybodaeth yn y Cyfarwyddyd ar Wrthdaro Rhwng Buddiannau.

Gweithgareddau Allanol

15.3.12 Mae gweithgareddau allanol a all achosi gwrthdaro rhwng buddiannau yn cynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i'r canlynol:

- mynegi barn yn gyhoeddus
- gweithgareddau gwleidyddol
- ymwneud ag elusennau ac ymgyrchoedd
- ymrwymiadau ysgrifennu

- ymddangosiadau cyhoeddus
- rolau academaidd
- hyfforddiant ar y cyfryngau
- gwaith hyrwyddo, yn cynnwys hysbysebion a chymeradwyaethau masnachol
- cyfeiriadau at y BBC a chynnwys y BBC mewn hysbysebion nad ydynt yn gysylltiedig â'r BBC
- cyfraniadau rheolaidd i allbwn trydydd parti
- actorion ac artistiaid sy'n ailadrodd rôl sydd ganddynt yn y BBC mewn allbwn allanol
- cyflwynwyr allbwn ffeithiol yn ymddangos mewn drama
- cwmnïau cynhyrchu cynnwys annibynnol sy'n eiddo i dalentau neu asiantau.

Mynegi Barn yn Gyhoeddus

15.3.13 Lle mae unigolion yn nodi eu bod yn gysylltiedig â'r BBC, neu'n wneuthurwyr rhaglenni, staff golygyddol, gohebwyr neu gyflwynwyr sy'n cael eu cysylltu'n bennaf â'r BBC, mae posibilrwydd y bydd mynegi barn ganddynt yn gyhoeddus yn gallu amharu ar ddidueddrwydd y BBC a gwneud drwg i'w enw. Mae hyn yn cynnwys defnyddio cyfryngau cymdeithasol ac ysgrifennu llythyrau i'r wasg. Mae barn a fynegir ar y cyfryngau cymdeithasol ar gael i'r cyhoedd, gellir ei rhannu a gellir chwilio amdani.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Cyfryngau Cymdeithasol)

Mae'r risg yn fwy lle mae barn a fynegir yn gyhoeddus yn gorgyffwrdd â maes gwaith yr unigolyn. Bydd y risg yn llai lle mae'r unigolyn yn mynegi barn yn gyhoeddus ar faes nad yw'n gysylltiedig, ee cyflwynydd chwaraeon neu wyddoniaeth yn mynegi barn am wleidyddiaeth neu'r celfyddydau.

15.3.14 Mae mabwysiadu safbwynt cyhoeddus ar fater polisi cyhoeddus, mewn trafodaeth ar bwnc gwleidyddol neu ddiwydiannol dadleuol, neu unrhyw 'bwnc dadleuol' arall yn debygol o fod yn anghydnaws â rhai rolau yn y BBC. Bydd yn hanfodol cael trafodaeth ymlaen llaw â rheolwyr llinell yn yr holl feysydd genre.

15.3.15 Mae'n bwysig bod unigolion yn clirio unrhyw lythyrau i'r wasg neu fynegiant cyhoeddus o farn gyda'r Pennaeth Adran a Swyddfa'r Wasg, os ydynt yn ymwneud â phwnc eu rhaglenni, yn gysylltiedig â'r BBC neu â darlledu, neu'n ymdrin â materion polisi cyhoeddus, pynciau gwleidyddol neu ddiwydiannol dadleuol neu unrhyw 'bwnc dadleuol' arall.

(Gweler Adran 4 Didueddrwydd: 4.3.4-4.3.5)

15.3.16 Yn achos cyflwynwyr sy'n cyflwyno rhaglenni i'r BBC yn achlysurol yn unig, dylent glirio mynegiant cyhoeddus o farn sy'n berthnasol i bwnc eu rhaglenni fel arfer os yw i gael ei gyhoeddi o gwmpas yr amser darlledu.

Gofynion Ychwanegol ym maes Newyddion a Materion Cyfoes a rhai Mathau Eraill o Allbwn Ffeithiol sy'n Delio'n Rheolaidd ag Amryw o Faterion Polisi Cyhoeddus

15.3.17 Mae cyfyngiadau ychwanegol ar unigolion sy'n ymwneud â chynhyrchu neu gyflwyno unrhyw allbwn o'r fath a rhaid iddynt beidio â:

- datgan neu ddatgelu'n gyhoeddus sut maent yn pleidleisio na mynegi cefnogaeth i unrhyw blaid wleidyddol
- mynegi barn o blaid neu yn erbyn unrhyw bolisi sy'n destun dadl gyfredol rhwng pleidiau gwleidyddol
- argymell unrhyw safbwynt penodol ar fater polisi cyhoeddus, pwnc gwleidyddol neu ddiwydiannol dadleuol, neu unrhyw 'bwnc dadleuol' arall
- argymell newid polisi cyhoeddus proffil uchel
- siarad neu ysgrifennu'n gyhoeddus am y BBC heb gael cymeradwyaeth benodol ymlaen llaw gan y Pennaeth Adran perthnasol.

Mewn achosion prin eithriadol, er enghraifft, pan mae mater penodol yn effeithio'n bersonol ar unigolyn, rhaid datgan fod hynny yn wrthdaro fel y gellir cymryd camau lliniaru.

Gall timau cynnwys ffeithiol sy'n delio'n rheolaidd ag ystod o faterion polisi cyhoeddus gyfeirio at y tîm Polisi Golygyddol.

Gweithgareddau Gwleidyddol

15.3.18 Mae gan bawb hawl i fod yn aelod o blaid wleidyddol neu sefydliad arall sy'n gyfreithlon. Fodd bynnag, mae angen i unigolion mewn rhai rolau ystyried a fyddai datgelu aelodaeth o'r fath i'r cyhoedd yn creu'r perygl o danseilio hyder y cyhoedd yn eu gallu i gyflawni rhai agweddau ar eu swydd, neu'n peryglu'r canfyddiad o ddidueddrwydd y BBC fel arall.

15.3.19 Byddai chwarae rhan weithredol mewn plaid wleidyddol – neu mewn gweithgarwch cyhoeddus arall sy'n dangos safbwynt gwleidyddol – yn gallu achosi gwrthdaro rhwng buddiannau i'r rheini sy'n cael eu cyflogi gan y BBC neu sy'n cael eu cysylltu'n gyhoeddus â'r BBC. Mae hyn yn cynnwys talentau ar yr awyr sydd ar gontractau tymor hir.

Mae'n bwysig sicrhau na fydd gweithgarwch o'r fath yn amharu ar ddidueddrwydd neu uniondeb y BBC neu'n tanseilio hyder y cyhoedd yn y BBC. Bydd penderfyniadau ynghylch beth sy'n dderbyniol yn adlewyrchu amgylchiadau'r unigolyn, yn cynnwys y math o weithgarwch a natur rôl yr unigolyn gyda'r BBC.

(Gweler Adran 4 Didueddrwydd: 4.3.4-4.3.5)

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Gwrthdaro Rhwng Buddiannau)

15.3.20 Mae gweithgarwch gwleidyddol yn debygol o fod yn anghydnaws â rhai rolau yn y BBC. **Rhaid ymgynghori â'r Prif Gynghorydd Gwleidyddiaeth ar y dechrau os oes unrhyw bosibilrwydd i weithgarwch gwleidyddol gael ei weld yn risg i ddidueddrwydd y BBC.**

15.3.21 Mae ceisio enwebiad gan blaid i sefyll fel ymgeisydd mewn etholiad cenedlaethol neu leol, neu fynegi bwriad i sefyll fel ymgeisydd annibynnol, yn anghydnaws â rhai rolau yn y BBC sydd, o bosib, yn delio â materion polisi cyhoeddus, pynciau gwleidyddol neu ddiwydiannol dadleuol, neu unrhyw 'bwnc dadleuol' arall. Mae'n debygol o fod yn anghydnaws â'r rhan fwyaf o rolau ym maes Newyddion a Materion Cyfoes (gweler isod).

Dylai unrhyw un sy'n bwriadu ceisio enwebiad i sefyll mewn etholiad cenedlaethol neu leol drafod y goblygiadau o ran ei gyfrifoldebau proffesiynol ac unrhyw risg ddichonol i ddidueddrwydd y BBC â'i reolwr ar y dechrau.

Lle mae unigolyn sy'n ymgymryd â gwaith i'r BBC yn bwriadu sefyll fel ymgeisydd mewn etholiad cenedlaethol neu leol – yn cynnwys ceisio cael ei enwebu yn ymgeisydd dros blaid – rhaid atgyfeirio hyn i'r Prif Gynghorydd Gwleidyddiaeth ar y dechrau.

Gofynion Ychwanegol ym Maes Newyddion a Materion Cyfoes

15.3.22 Mae unrhyw weithgareddau gwleidyddol, fel ymgyrchu neu fynegi barn ar y cyfryngau cymdeithasol am faterion polisi cyhoeddus a phynciau dadleuol eraill yn debygol o fod yn anghydnaws â rolau ym maes Newyddion a Materion Cyfoes.

Mae bod yn aelod gweithgar o blaid wleidyddol yn anghydnaws â'r rhan fwyaf o rolau ym maes Newyddion a Materion Cyfoes. Gellir gofyn am gyngor gan y Prif Gynghorydd Gwleidyddiaeth.

Gwaith i Elusennau ac Ymgyrchoedd

15.3.23 Mae'n bwysig na fydd unrhyw waith a gyflawnir ar ran neu o blaid elusen neu achos elusennol yn awgrymu bod y BBC yn cymeradwyo un elusen neu achos yn fwy na'i gilydd. Bydd sensitifrwydd neilltuol os yw gwaith yr elusen yn ymwneud â materion polisi cyhoeddus, pynciau gwleidyddol neu ddiwydiannol dadleuol, neu unrhyw 'bwnc dadleuol' arall. Rhaid i unigolion sicrhau nad yw eu didueddrwydd yn cael ei danseilio drwy eu cysylltu eu hunain ag elusen sy'n gweithredu yn yr un maes â'r allbwn y maent yn gweithio arno.

15.3.24 Mae nifer mawr o sefydliadau, yn cynnwys grwpiau ymgyrchu a lobïo, elusennau, papurau newydd a gwefannau arbenigol, yn ymgymryd â safbwynt cyhoeddus ar faterion polisi cyhoeddus, pynciau gwleidyddol neu ddiwydiannol dadleuol, neu unrhyw 'bynciau dadleuol' eraill . Cyn ymwneud yn weithredol â sefydliad sydd â safbwynt pleidiol neu ymgyrchol ar faterion o'r fath, neu gynnig cefnogaeth gyhoeddus iddo, dylai unigolion a gyflogir gan y BBC roi'r un ystyriaeth i'r risgiau i ddidueddrwydd ag sydd ei hangen yng nghyswllt gweithgarwch pleidiau gwleidyddol.

Rhaid i unrhyw gynnig gan unigolion i weithio i elusennau a grwpiau ymgyrchu, neu i gael eu cysylltu â nhw'n gyhoeddus, gael ei atgyfeirio i bennaeth yr adran, a rhaid iddo yntau ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol.

Gofynion Ychwanegol ym Maes Newyddion a Materion Cyfoes, Rhaglenni Ffeithiol ac Allbwn ar gyfer Defnyddwyr

15.3.25 Fel arfer ni ddylai cyflwynwyr, gohebwyr a phobl olygyddol ym maes newyddion, materion cyfoes, rhaglenni ffeithiol ac allbwn ar gyfer defnyddwyr eu cysylltu eu hunain ag unrhyw gorff ymgyrchu, yn enwedig os yw'n cefnogi un safbwynt mewn maes polisi dadleuol.

Ni ddylai cyflwynwyr newyddion a materion cyfoes arwain ymgyrchoedd dros elusennau neu gyrff ymgyrchu oherwydd gallai hyn danseilio enw'r BBC am ddidueddrwydd. Rhaid atgyfeirio unrhyw gynnig a fyddai'n groes i hyn i sylw'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

Ymrwymiadau Ysgrifennu

15.3.26 Mae'n bosibl y bydd pob unigolyn sy'n ymwneud â chynhyrchu neu gyflwyno allbwn golygyddol i'r BBC yn dymuno ymgymryd â gwaith allanol, yn cynnwys ysgrifennu erthyglau, neu lyfrau, neu ddeunydd i'w gyhoeddi ar wefannau. Rhaid sicrhau na fydd gweithgarwch o'r fath yn creu'r perygl o danseilio didueddrwydd neu uniondeb y BBC neu ei gynnwys neu o wneud drwg i enw'r BBC.

Rhaid i unrhyw gynigion i ysgrifennu am faterion cyfoes, neu faterion polisi cyhoeddus, neu bynciau gwleidyddol neu ddiwydiannol dadleuol neu 'bynciau dadleuol' eraill gael eu hatgyfeirio i lefel uwch yn yr is-adran berthnasol. Yn achos gweithwyr llawrydd, rhaid atgyfeirio os yw'r cyhoeddi'n debygol o ddigwydd yr un pryd â darlledu allbwn perthnasol.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Gwrthdaro Rhwng Buddiannau)

Gofynion Ychwanegol ym Maes Newyddion a Materion Cyfoes

15.3.27 **Rhaid i unigolion sy'n ymwneud â chynhyrchu neu gyflwyno allbwn newyddion a materion cyfoes – yn cynnwys gweithwyr llawrydd sy'n cael eu hadnabod yn bennaf fel cyflwynwyr neu ohebwyr newyddion y BBC – atgyfeirio cynigion i ysgrifennu colofnau neu ddarnau blog i gyhoeddiadau allanol i lefel uwch yn yr is-adran berthnasol.**

Rhaid i'r colofnau hyn, pa un a ydynt yn rheolaidd neu'n achlysurol, gael eu darllen gan ffigwr golygyddol uwch yn y BBC a rhaid i'r cynnwys fodloni gofynion y Canllawiau Golygyddol.

Ni chaiff unigolion ysgrifennu colofn yn rheolaidd mewn papur newydd neu gylchgrawn sy'n delio â materion cyfoes neu faterion cysylltiedig â pholisi cyhoeddus, sy'n ddadleuol yn wleidyddol neu'n ddiwydiannol, nac unrhyw 'bynciau dadleuol' eraill.

Mae angen i'r rheini sy'n gweithio ym maes newyddion a materion cyfoes gael caniatâd ffigwr golygyddol uwch i gyhoeddi llyfrau. Ni ddylai'r llyfr amharu ar uniondeb neu ddidueddrwydd y BBC.

Siarad Cyhoeddus ac Ymddangosiadau Cyhoeddus Eraill

15.3.28 Mae'n bwysig na fydd ymrwymiadau siarad cyhoeddus neu ymddangosiadau cyhoeddus eraill yn tanseilio didueddrwydd neu uniondeb y BBC na'i gynnwys, nac yn awgrymu bod unrhyw ran o'r BBC yn cymeradwyo sefydliad, cynnyrch, gwasanaeth neu ymgyrch trydydd parti.

Lle mae cyflwynwyr llawrydd rhaglenni'r BBC yn ymgymryd ag ymddangosiadau cyhoeddus oddi ar yr awyr, gall hynny danseilio eu rôl ar yr awyr i'r BBC. Ni ddylent ganiatáu defnyddio enw na brandiau'r BBC mewn cysylltiad â hysbysebu ar gyfer ymddangosiad cyhoeddus. Ni ddylid cael unrhyw awgrym o gysylltiad gan y BBC â'r digwyddiad neu'r sefydliad trydydd parti, nac o'i gymeradwyaeth iddynt, oni bai fod hynny'n briodol o safbwynt golygyddol a'i fod wedi'i gymeradwyo gan y pennaeth adran perthnasol.

Gofynion Ychwanegol ym Maes Newyddion a Materion Cyfoes

15.3.29 Mae'n bwysig bod unigolion sy'n ymwneud â chynhyrchu neu gyflwyno allbwn newyddion a materion cyfoes y BBC – yn cynnwys gweithwyr llawrydd sy'n cael eu hadnabod yn bennaf fel

cyflwynwyr neu ohebwyr ar allbwn newyddion a materion cyfoes y BBC – yn aros yn ddiduedd wrth siarad yn gyhoeddus neu gymryd rhan mewn digwyddiadau, fel dadl neu drafodaeth gyhoeddus. Rhaid iddynt beidio â hyrwyddo unrhyw blaid wleidyddol, sefydliad ymgyrchu neu grŵp lobïo. Byddai cadeirio mewn cynadleddau'n gallu creu gwrthdaro rhwng buddiannau. Ni ddylent gadeirio mewn cynadleddau sy'n ddigwyddiad hyrwyddo gan gwmni masnachol sy'n cefnogi unrhyw bleidiau gwleidyddol yn uniongyrchol, neu sydd heb fod yn ddiduedd ar fater polisi cyhoeddus, pynciau gwleidyddol neu ddiwydiannol dadleuol neu unrhyw 'bwnc dadleuol' arall.

Rolau Academaidd

15.3.30 Gall cyflwynwyr a ffigyrau golygyddol y BBC ymgymryd â rolau academaidd gan barhau i weithio i'r BBC; fodd bynnag, mae'n bwysig nad yw'r rolau hyn yn peryglu didueddrwydd neu uniondeb y BBC neu ei gynnwys nac yn creu perygl o wneud drwg i enw da y BBC.

Hyfforddiant ar y Cyfryngau

15.3.31 Mae cyflwynwyr, ffigyrau golygyddol uwch a chynhyrchwyr allbwn eraill y BBC yn gallu siarad mewn cynadleddau neu ddigwyddiadau eraill am faterion sy'n berthnasol i ddarlledu, newyddiaduraeth neu gynhyrchu cyffredinol. Fodd bynnag, mae'n bwysig na fyddant, wrth gymryd rhan, yn tanseilio didueddrwydd neu uniondeb y BBC neu ei gynnwys nac yn creu perygl o wneud drwg i enw'r BBC.

Mae darparu hyfforddiant ar y cyfryngau yn gallu achosi gwrthdaro rhwng buddiannau os rhoddir cyfarwyddyd i unigolion neu sefydliadau sy'n derbyn hyfforddiant ynghylch sut i'w cyflwyno eu hunain yn y cyfryngau.

Rhaid i unigolion sy'n ymwneud â chynhyrchu neu gyflwyno allbwn golygyddol i'r BBC gael caniatâd gan reolwyr llinell cyn cytuno i ddarparu hyfforddiant ar y cyfryngau. Rhaid i gyflwynwyr llawrydd ddatgelu eu gwaith hyfforddi lle gallai greu gwrthdaro rhwng buddiannau â'u gwaith i'r BBC.

Gofynion Ychwanegol ym Maes Newyddion a Materion Cyfoes

15.3.32 Mae'n bwysig na fydd unigolion sy'n ymwneud â chynhyrchu neu gyflwyno allbwn newyddion a materion cyfoes y BBC – yn cynnwys gweithwyr llawrydd sy'n cael eu hadnabod yn bennaf fel cyflwynwyr neu ohebwyr ar allbwn newyddion a materion cyfoes y BBC – yn ymgymryd â gwaith hyfforddi masnachol ar y cyfryngau.

Gellir cael achlysuron pan fydd unigolion yn gallu cymryd rhan mewn hyfforddiant ar y cyfryngau, er enghraifft, i helpu i hyfforddi darpar newyddiadurwyr. Rhaid i'r rhain gael eu cymeradwyo gan reolwyr llinell. Fel arfer ni ddylent gyfweld neb y maent wedi'u hyfforddi cyn hynny.

Buddion Personol

15.3.33 Nid oes unrhyw amgylchiadau lle dylai rhywun sy'n gweithio i'r BBC neu ar ran y BBC dderbyn buddion personol gan gyflenwyr na derbyn nwyddau neu wasanaethau fel anogaeth. Mae gofynion y Canllawiau Golygyddol yn gyson â Chod Ymddygiad Gwrth-lwgrwobrwyo'r BBC.

Rhaid i unrhyw gynnig o letygarwch gan gyrff neu gwmnïau allanol gael ei ystyried yn ofalus i sicrhau nad yw'n creu gwrthdaro rhwng buddiannau nac yn tanseilio canfyddiad y cyhoedd o ddidueddrwydd neu uniondeb y BBC neu'n creu'r perygl o wneud drwg i'w enw fel arall.

Ni ddylai unigolion dderbyn buddion personol, neu fuddion i'w teulu neu berthnasau agos, gan sefydliadau neu bobl y gallent ymwneud â nhw ar ran y BBC. Mae buddion personol annerbyniol yn cynnwys nwyddau, disgowntiau, gwasanaethau, arian parod, benthyciadau, cildyrnau neu adloniant y tu allan i gwmpas arferol lletygarwch busnes.

Mae'n ofynnol bod unrhyw eithriad i hyn, lle gallai effeithio ar gynhyrchu cynnwys i'r BBC, yn cael ei atgyfeirio i'r pennaeth adran perthnasol, a ddylai ymgynghori fel arfer â'r tîm Polisi Golygyddol, i benderfynu a yw derbyn y cynnig yn creu gwrthdaro rhwng buddiannau.

Byddai derbyn cynhyrchion, nwyddau – yn cynnwys dillad – neu wasanaethau yn ddi-dâl neu am gost is o lawer i'w defnyddio yn rhaglenni'r BBC heb gael cymeradwyaeth ymlaen llaw yn gallu creu'r perygl o ddwyn anfri ar y BBC.

(Gweler Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.3.13-14.3.15)

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Propiau)

Talentau ar yr Awyr a Gweithgarwch Hyrwyddo yn cynnwys Hysbysebu a Chymeradwyo Masnachol

15.3.34 Nid yw'r BBC yn ceisio gosod cyfyngiadau diangen neu afresymol ar dalentau, boed y rheini'n dalentau ar yr awyr neu'n dalentau cynhyrchu eraill. Fodd bynnag, mae'n bwysig sicrhau na fydd gweithgarwch hyrwyddo, sy'n cynnwys hysbysebu a chymeradwyo masnachol, yn creu'r perygl o amharu ar uniondeb cynnwys y BBC y maent yn gysylltiedig ag ef, nac yn creu'r perygl o wneud drwg i enw'r BBC yn gyffredinol. Mae hefyd yn bwysig nad yw'r gweithgareddau hynny'n tanseilio enw da yr unigolyn.

Rhaid sicrhau na fydd gwaith hyrwyddo yn awgrymu cymeradwyaeth gan y BBC, yn tanseilio gwerthoedd y BBC, yn dwyn anfri ar y BBC, nac yn rhoi lle i'r cyhoedd amau didueddrwydd neu uniondeb talentau ar yr awyr y BBC.

Hyd yn oed lle nad oes gwrthdaro rhwng buddiannau â rôl yr unigolyn ar yr awyr, mae rhai cynhyrchion neu wasanaethau (fel tybaco neu gynhyrchion tybaco a chynhyrchion a gwasanaethau i oedolion) na ddylai talentau ar yr awyr eu hyrwyddo gan y byddai uniaethu â nhw'n creu'r perygl o wneud drwg i enw'r BBC.

Mae risg ddichonol yn ymrwymiadau hyrwyddo talentau ar yr awyr i uniondeb golygyddol allbwn y BBC. Er enghraifft, byddai gweithgareddau hyrwyddo cyflwynydd yn gallu arwain at newid yng nghynnwys golygyddol ei allbwn neu arwain at hepgor rhai pynciau.

15.3.35 Wrth gyflogi talentau newydd, a phan mae talentau presennol yn ystyried ymgymryd â gweithgareddau hyrwyddo newydd, dylid ystyried a fydd y gweithgareddau hyrwyddo yn cael – neu a allent ymddangos fel pe baent yn cael – dylanwad gormodol ar agenda olygyddol yr allbwn.

Bydd y gweithgareddau hyrwyddo y gall talentau ar yr awyr eu cyflawni yn amrywio yn ôl y gwahanol feysydd y maent yn gweithio ynddynt. Mae'n bosibl y bydd terfynau penodol yn cael eu gosod ar unigolion mewn meysydd ffeithiol neu newyddiadurol o ran y gweithgareddau hyrwyddo y gallant eu cyflawni, os bydd rhai o gwbl. Mae'n debygol y bydd llai o ystyriaethau mewn perthynas â thalentau sy'n

gweithio mewn allbwn adloniant, chwaraeon neu ffordd o fyw, ar yr amod na fydd eu huniondeb nhw ac uniondeb y rhaglen y maent yn ei chyflwyno yn cael ei danseilio.

Bydd llai o gyfyngiadau ar unigolyn sy'n cael ei weld yn rhywun annibynnol o'r tu allan, neu'n arbenigwr, sy'n cyflwyno nifer bach o raglenni, llinynnau neu gyfresi untro, ond nad yw'n cael ei ystyried yn gyflwynydd i'r BBC yn bennaf.

15.3.36 Ni ddylai unrhyw dalentau ar yr awyr hyrwyddo cynhyrchion, nwyddau, gwasanaethau neu ddillad y maent yn eu defnyddio ar yr awyr. Rhaid sicrhau na fydd talentau ar yr awyr, mewn unrhyw genre, a gyflogir gan y BBC yn derbyn dillad neu gynhyrchion yn ddi-dâl, neu am gost is o lawer, yn gyfnewid am eu gwisgo neu eu defnyddio ar yr awyr. Ni ddylent ychwaith ymddangos ar yr awyr yn gwisgo dillad neu'n defnyddio cynhyrchion, nwyddau neu wasanaethau y maent wedi cytuno, neu wedi gwneud contract, i'w hyrwyddo neu y mae ganddynt fudd ariannol ynddynt.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Gwrthdaro Rhwng Buddiannau)

Gofynion Ychwanegol mewn Allbwn Ffeithiol

15.3.37 Mae'n annhebygol y bydd talentau ar yr awyr sy'n ymddangos yn rheolaidd mewn allbwn ffeithiol difrif sy'n ymdrin â materion polisi cyhoeddus neu bynciau gwleidyddol neu ddiwydiannol dadleuol yn gallu cymryd rhan mewn unrhyw weithgarwch hyrwyddo ar ran trydydd partïon.

Ni fydd talentau ar yr awyr mewn allbwn i ddefnyddwyr sy'n ymdrin ag ystod eang o bynciau yn cael ymgymryd ag unrhyw waith hyrwyddo ar ran trydydd partïon gan nad oes unrhyw gynnyrch neu wasanaeth sydd y tu allan i gylch gwaith yr allbwn.

Ni ellir caniatáu i dalentau ar yr awyr sy'n ymddangos mewn allbwn i ddefnyddwyr sy'n ymdrin â phwnc penodol hyrwyddo ac eithrio yng nghyswllt cynnyrch sydd heb gysylltiad o gwbl â phwnc yr allbwn.

Mae'n bwysig na fydd talentau sydd, fel rhan o'u rôl ar yr awyr, yn cynnig cyngor ar brynu neu ddefnyddio cynhyrchion brand, yn ymgymryd ag unrhyw waith hyrwyddo ar gyfer cynhyrchion neu fanwerthwyr sy'n gysylltiedig â phwnc yr allbwn.

Rhaid sicrhau na fydd talentau sydd, fel rhan o'u rôl ar yr awyr, yn rhoi cyngor ynghylch sut i ddatrys problemau yn hyrwyddo cynhyrchion neu wasanaethau sydd â'r pwrpas o ddatrys y problemau penodol hyn.

Gofynion Ychwanegol mewn Allbwn i Blant

15.3.38 Ni ddylai talentau ar yr awyr mewn allbwn i blant hyrwyddo cynhyrchion sydd â chysylltiad uniongyrchol â phwnc y rhaglen y maent yn ei chyflwyno, sydd wedi'u hanelu'n benodol at blant.

Rhaid sicrhau na fydd talentau ar yr awyr mewn allbwn i blant yn hyrwyddo cynhyrchion sy'n debygol o fod yn niweidiol i blant (fel alcohol) neu sy'n anghydnaws â'u rôl ar yr awyr.

Gofynion Ychwanegol ym Maes Newyddion a Materion Cyfoes

15.3.39 Ni chaniateir i dalentau ar yr awyr mewn rhaglenni newyddion, materion cyfoes a busnes gymryd rhan mewn unrhyw weithgarwch hyrwyddo ar ran trydydd partïon. Gellir caniatáu gweithgareddau hyrwyddo mewn perthynas â gweithgareddau grŵp y BBC[77].

Cyfeiriadau at gynnwys y BBC mewn Hysbysebion

15.3.40 Mae'n bwysig na fydd hysbysebion neu weithgarwch hyrwyddo sy'n cynnwys talentau yn dynwared cynnwys y BBC, yn awgrymu cyfeiriad at gynnwys y BBC neu gysylltiad ag ef, neu'n peri coelio mai cynnwys y BBC ydyw, er enghraifft, drwy atgynhyrchu unrhyw elfennau golygyddol mewn rhaglen, fel cymeriadau, logos, teitlau, enwau sianel neu gerddoriaeth neu graffeg sy'n gysylltiedig â'r rhaglen, neu drwy ddefnyddio neu ddynwared yn uniongyrchol setiau neu fannau allweddol, arwyddeiriau neu bwyntiau fformat o'r cynnwys.

Ni ddylai hysbysebion atgynhyrchu neu honni cyfleu'r rôl y mae'r dalent yn ei chwarae yn y rhaglen. Ni ddylid cynnwys mwy nag un o dalentau'r BBC o'r un rhaglen mewn unrhyw hysbyseb ar gyfer cynnyrch nad yw'n gysylltiedig â'r BBC. Mae'n annhebygol y bydd yn dderbyniol i nifer o dalentau o wahanol raglenni BBC ymddangos yn yr un hysbyseb.

Ni ddylai'r hysbyseb ddwyn anfri ar y BBC.

(Gweler Adran 16 Perthnasoedd Allanol ac Ariannu: 16.3.20)

Cyfranwyr Rheolaidd i Allbwn

15.3.41 Mae angen ystyried gweithgareddau hyrwyddo neu allanol y mae cyfranwyr sy'n ymddangos yn rheolaidd mewn rhaglenni ond nad ydynt wedi'u cyflogi fel cyflwynwyr neu fel rhan o'r tîm cyflwyno yn ymgymryd â nhw. Nid yw'r BBC mewn sefyllfa i gyfyngu ar weithgareddau hysbysebu, hyrwyddo neu allanol y cyfranwyr hynny o'r tu allan, ac ni fyddai'n dymuno gwneud hynny fel arfer. Fodd bynnag, ni ddylai'r BBC ddefnyddio cyfranwyr lle byddai gweithgareddau hyrwyddo neu allanol o'r fath yn gallu codi amheuon yn rhesymol ynghylch eu didueddrwydd, eu huniondeb neu eu hannibyniaeth nhw neu'r cynnwys y maent yn cyfrannu iddo.

Actorion ac Artistiaid sy'n Ailadrodd Rolau sydd ganddynt yn y BBC mewn Allbwn Arall

15.3.42 Ni ddylai actorion ac artistiaid sy'n perfformio yn allbwn y BBC ymddangos mewn gwaith hyrwyddo, yn cynnwys hysbysebion, mewn ffordd sy'n dynwared neu'n ailadrodd y rolau maent yn ymgymryd â nhw ar yr awyr i'r BBC.

Fel arfer ni ddylai actorion, artistiaid a/neu berfformwyr o'r un allbwn i'r BBC ymddangos gyda'i gilydd yn yr un hysbysebion neu ar wahân mewn cyfres o hysbysebion ar gyfer yr un cynnyrch. Bydd ystyriaethau hefyd o ran hyd y cyfnod y mae hysbysebion o'r fath yn ymddangos.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Gwrthdaro Rhwng Buddiannau)

Cyflwynwyr Allbwn Ffeithiol sy'n Ymddangos mewn Dramâu

---

[77] Grŵp y BBC yw gwasanaethau cyhoeddus y BBC a'i is-gwmnïau gwasanaethau cyhoeddus a masnachol.

15.3.43 **Mae perygl y bydd cyflwynwyr allbwn ffeithiol y BBC sy’n dymuno ail-greu eu rolau mewn allbwn ffuglennol yn drysu cynulleidfaoedd ac yn tanseilio hygrededd eu hallbwn eu hunain yn ogystal â gwneud niwed i’w henw da eu hunain.**. **Rhaid i unrhyw gynnig i wneud hyn gael ei atgyfeirio i bennaeth eu hadran.**

Ni ddylai cyflwynwyr presennol allbwn newyddion y BBC ymddangos fel cyflwynwyr newyddion mewn bwletin ffuglennol os oes posibilrwydd rhesymol y bydd hyn yn drysu neu’n camarwain cynulleidfaoedd. Rhaid i unrhyw gynnig i wneud hyn, er enghraifft mewn sefyllfa gomig, afrealaidd neu ffantasi, gael ei atgyfeirio i’w pennaeth adran.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Bwletinau Newyddion Ffugiol)

Cwmnïau Cynhyrchu Annibynnol sy’n Eiddo i Dalentau neu Asiantau

15.3.44 Rhaid sicrhau na fydd cysylltiad talentau neu eu hasiantau â pherchnogaeth neu reolaeth uwch cwmnïau cynhyrchu annibynnol sy’n gwneud cynnwys i’r BBC yn codi amheuon ynghylch didueddrwydd, uniondeb neu benderfyniadau golygyddol unrhyw allbwn gan y BBC.

Mae’n hanfodol bod y BBC yn cael ei weld yn arfer rheolaeth olygyddol gyffredinol ar bob agwedd ar y rhaglen neu gynnwys, a’i fod yn gallu dangos ei fod yn arfer rheolaeth o’r fath, a’i fod wedi rhoi mesurau priodol ar waith i gynnal rheolaeth olygyddol a sicrhau nad oes gwrthdaro rhwng buddiannau. Ni ddylid defnyddio cynnwys y BBC fel cyfrwng i hyrwyddo buddiannau masnachol allanol talentau neu eu hasiantau.

Bydd risgiau amlwg o wrthdaro rhwng buddiannau os bydd talentau a/neu eu cwmnïau cynhyrchu yn cael eu comisiynu i gynhyrchu rhaglenni amdanyn nhw eu hunain. Mae'r un peth yn wir yng nghyswllt asiantau a/neu eu cwmnïau cynhyrchu sy’n cynnig cynhyrchu cynnwys am y dalent y maent yn ei chynrychioli.

Gellir cael amgylchiadau lle nad yw’n bosibl cynhyrchu rhaglen am dalent benodol oni bai ei bod yn cael ei chynhyrchu gan gwmni cynhyrchu annibynnol sy’n eiddo i’r dalent honno, neu’n cael ei chydgynhyrchu â’r dalent honno neu asiantaeth gysylltiedig. Mewn achosion o’r fath, dim ond os oes cyfiawnhad golygyddol cryf y gellir ystyried cynigion. Rhaid i’r mater gael ei atgyfeirio i’r cyfarwyddwr is-adrannol perthnasol a’r tîm Polisi Golygyddol; rhaid ymgynghori hefyd â'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

ADRAN 16: PERTHNASOEDD ALLANOL AC ARIANNU

16.1 Cyflwyniad

- Ariannu
- Ystyron

16.2 Atgyfeiriadau Gorfodol

16.3 Canllawiau

Rhan A: Canllawiau ar gyfer yr Holl Wasanaethau

- Canllawiau ar gyfer yr Holl Berthnasoedd Golygyddol Allanol
- Partneriaethau Golygyddol

- Mentrau Golygyddol ar y Cyd
- Cydgynyrchiadau
- Dosbarthu
- Ffrydiau Byw gan Drydydd Partïon
- Cymhellion Lleoli a Chynhyrchu
- Hysbysebu gan Drydydd Partïon a Brand y BBC
- Tystlythyrau

  Rhan B: Canllawiau ar gyfer Gwasanaethau Cyhoeddus
- Gwasanaethau Cyhoeddus (y DU a'r Gwasanaeth Byd) – Dulliau Ariannu a Ganiateir
- Perthnasoedd Allanol Eraill y Gwasanaethau Cyhoeddus
- Gwasanaeth Byd y BBC – Dulliau Ariannu Ychwanegol a Ganiateir

  Rhan C: Canllawiau Ychwanegol ar gyfer Grŵp Gwasanaeth Byd y BBC
- Cyllid Allanol i Grŵp Gwasanaeth Byd y BBC nad yw'n Gydgynhyrchu nac yn Nawdd
- Defnydd BBC Global News Cyf o Frandiau BBC News ar gyfer Digwyddiadau Marchnata
- BBC Media Action

  Rhan D: Hysbysebu a Nawdd ar gyfer Gwasanaethau Masnachol y BBC

  Rhan E Cynnwys a Wneir gan Wasanaethau Masnachol y BBC i Drydydd Partïon

16.1 CYFLWYNIAD

Mae'r BBC wedi ymrwymo i gydweithio ag eraill i ymestyn effaith a chyrhaeddiad ei gynnwys a'i wasanaethau, i gynyddu posibiliadau creadigol ac i sicrhau'r gwerth mwyaf i'r cyhoedd[78].

Mae ein hymrwymiad i bartneriaethau, yn benodol, wedi'i nodi yn Siarter y BBC sy'n dweud bod rhaid i ni geisio ffurfio partneriaethau â sefydliadau eraill, yn enwedig yn yr economi greadigol, lle byddai gwneud hynny er budd i'r cyhoedd. Rhaid ffurfio'r partneriaethau hyn ag amrywiaeth eang o sefydliadau gan gynnwys sefydliadau masnachol ac anfasnachol a sefydliadau o bob maint, ledled gwledydd a rhanbarthau'r Deyrnas Unedig gan gwmpasu gwasanaethau teledu, radio ac ar-lein.

Dylai'r BBC annog pobl i edrych ar bynciau newydd a chymryd rhan mewn gweithgareddau newydd drwy bartneriaethau â sefydliadau addysgol, chwaraeon a diwylliannol.

Rhaid i ni sicrhau bod ein partneriaethau'n deg ac yn llesol i'r holl sefydliadau yn y bartneriaeth ac, yn benodol, fod y cyfraniad gan bartneriaid yn cael ei gydnabod a'i briodoli iddynt, yn cynnwys drwy'r brandio a'r hyrwyddo ar gyfer yr allbwn a gwasanaethau a gafodd eu creu neu eu dosbarthu.

Er mwyn bod yn deg a thryloyw yn ein partneriaethau ac mewn perthnasoedd allanol eraill, rhaid cyfleu'n briodol i'r gynulleidfa beth yw natur y berthynas.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Cydnabod a Labelu Perthnasoedd Allanol)

[78] Yr adrannau o God Darlledu Ofcom sy'n ymwneud â hyn yw 9: Cyfeiriadau Masnachol mewn Rhaglenni Teledu a 10: Cyfathrebiadau Masnachol mewn Rhaglenni Radio. O dan Siarter 2016, daeth Gwasanaethau Cyhoeddus y DU o dan ddarpariaethau Adran 9 ac Adran 10 Cod Darlledu Ofcom am y tro cyntaf.

Ac er mwyn peidio â dwyn anfri ar y BBC, rhaid sicrhau na fydd perthnasoedd ac ariannu allanol yn amharu ar ddidueddrwydd, uniondeb golygyddol ac annibyniaeth y BBC a rhaid iddynt fod yn gyson â gwerthoedd y BBC. Rhaid i ni hefyd gadw rheolaeth olygyddol annibynnol ar ein cynnwys golygyddol.

Ariannu

Mae partneriaethau a pherthnasoedd allanol eraill yn gallu cynnwys defnyddio cyllid trydydd parti i ddarlledu cynnwys ar wasanaethau'r BBC.

Ariannu ar gyfer Gwasanaethau Cyhoeddus y DU

Mae Gwasanaethau Cyhoeddus y DU yn cael eu hariannu o ffi'r drwydded a dim ond ar sail nifer bach o eithriadau sy'n gyson â Chymal 49 o Gytundeb Fframwaith y BBC y gall gymryd cyllid ar gyfer cynnwys[79] . Mae amodau'r eithriadau hyn wedi'u nodi yn y Datganiad Polisi ar Ddefnyddio Cyllid Arall yng Nghynnwys y BBC[80] a'r Datganiad Polisi ar Docynnau ar gyfer Digwyddiadau Gwasanaethau Cyhoeddus y BBC[81].

Rhaid i Wasanaethau Cyhoeddus y DU beidio â darlledu cynnwys golygyddol noddedig neu gynnwys hysbysebion[82] (er bod y BBC wedi cael caniatâd penodol i dderbyn nawdd ar gyfer digwyddiadau'r BBC)[83], felly rhaid sicrhau nad yw trefniadau â sefydliadau allanol yn rhoi'r argraff bod un o Wasanaethau Cyhoeddus y DU yn cael ei noddi. Ac mae trefniadau sy'n ymwneud â chyllid a gafwyd gan gyrff nid er elw a phartneriaid eraill yn gorfod bod yn unol â Chymal 49 (4) o'r Cytundeb Fframwaith[84].

Ariannu ar gyfer Gwasanaeth Byd y BBC

Mae Gwasanaeth Byd y BBC yn cael ei ariannu'n bennaf o ffi'r drwydded ac mae'n cael manteisio ar yr un nifer bach o eithriadau ar gyfer cymysgu arian o ffi'r drwydded â ffynonellau cyllid eraill ag y mae Gwasanaethau Cyhoeddus y DU. Rhaid iddo gydymffurfio hefyd â Chytundeb Fframwaith y BBC[85] a'r dogfennau rheoleiddio uchod. Fodd bynnag, caniateir nifer bach o eithriadau penodol ychwanegol iddo sydd wedi'u nodi yn Natganiad Polisi Gwasanaeth Byd y BBC ar Ffynonellau Cyllid heblaw Ffi'r Drwydded[86].

Ariannu ar gyfer Gwasanaethau Masnachol

---

[79] Darlledu: Cytundeb rhwng Ysgrifennydd Gwladol Ei Mawrhydi dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon a'r Gorfforaeth Ddarlledu Brydeinig Rhagfyr 2016.

[80] Datganiad Polisi ar Ddefnyddio Cyllid Arall yng Nghynnwys y BBC (Cymal 49 (4) o Gytundeb Fframwaith y BBC 2016).

[81] Datganiad Polisi ar Docynnau ar gyfer Digwyddiadau Gwasanaethau Cyhoeddus y BBC 2017.

[82] Ni chaniateir i'r BBC gynnwys unrhyw ddeunydd noddedig mewn unrhyw un o'i wasanaethau heb gael cymeradwyaeth y Gweinidog priodol ymlaen llaw. Darlledu: Cytundeb rhwng Ysgrifennydd Gwladol Ei Mawrhydi dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon a'r Gorfforaeth Ddarlledu Brydeinig 2016 Cymal 50 (2).

[83] Datganiad Polisi ar Ddefnyddio Cyllid Arall yng Nghynnwys y BBC (Cymal 49 (4) o Gytundeb Fframwaith y BBC 2016).

[84] Darlledu: Cytundeb rhwng Ysgrifennydd Gwladol Ei Mawrhydi dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon a'r Gorfforaeth Ddarlledu Brydeinig Rhagfyr 2016.

[85] Darlledu: Cytundeb rhwng Ysgrifennydd Gwladol Ei Mawrhydi dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon a'r Gorfforaeth Ddarlledu Brydeinig Rhagfyr 2016.

[86] Datganiad Polisi Gwasanaeth Byd y BBC ar Ffynonellau Cyllid heblaw Ffi'r Drwydded ('Cyllid Arall') 2017.

Mae Gwasanaethau Masnachol y BBC a Gwasanaeth Byd y BBC, wrth ymgymryd â gweithgarwch masnachol a ganiateir o dan Ddatganiad Polisi Gwasanaeth Byd y BBC, yn gorfod cydymffurfio â'r canllawiau ar hysbysebu a nawdd.

(Gweler y Canllawiau ar Hysbysebu a Nawdd ar gyfer Gwasanaethau Masnachol y BBC)

Rhaid gwahaniaethu rhwng cynnwys golygyddol a chynnwys masnachol, fel hysbysebu, a gwaherddir hysbysebu dirgel.

Er mwyn peidio ag amharu ar ei ddidueddrwydd dyladwy a'i annibyniaeth, ni chaniateir nawdd na chyllid allanol ar gyfer cynnwys newyddion a materion cyfoes. Ac nid yw cynnwys cynghori defnyddwyr i gael ei noddi'n uniongyrchol na'i ariannu'n allanol gan noddwyr neu arianwyr allanol y mae eu cynhyrchion, eu gwasanaethau neu'u gweithgareddau yn debygol o gael eu hadolygu yn y cynnwys golygyddol.

Mae'r Datganiad Polisi ar Ddefnyddio Cyllid Arall yng Nghynnwys y BBC[87], y Datganiad Polisi ar Docynnau ar gyfer Digwyddiadau Gwasanaethau Cyhoeddus y BBC[88], Datganiad Polisi Gwasanaeth Byd y BBC ar Ffynonellau Cyllid heblaw Ffi'r Drwydded[89]a'r Canllawiau ar Hysbysebu a Nawdd ar gyfer Gwasanaethau Masnachol y BBC i gyd yn gosod safonau ar gyfer cynnwys golygyddol yn eu meysydd perthnasol.

(Gweler y Canllawiau ar Hysbysebu a Nawdd ar gyfer Gwasanaethau Masnachol y BBC ar-lein)

Ystyron

Partneriaeth yw perthynas rhwng y BBC ac un neu ragor o sefydliadau trydydd parti sydd â'r nod o sicrhau canlyniadau sy'n fuddiol i'r naill a'r llall ar ffurf:

- cyfraniadau, er y byddant yn aml o wahanol fathau gan y rheini sy'n gysylltiedig
- creu gweithgareddau partneriaeth dynodedig
- cyfrifoldeb ac atebolrwydd a rennir.

Partneriaeth olygyddol yw partneriaeth sy'n gysylltiedig â chynnwys golygyddol/brandiau a gomisiynwyd gan y BBC. Yn yr un modd â phob cynnwys golygyddol, rhaid i'r BBC gadw rheolaeth olygyddol annibynnol ar ei gynnwys a brandiau.

Menter olygyddol ar y cyd yw lle bydd y BBC yn ymuno â sefydliad arall ar gyfer prosiect neu fenter untro.

Nid oes bwriad iddi fod yn berthynas hirdymor felly nid yw'n bartneriaeth ffurfiol. Mae'n codi yn hytrach lle mae'r ddau sefydliad yn rhannu nod cyffredin a gall fod yn briodol iddynt rannu adnoddau a chyfeirio at ei gilydd er mwyn ymestyn y profiad i'r gynulleidfa. Mae mentrau golygyddol ar y cyd yn cael eu defnyddio fel arfer mewn perthynas ag un rhaglen neu un eitem benodol o gynnwys.

[87]Datganiad Polisi ar Ddefnyddio Cyllid Arall yng Nghynnwys y BBC (Cymal 49 (4) o Gytundeb Fframwaith y BBC 2016).
[88] Datganiad Polisi ar Docynnau ar gyfer Digwyddiadau Gwasanaethau Cyhoeddus y BBC 2017.
[89] Datganiad Polisi Gwasanaeth Byd y BBC ar Ffynonellau Cyllid heblaw Ffi'r Drwydded ('Cyllid Arall') 2017.

Cydgynhyrchu yw trefniant lle mae allbwn y BBC yn cael ei greu, ei gomisiynu neu ei gael fel arall gan y BBC drwy gydweithredu ag un neu ragor o drydydd partïon priodol, a lle darperir cyllid yn gyfnewid am ddarlledu, cyhoeddi neu hawliau eraill yn y deunydd.

Cydariannu ar gyfer Gwasanaethau Cyhoeddus yw ariannu ar gyfer allbwn gan gyrff nid er elw mewn ieithoedd lleiafrifol, fel BBC Alba, a nifer bach o amgylchiadau eraill yn cynnwys allbwn dysgu ac addysgol wedi'i anelu at ran benodol o'r gynulleidfa, lle nad oes cyfiawnhad o bosibl dros ariannu'r allbwn yn llwyr o ffi'r drwydded.

Ariannu allanol yw lle mae unrhyw ymgymeriad cyhoeddus neu breifat (yn cynnwys unigolion ymysg eraill) yn ariannu cynnwys golygyddol ond nid yn ei gyd-gynhyrchu neu ei noddi. Ni ellir hyrwyddo'r ariannwr allanol o fewn neu o gwmpas y cynnwys, yn y cynnwys golygyddol na drwy ddiolch i noddwyr. Fodd bynnag, er mwyn gweithredu'n dryloyw, rhaid cydnabod yr ariannwr allanol yn y cydnabyddiaethau ar y diwedd neu yn ymyl y cynnwys golygyddol. Bydd cyllid allanol o'r fath ar ffurf grant fel arfer. Nid yw arianwyr allanol yn gyd-gynhyrchwyr oherwydd nid cyfnewid hawliau yw prif bwrpas yr ariannu.

Cynnwys golygyddol noddedig (a all gynnwys rhaglen, sianel, segment mewn rhaglen neu floc o raglenni) yw cynnwys golygyddol y talwyd rhai neu'r cyfan o'i gostau gan noddwr. Mae'n cynnwys rhaglenni a ariannwyd gan hysbysebwyr. Rhaid enwi noddwyr mewn cydnabyddiaethau am nawdd.

Noddwr (cynnwys golygyddol) yw unrhyw ymgymeriad cyhoeddus neu breifat neu unigolyn (nad yw'n ymwneud â darparu neu gynhyrchu cynnwys) sy'n ariannu'r cynnwys golygyddol (neu ei gyhoeddi neu ei ddarlledu) er mwyn hyrwyddo ei enw, ei gynhyrchion, ei wasanaethau, ei nodau masnach a/neu ei weithgareddau.

Gellir hefyd gael noddwyr yng nghyswllt digwyddiadau a gwobrau.

Dosbarthu yw trefnu i gynnwys fod ar gael i wylwyr, gwrandawyr a defnyddwyr eraill. Gall ddigwydd drwy amrywiaeth fawr o ddulliau drwy nifer mawr o wahanol dechnolegau a llwyfannau a rhaid iddo ddatblygu'n gyson wrth i dechnolegau a llwyfannau newydd gael eu datblygu. Mae'n cwmpasu ystod eang o weithgareddau gan gynnwys:

- trosglwyddo teledu a radio i'w derbyn yn uniongyrchol gan gynulleidfaoedd
- syndicetio gwasanaethau i lwyfannau a reolir
- cyhoeddi asedau unigol ar lwyfannau ar-lein agored.

Cynnwys llywodraethiant democrataidd yw math o gynnwys materion cyfoes ar wasanaethau rhyngwladol Grŵp y Gwasanaeth Byd sydd â'r nod o wella atebolrwydd democrataidd drwy feithrin gwell dealltwriaeth o'r broses a sefydliadau gwleidyddol a thrwy ddal y rheini sydd mewn grym yn atebol. Gwneir hyn drwy alluogi dinasyddion i gael gwybodaeth ac i herio neu drafod â deiliaid swyddi cyhoeddus. Yn aml bydd yn rhoi gwybodaeth i ddinasyddion am sefydliadau cyhoeddus a'u ffordd o weithredu, a chyfle i holi'r rheini sydd mewn grym drwy fformatau fel dadleuon, paneli trafod, rhaglenni ffonio i mewn neu ddigwyddiadau eraill lle mae arweinwyr yn cael eu dal yn atebol. Mae cynnwys llywodraethiant democrataidd yn cael ei anelu at gynulleidfaoedd y tu allan i'r DU.

Mae cynnwys llywodraethiant democrataidd yn gategori cynnwys golygyddol a all gael ei ariannu'n allanol gan arianwyr allanol priodol ar y Gwasanaeth Byd a gwasanaethau nad ydynt yn cael eu hariannu o ffi'r drwydded.

16.2 ATGYFEIRIADAU GORFODOL

(Mae Atgyfeiriadau Gorfodol yn rhan o system rheoli golygyddol y BBC. Maent yn rhan hanfodol o'r broses i sicrhau cydymffurfiaeth a rhaid cadw atynt.)

Atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol

16.2.1 Rhaid i unrhyw gynnig i ffurfio partneriaeth â llywodraeth dramor gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

(See 16.3.10)

Atgyfeiriadau Eraill

16.2.2 Rhaid i unrhyw gynnig i ffurfio partneriaeth olygyddol Gwasanaeth Cyhoeddus â sefydliad masnachol gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 16.3.11)

16.2.3 Rhaid i unrhyw gynnig i ddarlledu neu fewnblannu ffrwd fyw trydydd parti gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu.

(Gweler 16.3.18)

16.2.4 Rhaid i unrhyw gynnig i osod dolen i ffrwd fyw oddi wrth noddwr digwyddiad trydydd parti neu i'w mewnblannu gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 16.3.18)

16.2.5 Rhaid i unrhyw brosiectau cydariannu gael eu cymeradwyo mewn ysgrifen gan y cyfarwyddwr perthnasol.

(Gweler 16.3.25)

16.2.6 Rhaid i unrhyw gynnig am noddi un o ddigwyddiadau ar yr awyr neu ar-lein un o Wasanaethau Cyhoeddus y DU neu un o ddigwyddiadau ar yr awyr neu ar-lein y Gwasanaeth Byd sydd wedi'i anelu at gynulleidfa yn y DU, a'r cydnabyddiaethau arfaethedig, gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, ac i'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 16.3.27)

16.2.7 Rhaid i unrhyw fwriad i gomisiynu digwyddiad mewn categori newydd gyda threfniadau i godi tâl am docynnau gael ei gymeradwyo gan y rheolwr perthnasol a fydd yn ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 16.3.35)

16.2.8 Rhaid i unrhyw gynnig i ariannu deunydd cymorth nad yw ar yr awyr gan sefydliad masnachol gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 16.3.37)

16.2.9 Rhaid i unrhyw gyfeiriadau arfaethedig ar yr awyr neu ar-lein ar Wasanaethau Cyhoeddus at noddwyr digwyddiadau trydydd parti heblaw chwaraeon, neu unrhyw gynnig i ddefnyddio cynnwys a gafwyd gan y noddwr ar Wasanaethau Cyhoeddus, gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, ac i'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 16.3.39)

16.2.10 Rhaid cael cyfiawnhad golygyddol dros unrhyw sylw gan Wasanaeth Cyhoeddus i ddigwyddiad a noddir gan un o Wasanaethau Masnachol y BBC, ei frandiau neu ei gynhyrchion neu a drefnir gan un o Wasanaethau Masnachol y BBC a rhaid ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 16.3.41)

16.2.11 Rhaid i gynigion ar gyfer darlledu apelau (nad ydynt yn fentrau trawsariannu) gael eu hatgyfeirio i'r Cynghorydd Apelau Elusennau.

(Gweler 16.3.43)

16.2.12 Rhaid i'r trefniadau ar gyfer darlledu apelau'r Pwyllgor Argyfyngau gael eu hatgyfeirio i'r Cynghorydd Apelau Elusennau.

(Gweler 16.3.44)

16.2.13 Rhaid gofyn am gyngor gan y tîm Polisi Golygyddol cyn dechrau trafodaethau â darpar bartneriaid i gychwyn menter codi arian newydd ar gyfer elusen ar draws y BBC.

(Gweler 16.3.45)

16.2.14 Rhaid i unrhyw gyfeiriad at ariannwr allanol yng nghynnwys golygyddol Grŵp y Gwasanaeth Byd gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu.

(Gweler 16.3.52)

16.2.15 Rhaid i unrhyw gynnig i gynnwys golygyddol Grŵp y Gwasanaeth Byd gael ei ariannu'n allanol gan adran neu asiantaeth llywodraeth dramor gael ei gymeradwyo gan y cyfarwyddwr perthnasol.

(Gweler 16.3.53)

16.2.16 Rhaid i ddiolchiadau am ariannu allanol gan Grŵp y Gwasanaeth Byd gael eu cymeradwyo gan y rheolwr allbwn perthnasol, neu gan y cyfarwyddwr gwlad perthnasol yn BBC Media Action ar gyfer cynnwys Media Action nad yw'n ymddangos ar un o wasanaethau'r BBC.

(Gweler 16.3.54)

16.2.17 Rhaid i unrhyw gynnig i gynnwys llywodraethiant democrataidd Grŵp y Gwasanaeth Byd gael ei ariannu'n allanol gael ei gymeradwyo gan y cyfarwyddwr perthnasol ar ôl cymryd cyngor gan y Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

(Gweler 16.3.56)

16.2.18 Rhaid i unrhyw gynnig i ddefnyddio un o frandiau BBC News i ddibenion marchnata mewn cysylltiad ag unrhyw ddigwyddiad noddedig oddi ar yr awyr o dan adain BBC Global News, neu unrhyw ddigwyddiad trydydd parti, gael ei gymeradwyo gan ffigwr golygyddol uwch.

(Gweler 16.3.57)

16.3 CANLLAWIAU

RHAN A: CANLLAWIAU I'R HOLL WASANAETHAU

Canllawiau ar gyfer yr holl Berthnasoedd Golygyddol Allanol

16.3.1 Cyn ffurfio perthynas allanol gyda'r bwriad o gynhyrchu cynnwys golygyddol, rhaid i ni sicrhau:

- bod y trydydd parti yn briodol
- bod y berthynas yn briodol o ystyried y cynnwys golygyddol sydd i'w gynhyrchu
- y bydd y BBC yn cadw rheolaeth olygyddol annibynnol ar ei gynnwys golygyddol.

Priodoldeb: trydydd parti

16.3.2 Rhaid gwneud asesiad o nodau ac amcanion y trydydd parti, ei weithgareddau, ei gadernid ariannol, pwy sy'n ariannu neu'n noddi'r sefydliad ac a yw'r sefydliad wedi bod â rhan mewn unrhyw fater dadleuol a all gael effaith negyddol sylweddol ar enw da y BBC.

16.3.3 Rhaid i ni gael ein bodloni na fydd y berthynas olygyddol allanol yn groes i'r gwerthoedd a'r safonau yng Nghanllawiau Golygyddol y BBC.

Rhaid i ffigwr golygyddol uwch[90] wneud penderfyniad ar ôl ystyried yr asesiadau o briodoldeb y berthynas allanol.

Dylid gwneud asesiadau ar ddechrau prosiectau neu gyfresi cynnwys pellach a wneir gyda'r un sefydliad i sicrhau nad oes dim wedi newid a all effeithio ar ba mor briodol ydyw i barhau â'r berthynas allanol. Dylem ystyried hefyd a fydd yr effaith gronnol o ymestyn y berthynas yn briodol.

Priodoldeb: cynnwys golygyddol

16.3.4 Rhaid i ni beidio â ffurfio perthynas allanol â phartïon eraill a fyddai'n creu gwrthdaro rhwng buddiannau a allai amharu ar ddidueddrwydd, uniondeb golygyddol neu annibyniaeth y BBC.

Priodoldeb: rheolaeth olygyddol

16.3.5 Rhaid i'r BBC gael rheolaeth olygyddol annibynnol ar bopeth y mae'n ei gynhyrchu, ei ddarlledu neu ei gyhoeddi a rhaid iddo gael yr hawl i wrthod deunydd sydd wedi'i ddarparu gan unrhyw drydydd parti. Mewn cynnwys a grëwyd gan drydydd partïon i'r BBC, rhaid cyrraedd y safonau yn y Canllawiau Golygyddol. Rhaid i'r BBC gadw'r hawl bob amser i olygu fel y mae'n gweld yn dda.

---

[90] Ni ddylai'r ffigwr golygyddol uwch fod yn is na phennaeth adran.

Fel arfer dylai perthnasoedd allanol fod yn gydnaws â chylch gwaith golygyddol y gwasanaeth a'r hyn y mae'r gynulleidfa yn ei ddisgwyl ganddo, ac yn briodol ar gyfer y rhain. Rhaid peidio â chreu cynnwys golygyddol yn unswydd i gynnig cyfle ar gyfer perthynas fasnachol, yn cynnwys ond heb fod yn gyfyngedig i hysbysebu, nawdd neu ariannu allanol.

Rhaid i'r BBC beidio â derbyn arian neu gydnabyddiaeth werthfawr arall yn gyfnewid am sylw golygyddol, dolenni, diolchiadau neu gyhoeddusrwydd gan y BBC. Fodd bynnag, fe all Gwasanaethau Masnachol wneud trefniadau ar gyfer lleoli cynnyrch.

(Gweler Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.3.27-14.3.36)

Fel arfer dylem gymeradwyo unrhyw gyfeiriad cyhoeddus at y BBC neu at berthynas â'r BBC a wneir gan y trydydd parti neu bartïon yn y berthynas allanol.

16.3.6 Er mwyn gweithredu'n dryloyw, dylai'r tîm cynhyrchu gadw cofnodion am unrhyw ariannu gan sefydliad allanol a chadw manylion yr asesiadau a wnaed.

Partneriaethau Golygyddol

Am eglurhad o ystyr partneriaeth olygyddol, gweler Ystyron uchod.

(Gweler Adran 16 Perthnasoedd Allanol ac Ariannu: 16.1)

16.3.7 Mae'r BBC yn ceisio cynnig gwerth cyhoeddus drwy weithio mewn partneriaeth ag eraill. Byddwn yn cytuno ar ddyheadau ac uchelgeisiau cyffredin â'n partneriaid er mwyn sicrhau budd i'n gilydd a budd i'n cynulleidfaoedd.

Gall y bartneriaeth gynnwys gweithgareddau sy'n ategu ei gilydd, fel oriel yn trefnu arddangosfa ar yr un thema ag un o raglenni'r BBC. Mewn achosion eraill, gall y partner a'r BBC ariannu gweithgarwch oddi ar yr awyr ar y cyd.

Rhaid cael cyfiawnhad golygyddol dros y partneriaethau a rhaid dewis y partner ar sail meini prawf golygyddol priodol.

16.3.8 Bydd yn bwysig bod ein partneriaethau'n deg ac yn fuddiol i'r holl sefydliadau yn y bartneriaeth. Fodd bynnag, rhaid i'r bartneriaeth olygyddol gynnwys mwy na sylw gan y BBC i weithgareddau'r partner neu ddeunydd i hyrwyddo ei ymgyrchoedd a rhaid i ni beidio â'i hyrwyddo ef, ei gynhyrchion, ei wasanaethau neu ei nodau masnach sy'n ymwneud â gweithgareddau y tu allan i'r bartneriaeth.

16.3.9 Mae'n bwysig cydnabod partneriaid golygyddol a phriodoli eu cyfraniad iddynt, yn cynnwys yn y brandio a'r gwaith hyrwyddo ar gyfer yr allbwn a'r gwasanaethau sydd wedi'u creu neu eu dosbarthu.

(Gweler Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.3.21-14.3.22)

Rhaid cael cyfiawnhad golygyddol dros gydnabyddiaethau i bartneriaid a rhaid iddynt fod yn briodol.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Cydnabod a Labelu Perthnasoedd Allanol)

16.3.9 Ni ddylem ffurfio partneriaethau golygyddol â'r canlynol:

- pleidiau gwleidyddol a sefydliadau gwleidyddol

- grwpiau lobïo
- cwmnïau tybaco neu'r rheini sy'n cael eu hadnabod yn bennaf am gynhyrchion cysylltiedig â thybaco
- sefydliadau sy'n gysylltiedig â chynhyrchion neu wasanaethau i oedolion
- gweithgynhyrchwyr arfau, neu
- ar Wasanaethau Cyhoeddus y DU, gwneuthurwyr neu gyflenwyr diodydd alcoholaidd.

Fel arfer ni ddylai'r BBC ffurfio partneriaeth â llywodraeth dramor. Rhaid i unrhyw gynnig i wneud hynny gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

Ni ddylem gael ein defnyddio gan fenter gan y llywodraeth neu grŵp ymgyrchu i lansio neu i ymddangos fel pe baem yn cymeradwyo polisi llywodraeth, plaid wleidyddol neu grŵp ymgyrchu.

Mae'n bwysig sicrhau na fydd perthnasoedd ag adrannau llywodraeth y DU, sefydliadau crefyddol, elusennau, ymddiriedolaethau, cyrff sefydledig a sefydliadau anllywodraethol sy'n lobïo yn amharu ar ddidueddrwydd y BBC. Rhaid sicrhau hefyd na fydd deunydd noddedig yn cael ei ddarlledu na'i gyhoeddi.

(Gweler Adran 4 Didueddrwydd: 4.3.17-4.3.18)

Partneriaethau ar Wasanaethau Cyhoeddus

16.3.11 Ar Wasanaethau Cyhoeddus rhaid i ni geisio ffurfio partneriaethau, yn enwedig yn yr economi greadigol, lle byddai hynny er budd y cyhoedd, a chydag ystod eang o sefydliadau.

Gallwn rannu costau heblaw costau darlledu ar gyfer partneriaethau golygyddol â chyrff addas fel cyrff celfyddydol a diwylliannol, sefydliadau elusennol, ymddiriedolaethau neu gyrff sefydledig a sefydliadau yn cynnwys awdurdodau lleol ac asiantaethau llywodraeth lle mae cyfiawnhad golygyddol dros wneud hynny. Rhaid sicrhau bod pob partneriaeth yn cydymffurfio â'r Datganiad Polisi ar Ddefnyddio Cyllid Arall yng Nghynnwys y BBC.[91]

Rhaid i unrhyw gynnig i ffurfio partneriaeth olygyddol Gwasanaeth Cyhoeddus â sefydliad masnachol gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol a fydd yn ystyried:

- a fyddai'r bartneriaeth yn amharu ar ddidueddrwydd, uniondeb golygyddol neu annibyniaeth y BBC

a yw'r bartneriaeth yn cydymffurfio â'r Datganiad Polisi[92].

Mae'n bwysig na fydd partneriaeth olygyddol ar un o Wasanaethau Cyhoeddus y DU yn rhoi'r argraff bod y gwasanaeth yn cael ei noddi.

---

[91]Datganiad Polisi ar Ddefnyddio Cyllid Arall yng Nghynnwys y BBC (Cymal 49 (4) o Gytundeb Fframwaith y BBC 2016).

[92]Datganiad Polisi ar Ddefnyddio Cyllid Arall yng Nghynnwys y BBC (Cymal 49 (4) o Gytundeb Fframwaith y BBC 2016).

Mentrau Golygyddol ar y Cyd

Am eglurhad o ystyr partneriaeth olygyddol ar y cyd, gweler Ystyron uchod.

(Gweler Adran 16 Perthnasoedd Allanol ac Ariannu: 16.1)

16.3.12 Wrth ymgymryd â menter olygyddol ar y cyd:

- rhaid i'r BBC gadw rheolaeth olygyddol annibynnol ar unrhyw elfen o'r prosiect sy'n cyfeirio ato
- rhaid peidio â defnyddio'r fenter i hyrwyddo'r corff allanol
- ni ddylai'r BBC osod dolen sy'n cysylltu'n uniongyrchol ag unrhyw dudalen ar wefan y trydydd parti sydd â'r prif amcan o hyrwyddo neu werthu unrhyw gynnyrch neu wasanaeth masnachol.

Gall y BBC a'r sefydliad gyflawni gweithgareddau eraill mewn perthynas â'r prosiect yn ogystal â chynhyrchu cynnwys.

Cydgynyrchiadau

Am eglurhad o ystyr partneriaeth olygyddol, gweler Ystyron uchod.

(Gweler Adran 16 Perthnasoedd Allanol ac Ariannu: 16.1)

16.3.13 Gall cyd-gynhyrchydd ymwneud â'r cynnwys golygyddol a gall hefyd fod yn bartner. Ar Wasanaethau Cyhoeddus, rhaid i ddiolchiadau i gyd-gynhyrchwyr fod yn gyson â'r cyfarwyddyd ar gydnabod a labelu perthnasoedd allanol.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Cydnabod a Labelu Perthnasoedd Allanol)

Dosbarthu

Am eglurhad o ystyr dosbarthu, gweler Ystyron uchod.

(Gweler Adran 16 Perthnasoedd Allanol ac Ariannu: 16.1)

16.3.14 Wrth ddosbarthu ei gynnyrch, rhaid i'r BBC gadw rheolaeth olygyddol annibynnol ar y cynnwys.

Rhaid i'r BBC allu tynnu neu atal ei gynnwys yn ddi-oed, a rhaid i lwyfannau beidio â golygu cynnwys neu fetadata'r BBC oni chytunwyd fel arall.

Mae'n bwysig iddi fod yn hawdd i ddefnyddwyr allu gweld pa gynnwys ar lwyfan sy'n cael ei ddarparu gan y BBC.

16.3.15 Rhaid i wasanaethau a chynnwys Gwasanaethau Cyhoeddus y DU a ddosberthir o fewn y DU fod ar gael heb hysbysebu a nawdd. Ni chaniateir i hysbysebion na nawdd (yn cynnwys hysbysebion cyn dechrau) gael eu mewnosod yng nghynnwys neu wasanaethau'r BBC, na'u gosod yn agos iddynt, mewn modd a allai gael ei ddehongli fel cymeradwyaeth gan y BBC i gynnyrch, gwasanaeth neu achos, neu gysylltiad ag ef.

Mae'n ofynnol bod Gwasanaethau Cyhoeddus y DU a ddosberthir o fewn y DU yn cydymffurfio â Pholisi'r BBC ar Ddosbarthu.

16.3.16 Ar wasanaethau eraill, mae’r Canllawiau ar Hysbysebu a Nawdd i Wasanaethau Masnachol y BBC yn berthnasol.

(Gweler y Canllawiau ar Hysbysebu a Nawdd ar gyfer Gwasanaethau Masnachol y BBC ar-lein)

Ffrydiau Byw gan Drydydd Partïon

16.3.17 Dylem gadw rheolaeth olygyddol ar ffrwd fyw sydd ar unrhyw un o’n gwasanaethau.

Rhaid asesu’r risg o ganiatáu i allbwn byw trydydd parti ymddangos ar un o wasanaethau’r BBC cyn i ni fynd ymlaen. Dylem ystyried ffynhonnell y ffrwd fyw, natur y cynnwys a’r fformat.

Fel arfer ni ddylem osod dolen i ffrydiau byw neu unrhyw fath arall o ddarlledu byw di-dor o gyfrifon cymdeithasol personol neu rai sydd heb eu gwirio, na’u mewnblannu . Ar Wasanaethau Cyhoeddus ni ddylem osod dolen i ffrydiau byw oddi wrth noddwr digwyddiad trydydd parti na’u mewnblannu fel arfer.

(Gweler Adran 16: Perthnasoedd Allanol ac Ariannu: 16.3.38)

16.3.18 **Rhaid i unrhyw gynnig i ddarlledu neu i fewnblannu ffrwd fyw trydydd parti gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i’r golygydd comisiynu.** Ni roddir cymeradwyaeth oni bai:

- na fyddai’n bosibl i’r BBC gael y cynnwys ei hun oherwydd ei natur unigryw a/neu’r amgylchiadau wrth ei ffrydio
- ei bod yn bodloni'r Canllawiau Golygyddol ar breifatrwydd, niwed a thramgwydd ac amlygrwydd gormodol
- ar Wasanaethau Cyhoeddus, na fydd unrhyw gyfeiriad yn y cynnwys at ei noddwr neu ei gynhyrchion, ei wasanaethau neu ei nodau masnach.

Rhaid i unrhyw gynnig i osod dolen i ffrwd fyw oddi wrth noddwr digwyddiad trydydd parti neu i’w mewnblannu gael ei atgyfeirio i’r tîm Polisi Golygyddol a fydd yn ystyried a fyddai’r cynnig yn amharu ar ddidueddrwydd, uniondeb golygyddol neu annibyniaeth y BBC:

(Gweler Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.29-7.3.33, Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.3.8 ac Adran 17 Cystadlaethau, Pleidleisiau a Rhyngweithio: 17.3.53)

Cymhellion Lleoli a Chynhyrchu

16.3.19 Yn aml, bydd cymhellion lleoli a chynhyrchu yn cael eu cynnig gan gynghorau ffilm neu sefydliadau llywodraethol neu ranbarthol o gwmpas y byd ar gyfer cynnwys golygyddol ac mae’r rhain yn eithriad a ganiateir o dan Gymal 49 o’r Cytundeb Fframwaith[93].

Mae’n bwysig na fydd unrhyw amodau a osodir gan y noddwr yn amharu ar ddidueddrwydd, uniondeb golygyddol neu annibyniaeth y BBC.

---

[93] Darlledu: Cytundeb rhwng Ysgrifennydd Gwladol Ei Mawrhydi dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon a’r Gorfforaeth Ddarlledu Brydeinig Rhagfyr 2016.

Rhaid sicrhau na fydd buddiant gan ffynhonnell y cymhelliad yn y cynnwys a fyddai'n creu gwrthdaro os derbynnir cyllid ganddi[94].

Hysbysebu gan Drydydd Partïon a Brand y BBC

16.3.20 Rhaid peidio â defnyddio brand y BBC i gymeradwyo sefydliadau eraill. Gallwn sicrhau hyn drwy ofalu na fydd hysbysebion, deunydd hyrwyddo a datganiadau i'r wasg gan sefydliadau eraill yn rhoi'r argraff o gymeradwyaeth gan y BBC, ac nad yw hysbysebion yn peri coelio mai cynnwys y BBC ydynt.

Fel arfer ni ddylai enw'r BBC, ei logos, teitlau, enwau sianeli, teitlau rhaglenni, fformatau neu gymeriadau, setiau, cerddoriaeth nac arwyddeiriau gael eu defnyddio gan hysbysebwyr masnachol, ac eithrio yng nghyswllt hyrwyddo neu hysbysebu ar y cyd ar gyfer cynhyrchion a drwyddedwyd gan y BBC.

Os yw brand y BBC yn rhan o gynnyrch sy'n cael ei hysbysebu, gellir cyfeirio ato yn yr hysbysebu ar yr amod bod ansawdd ac amlygrwydd y cyfeiriadau at y BBC yn yr ymgyrch drwyddi draw yn gymesur â rhan y BBC yn y cynnyrch.

Tystlythyrau

16.3.21 Gall y BBC gael ceisiadau gan gyflenwyr presennol neu flaenorol am ganiatâd i ddisgrifio eu perthynas â'r BBC yn eu deunydd hyrwyddo i ddangos y nwyddau neu'r gwasanaethau y maent wedi'u darparu.

Fel arfer bydd ceisiadau o'r fath wedi'u hysgogi gan awydd cyflenwyr i ddangos eu bod wedi gweithio gyda'r BBC. Fodd bynnag, mae perygl y bydd cyfeiriadau o'r fath yn gamarweiniol neu'n awgrymu bod y BBC yn cymeradwyo'r cyflenwr hwnnw. Fel arfer, felly, dylai contractau a wneir â chyflenwyr gynnwys cymal sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r cyflenwr ofyn am ganiatâd y BBC ar gyfer yr holl ddeunydd hyrwyddo sy'n cyfeirio at ei berthynas â'r BBC.

16.3.22 Gellir rhoi caniatâd i gyflenwr gyfeirio at ei berthynas â'r BBC ar yr amod:

- bod y BBC yn fodlon ar y nwyddau neu'r gwasanaethau a gafwyd gan y cyflenwr
- bod y BBC wedi cytuno ymlaen llaw i gyfeiriadau o'r fath a'i fod yn cadw rheolaeth olygyddol annibynnol arnynt
- bod cyfeiriadau at y BBC yn ffeithiol, yn gywir a heb fod yn gamarweiniol mewn perthynas â natur a chwmpas y berthynas ac nad ydynt yn awgrymu bod y BBC yn cymeradwyo unrhyw sefydliad.

RHAN B: CANLLAWIAU I WASANAETHAU CYHOEDDUS

Gwasanaethau Cyhoeddus (y DU a'r Gwasanaeth Byd) - Dulliau Ariannu a Ganiateir

16.3.23 Gall y Gwasanaethau Cyhoeddus gymryd cyllid:

[94] Canllawiau ar Gytuno ar Gyllid Arall gan y tîm Hawliau Masnachol a Materion Busnes: ar gael ar Gateway at ddefnydd staff y BBC neu drwy olygyddion comisiynu yng nghyswllt cynhyrchwyr annibynnol.

- o weithgareddau masnachol y BBC
- o daliadau gwirfoddol o ffi'r drwydded, cymynroddion neu roddion eraill
- gan y Brifysgol Agored ar gyfer allbwn dysgu ac addysgol yn unol â'r Cytundeb Fframwaith rhwng y Brifysgol Agored a'r BBC
- o unrhyw gytundeb cyd-gynhyrchu.

Mae'n ofynnol bod y gweithgareddau canlynol yn cydymffurfio â'r Datganiad Polisi ar Ddefnyddio Cyllid Arall yng Nghynnwys y BBC[95] :

Partneriaethau

16.3.24 Gall y Gwasanaethau Cyhoeddus ddefnyddio cyllid a gafwyd gan unrhyw gyrff diwylliannol, celfyddydol, chwaraeon, addysgol a gwyddoniaeth nid-er-elw neu sefydliadau tebyg eraill ond dim ond lle mae derbyn y cyllid yn gydnaws â'r Datganiad Polisi. Gweler Partneriaethau Golygyddol am ragor o fanylion.

(Gweler Adran 16 Perthnasoedd Allanol ac Ariannu: 16.3.7-16.3.11)

Cydariannu

Am eglurhad o ystyr cydariannu, gweler Ystyron uchod.

(Gweler Adran 16 Perthnasoedd Allanol ac Ariannu: 16.1)

16.3.25 Gall y BBC dderbyn cydariannu gan gyrff nid-er-elw ar gyfer allbwn mewn ieithoedd lleiafrifol, fel BBC Alba, ac mewn amgylchiadau cyfyngedig eraill ond dim ond pan mae hynny'n gydnaws â'r Datganiad Polisi, er mwyn portreadu a gwasanaethu gwledydd, rhanbarthau a chymunedau'r DU. Weithiau gall y BBC dderbyn cydariannu gan gyrff nid-er-elw ar gyfer cynnwys dysgu neu addysgol neu allbwn wedi'i anelu at ran benodol o'r gynulleidfa mewn amgylchiadau lle na fyddai cyfiawnhad dros ariannu'r allbwn yn gyfan gwbl o ffi'r drwydded.

Mae cyd-arianwyr addas yn cynnwys cyrff a ariennir gan y cyhoedd, elusennau, ymddiriedolaethau elusennol a chyrff gwirfoddol.

Rhaid peidio byth â derbyn cydariannu ar gyfer cynnwys newyddion, materion cyfoes neu gynnwys cynghori defnyddwyr.

Rhaid i gynnwys golygyddol a gydariannir beidio â hyrwyddo'r ariannwr.

Rhaid i unrhyw brosiectau cydariannu gael eu cymeradwyo mewn ysgrifen gan y cyfarwyddwr perthnasol..

Gwobrau mewn Cystadlaethau a Gwobrau Eraill

16.3.26 Gweler Adran 17 Cystadlaethau, Pleidleisiau a Rhyngweithio am fanylion.

---

[95]Datganiad Polisi ar Ddefnyddio Cyllid Arall yng Nghynnwys y BBC (Cymal 49 (4) o Gytundeb Fframwaith y BBC 2016).

(Gweler Adran 17 Cystadlaethau, Pleidleisiau a Rhyngweithio: 17.3.1-17.3.5)

Digwyddiadau Gwasanaethau Cyhoeddus Noddedig

Digwyddiadau Noddedig y BBC Ar yr Awyr neu Ar-lein

16.3.27 Gall y Gwasanaethau Cyhoeddus drefnu digwyddiadau cyhoeddus, fel cyngherddau a seremonïau gwobrwyo, a fydd yn cael eu cynnal mewn lleoliadau allanol ac yn derbyn sylw ar yr awyr neu ar-lein. Mae digwyddiadau o'r fath yn hanfodol i gyflawni dibenion cyhoeddus y BBC drwy ddod â phobl at ei gilydd i rannu profiadau ac ymwneud yn bersonol â'r BBC.

Mewn rhai achosion, lle na fydd effaith niweidiol ddichonol amhriodol ar y farchnad ac er mwyn lleihau'r gost i dalwyr ffi'r drwydded, gall fod yn dderbyniol defnyddio arian nawdd a geir gan gorff anfasnachol fel tâl atodol tuag at y gost o gynnal digwyddiad cyhoeddus.

Rhaid i unrhyw gynnig i noddi un o ddigwyddiadau ar yr awyr neu ar-lein un o Wasanaethau Cyhoeddus y DU neu un o ddigwyddiadau ar yr awyr neu ar-lein y Gwasanaeth Byd sydd wedi'i anelu at gynulleidfa yn y DU, a'r cydnabyddiaethau arfaethedig, gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, ac i'r tîm Polisi Golygyddol a fydd yn ystyried:

a yw'r cynnig yn cydymffurfio â'r Datganiad Polisi ar Ddefnyddio Cyllid Arall yng Nghynnwys y BBC[96]

- a fyddai'r cynnig yn dwyn anfri ar Wasanaethau Cyhoeddus y DU
- a yw'r cydnabyddiaethau arfaethedig yn unol â'r Cyfarwyddyd ar Ddigwyddiadau Gwasanaethau Cyhoeddus Noddedig a heb fod yn rhy amlwg.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Noddi Digwyddiadau'r BBC Ar yr Awyr neu Ar-lein sy'n cael eu Darlledu ar Wasanaethau Cyhoeddus y BBC)

16.3.28 Ar Wasanaethau Cyhoeddus y DU, ac yng nghyswllt digwyddiadau'r Gwasanaeth Byd a anelir at gynulleidfa yn y DU, ni ellir ond defnyddio arian y noddwr tuag at y gost o drefnu'r digwyddiad ac ni cheir defnyddio arian nawdd i dalu costau cynhyrchu neu ddarlledu ar gyfer y digwyddiad.

Rhaid i'r tîm cynhyrchu gadw cyfrifon ar wahân ar gyfer costau'r digwyddiad a'r costau darlledu.

16.3.29 Ni ellir derbyn arian nawdd ond ar gyfer digwyddiadau ar yr awyr ac ar-lein sy'n neilltuol ac sy'n helpu'r BBC i hyrwyddo ei ddibenion cyhoeddus. Mae digwyddiadau sy'n gymwys ar gyfer derbyn nawdd yn cynnwys:

- cyngherddau, perfformiadau neu ddigwyddiadau diwylliannol neu gelfyddydol gan gynnwys, ymysg eraill, digwyddiadau perfformio cystadleuol sy'n dathlu cyflawniadau artistig
- seremonïau gwobrwyo'r BBC

---

[96]Datganiad Polisi ar Ddefnyddio Cyllid Arall yng Nghynnwys y BBC (Cymal 49 (4) o Gytundeb Fframwaith y BBC 2016).

- mentrau talent, cymunedol neu ieuenctid y BBC sy’n cynnwys digwyddiad ar yr awyr neu ar-lein.

Ni cheir noddi digwyddiadau newyddion a materion cyfoes ar yr awyr neu ar-lein, na digwyddiadau wedi’u seilio ar raglenni i ddefnyddwyr sy’n ymdrin â phynciau amrywiol.

Hefyd:

- rhaid i ni beidio â chynnwys enw noddwr yn nheitl digwyddiadau’r BBC
- ni chaniateir i ddigwyddiadau ar yr awyr neu ar-lein gael eu noddi gan sefydliadau sy’n ymwneud yn uniongyrchol â phwnc y digwyddiad neu gynnwys golygyddol sy’n gysylltiedig ag ef
- ni ddylid rhoi’r argraff bod un o raglenni neu un o wasanaethau’r BBC yn cael ei noddi. Rhaid ei gwneud yn glir yn y cydnabyddiaethau mai’r digwyddiad ei hun sy’n cael ei noddi
- ni ddylem wneud trefniant contractiol sy’n gwarantu cydnabyddiaeth ar yr awyr neu ar-lein oherwydd gall hynny fod yn gyfystyr â lleoli cynnyrch
- rhaid peidio â derbyn nawdd gan gynhyrchion ar gyfer digwyddiadau ar yr awyr neu ar-lein ar Wasanaethau Cyhoeddus y DU.

16.3.30 Ni chaniateir i sefydliadau sy'n gysylltiedig â'r isod noddi digwyddiadau a drefnir gan Wasanaethau Cyhoeddus y BBC:

- pleidiau gwleidyddol a sefydliadau gwleidyddol
- llywodraethau tramor
- grwpiau lobïo
- grwpiau ffydd, crefydd neu systemau cred cyfatebol
- cwmnïau tybaco neu’r rheini sy’n cael eu hadnabod yn bennaf am gynhyrchion cysylltiedig â thybaco
- cynhyrchion a gwasanaethau i oedolion
- gweithgynhyrchwyr arfau.

16.3.31 Rhaid sicrhau na fydd agenda’r noddwr yn pennu cylch gwaith golygyddol y digwyddiad a rhaid sicrhau na fydd y digwyddiad yn gyfrwng i hyrwyddo’r noddwr neu ei weithgareddau.

Fel arfer nid yw’n briodol darlledu neu fewnblannu ffrwd fyw a gafwyd gan noddwr digwyddiad ar un o wefannau’r Gwasanaethau Cyhoeddus.

(Gweler Adran 16 Perthnasoedd Allanol ac Ariannu: 16.3.17-16.3.18)

Noddi Gwobrau

16.3.32 Ar gyfer noddi gwobrau gweler Adran 17 Cystadlaethau, Pleidleisiau a Rhyngweithio: Gwobrau.

(Gweler Adran 17 Cystadlaethau, Pleidleisiau a Rhyngweithio: 17.3.6-17.3.9 a 17.3.12-17.3.19)

Noddi Digwyddiadau Oddi Ar yr Awyr

16.3.33 Gellir derbyn nawdd ar gyfer digwyddiadau'r BBC nad ydynt ar yr awyr sy'n ategu ei gynnwys golygyddol.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Digwyddiadau Gwasanaethau Cyhoeddus Oddi Ar yr Awyr)

Gwerthu Tocynnau

16.3.34 Gall y BBC adennill costau o'r elw a geir yn sgil gwerthu tocynnau ar gyfer digwyddiadau wedi'u trefnu neu eu rhedeg gan Wasanaethau Cyhoeddus y BBC sy'n cyfrannu at gyflawni Cenhadaeth a Dibenion Cyhoeddus y BBC[97] yn unol â'r Datganiad Polisi ar Docynnau ar gyfer Digwyddiadau Gwasanaethau Cyhoeddus y BBC[98].

16.3.35 Rhaid i ni beidio â chodi tâl am fynediad i recordiadau rheolaidd o raglenni ac ni fyddwn yn codi tâl fel arfer ar gyfer digwyddiadau a gynhelir ar safleoedd y BBC, ac eithrio canolfannau BBC Performing Groups.

Rhaid defnyddio'r refeniw o werthu tocynnau i dalu costau'r digwyddiad yn unig a rhaid peidio â'i ddefnyddio i dalu costau darlledu neu gynhyrchu. Mae'r elw o werthu tocynnau i'w ddefnyddio i dalu costau am ddigwyddiadau neu gyfres o ddigwyddiadau yn unig ac nid â'r bwriad o greu incwm ychwanegol i'r BBC.

Dylai'r tîm cynhyrchu gadw cyfrifon ar wahân ar gyfer costau digwyddiadau a chostau cynhyrchu a chofnodion o'r refeniw o werthu tocynnau sy'n mynd i'r BBC neu drwy'r BBC.

Mae gweithdrefn ar gyfer cymeradwyo digwyddiadau newydd ac ar gyfer cael cymeradwyaeth barhaus i ddigwyddiadau sydd mewn bod eisoes.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Tocynnau)

Rhaid i unrhyw fwriad i gomisiynu digwyddiad mewn categori newydd gyda threfniadau i godi tâl am docynnau gael ei gymeradwyo gan y rheolwr perthnasol a fydd yn ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol.

Rhaglenni Trawsnewid

16.3.36 Rhaid i Wasanaethau Cyhoeddus dalu holl gostau cynhyrchu rhaglenni trawsnewid yn cynnwys ond heb fod yn gyfyngedig i gostau trawsnewid y cartref lle mae'r trawsnewid wedi'i ysgogi gan y BBC.

Gall perchennog y cartref gyfrannu at rai costau trawsnewid os yw eisoes wedi dechrau trawsnewid y cartref neu'n ystyried gwneud hynny ond rhaid i'r BBC beidio â mynnu cael cyfraniad ariannol gan

[97] Cymal 49(4)(h) o Darlledu: Cytundeb rhwng Ysgrifennydd Gwladol Ei Mawrhydi dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon a'r Gorfforaeth Ddarlledu Brydeinig Rhagfyr 2016.

[98] Datganiad Polisi ar Docynnau ar gyfer Digwyddiadau Gwasanaethau Cyhoeddus y BBC 2017.

berchennog cartref yn rhag-amod ar gyfer cymryd rhan mewn rhaglen trawsnewid. Rhaid i drefniadau o'r fath gydymffurfio â'r Datganiad Polisi ar Ddefnyddio Cyllid Arall yng Nghynnwys y BBC[99] .

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Rhaglenni Trawsnewid)

Ni cheir rhoi arian a gafwyd gan berchennog y cartref at y gyllideb cynhyrchu. Rhaid i'r tîm cynhyrchu gadw cyfrifon ar wahân ar gyfer y rhaglen a'r gwaith trawsnewid.

Ariannu Deunydd Cymorth Nad yw Ar yr Awyr

16.3.37 Gallwn dderbyn cyllid allanol ar gyfer deunydd neu wasanaethau cymorth nad ydynt ar yr awyr ar Wasanaethau Cyhoeddus ar ffurf nawdd gan drydydd parti a fydd fel arfer yn sefydliad nid-er-elw.

Rhaid i unrhyw gynnig i ariannu deunydd cymorth nad yw ar yr awyr gan sefydliad masnachol gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol a fydd yn ystyried a fyddai'r ariannu'n gyfystyr â'r BBC yn cymeradwyo'r sefydliad, ei gynhyrchion neu ei wasanaethau.

(Gweler Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.3.26)

Perthnasoedd Allanol Eraill y Gwasanaethau Cyhoeddus

Sylw i Ddigwyddiadau a Noddir gan Drydydd Parti

16.3.38 Mae'r BBC yn rhoi sylw i amrywiaeth fawr o ddigwyddiadau trydydd parti, digwyddiadau chwaraeon, sioeau gwobrwyo a digwyddiadau cerddorol ac mae nifer mawr o'r rhain wedi'u noddi.

Mewn sylw o'r fath:

- rydym yn ceisio rhoi cydnabyddiaeth deg i'r rhan y mae noddwyr yn ei chwarae drwy alluogi
- rhaid i ni beidio â hyrwyddo noddwr mewn darllediadau gan y BBC. Mae'n bwysig na fydd unrhyw gyfeiriadau neu gydnabyddiaethau yn rhy amlwg

(Gweler Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.3.1-14.3.9)

- rhaid i ddigwyddiadau a noddir gan drydydd partïon beidio â bod wedi'u creu'n unswydd i gael sylw darlledu
- rhaid i'r Gwasanaethau Cyhoeddus beidio â derbyn unrhyw arian gan noddwyr neu drefnwyr tuag at gost unrhyw elfen yn y sylw i'r digwyddiad sy'n cael ei ddarlledu. Er hynny, gallant dalu'r holl gostau sy'n gysylltiedig â'r digwyddiad ei hun.

Rhaid i ni beidio â gwneud trefniant contractiol sy'n gwarantu nifer penodol o funudau o sylw i arwyddion ar yr awyr i'r noddwr.

16.3.39 **Rhaid i unrhyw gyfeiriadau arfaethedig ar yr awyr ac ar-lein ar Wasanaethau Cyhoeddus at noddwyr digwyddiadau trydydd parti heblaw chwaraeon, neu unrhyw gynnig i ddefnyddio cynnwys a gafwyd gan y noddwr ar Wasanaethau Cyhoeddus, gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn**

---

[99]Datganiad Polisi ar Ddefnyddio Cyllid Arall yng Nghynnwys y BBC (Cymal 49 (4) o Gytundeb Fframwaith y BBC 2016).

achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, ac i'r tîm Polisi Golygyddol : a fydd yn ystyried:

- a yw'r cynigion yn gyson â'r Cyfarwyddyd ar Sylw i Ddigwyddiadau Trydydd Parti Noddedig

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Sylw i Ddigwyddiadau Trydydd Parti Noddedig (heblaw Chwaraeon) a Ddarlledir ar Wasanaethau Cyhoeddus)

- nad yw'r cyfeiriad yn creu'r argraff bod cynnwys golygyddol Gwasanaethau Cyhoeddus wedi'i noddi.

16.3.40 Rhaid cael cyfiawnhad golygyddol dros gynnwys dolenni o lwyfannau Gwasanaethau Cyhoeddus sy'n rhoi sylw i ddigwyddiadau i lwyfannau'r noddwr a rhaid iddynt fod yn ddolenni sy'n cysylltu â gwefannau sy'n rhoi gwybodaeth berthnasol am y digwyddiad ac nid yn gwerthu cynhyrchion neu wasanaethau.

Rhaid i'r noddwr fod yn briodol; mae'n bwysig na fydd y sylw i'r digwyddiad noddedig yn amharu ar ddidueddrwydd, uniondeb golygyddol neu annibyniaeth y BBC.

(Gweler Adran 16 Perthnasoedd Allanol ac Ariannu: 16.3.1-16.3.6)

16.3.41 **Rhaid cael cyfiawnhad golygyddol ar gyfer unrhyw sylw gan Wasanaeth Cyhoeddus i ddigwyddiad a noddir gan un o Wasanaethau Masnachol y BBC, ei frandiau neu ei gynhyrchion neu a drefnir gan un o Wasanaethau Masnachol y BBC a rhaid ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol** a fydd yn ystyried a fyddai sylw gan Wasanaethau Cyhoeddus yn hyrwyddo Gwasanaethau Masnachol y BBC, sy'n rhywbeth na chaniateir.

(Gweler Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.3.23)

Y Loteri Genedlaethol

16.3.42 Gall y BBC roi sylw i'r Loteri Genedlaethol sydd wedi'i sefydlu gan Ddeddf Seneddol.

Elusennau

Darlledu Apelau

16.3.43 Fel darlledwr gwasanaethau cyhoeddus, mae Gwasanaethau Cyhoeddus y BBC yn trefnu i amser fod ar gael ar yr awyr ar gyfer darlledu apelau gan elusennau. Mae'r apelau hyn yn wahanol i'n partneriaethau hirdymor ag elusennau.

(Gweler Adran 16 Perthnasoedd Allanol ac Ariannu: 16.3.45)

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Apelau gan Elusennau)

Bydd yn bwysig bod y dewis o apelau i'w darlledu yn adlewyrchu amrywiaeth y sector elusennol. Rhaid i'r broses ddethol fod yn deg ac yn dryloyw a dylai gynnwys meini prawf sy'n ymwneud â chadernid ariannol a llywodraethiant y sefydliad.

Rhaid i'r dewis o elusennau gael ei oruchwylio gan y Cynghorydd Apelau Elusennau.

Ar gyfer ceisiadau am ein cynnwys gan elusennau, gweler Adran 13 Ailddefnyddio, Ailfersiynu ac Argaeledd Parhaol.

(Gweler Adran 13 Ailddefnyddio, Ailfersiynu ac Argaeledd Parhaol: 13.3.30-13.3.34)

Mae'n bwysig bod pob apêl a ddarlledir yn cyd-fynd â'r Cyfarwyddyd ar Apelau gan Elusennau. **Rhaid atgyfeirio cynigion i ddarlledu apelau (nid mentrau codi arian at elusennau ar draws y BBC) i'r Cynghorydd Apelau Elusennau** a fydd yn rhoi cyngor ar y prosesau sydd eu hangen i sicrhau dewis teg a thryloyw.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Apelau gan Elusennau)

Apelau'r Pwyllgor Argyfyngau

16.3.44 Os ceir trychineb fawr mewn gwlad dramor, gall y BBC ddarlledu neu gyhoeddi apêl ar ran y Pwyllgor Argyfyngau, sefydliad sy'n cynrychioli prif elusennau cymorth dyngarol y DU. Rhaid i'r BBC gadw rheolaeth olygyddol annibynnol a rhaid i'r darllediad gydymffurfio â'r Canllawiau Golygyddol.

Dylai'r broses gymeradwyo a'r trefniadau ar gyfer darlledu apelau o'r fath gyd-fynd â chyfarwyddyd y BBC ar apelau'r Pwyllgor Argyfyngau a rhaid eu hatgyfeirio i'r Cynghorydd Apelau Elusennau a fydd yn cysylltu â ffigyrau uwch ledled y BBC i geisio cymeradwyaeth y Cyfarwyddwr Cyffredinol ar gyfer yr apêl.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Apelau gan Elusennau)

Mentrau Codi Arian i Elusennau ar Draws y BBC

16.3.45 Mae'r BBC yn cynnal mentrau codi arian i elusennau ar draws y BBC, er enghraifft, BBC Plant mewn Angen a Comic Relief.

Mae'r mentrau hyn yn bartneriaethau rhwng y BBC a sefydliadau elusennol. Maent yn fentrau:

- sy'n rhan o gytundeb partneriaeth a gallwn gyd-gynhyrchu â'r elusen mewn mentrau o'r fath
- y gellir eu trefnu gydag elusen sy'n sefydliad ambarél sy'n rhoi grantiau i amrywiaeth fawr o elusennau neu gallant fod yn fenter gyda nifer o wahanol elusennau i gyflawni nod golygyddol cyffredin a gytunwyd â'r BBC fel partner darlledu
- a fydd fel arfer yn cynnwys amrywiaeth o raglenni a chynnwys a geir gan y BBC a'r partner elusennol
- a ddylai gyd-fynd â Chyfarwyddyd y BBC ar Fentrau Codi Arian i Elusennau ar Draws y BBC.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Apelau gan Elusennau)

Rhaid gofyn am gyngor gan y tîm Polisi Golygyddol cyn dechrau trafodaethau â darpar bartneriaid i gychwyn menter codi arian newydd. Bydd y tîm Polisi Golygyddol yn ystyried a fyddai'r fenter yn amharu ar ddidueddrwydd, uniondeb golygyddol ac annibyniaeth y BBC.

Cyfeiriadau at Elusennau yn Allbwn Arall y BBC

16.3.46 Ar wahân i Apelau'r BBC a mentrau codi arian i elusennau ar draws y BBC, ni ddylai cynnwys golygyddol y BBC wneud apêl uniongyrchol am arian i elusennau.

(Gweler Adran 3 Cywirdeb: 3.3.13-3.3.14)

Rhaid i ni gadw ein didueddrwydd, uniondeb golygyddol ac annibyniaeth wrth ymdrin â gwaith elusennau a pheidio ag ymddangos ein bod yn ffafrio un elusen yn fwy na'i gilydd.

Gwasanaeth Byd y BBC - Dulliau Ariannu Ychwanegol a Ganiateir

16.3.47 Yn ogystal â'r dulliau ariannu a ganiateir sy'n berthnasol i'r holl Wasanaethau Cyhoeddus o dan y Cytundeb Fframwaith[100]gellir defnyddio cyllid arall i ategu ei arian o ffi'r drwydded fel y nodwyd yn Natganiad Polisi Gwasanaeth Byd y BBC ar Ffynonellau Cyllid heblaw Ffi'r Drwydded[101].

(Gweler Adran 16 Perthnasoedd Allanol ac Ariannu: 16.3.23-16.3.37)

Rhaid i'r Gwasanaeth Byd gadw cofnod o'r symiau cyfyngedig o gyllid arall y mae'n eu cymryd.

16.3.48 Caniateir i Wasanaeth Byd y BBC gynnal dim ond swm priodol a chymesur o hysbysebu a nawdd ar ei wasanaethau nad ydynt wedi'u hanelu at gynulleidfaoedd yn y DU. Rhaid sicrhau bod hysbysebu a nawdd yn cyd-fynd â'r Canllawiau ar Hysbysebu a Nawdd i Wasanaethau Masnachol y BBC a rhaid ystyried disgwyliadau tebygol y cynulleidfaoedd arfaethedig, gofynion mewn rheoliadau a normau'r farchnad leol yn y diriogaeth berthnasol.

(Gweler y Canllawiau ar Hysbysebu a Nawdd ar gyfer Gwasanaethau Masnachol y BBC ar-lein)

Gall y Gwasanaeth Byd hefyd gymryd cynnwys a ariannwyd gan sefydliad allanol nad yw'n gynnwys a noddwyd ond sydd un ai:

- wedi'i ariannu gan BBC Media Action ar yr amod bod unrhyw gyllid allanol perthnasol a ddarparwyd i Media Action yn bodloni'r gweithdrefnau cydymffurfio perthnasol yn unol â chyfansoddiad BBC Media Action neu
- wedi'i ariannu gan arianwyr allanol priodol eraill, ar yr amod bod hynny'n gyson â'r Canllawiau Golygyddol.

Gall y Gwasanaeth Byd hefyd wneud cytundeb sy'n pennu y bydd Llywodraeth y DU yn darparu cyllid i alluogi'r BBC i ymgymryd â phrosiectau penodol diffiniedig sy'n gysylltiedig â'r Gwasanaeth Byd am gyfnod penodol neu at ddiben penodol. Rhaid iddo fod yn gyson â Chytundeb Fframwaith y BBC[102].

RHAN C: CANLLAWIAU YCHWANEGOL I GRŴP GWASANAETH BYD Y BBC

Cyllid Allanol i Grŵp Gwasanaeth Byd y BBC nad yw'n Gydgynhyrchu nac yn Nawdd

Am eglurhad o ystyr cyllid allanol, gweler Ystyron uchod.

(Gweler Adran 16 Perthnasoedd Allanol ac Ariannu: 16.1)

16.3.49 Gall Grŵp y Gwasanaeth Byd dderbyn cyllid allanol i wneud cynnwys golygyddol sy'n cydymffurfio â Datganiad Polisi Gwasanaeth Byd y BBC ar Ffynonellau Cyllid heblaw Ffi'r Drwydded [103].

Mae'n ofynnol bod yr holl berthnasoedd ariannu allanol yn cydymffurfio â'r Canllawiau ar gyfer yr holl Berthnasoedd Golygyddol Allanol.

---

[100] Darlledu: Cytundeb rhwng Ysgrifennydd Gwladol Ei Mawrhydi dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon a'r Gorfforaeth Ddarlledu Brydeinig Rhagfyr 2016.

[101] Datganiad Polisi Gwasanaeth Byd y BBC ar Ffynonellau Cyllid heblaw Ffi'r Drwydded (Cyllid Arall) 2017.

[102] Darlledu: Cytundeb rhwng Ysgrifennydd Gwladol Ei Mawrhydi dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon a'r Gorfforaeth Ddarlledu Brydeinig Rhagfyr 2016.

[103] Datganiad Polisi Gwasanaeth Byd y BBC ar Ffynonellau Cyllid heblaw Ffi'r Drwydded (Cyllid Arall) 2017.

(Gweler Adran 16 Perthnasoedd Allanol ac Ariannu: 16.3.1-16.3.6)

Rhaid peidio â derbyn cyllid allanol os oes cysylltiad rhwng amcanion yr ariannwr allanol a'r cynnwys golygyddol a fyddai'n amharu ar annibyniaeth y BBC.

16.3.50 Rhaid peidio â derbyn cyllid allanol ar gyfer cynnwys newyddion a materion cyfoes. Ni chaniateir derbyn cyllid allanol ar gyfer cynnwys cynghori defnyddwyr gan arianwyr allanol y gallai eu cynhyrchion, eu gwasanaethau neu eu gweithgareddau gael eu hadolygu yn y cynnwys golygyddol.

16.3.51 Gellir derbyn cyllid ar gyfer cynnwys nad yw'n gynnwys newyddion, materion cyfoes neu gynghori defnyddwyr gan bartïon priodol eraill sy'n bodloni'r meini prawf yn y Canllawiau ar gyfer yr holl Berthnasoedd Golygyddol Allanol.

(Gweler Adran 16 Perthnasoedd Allanol ac Ariannu: 16.3.1-16.3.6)

Gall arianwyr allanol priodol fod yn sefydliadau anfasnachol neu fasnachol. Fodd bynnag, rhaid peidio â hyrwyddo'r ariannwr allanol na'i enw, nod masnach, delwedd, gweithgareddau na chynhyrchion o fewn neu o gwmpas y cynnwys un ai yn y deunydd golygyddol neu drwy gydnabyddiaeth i noddwyr.

Gwaherddir ariannu allanol ar gyfer cynnwys gan sefydliadau sy'n ymwneud yn bennaf â'r canlynol:

- pleidiau gwleidyddol a sefydliadau gwleidyddol
- grwpiau lobïo
- ffydd, crefydd neu systemau cred cyfatebol
- cwmnïau tybaco neu'r rheini sy'n cael eu hadnabod yn bennaf am gynhyrchion cysylltiedig â thybaco
- cynhyrchion a gwasanaethau i oedolion
- gweithgynhyrchwyr arfau.

16.3.52 **Rhaid i unrhyw gyfeiriad at ariannwr allanol yng nghynnwys golygyddol Grŵp y Gwasanaeth Byd gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu,** a fydd yn ystyried a oes cyfiawnhad golygyddol dros y cyfeiriad ac nad yw'n hyrwyddo.

16.3.53 **Rhaid i unrhyw gynnig i gynnwys golygyddol Grŵp y Gwasanaeth Byd gael ei ariannu'n allanol gan adran neu asiantaeth llywodraeth dramor gael ei gymeradwyo gan y cyfarwyddwr perthnasol** a fydd yn ystyried a fyddai'r cynnwys allanol yn gwneud drwg i enw da'r BBC am fod yn ddiduedd ac annibynnol.

(Gweler Adran 16 Perthnasoedd Allanol ac Ariannu: 16.3.56)

16.3.54 Rhaid tynnu sylw at drefniadau ariannu allanol drwy eu cydnabod yn ffeithiol heb eu hyrwyddo. Rhaid peidio ag awgrymu yn y gydnabyddiaeth honno fod y rhaglen wedi'i gwneud gan yr ariannwr allanol. Er mwyn osgoi hyrwyddo'r ariannwr, ni cheir defnyddio logos unrhyw arianwyr allanol. Rhaid cydnabod arianwyr allanol ar ffurf safonol yn agos i'r cynnwys golygyddol. Yn achos cynnwys clywedol a fideo, dylid gwneud hyn yn y diolchiadau ar y diwedd fel arfer. Rhaid iddi beidio ag ymddangos bod y

gydnabyddiaeth yn ddiolch am nawdd; ni chaniateir cynnwys manylion cyswllt yr ariannwr allanol, yn cynnwys ond nid yn gyfyngedig i gyfeiriadau gwe.

Rhaid sicrhau na fydd y diolchiadau am ariannu allanol yn cynnwys unrhyw elfen o'r rhaglen nac o frandiau eraill y BBC ac na fyddant yn cael eu llefaru gan rywun sy'n ymddangos yn y rhaglen. **Rhaid i ddiolchiadau am ariannu allanol gan Grŵp y Gwasanaeth Byd gael eu cymeradwyo gan y rheolwr allbwn perthnasol, neu gan y cyfarwyddwr gwlad perthnasol yn BBC Media Action ar gyfer cynnwys Media Action nad yw'n ymddangos ar un o wasanaethau'r BBC**, a fydd yn ystyried a fyddai'r diolchiadau yn hyrwyddo'r ariannwr allanol, gan fod hyn wedi'i wahardd.

Fel arfer ni fyddwn yn caniatáu i arianwyr allanol weld rhagolwg o gynnwys y BBC.

16.3.55 Gall gwasanaethau Grŵp Gwasanaeth Byd y BBC ddarlledu rhaglenni sydd wedi'u gwneud gan neu ar y cyd ag elusen ryngwladol y BBC, BBC Media Action. Mae BBC Media Action yn cael ei ariannu'n bennaf drwy grantiau a chyfraniadau gwirfoddol.

Gellir ariannu rhaglenni BBC Media Action a ddarlledir ar wasanaethau Grŵp Gwasanaeth Byd y BBC drwy grantiau a wnaed i BBC Media Action gan yr Adran dros Ddatblygu Rhyngwladol neu gan y Swyddfa Dramor a Chymanwlad.

Cynnwys Llywodraethiant Democrataidd

Am eglurhad o ystyr llywodraethiant democrataidd, gweler Ystyron uchod.

(Gweler Adran 16 Perthnasoedd Allanol ac Ariannu: 16.1)

16.3.56 **Rhaid i unrhyw gynnig i gynnwys llywodraethiant democrataidd Grŵp y Gwasanaeth Byd gael ei ariannu'n allanol gael ei gymeradwyo gan y cyfarwyddwr perthnasol ar ôl cymryd cyngor gan y Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol** a fydd yn ystyried a fyddai'n amharu ar ddidueddrwydd, uniondeb golygyddol neu annibyniaeth y BBC.

Defnydd BBC Global News Cyf o Frandiau BBC News ar gyfer Digwyddiadau Marchnata

16.3.57 Rhaid sicrhau na fydd didueddrwydd brand BBC News yn cael ei danseilio gan weithgareddau marchnata ac oddi ar yr awyr BBC Global News.

Dylai gweithgareddau o'r fath fod yn gyson â'r Cyfarwyddyd Polisi Golygyddol ar Ddefnyddio Brandiau BBC News gan BBC Global News ar gyfer Digwyddiadau Marchnata.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Defnydd BBC Global News Cyf o Frandiau BBC News ar gyfer Digwyddiadau Marchnata)

Rhaid i unrhyw gynnig i ddefnyddio un o frandiau BBC News i ddibenion marchnata mewn cysylltiad ag unrhyw ddigwyddiad noddedig oddi ar yr awyr o dan adain BBC Global News, neu unrhyw ddigwyddiad trydydd parti, gael ei gymeradwyo gan ffigwr golygyddol uwch a fydd yn ystyried a fyddai'r cynnig yn amharu ar ddidueddrwydd, uniondeb golygyddol neu annibyniaeth y BBC neu'n dwyn anfri mewn rhyw ffordd arall ar y BBC.

BBC Media Action

16.3.58 Mae'n rhaid i'r holl gynnwys golygyddol a gynhyrchir gan elusen ryngwladol y BBC, BBC Media Action, fod yn gyson â'r safonau yng Nghanllawiau Golygyddol y BBC, ar ba wasanaeth bynnag y bydd ar

gael, boed hwnnw'n Wasanaeth Byd y BBC neu'n wasanaeth darlledwr lleol. Lle nad yw BBC Media Action yn rheoli'r cynnwys golygyddol (er enghraifft, wrth gyflawni ei swyddogaeth fel darparwr hyfforddiant), nid yw'n ofynnol bod y cynnwys yn gyson â Chanllawiau Golygyddol y BBC.

RHAN D: HYSBYSEBU A NAWDD AR GYFER GWASANAETHAU MASNACHOL Y BBC

16.3.59 Rhaid sicrhau bod hysbysebu a nawdd o gwmpas brand y BBC yn unol â'r Canllawiau ar Hysbysebu a Nawdd i Wasanaethau Masnachol y BBC.

(Gweler y Canllawiau ar Hysbysebu a Nawdd ar gyfer Gwasanaethau Masnachol y BBC ar-lein)
Mae Canllawiau'r BBC ar hyn yn berthnasol yn ogystal â'r rheoliadau perthnasol ar hysbysebu mewn tiriogaethau penodol.

Bydd yn bwysig bod trefniadau ar gyfer Hysbysebu a Nawdd ar Wasanaethau Masnachol y BBC sydd ar gael yn y DU yn cael eu cyflwyno mewn ffordd sy'n sicrhau na fydd defnyddwyr yn cael eu drysu o ran yr hyn sy'n Wasanaeth Cyhoeddus a'r hyn sy'n Wasanaeth Masnachol. Dylai fod yn bosibl gweld bod gwasanaethau o'r fath yn Wasanaethau Masnachol.

RHAN E: CYNNWYS A WNEIR GAN WASANAETHAU MASNACHOL Y BBC I DRYDYDD PARTÏON

16.3.60 Pan fydd Gwasanaethau Masnachol y BBC yn cynhyrchu cynnwys i drydydd partïon, dylai'r trefniadau fod yn unol â gwerthoedd a safonau'r BBC a rhaid iddynt beidio â gwneud drwg i enw da y BBC. Dylid dilyn y safonau yn y Canllawiau hyn ond mewn rhai achosion ni fydd y manylion penodol yn briodol, er enghraifft, lle nad yw'r trydydd parti yn cael ei reoleiddio gan Ofcom.

ADRAN 17: CYSTADLAETHAU, PLEIDLEISIAU A RHYNGWEITHIO

17.1 Cyflwyniad

- Ystyron

17.2 Atgyfeiriadau Gorfodol

17.3 Canllawiau

- Cystadlaethau a Phleidleisiau
- Gwobrau
- Cynnwys sydd wedi'i Recordio Ymlaen Llaw, sy'n cael ei Ailddarlledu, neu sydd Ar Gael ar Wasanaethau Dal i Fyny
- Gwobrau
- Yr Uned Cyngor a Chontractau Technegol Rhyngweithedd (ITACU)
- Gwasanaethau Teleffoni
- Sioeau Gemau a Chwisiau
- Chwilio am Dalentau a Rhaglenni sy'n Cynnig Cyfleoedd Newid Bywyd
- Rhaglenni Ffonio i Mewn
- Sylwadau a Chymedroli

- Cynnwys wedi'i Gynhyrchu gan Ddefnyddwyr
- Cynnwys ar Ddyfeisiau Symudol, yn cynnwys Apiau
- Gemau
- Gwasanaethau Teledu Rhyngweithiol

17.1 CYFLWYNIAD

Mae rhyngweithio'n elfen bwysig a chynyddol ym myd y cyfryngau ac mae'n berthnasol i nifer o weithgareddau'r BBC yn y Gwasanaethau Cyhoeddus a'r Gwasanaethau Masnachol. Rydym yn ceisio cynnig cyfleoedd i ryngweithio i bawb drwy ddefnyddio gwahanol lwyfannau mewn gwahanol ffyrdd. Mae gweithgarwch y Gwasanaethau Cyhoeddus a'r mwyafrif o Wasanaethau Masnachol yn y maes hwn yn cael ei reoleiddio gan God Darlledu Ofcom (adrannau 2, 5, 7, 8, 9 a 10 yn benodol) a rhaid i Wasanaethau Cyhoeddus gydymffurfio â'r Datganiad Polisi ar Ddefnyddio Cyllid Arall yng Nghynnwys y BBC.[104]

Mae'r BBC yn ceisio defnyddio'r egwyddorion canlynol:

Rhaid i'r holl ryngweithio â chynulleidfaoedd gael ei gynnal mewn ffordd deg a gonest.

Rhaid i gynulleidfaoedd beidio â chael eu camarwain yn sylweddol ynghylch unrhyw gystadleuaeth neu bleidlais.

Mae'n bwysig bod holl gystadlaethau, pleidleisiau a gwobrau'r BBC ar ein Gwasanaethau Cyhoeddus yn cydymffurfio â Chod Ymddygiad y BBC ar gyfer Cystadlaethau a Phleidleisio.

(Gweler y Cod Ymddygiad ar gyfer Cystadlaethau a Phleidleisio ar-lein)

Pan fyddwn yn cynnig cyfleoedd i ryngweithio i'n cynulleidfaoedd, rhaid iddynt fod yn neilltuol a chwrdd â disgwyliadau'r gynulleidfa debygol. Ar ein Gwasanaethau Cyhoeddus, rhaid iddynt ychwanegu gwerth cyhoeddus, rhaid cael cyfiawnhad golygyddol drostynt a rhaid iddynt wella ein hallbwn mewn ffordd sy'n gyson â'n cylch gwaith ar gyfer gwasanaethau cyhoeddus.

Rhaid i ni barchu preifatrwydd pawb sy'n rhyngweithio â ni a storio a gwaredu unrhyw wybodaeth bersonol yn unol â'n polisi ar ddiogelu data.

(Gweler Adran 7 Preifatrwydd: 7.1)

Mae'n bwysig na fydd y rhyngweithio â chynulleidfaoedd ar ein Gwasanaethau Cyhoeddus yn gweithredu fel gwasanaeth masnachol, nac yn cael ei gynllunio gyda'r bwriad o wneud elw oni bai ei fod wedi'i drefnu'n benodol a'i gymeradwyo ymlaen llaw fel dull o godi arian ar gyfer menter codi arian i elusennau ar draws y BBC. Rhaid iddo fod yn hygyrch hefyd i'r gynulleidfa arfaethedig.

Ar ein Gwasanaethau Cyhoeddus, rhaid sicrhau bod cystadlaethau a drefnir ar y cyd, gwobrau sy'n cael eu rhoi ar gyfer cystadlaethau i wylwyr, gwrandawyr neu ddefnyddwyr ar-lein, ac ariannu allanol ar gyfer

---

[104] Datganiad Polisi ar Ddefnyddio Cyllid Arall yng Nghynnwys y BBC (Cymal 49 (4) o Gytundeb Fframwaith y BBC 2016).

gwobr neu fwrsari yn cydymffurfio â’r Datganiad Polisi ar Ddefnyddio Cyllid Arall yng Nghynnwys y BBC[105].

Wrth weithio mewn partneriaeth ag eraill, rhaid i’r BBC gadw rheolaeth olygyddol gyffredinol ar ryngweithio yn ei allbwn.

Rhaid cael cyfiawnhad golygyddol dros gynnwys cyfeiriadau at wasanaethau teleffoni a dulliau cysylltu sydd â brand, fel brandiau cyfryngau cymdeithasol, ac ni ddylent fod yn rhy amlwg.

(Gweler Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.3.1-14.3.9)

Fel arfer ni fydd cyflogeion y BBC na’u teulu agos yn cael cymryd rhan yng nghystadlaethau’r BBC.

Pan fyddwn yn rhyngweithio â chynulleidfaoedd drwy dechnolegau a llwyfannau newydd, rhaid i ni gynnal ein gweithgarwch mewn modd sy’n gyson â gwerthoedd golygyddol y BBC.

Ystyron

Rhyngweithio am dâl yw rhyngweithio lle mae rhai neu’r cyfan o’r costau a delir gan y gynulleidfa yn dod i’r darlledwr. Gall ddigwydd drwy wasanaeth ffôn cyfradd premiwm, ap neu ddyfais symudol neu fath arall o dechnoleg.

Gwasanaethau cyfradd premiwm yw gwasanaethau lle mae’r refeniw yn cael ei rannu rhwng partïon perthnasol. Maent yn cael eu rheoleiddio gan yr Awdurdod Gwasanaethau Talu dros y Ffôn.

Rhifau ffôn annaearyddol yw rhifau ffôn sydd heb gysylltiad â man penodol.

Apiau yw rhaglenni meddalwedd y gall cynulleidfa eu defnyddio i gymryd rhan mewn cynnwys.

17.2 ATGYFEIRIADAU GORFODOL

(Mae Atgyfeiriadau Gorfodol yn rhan o system rheoli golygyddol y BBC. Maent yn rhan hanfodol o’r broses i sicrhau cydymffurfiaeth a rhaid cadw atynt.)

17.2.1 Rhaid i bleidleisiau ar faterion polisi cyhoeddus, pynciau gwleidyddol neu ddiwydiannol dadleuol neu unrhyw ‘bwnc dadleuol’ arall gael eu hatgyfeirio i’r Prif Gynghorydd Gwleidyddiaeth.

(Gweler 17.3.2)

17.2.2 Rhaid i unrhyw gynnig i redeg cystadleuaeth neu bleidlais ar y cyd â thrydydd parti gael ei atgyfeirio i’r tîm Polisi Golygyddol a’r Uned Cyngor a Chontractau Technegol Rhyngweithedd (ITACU).

(Gweler 17.3.5)

17.2.3 Rhaid i unrhyw gynnig i sefydlu gwobr BBC gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch.

(Gweler 17.3.8)

---

[105]Datganiad Polisi ar Ddefnyddio Cyllid Arall yng Nghynnwys y BBC (Cymal 49 (4) o Gytundeb Fframwaith y BBC 2016).

17.2.4 Rhaid i unrhyw gynnig i dderbyn nawdd ar gyfer gwobr BBC gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 17.3.9)

17.2.5 Rhaid i unrhyw gynnig i gynnig gwobr sylweddol gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 17.3.13)

17.2.6 Rhaid i unrhyw gynnig i dderbyn rhodd o wobr sylweddol ar gyfer menter codi arian i elusennau ar draws y BBC gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 17.3.19)

17.2.7 Rhaid i unrhyw gystadleuaeth neu bleidlais a gomisiynir gan Wasanaeth Cyhoeddus neu BBC Global News sy'n golygu rhyngweithio â'r gynulleidfa gael ei hatgyfeirio i'r Uned Cyngor a Chontractau Technegol Rhyngweithedd (ITACU). Dylai BBC Studios ymgynghori ag ITACU a/neu dîm Materion Rheoleiddio BBC Studios.

(Gweler 17.3.20)

17.2.8 Rhaid i bob cynnig i ddefnyddio rhyngweithio am dâl ar Wasanaethau Cyhoeddus neu Global News gael eu hatgyfeirio i'r Uned Cyngor a Chontractau Technegol Rhyngweithedd (ITACU) a'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 17.3.23)

17.2.9 Rhaid i unrhyw ddefnydd o ryngweithio am dâl ar Wasanaethau Masnachol y BBC heblaw Global News gael ei atgyfeirio yn y lle cyntaf i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu.

(Gweler 17.3.24)

17.2.10 Rhaid i unrhyw gynnig i ddefnyddio gwasanaethau ffôn cyfradd premiwm i godi arian i elusen drwy unrhyw fath o ryngweithio â chynulleidfaoedd gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol a'r Uned Cyngor a Chontractau Technegol Rhyngweithedd (ITACU). Bydd angen cael cymeradwyaeth hefyd gan ffigwr golygyddol uwch.

(Gweler 17.3.25)

17.2.11 Rhaid i unrhyw gynnig i ddefnyddio gwasanaethau ffôn cyfradd premiwm sydd wedi'u hanelu at blant gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol a'r cyfarwyddwr perthnasol.

(Gweler 17.3.25)

17.2.12 Rhaid i unrhyw gynnig i ddefnyddio negeseuon testun ar gyfer cystadlaethau neu bleidleisiau i wylwyr, i wrandawyr neu ar-lein gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol a'r Uned Cyngor a Chontractau Technegol Rhyngweithedd (ITACU).

(Gweler 17.3.26)

17.2.13 Rhaid i unrhyw gynnig i wahodd pobl i wneud cais am gymryd rhan mewn rhaglen drwy ffonio llinell cystadleuwyr gael ei atgyfeirio i'r Uned Cyngor a Chontractau Technegol Rhyngweithedd (ITACU).

(Gweler 17.3.27)

17.2.14 Rhaid i unrhyw gynnig i ddefnyddio llinell wybodaeth cyfradd premiwm ar gyfer digwyddiadau neu berfformiadau sy'n derbyn sylw yng nghynnwys y BBC, neu i gynnig tocynnau ar werth drwy linellau gwybodaeth o'r fath gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 17.3.28)

17.2.15 Rhaid i unrhyw gynnig i gynnig gwobr ariannol neu wobr a roddwyd ar gyfer sioe gemau neu gwis ar Wasanaeth Cyhoeddus gael ei atgyfeirio i'r rheolwr allbwn perthnasol a chael ei gymeradwyo ganddo. Rhaid i wobrau ariannol sylweddol gael eu hatgyfeirio i'r rheolwr comisiynu a fydd yn ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 17.3.36)

17.2.16 Rhaid i wobrau ariannol sylweddol ar gyfer cynnwys Gwasanaethau Masnachol nad yw wedi'i gomisiynu gan Wasanaeth Cyhoeddus gael eu hatgyfeirio i dîm Materion Rheoleiddio BBC Studios.

(Gweler 17.3.36)

17.2.17 Rhaid i unrhyw gynnig bod y BBC yn derbyn cyfle gyrfa neu gyfle sy'n newid bywyd yn rhodd ar gyfer cystadleuwyr neu gyfranogion gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 17.3.38)

17.2.18 Rhaid i unrhyw gynnig i beidio â chymedroli mannau ar-lein ymlaen llaw i rai dan 18 oed gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 17.3.46)

17.2.19 Os bydd unrhyw bryderon am ddiogelu ar-lein, boed y rheini'n ymwneud â meithrin perthynas amhriodol ar-lein neu luniau o gam-drin plant, rhaid eu hatgyfeirio i'r Pennaeth Diogelu, Polisi a Chydymffurfiaeth [106] ar unwaith.

(Gweler 17.3.50)

17.2.20 Fel arfer bydd defnyddwyr pob rhwydwaith symudol yn gallu cymryd rhan mewn unrhyw ryngweithio symudol ar Wasanaethau Cyhoeddus. Rhaid i unrhyw eithriadau arfaethedig gael eu hatgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 17.3.57)

---

[106] Gweler wefan y cynghorwyr Gweithio gyda Phlant: mae hon ar gael ar Gateway at ddefnydd staff y BBC neu drwy olygyddion comisiynu yn achos cynhyrchwyr annibynnol.

17.3 CANLLAWIAU

Cystadlaethau a Phleidleisiau

17.3.1 Rhaid i holl gystadlaethau a phleidleisiau'r BBC fod yn onest, yn agored ac yn deg, a bod yn gyson â'r safonau golygyddol, moesegol a thechnegol y mae ein cynulleidfaoedd yn eu disgwyl.

17.3.2 Rhaid i gystadlaethau a phleidleisiau'r BBC gael eu cymeradwyo gan ffigwr golygyddol uwch. Rhaid sicrhau bod cystadlaethau a phleidleisiau yn bodloni'r meini prawf canlynol:

- rhaid i'r systemau technegol fod yn gadarn
- mae cystadlaethau a phleidleisiau yn creu gofynion cymhleth, a rhaid cael adnoddau priodol ar eu cyfer. Rhaid i ni gymryd mesurau priodol i sicrhau bod y bleidlais a'r canlyniad yn ddilys
- rhaid cyhoeddi rheolau ar gyfer cystadlaethau a phleidleisiau
- rhaid adrodd ar y canlyniadau gyda chywirdeb dyladwy i'r gynulleidfa
- mae cynlluniau wrth gefn yn hanfodol ar gyfer materion golygyddol a thechnegol
- rhaid ei gwneud yn glir i'r gynulleidfa pryd mae pleidleisiau'n agor ac yn cau a beth yw'r terfyn amser ar gyfer derbyn cynigion mewn cystadlaethau
- rhaid caniatáu digon o amser rhwng cau'r gystadleuaeth neu'r bleidlais a chyhoeddi'r canlyniad er mwyn sicrhau bod modd ei wirio
- rhaid i gystadlaethau a phleidleisiau gael eu trefnu a'u rhedeg yn unol â'r Cyfarwyddyd perthnasol

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Rhyngweithio â Chynulleidfaoedd)

- rhaid cael cyfiawnhad golygyddol dros gynnal cystadlaethau a phleidleisiau ar Wasanaethau Cyhoeddus
- mae rhagor o ystyriaethau yng nghyswllt cystadlaethau a phleidleisiau i blant ac mae'r rhain wedi'u nodi yn y cyfarwyddyd.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Rhyngweithio â Chynulleidfaoedd)

Cystadlaethau

- rhaid i'r holl gynigion cymwys fod â chyfle teg i ennill a rhaid cynllunio'r broses ddethol i sicrhau hyn
- dylem gynnig prawf gwirioneddol ar fedrau, gwybodaeth neu grebwyll sy'n briodol i'r gynulleidfa

- rhaid i'r cwestiynau ac atebion alw am lefel briodol o fedr gan y gynulleidfa debygol a bod yn addas o ran tôn a phwnc. Rhaid iddynt fod yn gywir i raddau dyladwy

- ni ddylai cystadlaethau sy'n defnyddio gwasanaethau ffôn cyfradd premiwm fod yn loterïau, sydd wedi'u diffinio mewn cyfraith. Rhaid cael cyngor cyfreithiol

- rhaid i baneli dyfarnu mewn cystadlaethau i wylwyr, gwrandawyr, darllenwyr a defnyddwyr ar-lein gael meini prawf clir ar gyfer dewis enillwyr a dylent fod ar gael i gynulleidfaoedd

- Ni ddylai Gwasanaethau Cyhoeddus hyrwyddo unrhyw gystadleuaeth yn uniongyrchol sydd heb gael ei threfnu neu ei rhedeg ar y cyd â Gwasanaethau Cyhoeddus y BBC

- rhaid i ni gadw ein hannibyniaeth olygyddol, a rhaid i gystadlaethau Gwasanaethau Cyhoeddus beidio â hyrwyddo unrhyw wasanaeth, cynnyrch neu gyhoeddiad

- rhaid i ni beidio â'i gwneud yn ofynnol i bobl brynu unrhyw beth er mwyn cymryd rhan mewn cystadleuaeth Gwasanaeth Cyhoeddus oni bai ei bod yn gysylltiedig â menter codi arian i elusennau ar draws y BBC

(Gweler Adran 16 Perthnasoedd Allanol ac Ariannu: 16.3.45)

- dylid tynnu sylw yn briodol at gostau am gymryd rhan.

Am ragor o wybodaeth am wobrau, gweler Gwobrau isod.

(Gweler Adran 17 Cystadlaethau, Pleidleisiau a Rhyngweithio: 17.3.12-17.3.19)

Pleidleisiau

- rhaid ystyried ar y dechrau ai pleidlais gyhoeddus yw'r dull golygyddol mwyaf priodol o ddod i benderfyniad ynghylch canlyniad. Gellir defnyddio pleidleisiau i ddarparu adloniant, i godi arian i elusennau drwy fentrau ar draws y BBC neu i helpu'r gynulleidfa i fynegi barn am bynciau yn amrywio o faterion ysgafn i faterion polisi cyhoeddus neu wleidyddiaeth. Dylem gofio y gall canlyniad y bleidlais gynnig cyfle mewn rhai achosion a all newid bywyd y sawl sy'n ennill neu drawsnewid y sefydliad sy'n ennill. Gall hefyd fod o ddiddordeb i grwpiau lobïo, neu gall roi mantais fasnachol ddichonol.

- rhaid i ni beidio â chamarwain y gynulleidfa ynghylch pwrpas pleidlais

- fel arfer ni fyddwn yn cyhoeddi cyfansymiau cyfredol cyn gwirio a darlledu'r canlyniad terfynol

- rhaid i'r BBC fod yn deg ag unrhyw un sy'n cael ei farnu drwy bleidlais cynulleidfa a rhaid iddo hefyd gyfleu barn y gynulleidfa sy'n pleidleisio mewn ffordd deg a chywir

- rhaid i bleidleisiau ar faterion polisi cyhoeddus, pynciau gwleidyddol neu ddiwydiannol dadleuol neu unrhyw 'bwnc dadleuol' arall gael eu hatgyfeirio i'r Prif Gynghorydd Gwleidyddiaeth a fydd yn ystyried a ydynt yn ddyladwy o ddiduedd

(Gweler Adran 4 Didueddrwydd: 4.1 ac Adran 10 Gwleidyddiaeth, Polisi Cyhoeddus a Pholau: 10.3.21-10.3.40)

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Polau Piniwn, Arolygon, Holiaduron, Pleidleisiau a Pholau Gwelltyn)

- nid yw offer pleidleisio a ddarperir gan lwyfannau cyfryngau cymdeithasol neu wasanaethau ar-lein eraill yn darparu canlyniadau ystadegol neu gynrychiadol. Ni ddylid ond eu defnyddio i ymgysylltu â chynulleidfaoedd neu eu diddanu.

Cystadlaethau a Phleidleisiau sy'n Cael eu Rhedeg ar y Cyd

17.3.3 Gallwn redeg cystadlaethau a phleidleisiau Gwasanaeth Cyhoeddus ar y cyd â thrydydd parti priodol fel sefydliad academaidd neu gelfyddydol.

(Gweler Adran 16 Perthnasoedd Allanol ac Ariannu: 16.3.1-16.3.6)

Fel arfer dylem dalu rhan sylweddol o'r costau, ac ni ddylai unrhyw arian lifo o'r sefydliad allanol i gyllideb unrhyw raglen.

Rhaid i'r BBC gadw rheolaeth olygyddol ac arfer goruchwyliaeth dechnegol a chymeradwyaeth ar gyfer y gystadleuaeth gyfan. Wrth redeg pleidlais, rhaid i'r BBC fod yn fodlon ar y systemau a'r gweithdrefnau sydd ar waith ar ei chyfer, a dylai fod â rheolaeth uniongyrchol arni fel arfer.

17.3.4 Fel arfer ni ddylem redeg cystadlaethau neu bleidleisiau Gwasanaeth Cyhoeddus gyda sefydliad masnachol.

17.3.5 **Rhaid i unrhyw gynnig i redeg cystadleuaeth neu bleidlais ar y cyd â thrydydd parti gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol a'r Uned Cyngor a Chontractau Technegol Rhyngweithedd (ITACU)** a fydd yn ystyried:.

- a yw'r sefydliad yn briodol
- a yw'r gystadleuaeth neu'r bleidlais yn ddibynadwy ac a yw'r cynlluniau wrth gefn yn briodol
- a fydd y BBC yn cadw rheolaeth olygyddol.

Gwobrau

17.3.6 Gall y BBC sefydlu ei wobrau ei hun i gydnabod cyflawniadau a doniau aelodau o'r cyhoedd neu grwpiau penodol fel awduron, cerddorion a sêr chwaraeon. Weithiau gellir rhedeg y gwobrau hyn ar y cyd â thrydydd partïon priodol.

(Gweler Adran 16 Perthnasoedd Allanol ac Ariannu: 16.3.1-16.3.6)

17.3.7 Mae gwobrau'r BBC yn dwyn brand y BBC ac felly'n rhoi cymeradwyaeth am gyflawniadau unigolion neu sefydliadau trydydd parti. Rhaid iddynt gyflawni pwrpas pwysig a rhaid sicrhau bod y trefniadau a'r adnoddau ar eu cyfer yn briodol.

Rhaid trefnu a rhedeg gwobrau'r BBC yn unol â'r Cyfarwyddyd perthnasol.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Rhyngweithio â Chynulleidfaoedd)

17.3.8 **Rhaid i unrhyw gynnig i sefydlu gwobr BBC gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch.** Rhaid sicrhau bod gwobrau'n bodloni'r meini prawf canlynol:

- dylai pwnc gwobrau'r BBC fod yn briodol ac ni ddylai amharu ar ddidueddrwydd, uniondeb golygyddol neu annibyniaeth y BBC
- rhaid cael telerau, amodau a meini prawf clir ar gyfer yr enwebeion a'r beirniaid
- gellir derbyn cymorth gan noddwr anfasnachol ar gyfer gwobrau Gwasanaethau Cyhoeddus y DU a gyflwynir yn un o ddigwyddiadau'r BBC.

(Gweler Adran 16 Perthnasoedd Allanol ac Ariannu: 16.3.27-16.3.31)

17.3.9 Rhaid sicrhau bod y trefniadau ariannu ar gyfer gwobrau Gwasanaeth Cyhoeddus yn cydymffurfio â'r Datganiad Polisi ar Ddefnyddio Cyllid Arall yng Nghynnwys y BBC[107], a'r Cyfarwyddyd ar Noddi Digwyddiadau Ar yr Awyr neu Ar-lein a Ddarlledir ar Wasanaethau Cyhoeddus y BBC. **Rhaid i unrhyw gynnig i dderbyn nawdd ar gyfer gwobr BBC gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol** a fydd yn ystyried:

- a yw'r cynnig yn cyd-fynd â'r Datganiad Polisi [108]
- a yw'r cynnig yn gydnaws â'r Cyfarwyddyd perthnasol
- a fyddai'n dwyn anfri ar Wasanaethau Cyhoeddus y BBC.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Noddi Digwyddiadau'r BBC Ar yr Awyr neu Ar-lein sy'n cael eu Darlledu ar Wasanaethau Cyhoeddus y BBC)

Cynnwys sydd wedi'i Recordio Ymlaen Llaw, ei Ailddarlledu, neu sydd Ar Gael ar Wasanaethau Dal i Fyny

17.3.10 Pan fydd rhaglenni byw sy'n cynnwys cystadlaethau, pleidleisiau neu ryngweithio arall yn cael eu hailddarlledu, eu darlledu ar amser gwahanol neu eu dosbarthu drwy wasanaethau dal i fyny, rhaid hysbysu'r gynulleidfa nad yw'r rhyngweithio ar gael bellach.

17.3.11 Rhaid i raglenni sy'n cynnwys pleidlais neu gystadleuaeth sy'n torri safonau golygyddol y BBC gael eu hailolygu fel na fydd y gynulleidfa'n cael ei chamarwain.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Tynnu Cynnwys BBC Online)

Gwobrau

17.3.12 Rhaid disgrifio gwobrau'n gywir. Dylent gwrdd â disgwyliadau'r gynulleidfa debygol a rhaid iddynt beidio â dwyn anfri ar y BBC.

---

[107]Datganiad Polisi ar Ddefnyddio Cyllid Arall yng Nghynnwys y BBC (Cymal 49 (4) o Gytundeb Fframwaith y BBC 2016).
[108]Datganiad Polisi ar Ddefnyddio Cyllid Arall yng Nghynnwys y BBC (Cymal 49 (4) o Gytundeb Fframwaith y BBC 2016).

Rhaid osgoi rhoi gormod o amlygrwydd i gyfeiriadau at wobrau a'u rhoddwyr. Fel arfer ni ddylai cystadlaethau Gwasanaeth Cyhoeddus gyfeirio at nwyddau neu wasanaethau brand sy'n cael eu cynnig yn wobrau.

(Gweler Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.3.1-14.3.9)

17.3.13 Fel arfer dylem dalu am y gwobrau rydym yn eu cynnig mewn cystadlaethau Gwasanaethau Cyhoeddus i wylwyr, gwrandawyr a defnyddwyr ar-lein a cheisio cynnig gwobrau gwreiddiol yn hytrach na rhai drud. **Rhaid i unrhyw gynnig i gynnig gwobr sylweddol gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol** a fydd yn ystyried a yw'r wobr yn briodol yn yr amgylchiadau dan sylw.

17.3.14 Dylai gwobrau i blant fod yn briodol i oedran y gynulleidfa arfaethedig a'r cystadleuwyr, a dylent fel arfer fod yn rhai cymharol fach neu'n rhai sy'n dibynnu ar brofiadau 'amhrisiadwy'.

17.3.15 Rhaid i ni beidio â chynnig gwobrau ariannol mewn unrhyw sioe gemau, cwis neu gystadleuaeth i blant.

(Gweler Adran 17 Cystadlaethau, Pleidleisiau a Rhyngweithio: 17.3.30-17.3.36)

17.3.16 Ar Wasanaethau Cyhoeddus, ni ddylem gynnig gwobrau ariannol mewn cystadlaethau i wylwyr, gwrandawyr a defnyddwyr ar-lein.

(Gweler Adran 17 Cystadlaethau, Pleidleisiau a Rhyngweithio: 17.3.30-17.3.36)

17.3.17 Ar Wasanaethau Cyhoeddus, mae'n bwysig na fydd gwobrau sy'n cynnwys cynhyrchion masnachol y BBC neu rai a drwyddedwyd gan y BBC yn rhoi'r argraff eu bod yn hyrwyddo'r Gwasanaethau Masnachol.

(Gweler Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.3.23)

Gwobrau a Roddwyd ar gyfer Cystadlaethau

17.3.18 Rhaid i eitemau sy'n cael eu rhoi fel gwobrau ar gyfer cystadlaethau Gwasanaeth Cyhoeddus i wylwyr, gwrandawyr neu ddefnyddwyr ar-lein gydymffurfio â'r Datganiad Polisi ar Ddefnyddio Cyllid Arall yng nghynnwys y BBC[109].

Rhaid sicrhau bod gwobrau a roddwyd yn bodloni'r meini prawf canlynol:

- rhaid i ni beidio â derbyn gwobrau ariannol
- bydd gwobrau priodol o werth ariannol cymharol fach
- dros amser, dylid cael amrywiaeth fawr o roddwyr

---

[109] Datganiad Polisi ar Ddefnyddio Cyllid Arall yng Nghynnwys y BBC (Cymal 49 (4) o Gytundeb Fframwaith y BBC 2016).

- rhaid tynnu sylw'n briodol at wobrau a roddwyd i sicrhau tryloywder ond ni ddylent fod yn rhy amlwg.

Mae'n bwysig na fydd cyfeiriadau at wobrau a roddwyd mewn cynnwys a ddarlledir cyn, yn ystod neu ar ôl bwletinau newyddion.

Gwobrau ar gyfer Cystadlaethau ac Arwerthiannau Gwasanaeth Cyhoeddus sy'n Rhan o Fentrau Codi Arian i Elusennau ar draws y BBC

17.3.19 Gall fod yn bosibl cynnig neu dderbyn rhodd o wobr sylweddol ar gyfer cystadleuaeth Gwasanaeth Cyhoeddus sy'n rhan o fenter codi arian i elusennau ar draws y BBC. **Rhaid i unrhyw gynnig i dderbyn rhodd o wobr sylweddol ar gyfer menter codi arian i elusennau ar draws y BBC gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol** a fydd yn ystyried a yw'r wobr yn briodol yn yr amgylchiadau dan sylw.

Yr Uned Cyngor a Chontractau Technegol Rhyngweithedd (ITACU)

17.3.20 Mae'r Uned Cyngor a Chontractau Technegol Rhyngweithedd (ITACU) yn uned arbenigol yn y BBC sy'n darparu cyngor ar bob agwedd dechnegol ar redeg cystadleuaeth, pleidlais neu wobr ar unrhyw lwyfan ac yn benodol yng nghyswllt defnyddio teleffoni cyfradd premiwm.

Mae ITACU yn contractio darparwyr gwasanaethau ffôn ac yn gwirio prosesau'r darparwyr hynny. Mae'r uned hefyd yn darparu cyngor cyfreithiol a thelerau ac amodau ar gyfer cystadlaethau a phleidleisiau. Nid yw ITACU yn cynnig cyngor ar gynnwys golygyddol na pholisi golygyddol ond mae'n cydgysylltu'n agos â'r tîm Polisi Golygyddol.

Rhaid i unrhyw gystadleuaeth neu bleidlais a gomisiynwyd gan Wasanaeth Cyhoeddus neu BBC Global News sy'n golygu rhyngweithio â'r gynulleidfa gael ei hatgyfeirio i'r Uned Cyngor a Chontractau Technegol Rhyngweithedd (ITACU). **Dylai BBC Studios ymgynghori ag ITACU a/neu dîm Materion Rheoleiddio BBC Studios.**

Gwasanaethau Teleffoni

17.3.21 Mae'n bwysig bod unrhyw gynnig i redeg cystadleuaeth, pleidlais neu wobr drwy ddefnyddio gwasanaethau teleffoni hefyd yn dilyn y broses gymeradwyo orfodol sydd wedi'i disgrifio yn y cyfarwyddyd ar ryngweithio.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Rhyngweithio â Chynulleidfaoedd)

Rhyngweithio am dâl

Am eglurhad o ystyr rhyngweithio am dâl, gweler Ystyron uchod.

(Gweler Adran 17 Cystadlaethau, Pleidleisiau a Rhyngweithio: 17.1)

17.3.22 Rhaid i ni gydymffurfio â'r cod ymarfer a roddwyd gan reoleiddiwr y diwydiant, yr Awdurdod Gwasanaethau Talu dros y Ffôn.

Rhaid i'r gost i'r gynulleidfa am ddefnyddio gwasanaethau teleffoni annaearyddol gael ei gwneud yn glir a'i darlledu fel y bo'n briodol.

Am eglurhad o ystyr gwasanaethau teleffoni annaearyddol, gweler Ystyron uchod.

(Gweler Adran 17 Cystadlaethau, Pleidleisiau a Rhyngweithio: 17.1)

17.3.23 **Rhaid i bob cynnig i ddefnyddio rhyngweithio am dâl ar Wasanaethau Cyhoeddus neu Global News gael eu hatgyfeirio i'r Uned Cyngor a Chontractau Technegol Rhyngweithedd (ITACU) a'r tîm Polisi Golygyddol** a fydd yn ystyried a yw'n briodol yn yr amgylchiadau dan sylw.

17.3.24 **Rhaid i unrhyw ddefnydd o ryngweithio am dâl ar Wasanaethau Masnachol eraill y BBC gael ei atgyfeirio yn y lle cyntaf i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu.**

Gwasanaethau Ffôn Cyfradd Premiwm ar Sianeli Darlledu Gwasanaethau Cyhoeddus

Am eglurhad o ystyr gwasanaethau cyfradd premiwm, gweler Ystyron uchod.

(Gweler Adran 17 Cystadlaethau, Pleidleisiau a Rhyngweithio: 17.1)

17.3.25 Ar Wasanaethau Cyhoeddus, defnyddir gwasanaethau ffôn cyfradd premiwm fel arfer os mai'r rhain yw'r ffordd fwyaf addas a diogel i ymdrin â nifer mawr o alwadau'n effeithiol.

Rhaid i wasanaethau cyfradd premiwm fodloni'r meini prawf canlynol:

- rhaid codi'r tariff isaf sy'n ymarferol
- rhaid cael systemau technegol sy'n atal codi tâl ar alwyr os byddant yn ceisio defnyddio'r system pan nad yw'r llinellau'n agored
- ni fyddwn yn defnyddio gwasanaethau ffôn cyfradd premiwm gyda'r bwriad o wneud elw heblaw lle mae'r defnydd ohonynt wedi'i gymeradwyo i godi arian i elusennau fel rhan o fenter ar draws y BBC
- mae proses gymeradwyo orfodol ar gyfer defnyddio gwasanaethau ffôn cyfradd premiwm mewn Gwasanaethau Cyhoeddus ac mae cyfyngiadau cyfreithiol a rheoliadol ar wahân hefyd

Rhaid i unrhyw gynnig i ddefnyddio gwasanaethau ffôn cyfradd premiwm i godi arian i elusen drwy unrhyw fath o ryngweithio â chynulleidfaoedd gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol a'r Uned Cyngor a Chontractau Technegol Rhyngweithedd (ITACU) a fydd yn ystyried a yw'r cynnig yn briodol yn yr amgylchiadau dan sylw.
Bydd angen cael cymeradwyaeth hefyd gan ffigwr golygyddol uwch.

Rhaid i unrhyw gynnig i ddefnyddio gwasanaethau ffôn cyfradd premiwm wedi'u hanelu at blant gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol a'r cyfarwyddwr perthnasol. Os yw gwasanaethau o'r fath i gael eu defnyddio, yna rhaid i ni gymell plant i ofyn am ganiatâd y sawl sy'n talu'r bil i ffonio.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Rhyngweithio â Chynulleidfaoedd)

Negeseuon Testun (SMS)

17.3.26 Mae ystyriaethau technegol yn gysylltiedig â defnyddio SMS sy'n gallu peryglu uniondeb golygyddol.

Rhaid i unrhyw gynnig i ddefnyddio negeseuon testun ar gyfer cystadlaethau neu bleidleisiau i wylwyr, gwrandawyr neu ddefnyddwyr ar-lein gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol a'r Uned Cyngor a Chontractau Technegol Rhyngweithedd (ITACU) a fydd yn ystyried a yw'r cynnig yn ddigon dibynadwy yn yr amgylchiadau dan sylw.

Rhaid caniatáu digon o amser i dderbyn, casglu ac archwilio negeseuon testun oherwydd gellir cael oedi wrth ryngweithio yn y ffordd hon.

Llinellau i Gystadleuwyr

17.3.27 Mewn rhai achosion gall fod yn briodol gwahodd pobl i ymgeisio i gymryd rhan mewn rhaglen drwy ffonio llinell i gystadleuwyr. **Rhaid i unrhyw gynnig i wahodd pobl i wneud cais am gymryd rhan mewn rhaglen drwy ffonio llinell cystadleuwyr gael ei atgyfeirio i'r Uned Cyngor a Chontractau Technegol Rhyngweithedd (ITACU).**

Llinellau Gwybodaeth am Ddigwyddiadau ar Wasanaethau Cyhoeddus

17.3.28 Gallwn raghysbysebu llinellau ffôn ar yr awyr sy'n darparu gwybodaeth am ddigwyddiadau neu berfformiadau sy'n derbyn sylw yng nghynnwys y BBC. Fel arfer ni ddylai'r rhain fod yn llinellau cyfradd premiwm ac ni ddylid eu defnyddio fel ffordd i brynu tocynnau, er y gallant roi manylion am rifau ar gyfer gwerthu dros y ffôn. **Rhaid i unrhyw gynnig i ddefnyddio llinell wybodaeth cyfradd premiwm ar gyfer digwyddiadau neu berfformiadau sy'n derbyn sylw yng nghynnwys y BBC, neu i gynnig tocynnau ar werth drwy linellau gwybodaeth o'r fath gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol** a fydd yn ystyried a yw'r cynnig yn briodol yn yr amgylchiadau dan sylw.

Gwasanaethau Gwybodaeth wedi'u Hawtomeiddio

17.3.29 Rhaid i ni sicrhau bod gwasanaethau gwybodaeth 'deialu a gwrando' sydd wedi'u recordio yn uniongyrchol berthnasol i'n hallbwn.

(Gweler Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.3.26)

Dylid sicrhau bod galwadau mor fyr â phosibl a dylid hysbysu'r gynulleidfa am y gost. Rhaid peidio â defnyddio'r gwasanaeth i hyrwyddo unrhyw gynnyrch, manwerthwr neu gyflenwr.

(Gweler Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.3.1-14.3.9)

Sioeau Gemau a Chwisiau

17.3.30 Rhaid i ni gynnal ein sioeau gemau a'n cwisiau gydag uniondeb. Ar Wasanaethau Cyhoeddus, rhaid i ni gael ein gweld i fod yn rhydd o bwysau masnachol.

Dewis Cystadleuwyr ar gyfer Sioeau Gemau a Chwisiau

17.3.31 Mae cystadleuwyr mewn sioeau gemau a chwisiau yn gyfranwyr felly mae'r darpariaethau hyn yn ychwanegol i'r Canllawiau Golygyddol ar gyfranwyr a chydsyniad.

(Gweler Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.1-6.3.11)

Mae'n bwysig na fydd y dewis o gystadleuydd yn dwyn anfri ar y BBC. Dylid cymryd camau rhesymol i hepgor rhai a fyddai'n gystadleuwyr anaddas.

Tegwch â Chystadleuwyr mewn Sioeau Gemau a Chwisiau

17.3.32 Rhaid i aelodau o'r cyhoedd sy'n cymryd rhan mewn sioeau gemau a chwisiau gael eu trin yn onest ac yn deg gan ystyried eu hurddas. Rhaid iddynt gael eu hysbysu am y rheolau, a dylid rhoi gwybodaeth iddynt fel arfer am yr hyn sy'n debygol o ddigwydd iddynt a beth rydym yn ei ddisgwyl ganddynt. Os ydynt i ymddangos mewn ffordd ddoniol, bydd yn bwysig iddynt deimlo'n rhan o'r hwyl yn hytrach na bod hwyl yn cael ei wneud am eu pennau. Rhaid cymryd gofal lle mae cystadleuwyr wedi'u cynnig gan eu teulu neu ffrindiau.

(Gweler Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.1-6.3.5 a 6.3.23, Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.41-7.3.20 ac Adran 5 Niwed a Thramgwydd: 5.3.32)

Diogelwch Cystadleuwyr mewn Sioeau Gemau a Chwisiau

17.3.33 Ni ddylem roi iechyd neu ddiogelwch cystadleuwyr neu unrhyw gyfranogwyr eraill mewn perygl sylweddol. Rhaid peidio â gofyn i gyfranogwyr wneud dim sy'n golygu perygl i fywyd. Lle bo'n berthnasol, dylid gofyn am gyngor arbenigol.

Er mwyn osgoi ymddygiad dynwaredol neu honiadau o ddiffyg cyfrifoldeb, gall fod yn fuddiol i ni ei gwneud yn glir yn yr allbwn ble mae mesurau diogelwch addas wedi'u cymryd.

(Gweler Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.18-6.3.22 ac Adran 5 Niwed a Thramgwydd: 5.3.49-5.3.51)

Gosod Cwestiynau ar gyfer Sioeau Gemau a Chwisiau

17.3.34 Dylai cwestiynau a'r atebion iddynt fod yn gywir, yn gyfreithlon, yn galw am fedr rhesymol, a bod yn briodol o ran tôn a thestun i ddisgwyliadau'r gynulleidfa.

Rheolau neu Delerau ac Amodau ar gyfer Sioeau Gemau a Chwisiau

17.3.35 Rhaid cael rheolau ar gyfer cwisiau neu sioeau gemau sy'n dangos beth a ddisgwylir gan gystadleuwyr a'r telerau ar gyfer cymryd rhan.

Dylai cystadleuwyr gael eu hysbysu'n glir am y rheolau hyn cyn iddynt gymryd rhan a dylent gadarnhau eu bod yn deall ac yn derbyn y telerau ar gyfer cymryd rhan.

Gwobrau ar gyfer Sioeau Gemau a Chwisiau

17.3.36 Rhaid disgrifio gwobrau gyda chywirdeb dyladwy. Fel arfer ni fyddwn yn derbyn gwobrau a roddwyd ar gyfer sioeau gemau neu gwisiau, heblaw ar gyfer mentrau codi arian i elusennau ar draws y BBC.

Rhaid i unrhyw gynnig i gynnig gwobr ariannol neu wobr a roddwyd ar gyfer sioe gemau neu gwis ar Wasanaeth Cyhoeddus gael ei atgyfeirio i'r rheolwr allbwn perthnasol a chael ei gymeradwyo ganddo. Rhaid i wobrau ariannol sylweddol gael eu hatgyfeirio i'r rheolwr comisiynu a fydd yn ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol a fydd yn ystyried:

a yw'r cynnig yn cydymffurfio â'r Datganiad Polisi ar Ddefnyddio Cyllid Arall yng Nghynnwys y BBC[110]

[110]Datganiad Polisi ar Ddefnyddio Cyllid Arall yng Nghynnwys y BBC (Cymal 49 (4) o Gytundeb Fframwaith y BBC 2016).

- a yw'r wobr yn briodol yn yr amgylchiadau dan sylw.

Rhaid i wobrau ariannol sylweddol ar gyfer cynnwys Gwasanaethau Masnachol nad yw wedi'i gomisiynu gan Wasanaeth Cyhoeddus gael eu hatgyfeirio i dîm Materion Rheoleiddio BBC Studios.

Chwilio am Dalentau a Rhaglenni sy'n Cynnig Cyfleoedd Newid Bywyd

17.3.37 Gall y BBC wneud cytundebau lle mae cyfiawnhad golygyddol drostynt â thrydydd parti priodol er mwyn cynnig cyfle unwaith mewn oes i enillwyr neu gyfranogwyr mewn cystadleuaeth na fyddai'r BBC yn gallu ei gynnig ar ei ben ei hun. Er enghraifft, mae'n bosibl y bydd trydydd parti yn gallu cynnig cyfle gyrfa arbenigol, buddsoddiad mewn busnes newydd, neu gyfle seiliedig ar berfformiad fel cyngerdd neu gontract recordio neu gyfle i ymddangos mewn cynhyrchiad proffesiynol ar y llwyfan neu mewn ffilm.

(Gweler Adran 16 Perthnasoedd Allanol ac Ariannu: 16.3.1-16.3.6)

Rhaid i'r BBC gadw rheolaeth olygyddol.

17.3.38 **Rhaid i unrhyw gynnig bod y BBC yn derbyn cyfle gyrfa neu gyfle sy'n newid bywyd ar gyfer cystadleuwyr neu gyfranogion gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol** a fydd yn ystyried:

- a yw'r cynnig yn cydymffurfio â'r Datganiad Polisi ar Ddefnyddio Cyllid Arall yng Nghynnwys y BBC [111]
- a yw'r cynnig yn briodol yn yr amgylchiadau dan sylw.

Dewis Cystadleuwyr/Cyfranogwyr

17.3.39 Mae cystadleuwyr a chyfranogwyr a ddewiswyd drwy chwilio am dalentau sy'n cymryd rhan mewn rhaglenni sy'n cynnig cyfleoedd newid bywyd yn gyfranwyr felly mae'r darpariaethau hyn yn ychwanegol i'r Canllawiau Golygyddol ar gyfranwyr a chydsyniad.

(Gweler Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.1-6.3.11)

Yn aml bydd angen sgiliau arbenigol ar gystadleuwyr/cyfranogwyr a gellir eu recriwtio o amrywiaeth o ffynonellau. Bydd cystadleuwyr o'r fath yn aml yn ymddangos ar yr awyr am nifer o wythnosau ac yn derbyn sylw sylweddol.

---

[111] Datganiad Polisi ar Ddefnyddio Cyllid Arall yng Nghynnwys y BBC (Cymal 49 (4) o Gytundeb Fframwaith y BBC 2016).

17.3.40 Rhaid gwirio cefndir darpar gystadleuwyr/cyfranogwyr cyn eu dewis yn derfynol, i sicrhau eu bod yn addas i ymddangos yng nghynnwys y BBC. Rhaid ystyried ffactorau fel eu gallu i wrthsefyll y pwysau mewn fformat sy'n gystadleuol ac weithiau'n cael ei ddarlledu'n fyw, yn ogystal â chollfarnau blaenorol am droseddau neu faterion eraill a all ddwyn anfri ar y BBC.

Gofalu am Gystadleuwyr/Cyfranogwyr

17.3.41 Ar y dechrau, mae'n bosibl na fydd cystadleuwyr/cyfranogwyr yn sylweddoli bod yr effaith o ymddangos mewn rhaglenni o'r math hwn yn gallu newid eu bywyd. Dylid rhoi prosesau ar waith i sicrhau eu bod yn cael eu hysbysu, eu paratoi a'u cynorthwyo'n briodol a hynny'n cynnwys, ymysg pethau eraill, cymorth addas os yw'r gyfres yn debygol o ddenu sylw sylweddol yn y wasg ac mewn deunydd marchnata. Bydd angen prosesau ychwanegol ar gyfer cystadleuwyr/cyfranogwyr sydd o dan 18 oed, yn enwedig os yw'r allbwn i gael ei ddarlledu'n fyw.

Tegwch â Chystadleuwyr/Cyfranogwyr

17.3.42 Rhaid i bob cystadleuydd/cyfranogwr gael ei drin yn onest ac yn deg gan ystyried ei urddas. Dylid cymryd camau priodol i sicrhau ei fod yn deall ac yn gwerthfawrogi'r meini prawf a ddefnyddir i'w farnu.

Dylid rhoi copïau i gystadleuwyr/cyfranogwyr o'r telerau ac amodau penodol ar gyfer cymryd rhan. Rhaid egluro'r cosbau am dwyllo, yn enwedig os yw'r sioe yn cynnwys pleidlais gan y gynulleidfa.

(Gweler Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.1-6.3.5)

Rhaglenni Ffonio i Mewn

17.3.43 Mae rhaglenni ffonio i mewn yn rhan bwysig o allbwn y BBC. Gallant ddefnyddio sylwadau a anfonwyd drwy negeseuon testun, e-bost, y cyfryngau cymdeithasol a'r botwm coch yn ogystal â siarad â galwyr yn uniongyrchol.

Am fod rhaglenni ffonio i mewn yn fyw, dylem fod yn barod i ddelio â chyfraniadau a all achosi tramgwydd i lawer, neu sy'n torri'r gyfraith. Ni ddylem ganiatáu i raglenni ffonio i mewn fod yn gyfrwng i gyfleu barn y cyflwynydd. Gall yr arferion canlynol fod o gymorth i leihau'r risgiau:

- fel arfer dylid ffonio cyfranwyr i raglenni ffonio i mewn yn ôl a'u briffio os oes angen cyn iddynt fynd ar yr awyr. Dylem gadarnhau a yw'n briodol iddynt fynd ar yr awyr, a dylid atgyfeirio hyn fel y bo'n briodol os oes ansicrwydd

- dylid ceisio sicrhau amrywiaeth ac ystod eang o safbwyntiau a bodloni'r gofynion o ran didueddrwydd dyladwy

(Gweler Adran 4 Didueddrwydd: 4.1)

- os nad yw rhaglen wedi denu unrhyw alwyr, yna dylai chwilio am gynnwys arall. Ni ddylai rhaglenni, o dan unrhyw amgylchiadau, ddyfeisio galwyr, neu fathau eraill o ryngweithio fel negeseuon e-bost neu destun. Rhaid i ni fod yn onest â'n cynulleidfaoedd bob amser

- mae'n bwysig bod cynlluniau wrth gefn gan gyflwynwyr i ddelio ag achosion annisgwyl o dorri'r Canllawiau Golygyddol neu'r gyfraith. Wrth gynhyrchu rhaglen ffonio i mewn ar bwnc anodd neu sensitif, dylid briffio'r tîm cynhyrchu ynghylch sut i ddelio'n briodol â chyfranwyr,

yn cynnwys plant a phobl ifanc. Mae'n bosibl y bydd angen gwybodaeth am wasanaethau cymorth i gyfranwyr.

(Gweler Adran 9 Plant a Phobl Ifanc fel Cyfranwyr: 9.3.21-9.3.24)

17.3.44 Pan fydd rhywun yn cysylltu'n annisgwyl â rhaglen gan ddymuno rhannu ei hanes anodd neu sensitif, dylem ystyried a yw'n addas i'w ddarlledu/cyhoeddi a delio'n briodol â'r aelod o'r cyhoedd.

Sylwadau a Chymedroli

17.3.45 Mae'n bwysig bod pob man ar-lein ar lwyfannau'r BBC sy'n cynnwys sylwadau yn cael ei gymedroli'n briodol. Yn achos byrddau negeseuon i rai dros 18 oed, dylai sylwadau gael eu cymedroli drwy ddull ymatebol fel arfer oni bai fod natur sensitif y pwnc yn galw am ddull cymedroli mwy gweithredol.

17.3.46 Fel arfer dylai gwefannau ar-lein i rai dan 18 oed gael eu cymedroli ymlaen llaw. **Rhaid i unrhyw gynnig i ddefnyddio math arall o gymedroli ar gyfer rhai o dan 18 oed gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol** a fydd yn ystyried:

- a fyddai'r dull cymedroli arfaethedig yn cynnig lefel briodol o amddiffyniad i blant
- ni ddylem ddarparu dolenni i wefannau sydd heb eu cymedroli i gynulleidfa o dan 18 oed.

17.3.47 Y ffigwr golygyddol uwch sy'n gyfrifol am y cynnwys cysylltiedig a fydd yn gyfrifol am sicrhau bod y bwrdd negeseuon yn cadw at safonau priodol o gymedroli.

Mae'n bosibl y bydd angen mesurau ychwanegol ar adegau arbennig o sensitif, er enghraifft, yn ystod gwrthdaro arfog neu etholiadau.

(Gweler Adran 10 Gwleidyddiaeth, Polisi Cyhoeddus a Phleidleisio: 10.3.13-10.3.20, ac Adran 11 Rhyfel, Terfysgaeth ac Argyfyngau: 11.1)

17.3.48 Bydd gwefannau sy'n cyhoeddi lluniau neu fideo a gafwyd gan aelodau o'r cyhoedd yn cael eu cymedroli ymlaen llaw fel arfer.

17.3.49 Mae'n bwysig bod modd rhoi strategaeth uwchgyfeirio gadarn a phriodol ar waith yn gyflym ar gyfer pob man ar-lein, er enghraifft, os bydd deunydd anghyfreithlon yn cael ei bostio neu os oes amheuaeth o ymddygiad anghyfreithlon.

Dylai strategaethau uwchgyfeirio fod ar waith hefyd i ddelio ag amheuon o feithrin perthynas amhriodol ar-lein, bygythiadau i fywyd, ymosod rhywiol difrifol neu i osgoi niwed difrifol.

17.3.50 **Os bydd unrhyw bryderon am ddiogelu pobl ifanc o dan 18 oed ar-lein, boed y rheini'n ymwneud â meithrin perthynas amhriodol ar-lein neu luniau o gam-drin plant, rhaid eu hatgyfeirio i'r Pennaeth Diogelu, Polisi a Chydymffurfiaeth[112]ar unwaith.**

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Rhyngweithio â Phlant a Phobl Ifanc Ar-lein)

---

[112] Gweler wefan y cynghorwyr Gweithio gyda Phlant: mae hon ar gael ar Gateway at ddefnydd staff y BBC neu drwy olygyddion comisiynu yn achos cynhyrchwyr annibynnol.

17.3.51 Mae'n bwysig bod rheolau hawdd eu deall yn cael eu cyhoeddi ar bob man rhyngweithiol i bennu pa gynnwys fydd yn dderbyniol a beth fydd yn cael ei dynnu fel arfer.

Dylid hefyd gael cyfleuster hysbysu hawdd ei ddefnyddio i dynnu sylw'r BBC at achosion o dorri'r rheolau hynny.

17.3.52 Dylem geisio cynnwys yr ystod ehangaf posibl o farn sy'n gyson â'r rheolau a'r gyfraith. Dylem hefyd gynnwys sylwadau sy'n feirniadol o'r BBC, talentau, rhaglenni neu bolisïau os ydynt yn cael eu cynnig.

Dylem gymryd gofal i liniaru'r risg sydd ynghlwm â chynnwys, cyswllt ac ymddygiad wrth redeg byrddau negeseuon sydd wedi'u hanelu at blant.

(Gweler Adran 9 Plant a Phobl Ifanc fel Cyfranwyr: 9.3.1-9.3.11)

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Rhyngweithio â Phlant a Phobl Ifanc Ar-lein)

Sylwadau ar Ffrydiau Byw

17.3.53 Mae ffrydio byw yn rhoi cyfle i ni ryngweithio'n uniongyrchol â'n cynulleidfa mewn amser real ar ein gwasanaethau. Dylid cymryd camau sy'n briodol i'r llwyfan a'r swyddogaeth i reoli'r sylwadau yn ystod y ffrwd fyw ac am gyfnod wedi i'r digwyddiad ddod i ben.

(Gweler Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.29-7.3.33, Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.3.8 ac Adran 16 Perthnasoedd Allanol ac Ariannu: 16.3.17-16.3.18)

Cynnwys wedi'i Gynhyrchu gan Ddefnyddwyr

17.3.54 Gall cynnwys ar-lein a gynhyrchir gan ddefnyddwyr fod yn sylw, yn destun, yn lluniau llonydd neu'n fideo a gallant fod yn gyfraniad pwysig i allbwn y BBC ar-lein neu ar yr awyr.

Gellir cael testun, lluniau a fideo a gynhyrchir gan ddefnyddwyr i'w hymgorffori yn ein cynnwys ein hunain un ai drwy alw'n uniongyrchol ar ein cynulleidfaoedd i weithredu neu drwy chwilio ar y we.

Pryd bynnag rydym yn defnyddio cynnwys a gynhyrchwyd gan ddefnyddwyr yn ein hallbwn ein hunain, dylem ystyried:

- dilysrwydd y cynnwys a'r cyd-destun lle rydym yn ei ddefnyddio, i sicrhau cywirdeb dyladwy
- cydsyniad i ddefnyddio'r cynnwys a, lle bo'n berthnasol, cydsyniad gan y rheini sy'n ymddangos ynddo, yn enwedig os yw'n cynnwys rhai dan 18 oed

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Rhyngweithio â Phlant a Phobl Ifanc Ar-lein)

- y disgwyliad rhesymol o breifatrwydd gan unrhyw un sy'n ymddangos ynddo, er enghraifft, os ydynt yn cael triniaeth feddygol, neu os mai'r bwriad wrth ei gyhoeddi'n wreiddiol ar gyfryngau cymdeithasol oedd iddo gael ei rannu ymysg nifer bach o ddilynwyr

- a ydym yn cymell tor-cyfraith neu'n rhoi cyfranwyr mewn perygl drwy gomisiynu neu ddefnyddio cynnwys lle mae perygl posibl i ddiogelwch personol
- unrhyw ystyriaethau o ran y gyfraith neu hawlfraint
- rhoi cydnabyddiaeth ar-lein neu ar y sgrin i berchennog y llun neu'r fideo.

Dylem sicrhau nad yw cyfeiriadau at gynhyrchion fel llwyfannau cyfryngau cymdeithasol yn rhy amlwg.

(Gweler Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.3.1-14.3.9)

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Cyfraniadau a Gynhyrchir gan Ddefnyddwyr)

Y Cyfryngau Cymdeithasol a Llwyfannau Trydydd Parti Eraill

17.3.55 Dylai gweithgarwch sy'n dwyn brand y BBC ar lwyfannau cyfryngau cymdeithasol a gwefannau trydydd parti eraill, a chynnwys o'n heiddo sy'n cael ei gyhoeddi arnynt, yn adlewyrchu'r un gwerthoedd ag yr ydym yn eu harddel ar ein llwyfannau ein hunain, yn amodol ar gyfyngiadau a disgwyliadau penodol bob llwyfan.

Rhaid sicrhau na fydd ein dewis o wefannau trydydd parti yn dwyn anfri ar y BBC, nac yn peri risgiau sylweddol i blant a phobl ifanc.

Dylem fod yn ymwybodol o gyfrifoldebau cyfreithiol a chontractiol y BBC wrth weithredu ar y gwefannau hyn ac o ddisgwyliadau defnyddwyr eraill o ran ein gweithgarwch a'n hymddygiad ar y gwefannau hyn.

Dylai unrhyw ymyriad fod yn ysgafn ei gyffyrddiad, ond gallwn dynnu deunydd a all achosi tramgwydd heb fod cyfiawnhad am hynny.

17.3.56 Dylem wahaniaethu'n glir bob amser rhwng gwefannau'r BBC sy'n cael eu rhedeg gan y BBC i ddibenion y BBC a gwefannau personol sy'n cael eu rhedeg gan staff neu dalentau'r BBC i'w dibenion personol.

Rhaid arfer goruchwyliaeth a chyfrifoldeb golygyddol dros ein holl weithgarwch ar wefannau'r BBC.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Cyfryngau Cymdeithasol)

Cynnwys ar Ddyfeisiau Symudol, yn cynnwys Apiau

Am eglurhad o ystyr apiau, gweler Ystyron uchod.

(Gweler Adran 17 Cystadlaethau, Pleidleisiau a Rhyngweithio: 17.1)

17.3.57 **Fel arfer dylai bod defnyddwyr yr holl rwydweithiau symudol yn gallu cymryd rhan mewn unrhyw ryngweithio symudol ar Wasanaethau Cyhoeddus. Rhaid atgyfeirio unrhyw eithriadau arfaethedig i sylw'r tîm Polisi Golygyddol** a fydd yn ystyried a oes cyfiawnhad dros gau rhai rhwydweithiau allan.

17.3.58 Dylem gadw'r gost i'r gynulleidfa o ryngweithio symudol â Gwasanaethau Cyhoeddus ar y tariff isaf posibl, ac eithrio ar gyfer mentrau codi arian i elusennau ar draws y BBC sydd wedi'u cymeradwyo.

Wrth wahodd pobl i ryngweithio â ni, dylid rhoi gwybodaeth briodol am gostau a, lle bo’n berthnasol, gwybodaeth am gynnwys gyda chynnwys ar gyfer dyfeisiau symudol. Dylid rhybuddio cynulleidfaoedd fel arfer y gall taliadau data gael eu codi.

17.3.59 Dylai cynnwys sy'n cael ei ddosbarthu drwy ddyfeisiau symudol fod yn addas i’r gynulleidfa debygol a dylai gwrdd â’i disgwyliadau. Wrth olygu cynnwys ar gyfer dyfeisiau symudol, dylem sicrhau na fydd hynny’n effeithio ar addasrwydd a chyfanrwydd y cynnwys gwreiddiol. Dylem ystyried y cyd-destun gwreiddiol ac osgoi cambortreadu.

(Gweler Adran 13 Ailddefnyddio, Ailfersiynu ac Argaeledd Parhaol: 13.3.1-13.3.5)

17.3.60 Gall Gwasanaethau Cyhoeddus gynnwys cyfeiriadau at apiau cysylltiedig â chynnwys sydd ar gael am ddim, ac sy’n debygol o gael eu hystyried yn ddeunydd sy’n gysylltiedig â rhaglenni.

(Gweler Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.3.23)

Fodd bynnag, lle codir tâl am ap, neu lle mae’r ap ar gael am ddim ond ei fod yn rhoi’r gallu i dderbyn tâl, bydd y canllawiau ar deleffoni cyfradd premiwm yn berthnasol.

(Gweler Adran 17 Cystadlaethau, Pleidleisiau a Rhyngweithio: 17.3.22-17.3.24)

Gemau

17.3.61 Mae’r defnydd o gemau ar ddyfeisiau symudol, ar-lein ac ar deledu rhyngweithiol yn gallu cyrraedd cynulleidfaoedd newydd a gwella ein hallbwn. Er hynny, rhaid cael cyfiawnhad golygyddol dros ddefnyddio gemau gyda chynnwys y BBC a dylid cadw’r gost am eu defnyddio ar Wasanaethau Cyhoeddus ar y lefel isaf bosibl. Mae’n bwysig na fydd y gemau wedi’u bwriadu i wneud elw ar Wasanaethau Cyhoeddus.

(Gweler Adran 17 Cystadlaethau, Pleidleisiau a Rhyngweithio: 17.3.57-17.3.60)

Gwasanaethau Teledu Rhyngweithiol

17.3.62 Ni ddylai gwasanaethau rhyngweithiol a ddarlledir ar deledu Gwasanaethau Cyhoeddus, fel y rheini a geir drwy bwyso’r botwm coch, hyrwyddo llwyfan penodol. Rhaid iddynt gydymffurfio â chyfyngiadau’r trothwy a bod yn briodol i gynulleidfa unrhyw rhaglen deledu gysylltiedig.

(Gweler Adran 5 Niwed a Thramgwydd: 5.3.6-5.3.10)

17.3.63 Dylem ei gwneud yn glir i’n cynulleidfaoedd ble mae angen talu, a dangos cyfanswm y gost os yw’n ymarferol. Mae’n bwysig na fydd bwriad i wneud elw o wasanaethau teledu rhyngweithiol ar sianeli Gwasanaethau Cyhoeddus.

ADRAN 18: Y GYFRAITH

18.1 Cyflwyniad
18.2 Atgyfeiriadau Gorfodol
18.3. Cyffredinol

18.4 Prif Ystyriaethau Cyfreithiol

- Difenwi a Phreifatrwydd
- Hawliau Cyfreithiol i Anhysbysrwydd
- Cyfyngiadau ar Ohebu
- Rhwymedigaethau o dan y Ddeddfwriaeth Terfysgaeth
- Dirmyg
- Cyrchu cynnwys Anghyfreithlon
- Llwgrwobrwyo
- Diogelu Data

18.1 CYFLWYNIAD

BBC Legal sy’n ymdrin â materion cyfreithiol sy'n effeithio ar y BBC, gyda gwahanol adrannau’n delio â materion gwahanol.

Mae'r Adran Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni yn rhoi cyngor cyn darlledu ar y prif ystyriaethau sy’n berthnasol i gynnwys, gan gynnwys difenwi, preifatrwydd, dirmyg llys, hawliau cyfreithiol o ran anhysbysrwydd a phob math arall o gyfyngiadau ar ohebu. Mae gan yr adran Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni gyfreithiwr ar ddyletswydd ar alwad 24 awr y dydd y gellir troi ato ar gyfer ymholiadau brys. Ar ben hyn, mae'r adran Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni yn cadw rhestr o gyfreithwyr mewn awdurdodaethau eraill a allai, efallai, roi cyngor ar gyfraith dramor.

Mae'r tîm Eiddo Deallusol ar gael i roi cyngor ar hawlfraint (gan gynnwys trin yn deg) a nodau masnach. Gellir cael cyngor am ddiogelu data arbenigol gan y tîm Hawliau Gwybodaeth.

Mae rhai gwahaniaethau pwysig rhwng cyfundrefnau cyfreithiol Cymru a Lloegr a’r Alban a Gogledd Iwerddon sy'n gallu achosi problemau difrifol os na chedwir atynt. I gael cyngor ar y gyfraith cyfryngau yn yr Alban, gellir ymgynghori â Chyfarwyddwr Cyfreithiol y BBC, Yr Alban.

Er y bydd dilyn y Canllawiau Golygyddol yn aml yn sicrhau y gellir amddiffyn cynnwys y BBC yn gyfreithiol, mae sefyllfaoedd yn bod pan fydd y gyfraith yn gosod rhwymedigaethau penodol, neu’n pennu safonau sy'n ofynnol, nad yw'r Canllawiau hyn yn ymdrin yn llawn â nhw. Felly, mae’n bwysig cadw at atgyfeiriadau i'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni ac adrannau cyfreithiol eraill. Gan fod y gyfraith yn amodol ar ddehongliad llysoedd ac yn agored i newid drwy statud, ym mhob achos, dylai cynhyrchwyr cynnwys ystyried a fyddai ceisio cyngor cyfreithiol yn briodol.

Mae'r adran hon yn esbonio ystyriaethau cyfreithiol cyffredin eraill.

18.2 ATGYFEIRIADAU GORFODOL

(Mae Atgyfeiriadau Gorfodol yn rhan o system rheoli golygyddol y BBC ac mae nifer o'r atgyfeiriadau hyn i'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni yn yr adrannau blaenorol. Y rhai sydd wedi'u rhestru isod yw'r rheini sy'n codi yng nghyd-destun yr adran hon yn unig. Mae pob Atgyfeiriad Gorfodol yn rhan hanfodol o'r broses i sicrhau cydymffurfiaeth a rhaid cadw atynt.)

18.2.1 Os credir, yn ystod y broses gwneud rhaglenni neu gynnwys, y gallai rhywun sy'n gweithio i'r BBC dorri rhyw gyfraith neu'i gilydd, rhaid atgyfeirio'r mater i sylw ffigwr golygyddol uwch, neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, a dylai yntau fel arfer ymgynghori â'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni, ac, os oes angen, y Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

(Gweler 18.3.1)

18.2.2 Os yw'n bosibl bod achos o gael mynediad diawdurdod at ddata wedi codi, rhaid llenwi ffurflen mynediad diawdurdod at ddata ar Gateway neu rhaid atgyfeirio'r mater i sylw'r tîm Hawliau Gwybodaeth. Bydd y tîm yn asesu'r achos o gael mynediad diawdurdod at ddata i weld a yw'n cwrdd â'r trothwy cyfreithiol ar gyfer hysbysu'r Comisiynydd Gwybodaeth amdano.

(Gweler 18.4.8)

18.3 CYFFREDINOL

18.3.1 Ar adegau, efallai y bydd rhoi sylw teg, diduedd a chywir er budd y cyhoedd, o bosibl, yn mynd yn groes i'r gyfraith. Pan fydd achosion o'r fath yn codi, mae'n rhaid i ni ystyried y canlynol:

- pa effaith y gallai torri'r gyfraith ei gael ar y BBC
- pa effaith y gallai hyn ei gael ar y bobl sydd a wnelo'r mater
- ar lefel ryngwladol, yr effaith ar ohebu'r BBC ar y rhanbarth yn y dyfodol.

Os credir, yn ystod y broses gwneud rhaglenni neu gynnwys, y gallai rhywun sy'n gweithio i'r BBC dorri rhyw gyfraith neu'i gilydd, rhaid atgyfeirio'r mater i sylw ffigwr golygyddol uwch, neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, a dylai yntau fel arfer ymgynghori â'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni, ac, os oes angen, y Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

18.4 PRIF YSTYRIAETHAU CYFREITHIOL

Difenwi a Phreifatrwydd

18.4.1 Gall unigolion neu gorfforaethau erlyn am niweidio'u henw da yng nghyswllt deunydd sy'n cael ei gyhoeddi amdanynt. Yr enw ar y maes cyfreithiol hwn yw difenwi neu enllib ac mae'n gallu cael canlyniadau ariannol difrifol os ydym yn ei gael yn anghywir. Er bod nifer o amddiffyniadau posibl ar gael, wrth ddibynnu ar wirionedd yr hyn a gyhoeddwyd, mae'n bwysig nodi mai'r diffynnydd (neu'r amddiffynnydd yn Yr Alban), fel arfer, sy'n gorfod profi ei fod yn wir.

Gall unigolion gymryd camau cyfreithiol i orfodi eu hawl i breifatrwydd, gan gynnwys gofyn i'r llys ganiatáu gwaharddeb (neu 'interdict' yn yr Alban) i atal straeon gwir sy'n seiliedig ar wybodaeth breifat rhag cael eu cyhoeddi. Mae'n bosibl hefyd bod gan endidau cyfreithiol, gan gynnwys corfforaethau, hawliau y gellir eu gorfodi i gadw gwybodaeth yn gyfrinachol. Mewn achosion o'r fath, bydd y llys yn ceisio cydbwyso'r hawl i breifatrwydd neu gyfrinachedd â hawl y cyfryngau i ryddid mynegiant a hawl y cyhoedd i gael gwybodaeth.

Hawliau Cyfreithiol i Anhysbysrwydd

18.4.2 Mae gan ddioddefwyr a dioddefwyr honedig troseddau rhywiol, troseddau masnachu pobl a throseddau anffurfio organau cenhedlu benywod hawl gyfreithiol i fod yn anhysbys. Mae'r rheolau ynghylch anhysbysrwydd yn yr achosion hyn yn gymhleth ac ni ellir bob amser ildio'r hawl i anhysbysrwydd. Mae gan athrawon hefyd hawl gyfreithiol i fod yn anhysbys mewn rhai amgylchiadau pan wneir honiad o drosedd sy'n ymwneud â disgybl.

(Gweler Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.26-6.3.31 ac Adran 8 Gohebu ar Droseddu ac Ymddygiad Gwrthgymdeithasol: 8.3.33-8.3.37)

Cyfyngiadau ar Ohebu

18.4.3 Mae nifer o sefyllfaoedd pan fydd cyfyngiadau ar ohebu yn berthnasol naill ai'n awtomatig neu'n gallu cael eu gorchymyn yn benodol gan lys.

Mae cyfyngiadau awtomatig yn berthnasol yn yr amgylchiadau canlynol:

- adroddiadau am wrandawiadau rhagarweiniol mewn achosion troseddol. Mae'r hyn y gellir gohebu arno yn gyfyngedig iawn

- adroddiadau am achosion mewn Llysoedd Ieuenctid.   Yn benodol, ni ddylem gyhoeddi unrhyw beth sy'n debygol o'i gwneud yn bosibl adnabod rhywun o dan 18 oed fel rhywun sy'n rhan o achos mewn Llys Ieuenctid.

- achosion teuluol ac achosion yn y Llys Gwarchod (mae gwrandawiadau achosion o'r fath yn gallu cael eu cynnal mewn nifer o lysoedd, gan gynnwys llysoedd ynadon, y Llys Sirol, Adran Deulu'r Uchel Lys, y Llys Apêl a'r Goruchaf Lys). Yn benodol, ni ddylem gyhoeddi unrhyw beth sy'n debygol o'i gwneud yn bosibl adnabod plentyn fel rhywun sy'n rhan o achos o'r fath.

Gall llys godi neu amrywio cyfyngiadau o'r fath.

Ymysg rhai o'r cyfyngiadau mwy arferol ar ohebu y gellir eu gorchymyn mae:

- gorchmynion sy'n atal pobl ifanc o dan 18 oed sy'n rhan o achos gerbron llys oedolion rhag cael eu henwi

- gorchmynion gohirio, sy'n atal adroddiadau am achosion rhag cael eu cyhoeddi, fel arfer tan ar ôl i'r achos dan sylw ddod i ben

- gorchmynion anhysbysrwydd, pan mae'r llys wedi caniatáu atal manylion unigolyn rhag cael eu rhyddhau.

Dylid atgyfeirio unrhyw ymholiadau ynghylch achosion yn yr Alban i sylw Cyfarwyddwr Cyfreithiol y BBC, Yr Alban.

(Gweler Adran 8 Gohebu ar Droseddu ac Ymddygiad Gwrthgymdeithasol: 8.3.13)

Rhwymedigaethau o dan Ddeddfwriaeth Terfysgaeth

18.4.4 Mae deddfau terfysgaeth yn rhoi rhwymedigaethau cyfreithiol ar unigolion, yn cynnwys newyddiadurwyr, i ddatgelu gwybodaeth am weithgareddau terfysgol i'r heddlu cyn gynted ag y gellir gwneud hynny'n rhesymol ymarferol. Mae methu gwneud hyn yn gallu bod yn gyfystyr â throsedd. Hefyd, mae gan yr heddlu ac awdurdodau eraill amrywiaeth eang o bwerau at eu defnydd i gael gwybodaeth gan newyddiadurwyr fel rhan o ymchwiliad i derfysgaeth.

(Gweler Adran 11 Rhyfel, Terfysgaeth ac Argyfyngau: 11.3.21)

Dirmyg

18.4.5 Mae dirmyg llys yn drosedd. Mae sawl ffurf ar ddirmyg. Nod y gyfraith yw atal ymyrraeth ag achosion cyfreithiol yn y DU. Mae’n diogelu achosion ym mhob llys a thribiwnlys yn y DU sy’n cyflawni swyddogaethau barnwrol.

Mae'r gyfraith dirmyg statudol yn gwahardd cyhoeddi deunydd sy’n creu risg sylweddol o niweidio neu lesteirio achosion cyfreithiol ‘gweithredol’ yn ddifrifol. Mae'r risg o achosi niwed difrifol ar ei uchaf pan mae'r achos yn cynnwys rheithgor lleyg, er enghraifft, mewn achosion troseddol difrifol.

Mae'r cyfnod 'gweithredol’ mewn achos cyfreithiol troseddol yn dechrau pan ganiateir codi gwarant arestio, pan fydd rhywun a ddrwgdybir yn cael ei arestio neu pan godir gwŷs (neu, yn yr Alban, cwyn) neu dditiad. Gall hyn ddigwydd ymhell cyn i'r person dan sylw gael ei gyhuddo.

Byddai cyhoeddi euogfarnau blaenorol, er enghraifft, yn niweidio achos troseddol yn ddifrifol.

Cyrchu Cynnwys Anghyfreithlon

18.4.6 Mae troseddau perthnasol i gyrchu a lledaenu delweddau anweddus a gwybodaeth gysylltiedig â therfysgaeth yn gallu peri anhawster wrth gynnal rhai ymchwiliadau penodol.

Llwgrwobrwyo

18.4.7 O dan Ddeddf Llwgrwobrwyo’r DU mae’n anghyfreithlon rhoi neu dderbyn llwgrwobr yn unrhyw le yn y byd ac mae llwgrwobrwyo swyddog cyhoeddus tramor yn drosedd ar wahân.

Diogelu Data

18.4.8 Mewn rhai amgylchiadau, mae torri rheolau diogelu data yn gallu arwain at sancsiynau troseddol yn ogystal â dirwy. Ar ben hyn rhaid rhoi gwybod i'r Comisiynydd Gwybodaeth am achosion o fynediad diawdurdod i ddata sy’n gallu arwain at risg uchel o gael effaith niweidiol ar hawliau a rhyddid unigolion cyn pen 72 awr. **Os yw’n bosibl bod achos o fynediad**

diawdurdod at ddata wedi codi, rhaid llenwi ffurflen mynediad diawdurdod at ddata ar Gateway neu rhaid atgyfeirio'r mater i sylw'r tîm Hawliau Gwybodaeth. Bydd y tîm yn asesu'r achos o fynediad diawdurdod at ddata i weld a yw'n cwrdd â'r trothwy cyfreithiol ar gyfer hysbysu'r Comisiynydd Gwybodaeth amdano.